

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

*Матеріали
Регіонального круглого столу
(м. Дніпро, 4 червня 2021 року)*

Дніпро
2021

УДК 351.74
О-64

*Ухвалено до друку Вченою радою факультету
підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(протокол №37 від 15 липня 2021 року)*

О-64 Організаційно-правове забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції : матеріали Регіонального круглого столу (м. Дніпро, 4 черв. 2021 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 230 с.

У збірнику однойменного круглого столу висвітлено теорію і практику діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції. Зокрема висвітлені питання щодо запобігання підрозділами ювенальної превенції вчиненню неповнолітніми особами правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів; діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї; діяльності підрозділів превенції щодо запобігання правопорушенням виборчого законодавства; інформаційного забезпечення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції; превентивної діяльності Національної поліції в умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації.

Для науковців, викладачів, здобувачів, працівників-практиків правоохоронних органів.

Матеріали публікуються в авторській редакції, Їхній зміст відображає персональну позицію учасника круглого столу.

Редакційна колегія:

к.ю.н., Засл. юрист України **А.Е. Фоменко** (голова); д.ю.н., професор, Засл. юрист України **Л.Р. Наливайко** (заст. голови); к.екон.н., доц. **М.М. Вакулич**; к.ю.н. **К.В. Бахчев**; к.ю.н., ст.н.с. **О.В. Бочковий**.

ЗМІСТ

Бахчев К.В.

Громадська та публічна безпека: співвідношення понять
в контексті діяльності Національної поліції 11

Бочковий О.В.

Потенціал превентивної діяльності Національної поліції
в умовах відкритого суспільства 13

Ганаба С.О.

Методи запобігання, виявлення, протидії
й припинення корупції: європейський досвід 16

Пономаренко Я.С.

Розпізнавання брехні поліцейськими
як превентивна міра боротьби зі злочинністю 19

Шумовецька С.П.

Вивчення європейських цінностей прикордонної служби у системі
професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників 22

Гарічев В.В.

Шляхи підвищення ефективності запобігання
правопорушенням Національною поліцією 24

Дрок І.С.

Алгоритм дій поліцейських щодо виявлення
неповнолітніх з ознаками наркотичного сп'яніння 25

Мислива О.О.

До питання про визначення публічного порядку
та безпеки в діяльності поліції 28

Самбор М.А.

Актуальні проблеми організації діяльності та виконання повноважень
підрозділами превентивної діяльності Національної поліції
на сучасному етапі розвитку правової системи
та державності в Україні..... 32

Казначесв Д.Г., Фурса В.В. Відомча поліцейська освіта: зарубіжний досвід	38
Лопасва О.М., Казначесв Д.Г. Охорона публічного порядку під час проведення масових заходів	40
Опацький Р.М., Ігнатов С.О. Ювенальна політика як складова національної безпеки	42
Тимофєєв В.П. Сучасні способи переробки предметів самооборони у вогнепальну зброю (на прикладах з судово-експертної практики)	44
Завгородня Ю.С., Тарасов О.В. Протидія підрозділами ювенальної превенції вчиненню неповнолітніми правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів: загальні положення	47
Дрок М.О. Роль менторства в діяльності національної поліції України	49
Репан М.І. Уповноважені підрозділи національної поліції як суб'єкти протидії домашньому насильству в Україні	51
Лопасва О.М. Особливості психологічного забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку України в особливих умовах	53
Шевяков М.О. Особливості здійснення провадження у справі про адміністративні правопорушення за ст. 139 КУпАП	56
Рижкова С.А., Іваненко Г.Є. Проблеми реалізації профілактичної функції підрозділами превентивної діяльності	59
Поливанюк В.Д., Давиденко А.Д. Окремі питання щодо застосування вогнепальної зброї співробітниками поліції	61
Гіденко Є.С., Резніченко К.С. Незаконний обіг вогнепальної зброї – порушення прав та законних інтересів громадян: проблема та шляхи її вирішення в Україні	63

Токар А.А., Федюніна К.С., Запобігання підрозділами ювенальної превенції вчиненню неповнолітніми особами правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин	66
Великий Ю.М., Лісовик А.О. застосовування методів та засобів психорегуляції для поліпшення у курсантів навичок влучної стрільби	68
Рижкова С.А., Стангурський Д.О. взаємодія підрозділів превентивної діяльності з населенням на засадах партнерства	71
Карпенко О.М. Застосування вогнепальної зброї працівниками поліції в умовах сьогодення	74
Тінін Д.М. Особливості діяльності поліцейських секторів превентивної діяльності в умовах реформування під час проведення поверхневої перевірки у осіб, які здійснюють трансгендерне самовираження	77
Махтура К.С. Поняття, сутність та значення превентивних поліцейських заходів	79
Куктенко А.С. Забезпечення публічного порядку в умовах надзвичайних ситуацій	82
Євдокименко Г.О. Сучасні превентивні заходи для підлітків щодо попередження наркоманії	85
Вінічук В.І. Діяльність органів національної поліції щодо запобігання правопорушень у сфері обігу вогнепальної зброї	87
Гетьман В.В. Сучасна проблематика запобігання правопорушенням в сфері обігу вогнепальної зброї	90
Ванат Н.Ю. Особливості провадження у справах адміністративних правопорушень підзвітним Національній поліції України	92

Терещенко І.С.

Актуальні шляхи вдосконалення діяльності
превентивних підрозділів Національної поліції України
у сфері дотримання прав та свобод людини 94

Голобородько В.В.

Правові аспекти та неточності з приводу обмеження певних прав
і свобод людини і громадянина під час пандемії COVID-19 97

Гупал Д.С.

Розвиток стресостійкості у курсантів
на заняттях з вогневої підготовки 100

Ворона Ю.С.

Актуальні аспекти порушення провадження в адміністративних
справах про оскарження рішень, дій (бездіяльності) посадових
осіб органів влади та управління 101

Авер'янов Д.Г.

Діяльність підрозділів національної поліції щодо запобігання
правопорушень у сфері обігу вогнепальної зброї,
враховуючи міжнародний досвід 104

Бондар В.Ю.

Підвищення ефективності правоохоронної діяльності
в умовах євроінтеграційних процесів в Україні 106

Безрідна Н.О.

Особливості тактичної підготовки курсантів ВНЗ
зі специфічними умовами навчання 108

Боровський А.С.

Методика проведення занять з вогневої підготовки 111

Варламов А.О.

Проблема вдосконалення інформаційного забезпечення
діяльності правоохоронних органів України 114

Грицієнко В.В.

Удосконалення вогневої підготовки
українських поліцейських на прикладі тактико-спеціальної
підготовки американських поліцейських 117

Дубинець В.К.

Рукопашний бій як спосіб підготовки курсантів (поліцейських) 119

Дума А.А.

Шляхи удосконалення рівня вогневої підготовки 122

Іванчук О.С., Шейко Ю.А.

Актуальні аспекти впровадження тактичної медицини
в діяльність національної поліції України 124

Кулаковський В.А.

Особливості діяльності Національної поліції
щодо запобігання правопорушенням в умовах загострення
санітарно-епідемічної ситуації 127

Куцевол С.В.

Підвищення ефективності правоохоронної діяльності
в умовах євроінтеграційних процесів в Україні 129

Малиш Н.В.

Проблемні аспекти вивчення професійних дисциплін
для майбутніх працівників поліції 131

Малюченко М.О.

Реагування поліції на злочини, що вчиняються
із використанням іграшкової або імітаційної зброї 134

Перетяцько Є.А.

Діяльність підрозділів національної поліції щодо запобігання
правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї 137

Прокоп'єва А.М.

Особливості діяльності патрульної поліції
в умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації 138

Рашевський Є.Ю.

Особливості підрозділів превентивної діяльності Національної поліції 140

Кудімова О.В.

Застосування мультимедійних систем у підготовці поліцейських 143

Рибалко В.Є.

Інформаційне забезпечення діяльності підрозділів
превентивної діяльності національної поліції 145

Руденко А.В.

Особиста безпека працівників поліції в умовах пандемії коронавірусної інфекції147

Дацко А.І.

Інформаційне забезпечення діяльності підрозділів превентивної діяльності національної поліції 149

Пашинська А.С.

Актуальні шляхи вдосконалення системи підготовки та освіти поліцейських превентивної діяльності в умовах реформування 151

Токар М.В.

Особиста безпека поліцейського під час виконання службових обов'язків 155

Карась І.С.

Застосування мультимедійних систем у підготовці поліцейських 157

Ананійчук Б.О.,

Особливості психологічної підготовки поліцейських до застосування вогнепальної зброї 159

Антипова А.К.

Комунікація поліцейського з особами в залежності від їх психотипу 161

Безрідна Н.О.

Особливості вогневої підготовки курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання 163

Бикова Т.О.

Інформаційне забезпечення діяльності підрозділів превентивної діяльності національної поліції 165

Васильченко К.І.,

Оптимізація підготовки правоохоронців 167

Григор'єва Н.В.

Необхідність дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю та психологічний чинник підготовленості поліцейського 169

Кишинська І.О.

Особливості діяльності поліції щодо забезпечення карантинних заходів в умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації 173

Короткіх А.А.

Незаконний обіг вогнепальної зброї та методи боротьби із зазначеною проблемою 175

Круковська А.М.

Травматична зброя у сучасній Україні 176

Кузьменко М.М.

Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку в Україні 178

Латиш А.В.

Особливості розслідування злочинів пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів (наркотиків) через сучасні телекомунікаційні системи 181

Лукомська А.А.

Важливість стресостійкості працівників поліції 183

Пасніченко А.С.

Аналіз правових підстав застосування вогнепальної зброї поліцейськими 186

Редкачов М.Є.,

Діяльність підрозділів превентивної діяльності НП України щодо запобігання правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів 189

Романенко П.П.

Роль тактико-спеціальної підготовки в діяльності поліцейського 191

Сокур К.В.

Проблеми та шляхи підвищення тактико-спеціальної та бойової підготовки співробітників патрульної поліції 193

Трень Т.О.

Проблеми та перспективи професійного відбору майбутніх поліцейських підрозділів превентивної діяльності національної поліції 195

Черевко М.В.

Вплив значимості страху у курсантів закладів вищої освіти системи МВС під час занять з вогневої підготовки 197

Шишка Д.А.

Основні відмінності міліції та поліції на основі порівняння законів України «Про міліцію» та «Про національну поліцію» 199

Щербина К.А.

Механізм формування та реалізації гендерної політики в Україні 202

Гришина О.О.

Фінансові установи, як учасники цивільних правовідносин 204

Павелко О.М.

Необхідність законодавчого розмежування понять «застосування» та «використання» вогнепальної зброї 206

Фісун Н.О.

Злочини що вчиняються у сфері обігу вогнепальної зброї і боєприпасів ... 208

Шевченко М.С.

Діяльність підрозділів національної поліції щодо запобігання правопорушенням сфері обігу вогнепальної зброї 210

Шурганов М.С.

Робота скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку через призму сучасного українського суспільства 211

Антропов Б.О.

Шляхи удосконалення професійної підготовки працівників Національної поліції України до дій в екстремальних умовах 214

Герасимов А.Є.

Нормативно-правові засади регулювання системи підготовки кадрів сил безпеки України 217

Котов В.С.

Особливості удосконалення професійної підготовки поліцейських 219

Красота М.В.

Особливості психологічної підготовки поліцейських 222

Лиходєд Д.Ю.

Розвиток досвіду в правильному прицілюванні 224

Радельчук К.О.

Тактична підготовка поліцейського до ведення
переговорів із правопорушниками 226

Резолюція круглого столу 228

Бахчев Костянтин Вікторович,
декан факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ГРОМАДСЬКА ТА ПУБЛІЧНА БЕЗПЕКА: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ В КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Однією з тенденцій реформування МВС України, починаючи з 2014 року, являється термінологічне оновлення правових засад їх діяльності. Найбільш обговорюваним та дискусійним вважаємо заміну традиційних понять «громадський порядок» і «громадська безпека» на «публічний порядок» та «публічна безпека». Зауважимо одразу, що до сьогодні законодавець у своїх актах дані правові поняття вживає, як синоніми, відбувається їх ототожнення, а подекуди, як різні за змістом поняття. У даному науковому дослідженні спробуємо з'ясувати сутність понять «громадська безпека» та «публічна безпека», зміст яких визначений у чинних нормативно-правових актах, та визначимо, як співвідносяться вказані терміни.

По-перше, безпосередньо кидається в очі різний зміст поняття «Національна поліція України» у різних нормативно-правових актах. Так, у статті 1 Закону України «Про Національну поліцію» даний термін визначений із застосуванням у тому числі поняття «публічна безпека і порядок» [1]. Водночас пункт 4 статті 18 Закону України «Про національну безпеку» [2] визначає зміст поняття «Національна поліція України» як органу, який серед іншого забезпечує громадську безпеку і порядок. Парадокс законодавства України полягає саме у тому, що одне і те саме поняття виражене різним формулюванням. Або ж у даному випадку варто вважати «публічну безпеку та порядок» та «громадську безпеку та порядок» тотожними поняттями.

При цьому Закон України «Про національну безпеку» [2] мало не єдиний акт, який визначає на законодавчому рівні, що громадська безпека і порядок – це захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз». У той же час законодавчого визначення

«публічна безпека та порядок» не існує.

Крім того, в законодавстві України може відбуватися і таке, що положення одного нормативно-правового акту можуть містити обидва із зазначених нами термінів. Так, в Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції від 28.07.2017 р. №650 неодноразово «публічна безпека і порядок» та «громадський порядок» вживаються одночасно. Наприклад, основним напрямком діяльності дільничного офіцера поліції серед іншого є ужиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення, а також вжиття заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), а також заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю державних виконавців, приватних виконавців та інших осіб, які беруть участь у вчиненні виконавчих дій, здійснення приводу у виконавчому провадженні [3]. А серед основних завдань дільничного офіцера поліції той самий нормативно-правовий акт називає взаємодію з органами державної влади та місцевого самоврядування, населенням й утвореними відповідно до чинного законодавства громадськими формуваннями з охорони громадського порядку [3].

В інших нормативно-правових актах законодавець прямо ототожнює поняття «публічна безпека та порядок» та «громадська безпека та порядок». Так, Наказ МВС України «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку» від 10.08.2016 № 773 [4] зокрема визначає, що взаємодія між Національною гвардією України та Національною поліцією України здійснюється в межах, визначених законодавством, шляхом забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона. Тобто, як у назві, так і у тексті нормативно-правового акту поняття публічної та громадської безпеки та порядку ототожнюються шляхом одночасного їх вживання із застосуванням дужок.

З наведеного вище можна зробити висновок про відсутність єдиної позиції законодавця до змісту понять «публічна безпека і порядок» та «громадська безпека і порядок» та їх співвідношення.

Тому вважаємо за доцільне якнайшвидше вирішити неврегульованість даного питання з метою уникнення колізії у праві. Пропонуємо два шляхи для виконання даного завдання: уніфікувати нормативно-правову базу діяльності Національної поліції України шляхом використання у змісті актів терміну «публічна безпека» або визначити на законодавчому рівні зміст даних правових категорій з метою їх відмежування.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 25.05.2021)
2. Про національну безпеку: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 25.05.2021)
3. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: Наказ МВС України від 28.07.2017 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text> (дата звернення 25.05.2021)
4. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку: Наказ МВС України від 10.08.2016 № 773. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-16#Text> (дата звернення 25.05.2021)

Бочковий Олексій Васильович,
завідувач навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, старший дослідник

ПОТЕНЦІАЛ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА

Постійно було зрозумілим, що попередити та запобігти чомусь негативному завжди доцільніше, ніж ліквідувати наслідки. Проте, десятиліттями правоохоронна система України ігнорувала такий підхід у своїй практиці, в результаті чого сформувалась так звана «палочна система», де результативність роботи правоохоронців оцінювалась за показниками виявлених та розкритих правопорушень.

Гонитва за показниками призвела до знецінення превенції правопорушень через неспроможність довести її ефективність. Більше того, стремління виконати «заплановані» показники діяльності стимулювало окремих працівників до штучного їх корегування шляхом інсценування правопорушень, підроблення, внесення недостовірних даних до офіційної статистики чи маніпулювання нею тощо.

Разом з тим, таке відношення до показників правоохоронної сфери не було сформоване суспільством, радше самою системою. Адже у той час, коли «палочний» підхід формувався, ніхто не звітував перед суспільством про свою роботу, це була внутрішня організація роботи правоохоронної системи: підлеглий доповідав керівнику про свою роботу та інколи «прикрашав» її, останній доповідав вищому керівництву і т.д. У подальшому, практика показувати роботу кращою ніж вона є насправді з року в рік продовжувалась, адже ніхто не хотів виглядати гірше за своїх попередників і внесення

недостовірних даних прийняло форму хвилі, яка з року в рік накочувала з новою силою, спонукаючи керівників нижчої ланки формувати таку статистику, за яку їм не доведеться виправдовуватись перед вищим керівництвом.

Певні відголоски такої системи оцінки діяльності правоохоронної сфери ми можемо спостерігати й сьогодні. Зокрема, здійснюючи збір інформації щодо протидії незаконному обігу вогнепальної зброї підрозділами Національної поліції виявилось, що інформація, яка доповідається керівництву територіального органу Національної поліції та інформація, яка надсилається для формування офіційних даних відомства, які у подальшому передаються Офісу Генерального прокурора для розміщення на сайті часто не співпадають.

Так, за твердженням начальника Департаменту міжнародного поліцейського співробітництва Національної поліції Василя Неволі, яке процитував аналітичний портал «Слово і діло» посилаючись на прес-службу МВС, основний канал потрапляння зброї в Україні – це «непідконтрольні території» [4]. Тоді виникає питання, де ж зброя бралась до 2014 року, коли не було «непідконтрольних територій»? Адже у 2013 році було вилучено 1693 одиниці вогнепальної зброї, що менше лише на 7,6% у порівнянні з показником 2019 року. А якщо взяти 2016 рік, то було зареєстровано 6225 кримінальних проваджень щодо незаконного поводження зі зброєю (ст.ст. 262, 263, 263-1 КК України), що на 12% менше, ніж у 2013 році, коли в Україні не було бойових дій, а всі території були підконтрольні, та й зброї у 2016 році майже на 24% менше було вилучено ніж у 2013. Таким чином, якщо зброя з непідконтрольних територій таки надходить у нелегальний обіг, а це факт, з яким важко не погодитись, то напрошується висновок: або раніше показники протидії нелегальному обігу зброї завищувались, або зараз занижуються?

Практика корегування показників діяльності й надалі залишалась би звичною, якби суспільство не почало змінюватись у напрямі своєї відкритості. При цьому, у даному випадку, ми маємо на увазі не концепцію Карла Поппера [3], а відкрите суспільство як об'єктивну реальність. Адже сьогодні, практично кожен громадянин є учасником мережі відкритих даних. Об'єми та швидкість обміну інформацією дозволяють кожному громадянину у тій чи іншій мірі впливати на різних суб'єктів: від людей зі свого оточення шляхом передачі повідомлення чи своєї реакції на різні події, до вищого керівництва держави, шляхом розповсюдження інформації через соціальні мережі.

У таких умовах правоохоронна діяльність потребує суттєвого переформатування, адже змінився не стільки порядок отримання інформації, скільки доступ до неї та її об'єми. Для урахування сучасних вимог до обробки інформації прийшли на допомогу інформаційно-аналітичні системи, які успішно застосовуються в правоохоронній сфері.

Проте таке застосування, у переважній більшості, відбувається під час розслідування правопорушень у рамках комп'ютерної (аналітичної) розвідки, і практично не застосовується під час превентивної діяльності.

Завдяки своїм специфічним функціям розвідувальні програми, порівняно з іншими програмами пошуково-аналітичного призначення, дозволяють розширити зону пошуку, зменшити пошуковий термін, виявити латентні зв'язки, підвищити цінність отримуваної інформації. Розвідувальні комп'ютерні програми є найбільш універсальним і тому найбільш застосовуваним інструментом аналітичної розвідки. С.С. Овчинський наголошує на винятково важливій ролі сучасних методів обробки різноманітної інформації для становлення аналітичної розвідки як «самостійного виду діяльності» [2, с. 319].

Правоохоронні органи зарубіжних країн широко використовують автоматизовані інформаційно-пошукові системи, які дозволяють значно оптимізувати розкриття та розслідування злочинів, учинених членами організованих угруповань [5]. Але сучасні темпи обміну інформацією та загальний ритм життя, у тому числі й злочинний, змушує постійно удосконалювати методи та способи роботи з постійно зростаючими масивами даних. У цьому процесі незамінними помічниками є інформаційно-аналітичні системи, основною перевагою яких є аналіз та прогнозування.

І саме аналіз і прогнозування мають стати основою превентивної діяльності правоохоронних органів, одним з елементом якої має бути й оперативно-розшукова діяльність з усіма своїми можливостями для забезпечення своєї основної мети – попередження злочинності, що й закріплено у законодавстві. Більше того, цілком логічним таке твердження виглядає в умовах, коли оперативно-розшукову діяльність вивели за межі кримінального процесу у прийнятому 2012 року Кримінальному процесуальному кодексі України.

Наразі, усю правоохоронну діяльність можна умовно розділити на попереджувальну та процесуальну. Її немає ніякої потреби розділяти попереджувальну на ту, яка займається виключно адміністративними провадженнями (превентивна діяльність) та кримінальну, яка займається попередженням кримінальних правопорушень (оперативно-розшукова діяльність), адже будь-яке адміністративне правопорушення, за певних обставин і без належного реагування зі сторони правоохоронців може перерости у кримінальне.

При цьому, оцінка ефективності превентивної діяльності має відбуватися не за показниками виявлених чи розкритих правопорушень, а за рівнем довіри населення, яке буде зростати, у тому числі й за рахунок зменшення рівня вчинюваних правопорушень.

Та, на сьогодні, вважаємо, що роль превентивної діяльності є не дооцінена, а її потенціал є надзвичайно більшим, ніж вважається.

1. Демянчук Е.В. Мониторинг сети Интернет как мероприятие, проводимое с целью получения оперативно значимой информации. *Спеціальна техніка у правоохоронній діяльності*: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. К.: Київський нац. ун-т внутрішніх справ, 2006. С. 171–178.

2. Овчинский С.С. Оперативно-розыскная информация. Теоретические основы информационно-прогностического обеспечения оперативно-розыскной и профилактической деятельности органов внутренних дел по борьбе с организованной преступностью. М.: ИНФРА-М, 2000. 367 с.

3. Поппер К. Открытое общество и его враги. Т. 1: Чары Платона. Пер. с англ., под ред. В. Н. Садовского. М.: Феникс, Международный фонд «Культурная инициатива», 1992. 448 с.

4. У МВС назвали кількість вилученої за рік зброї. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/01/21/novyna/suspilstvo/mvs-nazvaly-kilkist-vyluchenoyi-rik-zbroyi>

5. Хірсіні А.В. Удосконалення автоматизованих інформаційно-пошукових систем, які використовуються у боротьбі з організованою злочинністю. *Право України*. №6. 2004. С.55-60.

Ганаба Світлана Олександрівна,
професор кафедри психології, педагогіки
та соціально-економічних дисциплін
Національної академії
Державної прикордонної служби України
ім. Богдана Хмельницького,
доктор філософських наук, професор

МЕТОДИ ЗАПОБІГАННЯ, ВИЯВЛЕННЯ, ПРОТИДІЇ Й ПРИПИНЕННЯ КОРУПЦІЇ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Однією із головних політичних, соціальних, економічних тощо проблем розвитку держави є корупція. Небезпека її поширення зумовлена низкою факторів, серед яких: нівелювання засад демократичного устрою держави, зниження довіри населення до владних інституцій, порушення принципів верховенства права, справедливості й рівності перед законом, відповідальності за вчинене діяння, відмова від чесної конкуренції, поширення тіньової економіки тощо.

Варто зазначити, що у науковій літературі відсутнє єдине пояснення дефініції корупція. Загалом, дослідники виокремлюють низку різних підходів й трактувань, зокрема: зловживання владою або посадовим становищем, здійснене з певних особистих інтересів; підкуп-продажність державних служб; використання посадових повноважень, статусу, посади, а також її авторитету для задоволення особистих інтересів; елемент (ознака) організованої злочинності [2, с.22]. Така кількість пояснень терміну корупція

засвідчує її складну соціальну природу, яка полягає як у протиправних діях (бездіяльності), так і неетичних (аморальних) вчинках. Корупція як соціальне явище серйозно впливає на всі сфери суспільного життя й зумовлює формування певного способу мислення, який укорінює й підсилює корумповані відносини, визначає їх як необхідні й природні у соціальному житті держави, а відтак витісняє правові, етичні взаємовідносини між людьми та соціальними спільнотами тощо. Корупція із соціальної аномалії поступово перетворюється у правило й виступає звичним способом вирішення життєвих проблем, стає нормою функціонування влади й способом життя значної частини суспільства. Уповноважені державою особи, використовують надану їм владу для задоволення особистісних інтересів, а також для створення умов здійснення корупційних дій, приховування цих дій та сприяння їм. З огляду на ці обставини, актуалізується проблема пошуку шляхів мінімізації й у кінцевому рахунку подолання корупції. Релевантним у цій справі є досвід європейських країн. Його вивчення й імплементація у практики українського суспільства дозволить окреслити ефективні шляхи подолання цього складного суспільного явища.

Незважаючи на багатоаспектність факторів виникнення та поширення корупційних проявів у кожній окремій державі, природа корупції має загальні риси й як результат загальні тенденції й пріоритети її подолання та протидії. Мова йде про те, що незважаючи на специфіку історичного, культурного, соціально-економічного розвитку кожної держави, існують загальні підходи, використання яких дало змогу знизити рівень корупції. До таких загальних тенденцій варто віднести вже давно відомий та апробований міжнародною спільнотою – відкритість влади, прозорість та зрозумілість процедур прийняття рішень, дієві механізми контролю за діяльністю державних органів з боку громадянського суспільства, свобода слова, свобода та незалежність засобів масової інформації. Максимальна демократизація суспільного життя, надання громадянам вільних прав і можливостей для реалізації їх здібностей та потреб, достатній рівень матеріального забезпечення абсолютної більшості населення, розумне врівноваження доходів населення, втілення у практику життя принципу верховенства права і загальна повага до закону є основою розвитку суспільства без корупції.

Однією із головних складових формування й реалізації ефективної системи боротьби з корупцією є чітка взаємодія державних (у першу чергу її правоохоронних органів). Європейські країни у протидії корупції роблять акцент саме на усуненні причин, а не лише на боротьбі з конкретними її проявами. Ця ідея є засадничою у низці міжнародних нормативно-правових документів, а саме: «Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією», «Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією», «Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції» тощо. Суттєву роль у контролі за діяльністю владних структур відіграють інститути громадянського суспільства, особливо громадські об'єднання та неурядові організації.

Релевантна роль у протидії зловживанням відіграють засоби масової інформації.

Основна ідея антикорупційної політики європейських країн полягає у прагненні мінімізувати або включати умови, що створюють як стимул, так і можливість особи здійснення корумпованих дій. До таких методів належать:

- постійна звітність та гласність щодо виявлення корупції та обговорення наслідків покарання за корупційні дії;
- покарання за корупційні дії;
- розробка системи моніторингу можливих місць виникнення корупційних дій у державних та громадських організаціях і суворий контроль за діяльністю осіб, які там працюють;
- створення системи прав і обов'язків посадових осіб із визначенням міри відповідальності за порушення посадової етики та корпоративної культури;
- основною мірою покарання за корупційні дії є заборона працювати в державних органах та втрата всіх соціальних пільг, які надають державні служби;
- обмеження щодо суміщення службової діяльності з іншими видами діяльності поширюється на осіб, які обіймають державні посади [1, 29].

Варто зазначити, що у європейських державах відсутній єдиний підхід щодо визначення кола суб'єктів, які повинні подавати декларації про особисті доходи та суму доходів, які підлягають декларуванню. Як правило, декларуються особисті доходи, доходи та майно членів сім'ї, подарунки тощо. Також європейське законодавство має низку відмінностей щодо можливостей обіймати певні посади та заняття певними видами діяльності, після припинення повноважень на посаді державного службовця. Законодавство деяких європейських країн не містить таких обмежень, а у інших, навпаки, вони діють. В окремих європейських країнах діють заборони отримання подарунків або інших переваг, заборона суміщення службової діяльності з посадами у громадських організаціях та партіях.

Отож, вивчення й імплементація антикорупційних методів європейських країн у практики українського суспільства дозволить поліпшити роботу з попередження, виявлення та протидії корупції як суспільно-небезпечного та протиправного явища.

1. Завгородній В.А. Зарубіжний досвід протидії корупції за участю громадян (на прикладі деяких країн Західної Європи). Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства: матеріали II Міжнародної наук.-практ. конференції (м. Дніпро, 17 листопада 2020р.). Дніпро: Дніпропет. Держ. ун-т внутр. справ, 2020. С.28-31.

2. Собакарь А.О. Використання досвіду інших країн у запобіганні і протидії корупції в діяльності органів охорони правопорядку України. Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства: матеріали II Міжнародної наук.-практ. конференції (м. Дніпро, 17 листопада 2020р.). Дніпро: Дніпропет. Держ. ун-т внутр. справ, 2020. С.20-24.

Пономаренко Яна Сергіївна,
доцент кафедри соціології та
психології факультету № 6
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук

РОЗПІЗНАВАННЯ БРЕХНІ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ЯК ПРЕВЕНТИВНА МІРА БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Правоохоронці покликані забезпечити порядок та законно вимагати його дотримання іншими особами. Специфіка роботи в поліції передбачає часту взаємодію правоохоронців з кримінальним середовищем, що вимагає від поліцейського вміння виявляти неправдиві свідчення та в залежності від того, робити вірні висновки щодо злочину та його попередження в майбутньому. Боротьба зі злочинністю є ключовим завданням правоохоронної системи, однак не менш важливого значення набуває вміння поліцейського попередити його виникнення. Превентивні міри є досить поширеною практикою поліції, однак потребують подальших наукових розвідок та вдосконалення.

Ю. Цагареллі вважає, що в суспільстві існує нагальна потреба використання знань та напрацювань психології в якості базової наукової основи детекції брехні. Оскільки психологія має явну перевагу над іншими науками, адже пропонує ефективні шляхи використання системного підходу як в практиці детекції брехні, так і в подальшому вдосконаленні теорії поліграфних перевірок[4, с.111-112].

Сучасні дослідження свідчать, що існують великі індивідуальні відмінності в поширеності висловлювання брехні, причому більшість брехні говорять меншість людей. Усі ці дослідження свідчать про те, що кожен має досвід або брехні, або того, як саме говорити неправду. Проте, не зважаючи на цей особистий досвід обману, в наукових працях вчених вказується, що люди, включаючи підготовлених поліцейських, виявляють обман лише на рівні вгадування. Одне з можливих пояснень невміння виявити обман полягає в тому, що люди часто дотримуються неправильних переконань щодо того, які ознаки є індикаторами обману. Одним з яскравих прикладів тут є переконання, що брехуни часто відводять погляд очей при спілкуванні. Група дослідників обману [8], відібравши 2320 учасників з 58 країн, дослідила найпоширеніші вірування щодо ознак, котрі свідчать про обман. Вченими було отримано понад одинадцять тисяч відповідей, що призвели до 103 різних переконань. Відведення погляду було переконанням, про яке згадувала більшість (64%) учасників.

Схожі результати були отримані Л. Стрьомвалл та П. Гранхаг [7], у яких

повідомляється, що відведення погляду та збільшення руху тіла вважаються сильними ознаками обману серед поліцейських, суддів та прокурорів. Однак дослідження С. Спорер та Б. Швандт показують, що відведення погляду не є ознакою обману [6].

Неправильні переконання щодо реплік обману не обмежуються лише відведенням погляду. На думку С. Поповичева, важливо відзначити, що знання індукторів істини не є необхідною ознакою брехні: брехати можна, і дійсно помилятися стосовно правдивості подій. Однак сам індуктор при цьому повинен бути переконаний у своїй обізнаності, адже про те, чого не знаєш, збрехати не можна, говорить автор [3].

Люди, як правило, сильно покладаються на невербальні підказки при винесенні вироків щодо обману, незалежно від великого обсягу досліджень, які показують, що з поведінки не можна вірогідно зробити висновок про обман або брехливу інформацію [9].

Дж. Еванс зі співавторами вважають, що перспективними є дослідження, котрі б вивчали, як на «хороших» і «поганих» брехунів впливають певні методи інтерв'ю, призначені для збільшення складності брехні, такі як техніка зворотного порядку. Дослідники обману загалом сходяться на думці, що найбільше діагностичної інформації міститься у змісті мови брехунів. Однак підказки щодо обману на основі змісту мовлення можуть бути менш ефективними для виявлення хороших брехунів, які значною мірою покладаються на словесні стратегії обману. Це може навіть слугувати поясненням, чому в науці недостатньо праць, котрі б беззаперечно пояснювали феномен ефективності брехні. Якщо хороші брехуни спираються на свою пам'ять про правдивий попередній досвід, то їхні висловлювання можуть дуже нагадувати висловлювання людей, які говорять правду. Іншим цікавим зауваженням було те, що хороші брехуни, які повідомляли про себе, частіше надавали неперевірені деталі, ніж погані брехуни [5].

О. Козулева на підставі проведеного теоретичного дослідження виділила найбільш розповсюджені ознаки брехні, які можна простежити у мові допитуваних осіб під час проведення поліцейських заходів. До таких авторка віднесла: помилки мови, тиради слів, слова-заперечення, слова-проговори, застереження, заперечення очевидного, невизначеність відповідей, бажання викликати жалість у слідчого, перерахування імен, помилки пам'яті, голос. Ознаками обману, на думку дослідниці, також можуть бути і мовні помилки: вигуки, наприклад, «гм», «ну» і «е-е»; повтори, наприклад, «я, я, я маю на увазі, що я ...» [1, с.72-73].

О. Лурія (1928) проводив активну роботу щодо вивчення специфіки виявлення неправдивих свідчень у людей, причетних до скоєння різних видів злочинів. Значний внесок у вивчення проблеми внесли експерименти А. Мехрабіана, в яких було виявлено, що людина коли бреше допускає велику кількість мовних, частіше посміхається, менше жестикулює і повільніше говорить. Дослідники психології впевнені, що індивідуальні

особистісні особливості також впливають на поведінку. Так, наприклад, тривожні люди в ситуаціях свідомого спотворення інформації роблять вираз свого обличчя більш приємним, ніж при передачі інформації правдивої. Якщо ж рівень тривожності високий, люди роблять приємне обличчя тільки тоді, коли говорять правду. Оскільки люди, як правило, покладаються переважно на невербальні сигнали, словесний зміст повідомлення в основному ігнорується, попри дослідження, що показують, що точність діагностики може бути покращена, якщо покладатися на зміст висловлювання. Отже, відповідно до змісту слід віддавати перевагу поведінковим проявам.

Р. Бендлер та Д. Гріндер (1996) вважають, що у психологічному плані це відповідає такій послідовності: спочатку людина представляє, конструює те, чого насправді немає в дійсності, а потім говорить тільки те, що даній вигадці відповідає, нічого зайвого. Уміння виявити відповідність (або протиріччя) між мовним і немовним спілкуванням є важливою передумовою точності оцінки інформації, одержуваної від співрозмовника, наголошують дослідники.

М. Коноваленко говорить, що психологічний рівень включає в себе три форми прояву показників нещирості: поведінкова, розумова і зорово-моторна [2, с.150-151]. На думку авторки, поведінкова форма прояву показників брехливості ґрунтується на спостереженні за позою, яка дає значущу інформацію про стан людини – напруженість, спокій, розкутість, налаштованість на спілкування [2, с.152-153]. Дослідниця надає характеристику розумовій формі показників нещирості, котрі проявляються в прискореному або сповільненому мисленні, неусвідомлюваній алогічності, нелогічності і непослідовності мови, протиріччях при повторах і неузгодженості з уже відомими фактами. Зорово-моторна форма показників нещирості, на її думку, проявляється в напрямку погляду. Авторка говорить: «Людина відводить очі, коли переживає різні почуття: опускає очі в печалі; опускає або відводить убік від сорому; або, відчуваючи себе винуватою, відводить погляд, відчуваючи огиду. Однак необхідно враховувати, що напрямком погляду досить легко управляти» [2, с.156-157].

Таким чином, теоретичний аналіз психологічних джерел засвідчив, що проблема розпізнавання брехні поліцейськими є не поодиноким. Вченими різних галузей, як психології, так і суміжних наук підкреслюється важливість набуття поліцейськими вміння швидко та ефективно розпізнавати брехню, що сприятиме ефективній протидії та запобіганні злочинів. Крім того, теоретичний аналіз праць засвідчив, що особистісні характеристики поліцейських є запорукою їх успішної професійної діяльності. Як зазначається в наявній емпіричній літературі, особистість працівника поліції є ключовою при вивченні специфіки даної професії, оскільки завдяки особистісним якостям поліцейський здатен своєчасно передбачити спосіб реагування на вимоги професії та може забезпечити можливість безпомилкового прийняття рішень при діагностиці брехливих свідчень.

1. Козулева А.А. Подходы к пониманию лжи и ее проявления на психофизическом, психологическом и социально-психологическом уровнях функционирования психики. *Сибирский юридический вестник*. 2009. № (3). С. 67 – 74.
2. Коноваленко М.Ю. Продуктивность решения социально-перцептивных и коммуникативных задач в условиях неискреннего делового общения: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.13. М., 2005. 207 с.
3. Поповичев С.В. Взаимосвязь потребности в безопасности субъекта и вероятность распознавания лжи в опросе с применением полиграфа: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 19.00.01. М., 2011. 23 с.
4. Цагарелли Ю.А. Системная детекция лжи как эффективное средство борьбы с коррупцией. *Карельский научный журнал*. 2013. № 4. С.111–115.
5. Evans J.R., Michael S.W., Meissner C.A., Brandon S.E. Validating a new assessment method for deception detection: Introducing a Psychologically Based Credibility Assessment Tool. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*. 2013. № 2(1). P. 33–41.
6. Sporer S.L., Schwandt B. Moderators of nonverbal indicators of deception. *Psychology, Public Policy, and Law*. 2007. № 13. P.1–34.
7. Strömwall L.A, Granhag P.A. How to detect deception? Arresting the beliefs of police officers, prosecutors and judges. *Psychology, Crime and Law*. 2003. № 9. P.19–36.
8. The Global Deception Research Team. A world of lies. *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 2006. № 37. P. 60–74. PMID: 20976033
9. Vrij A. Detecting lies and deceit: Pitfalls and opportunities(2nd ed.). West Sussex: Wiley, 2008. 504 p.

Шумовецька Світлана Павлівна,
доцент Національної академії
Державної прикордонної служби
ім. Б. Хмельницького,
доктор педагогічних наук, доцент

ВИВЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ

Важливість прилучення прикордонників до європейських цінностей прикордонної служби визначено у нормативно-правових документах, що регламентують діяльність прикордонного відомства. У рішенні Ради національної безпеки і оборони України «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України» [1] вказано на необхідності впровадження етичних стандартів для військовослужбовців. Визначено важливість розуміння цінностей людського життя і здоров'я, а також упровадження європейських норм і стандартів у систему прикордонного контролю та підготовки персоналу.

В Уніфікованій програмі підготовки співробітників прикордонних відомств країн Європейського Союзу, розробленій Frontex – Європейським

агентством з прикордонної та берегової охорони у співпраці з країнами-членами ЄС та правозахисними організаціями, зазначено, що прикордонна безпека Європейського Союзу залежить від надійності, професіоналізму персоналу прикордонних служб, його здатності до взаємодії, а культура і дух прикордонної служби ґрунтуються на захисті людської гідності й почутті обов'язку [2, с. 33]. Серед важливих цінностей прикордонної служби вказано на професіоналізм, чесність, неупередженість, відповідальність, здатність працювати в стресових ситуаціях, повагу до основоположних прав людини.

Для розуміння зазначених ціннісних аспектів професійної діяльності офіцера-прикордонника важливе значення має потенціал гуманітарних наук. Гуманітарне знання допомагає орієнтуватися в світі, в смислах того, що відбувається, з'ясувати, для чого людина живе та як повинна взаємодіяти з іншими людьми. Предмет гуманітарного знання – це поняття «сенс» і «цінність», які є передумовою для розуміння людського буття, допомагають людині розрізнити добро і зло. Зокрема під час вивчення таких навчальних дисциплін, як «Філософія», «Соціологія. Етика. Естетика. Релігієзнавство» доцільно ознайомити курсантів із сутністю європейськості, що, за О. Пахльовською, ідентифікується насамперед увагою до категорії Іншого [3]. Важливе значення має також «вивчення суто європейських уявлень про свободу, відповідальність індивіда., що співвідносять смисл індивідуальної дії з принципами суспільного буття» [4, с. 125].

Важливе значення мають диспути та дискусії про сенс та призначення людини, про спілкування як спосіб осмислення людського буття, досягнення життєвого смислу, про добро та істину, справедливість і обов'язок у діяльності офіцера-прикордонника. Диспути і дискусії дозволять знайти власні відповіді на вічні питання культури про добро і зло, про свободу і долю, обговорити питання про те, яке місце людини в світі, в чому полягає мета і сенс її життя. Використання дискусійних методів необхідне для пізнання курсантами європейських цінностей прикордонної служби, спільного пошуку цінностей і норм, їх дослідження в специфічних видах професійної діяльності у сфері захисту кордону.

Загалом під час вивчення навчальних дисциплін «Філософія» та «Соціологія. Етика. Естетика. Релігієзнавство» для прилучення майбутніх офіцерів-прикордонників до європейських цінностей прикордонної служби важливо акцентувати увагу на значенні європейської культурної спадщини. Знання цінностей європейської культури, відображених у філософії, етиці, релігії, допоможе курсантам краще пізнати сенс свого життя, своєї професійної діяльності, цінності й ідеали прикордонної служби. Вивчення визначних культурних зразків стане тим еталоном, що допоможе формувати професійну культуру майбутніх захисників кордону, визначати пріоритетність цілей та спрямованість їхньої професійної діяльності, основою якої має бути визнання безумовної цінності кожної особистості, постулати справедливості, поваги до людської гідності.

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: Указ Президента України від 14 березня 2016 р. № 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016> (дата звернення: 01.09.2019).

2. Уніфікована програма підготовки співробітників прикордонних відомств в Берегової охорони країн Європейського Союзу / Frontex, Європейське агентство з прикордонної та берегової охорони. Варшава: б. в., 2017. 381 с.

3. Пахльовська О. Поділ України проходить лише по одній лінії: між Європою і не-Європою. URL : day.kyiv.ua (дата звернення: 30.05.2021).

4. Попович М. В. Бути людиною. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 223 с.

Гарічев В'ячеслав Вікторович
начальник відділу
Управління превентивної діяльності
ГУНП в Дніпропетровській області,
підполковник поліції

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ

Запобігання правопорушенням – на сьогодні це основне завдання підрозділів Національної поліції, адже запобігти правопорушенню доцільніше та менш затратно, ніж ліквідувати негативні наслідки.

Разом з тим, на жаль, тривала практика оцінки роботи поліції за показниками розкриття вже вчинених злочинів наклала свій відбиток на організацію діяльності поліції, а її зміна можлива тільки за рахунок запровадження та активного використання нових підходів до оцінки результатів діяльності поліцейських, орієнтованих на суспільство.

Саме суспільство має стати основним показником ефективності діяльності поліції. При цьому, участь суспільства у впливі на діяльність поліції має багато проявів, основними з яких є суспільна оцінка діяльності поліції, яка проявляється рівнем довіри до неї, а також безпосередня участь суспільства у запобіганні правопорушенням шляхом сприяння поліції у виконанні її обов'язків, що неможливо реалізувати за умови низького рівня довіри населення до поліції.

Таким чином, ефективне виконання завдань підрозділами Національної поліції неможливе без високого рівня довіри населення до них. Більше того, зниження критичних показників довіри населення до поліції не тільки не сприяє підвищенню рівня ефективності її діяльності, а навпаки погіршує їх. Зокрема, низький рівень довіри населення до поліції провокує антисуспільний елемент до протиправної діяльності через відсутність

авторитету поліції серед суспільства, формуючи почуття безкарності. Більше того, при виявленні та документуванні протиправної діяльності, за умови низького рівня довіри серед населення, від громадян не те, що не буде допомоги та сприяння, а можуть бути факти активної протидії правоохоронній діяльності.

Особливої важливості вказані процеси мають у сучасному світі інформаційних технологій та відкритості суспільства, під якою ми розуміємо не концепцію Карла Поппера [1], а об'єктивну реальність, при якій практично кожен громадянин є учасником мережі відкритих даних.

Враховуючи вищевказане, правоохоронна діяльність потребує переформатування у питаннях оцінки ефективності своєї діяльності та зміни орієнтирів в сторону суспільства та його довіри. Загальна інформатизація та цифровізація суспільного життя формує нові підходи до сприйняття його безпеки та співіснування, що має враховуватися під час організації правоохоронної діяльності, з метою підвищення її ефективності.

Потрібно активніше використовувати інформаційно-аналітичні системи за прикладом правоохоронних органів зарубіжних країн, які дозволяють значно оптимізувати правоохоронну діяльність [2].

1. Поппер К. Открытое общество и его враги. Т. 1: Чары Платона. Пер. с англ., под ред. В. Н. Садовского. М.: Феникс, Международный фонд «Культурная инициатива», 1992. 448 с.

2. Хірсін А.В. Удосконалення автоматизованих інформаційно-пошукових систем, які використовуються у боротьбі з організованою злочинністю. *Право України*. №6. 2004. С.55-60.

Дрок Ірина Сергіївна,
науковий співробітник
навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

АЛГОРИТМ ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ З ОЗНАКАМИ НАРКОТИЧНОГО СП'ЯНІННЯ

Виявлення працівниками ювенальної превенції неповнолітніх з ознаками наркотичного сп'яніння важливий етап їх професійної діяльності. Виявлення таких осіб являється заходом запобігання вчиненню неповнолітнім та щодо нього в подальшому протиправних діянь.

Аналіз чинного законодавства та результатів діяльності Національної поліції України дозволяє нам запропонувати алгоритм виявлення працівниками ювенальної превенції неповнолітніх з ознаками наркотичного сп'яніння:

1. Виявлення неповнолітніх, які можуть мати ознаки наркотичного сп'яніння, шляхом:

- відпрацювання звернень, що надійшли до Національної поліції, які містять інформацію про таких неповнолітніх. Якщо після розгляду звернення громадян будуть виявлені неповнолітні з ознаками наркотичного сп'яніння, то ювенальному поліцейському необхідно вжити визначені законом заходи (направити неповнолітнього на медичний огляд, скласти протокол про адміністративне правопорушення, наприклад за статтею 184 КУпАП, зібрати інші матеріали справи про адміністративне правопорушення, тощо), а також направити у встановлені терміни відповідь особі, яка подала звернення;

- моніторинг соціальних мереж, засобів масової інформації. Ювенальні поліцейські з метою виявлення неповнолітніх осіб, які перебувають або можуть перебувати у стані наркотичного сп'яніння, мають систематично перевіряти соціальні мережі, засоби масової інформації шляхом спостереження за фотографіями, постами, викладеними неповнолітніми або іншими особами за участю неповнолітніх, перевіряти публіцистичні статті в мережі Інтернет, журналістські розслідування.

У випадку виявлення таких фактів ювенальному поліцейському варто встановити особу неповнолітнього, відшукати його або його батьків чи осіб, що їх замінюють, контактні дані, викликати їх для проведення бесіди до відділу Національної поліції. У разі наявності ознак наркотичного сп'яніння у неповнолітнього направити його для медичного огляду у лікарняний заклад. У разі наявності ознак адміністративного або кримінального правопорушення відповідним чином його необхідно задокументувати;

- рейди у закладах, в яких проводиться діяльність у сфері розваг, або закладах громадського харчування. Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства» діти віком до 16 років з 22.00 до 06.00 години можуть перебувати у закладах, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладах громадського харчування лише в присутності принаймні одного з батьків чи іншого законного представника дитини або особи, яка її супроводжує і несе за неї персональну відповідальність [1]. Відповідальність за порушення даної норми передбачена ст. 180-1 КУпАП [2]. І хоча суб'єктом даного правопорушення являється власник такого закладу, та в процесі вказаних нами рейдів можливо виявити неповнолітніх осіб віком з 14 до 18 років з ознаками наркотичного сп'яніння;

- патрулювання спальних районів міста, біля аптек, навчальних закладів, покинутих будівель, недобудов та інших місць, де можуть з'являтися неповнолітні з ознаками наркотичного сп'яніння.

2. Визначення наявності ознак наркотичного сп'яніння: порушення

координації рухів; порушення мови; виражене тремтіння пальців рук; різка зміна забарвлення шкірного покриву обличчя; поведінка, що не відповідає обстановці; звужені чи дуже розширені зіниці, які не реагують на світло; сповільненість або навпаки підвищена жвавість чи рухливість ходи, мови; почервоніння обличчя або неприродна блідість [3].

3. У випадку наявності ознак наркотичного сп'яніння направлення неповнолітнього на медичний огляд до медичного закладу. Встановлення наявності стану наркотичного сп'яніння внаслідок незаконного вживання наркотичних засобів або психотропних речовин є компетенцією лише лікаря, на якого покладено обов'язки щодо проведення медичного огляду (обстеження), а діагноз "наркоманія" встановлюється лікарсько-консультаційною комісією [4].

4. У разі наявності підстав поліцейський має розглянути можливість застосування до неповнолітнього превентивного поліцейського заходу – поліцейське піклування. Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» [5] до особи, яка перебуває у публічному місці, і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі, може здійснюватися поліцейське піклування. Таких осіб поліцейський повинен передати до спеціалізованого лікувального закладу чи направити до місця проживання.

Поліцейське піклування також застосовується до неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду [5]. Таких осіб поліцейський має передати батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування.

5. Опитування неповнолітнього у тверезому стані, батьків неповнолітнього або осіб, що їх замінюють, свідків виявлення неповнолітнього у стані наркотичного сп'яніння. Збирання інших доказів (наприклад, відеозапис, тощо). Відповідно до статті 33 Закону України «Про Національну поліцію» проведення опитування неповнолітніх допускається тільки за участю батьків (одного з них), іншого законного представника або педагога.

6. У разі наявності підстав ювенальний поліцейський повинен постановити неповнолітнього на профілактичний облік. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України чітко визначає категорії дітей, які підлягають взяттю на профілактичний облік. Якщо виявлена ювенальним поліцейським неповнолітня особа відноситься до хоча б однієї з категорій цих осіб, то ювенальний поліцейський ставить її на облік, заводить обліково-профілактичну справу та застосовує щодо такої дитини індивідуально-профілактичні заходи. Сам факт перебування дитини у стані наркотичного сп'яніння не є підставою для взяття її на профілактичний облік.

7. У разі наявності підстав ювенальний поліцейський повинен скласти на неповнолітнього, його законних представників, інших осіб протокол про

адміністративне правопорушення

8. У разі наявності підстав ювенальний поліцейський повинен ініціювати порушення кримінального провадження, наприклад, за частиною 2 статті 315 Кримінального кодексу України «Схиляння неповнолітнього до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів» [6].

Підсумовуючи, варто зазначити, що, хоча сам факт виявлення неповнолітнього у стані наркотичного сп'яніння не містить складу адміністративного або кримінального правопорушення, проте дає підстави для з'ясування обставин такого вживання та притягнення винних дорослих осіб до відповідальності.

1. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

3. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції: Наказ МВС України від 09.11.2015 № 1452/735. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15#Text>

4. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>

5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Мислива Оксана Олегівна,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Стаття 3 Конституції України головним змістом і спрямованістю діяльності держави визначає забезпечення прав і свобод людини та їх гарантій. Фактичною умовою реалізації зазначеного обов'язку є підтримання публічної безпеки і порядку, що визначено одним із головних завдань, покладених на Національну поліцію України (далі – поліція).

Підвищення пріоритету забезпечення публічного порядку та безпеки для Національної поліції з одночасною зміною системи МВС України та перерозподілом функцій підрозділів, на які ці функції покладаються, ставить на порядок денний наукове переосмислення змісту, сутності та форм роботи поліції. Одним серед кроків у напрямку комплексної трансформації підходів до забезпечення публічного порядку і безпеки безумовно є удосконалення правової бази, яка регламентує діяльність поліції, усунення колізій, прогалин та неточностей, які можуть завадити правильному та одноманітному правозастосуванню.

Спочатку звернімося до категоріального апарату та визначимо сучасний стан та особливості наукової розробленості понять «публічного порядку» і «публічної безпеки», адже саме вони є одним із головних завдань, які ставляться перед Національною поліцією відповідно до ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року № 580-VIII: надання послуг у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. З точки зору новизни і вживаності у законодавстві всі три з указаних понять викликають питання, проте порівняно новими є вжиті у Законі України «Про Національну поліцію» поняття публічний порядок і публічна безпека.

Нині ці категорії вживаються науковцями як рівнозначні, з чим ми цілком згодні. Нарікання викликає лише відсутність їх роз'яснення у законодавстві, адже в юридичній літературі їх однозначного тлумачення не вироблено. Більш вживаними є, безумовно, терміни «громадський порядок» і «громадська безпека», але підходи до визначення їх змісту досить різноманітні та неоднозначні, так само, як і підстави віднесення порушень до відповідної сфери [1, с. 14].

Публічне право – сукупність галузей права, що регулюють відносини, пов'язані з забезпеченням загального (публічного) або загальнодержавного інтересу [22]. Адміністративне право є публічним правом, оскільки регулює відносини, пов'язані з забезпеченням загального (загальнодержавного) інтересу. В публічно-правових відносинах сторони виступають як юридично нерівноправні і однією зі сторін завжди виступає держава або її орган (посадова особа), наділений владними повноваженнями. У сфері публічного права відносини регулюються виключно з державною владою. Як сказано у ст. 59 та 62 Закону України «Про Національну поліцію»: поліцейський під час виконання покладених на поліцію повноважень є представником держави, а служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень, зокрема, надання поліцейських послуг з підтримання публічного порядку та безпеки (ст. 1, 2 вказаного закону).

Таким чином, термін «публічний» висловлює новітній, більш прогресивний погляд на діяльність держави та її представників, тобто є тотожним поняттям «громадський», «суспільний» і вказує на те, що держава владними методами забезпечує інтереси останніх, покладаючись на закон.

Традиційно публічний порядок визначають як систему суспільних відносин, які виникають та розвиваються в громадських місцях, у процесі спілкування між людьми, правове регулювання яких забезпечує як особисту безпеку людини, так і громадську безпеку, охорону яких закон відносить до компетенції поліції, а публічну безпеку – як систему суспільних відносин, які попереджують або усувають шкідливі для життя та здоров'я людини, власності наслідки, які можуть бути заподіяні діями людей, штучним або природним джерелом підвищеної небезпеки (здійснення будівельних і ремонтних робіт у громадських місцях; руху транспорту, протипожежної безпеки; боротьби зі стихійними лихами; користування обмеженими в обігу предметами тощо).

Як вірно відзначають науковці, суть охорони громадського (публічного) порядку полягає саме у забезпеченні як особистої, так і громадської (публічної) безпеки в процесі спілкування людей [3, с. 28-29], а забезпечення особистої і громадської безпеки є метою громадського порядку, що визначає самостійність цих взаємозалежних та взаємопроникаючих, взаємообумовлених понять.

Отже, охорона громадського порядку є, водночас, і громадської безпеки, і забезпеченням особистої безпеки громадян. Водночас, неодмінною умовою підтримання стабільного громадського порядку є заходи щодо забезпечення особистої безпеки і громадської безпеки тощо. Тобто порядок, якщо він не порушується (правопорядок), реально гарантує громадську безпеку в усіх її проявах. Інакше кажучи, громадський порядок встановлюється та існує для того, аби була забезпечена громадська безпека, тож громадський порядок є складовою громадської безпеки.

Водночас, у науці дотепер не вироблено одностайності щодо змісту поняття «громадська безпека» та його співвідношення з поняттям «громадський порядок». Якщо ж узагальнити відомі визначення безпеки, то публічну безпеку слід вважати станом захищеності таких життєво важливих цінностей суспільства, як життя та здоров'я людей, власності, довкілля, нормальної діяльності підприємств, установ та організацій від протиправних посягань, джерел підвищеної небезпеки та інших надзвичайних подій.

Слід підкреслити, що окремі дослідники висловлюються категорично проти використання словосполучення «публічна безпека» у Законі України «Про Національну поліцію», адже це, здебільшого, соціологічний термін, а за даними аналізу бази даних офіційного веб-сайту Верховної Ради України сполучення «громадська безпека» вживається у текстах понад 5000 нормативних актів, із них у 53 – у назві, з яких лише 24 стосуються різних аспектів реалізації державної політики у сфері громадської безпеки [4].

Ми не зовсім згодні з цим поглядом, адже узгодження категоріального апарату має відбуватись відносно новітніх законів, тобто Закону України «Про Національну поліцію», який передбачає одним із повноважень поліцейського вжиття заходів, «спрямованих на усунення загроз життю та

здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення» (п. 4 ст. 23).

Таким чином, категоріальний апарат законодавства з охорони публічного порядку та безпеки все ще потребує всебічної уваги науковців для вдосконалення теоретичної бази в цій сфері, а отже – одноманітного застосування норм і напрацювання пропозицій щодо підвищення ефективності такої діяльності. Конкретизація понять публічного порядку і безпеки має важливе значення для практики, оскільки дозволяє визначити шляхи удосконалення його правового регулювання, більш ефективного використання сил і засобів у забезпеченні публічного порядку та безпеки.

1. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: підручник. Під заг. ред. І.П. Голосніченка, Я.Ю. Кондратьєва. К., 1995. 177 с.

2. Публичное право // Большой юридический словарь. М.: Инфра-М. А. Я. Сухарев, В. Е. Крутских, А.Я. Сухарева. 2003.

3. Веремеенко И.И. Сущность и понятие общественного порядка. Советское государство и право. 1982. № 3. С.22–29.

4. Фатхутдінов В.Г. Частотність операціоналізації та контекстуальність використання терміну «публічна безпека» в Законі України «Про Національну поліцію». URL: <http://goal-int.org/chastotnist-operacionalizacii-ta-kontekstualnist-vikoristannya-terminu-publichna-bezpeka-v-zakoni-ukraini-pro-nacionalnu-policiyu-ukraini>.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПІДРОЗДІЛАМИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ТА ДЕРЖАВНОСТІ В УКРАЇНІ

Самбор Микола Анатолійович,

кандидат юридичних наук,

начальник сектору моніторингу

Прилуцького районного відділу поліції

Головного управління Національної поліції

в Чернігівській області,

В Україні впродовж п'яти років діє новосформований орган державної влади – Національна поліція України, який представлений в усіх адміністративно-територіальних одиницях держави. Система поліції визначена на законодавчому рівні й сформульована у ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію». Виходячи з конституційних принципів організації та діяльності органів державної влади, сформульованих у ст.ст. 6, 19 Конституції України, а також додатково задекларованих зокрема у ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію», поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України, а отже й система її органів має бути виключно тією, що

визначена у Законі України «Про Національну поліцію». Як результат, можемо стверджувати про те, що такі органи, як підрозділи превентивної діяльності у структурі Національної поліції, зокрема й головних управлінь Національної поліції, як юридичних осіб публічного права. Водночас, маємо зазначити, що п. 1 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено превентивну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень, як один із пріоритетних повноважень поліції. Превентивна діяльність поліції забезпечує виконання завдань поліції, на чому наголошується у абзаці 2 п. 4 Положення про Національну поліцію, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877.

Поміж цього легальні дефініції, що містяться у Законі України «Про Національну поліцію» послуговуються поняттям «превентивний», наприклад поняття «поліцейський захід» (ч. 1 ст. 29 Закону України «Про Національну поліцію») розглядається як комплекс дій превентивного характеру. Однак із видів поліцейських заходів є превентивні заходи (ч. 2 ст. 30, ст. 31-41 Закону України «Про Національну поліцію»).

Дані положення законодавства України дають підстави для сумнівів у законності формування підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України. Разом із цим повинні задекларувати, що превентивна діяльність Національної поліції України є надважливим напрямком діяльності поліції з реалізації завдань поліції щодо забезпечення публічного порядку і безпеки, протидії злочинності охорони прав і свобод людини і громадянина, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, надання допомоги особам, які перебувають у скрутному життєвому становищі. На підтвердження того, що превентивна діяльність є лише однією із ліній повноважень поліції, а не структурним підрозділом поліції є й те, що у 2015-2016 роках у структурних підрозділах поліції була посада заступника начальника – керівника патрульної поліції, а не заступника начальника – керівника підрозділів превентивної діяльності. У подальшому ж посада керівника патрульної поліції була реорганізована і на її основі затверджено посаду заступника начальника з превентивної діяльності, що поряд із заступниками начальника – начальником слідчого підрозділу чи аналогічно – заступника начальника – начальника підрозділу (сектору, відділу) кримінальної поліції, вказує саме на те, що превентивна діяльність є напрямком реалізації повноважень з реалізації завдань поліції, а не є організаційно-структурним підрозділом Національної поліції.

Це перша, й вочевидь, одна із ключових глобальних проблем, оскільки порушує питання існування відповідних підрозділів превенції у структурі Національної поліції.

Детальніше зупинимося на проблемних питаннях у організаційно-правовому та матеріально-технічному забезпеченню діяльності підрозділів,

які охоплюються поняттям (до речі, яке не має відповідного легального визначення) підрозділів превентивної діяльності.

Виходячи із нормативно-правового регулювання діяльності Національної поліції, остання надає поліцейські послуги населенню, окремим громадянам та державі. Очевидно, що надання послуг, у тому числі й поліцейських, розпочинається зі звернень фізичних або юридичних осіб про події та обставини, дослідження та розгляд яких належить до повноважень поліції. Керівництво центрального органу управління Національної поліції запровадило систему спрощеного розгляду звернень (списання електронними рапортами, у тому числі й без надання письмової відповіді заявникові або особі, які зверталася з відповідним повідомленням). Зазначене прямо суперечить вимогам Закону України «Про звернення громадян», де імперативно визначено необхідність надання письмових відповідей заявникам. На нашу думку, суттєво спростити бюрократичну та «паперову» роботу можна було б передбачити у Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України, затвердженому наказом МВС України від 15.11.2017 № 930, необхідність надання письмових відповідей, а складання довідок чи висновків за результатами розгляду виключити, оскільки це є архаїчним пережитком практики складання постанов про відмову в порушенні кримінальної справи, передбачених нормами КПК України від 27.12.1960.

Існує багато законодавчих прогалин, усунення яких гармонізує не лише національне законодавство, а й сприятиме ефективній діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції у реалізації превентивної діяльності з попередження та припинення адміністративних правопорушень. Наприклад, ч. 5 ст. 126 КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за повторне протягом року вчинення порушень, передбачених ч.2-4 ст. 126 КУпАП, зокрема за керування транспортним засобом особою, яку позбавлено права керування транспортними засобами. Водночас слід заважити, що норми ст. 221 КУпАП та ст. 222 КУпАП не наділяють правом а ні суди, а ні органи Національної поліції розглядати справи про адміністративні правопорушення за ч. 5 ст. 126 КУпАП, так само і норми ст. 255 КУпАП не надають право поліцейським навіть складати протоколи про адміністративні правопорушення за ч. 5 ст. 126 КУпАП. Таких прикладів неякісного законодавчого та відомчого нормативно-правового регулювання діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції можна озвучувати багато, однак вбачаємо за мету наголосити на існуванні останніх, а не надати кількісний їх перелік, а ключове – необхідності їх усунення шляхом прийняття якісних та системних змін як до законів України, так і до підзаконних нормативно-правових актів України.

Політичне керівництво держави проголосило курс на діджиталізацію суспільних відносин, започаткувавши програму «держава у смартфоні».

Безперечно, сучасні нанотехнології, телекомунікації зумовлюють нові форми та методи не лише у розвитку суспільних відносин, а й способи і механізми вчинення правопорушень, необхідності оперативного реагування на зміни в оперативній обстановці. Звідси, цілком логічним є ухвалення наказу МВС України від 27.04.2020 № 357 «Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України», яким передбачається використання планшетних пристроїв для передачі оперативної інформації, від слідкування якості опрацювання повідомлень, а також контролю за місцезнаходженням та оперативністю реагування на повідомлення з використанням GPS-моніторингу як місцезнаходження планшетних пристроїв, так і моніторингу місцезнаходження транспортних засобів. Однак, оскільки вказана система використовує послуги лише одного оператора стільникового зв'язку, часто відбуваються збої у роботі GPS-моніторингу, на що вказує те, що планшетні пристрої або автомобілі патрульної служби згідно вказаних даних, несуть службу у акваторії Чорного моря, або перебувають на відстані 6 тис. км від місця події в Україні. Безперечно, замисел такої підсистеми інформаційно-телекомунікаційної системи Інформаційного порталу Національної поліції (далі – ІТС ІПНП) є таким, що відповідає потребам суспільства, однак перш ніж його запроваджувати необхідно було б створити якісні технічні та технологічні умови реалізації вказаного проекту. Крім того, переконані, що дані, які заносяться до ІТС ІПНП повинні фіксуватися українською мовою, а не використовувати у своєму змісті російськомовні словники, а також вимоги внесення відомостей мовою окупанта.

Важливим напрямком є розбудова системи органів та підрозділів Національної поліції у наслідок як адміністративно-територіальної реформи у державі, а також необхідності протидії правопорушенням, які стають характерними для української дійсності.

У наслідок адміністративно-територіальної реформи об'єднані й територіальні підрозділи поліції, створено, так звані кущові підрозділи, до складу яких ввійшли сектори та відділи поліцейської діяльності, які стали підрозділами превентивної діяльності. Вказані підрозділи позбавлені повноважень на ведення єдиного обліку, однак посади чергових та їх помічників збережені, які по суті, виконують функції охоронників службових приміщень. Натомість навантаження на черговій частини секторів моніторингових районних відділів та управлінь збільшилися у декілька разів, що ставить на порядок денний необхідність збільшення штатної чисельності чергових частин зазначених підрозділів. Адже старший інспектор-черговий та його помічник у середньому за добу приймають 60-90 повідомлень, зобов'язані опрацювати таку кількість електронних рапортів, здійснювати контроль за місцезнаходженням нарядів, перебуванням останніх у зонах їх

несення служби, контролювати своєчасність прийняття нарядами поліції повідомлень, організувати та забезпечувати збір та виїзд слідчо-оперативних груп, видачу та приймання озброєння, надання довідкової роботи, прийом громад та прийняття звернень. За добу наряд чергової частини здійснює у межах 600-700 телефонних дзвінків. Окрім того, чергові чергових частин повинні здійснювати контроль за дотриманням публічного порядку та безпеки у населених пунктах із використанням відео систем контролю за громадськими місцями (так звана мережа «Безпечне місто» тощо).

Вкрай важливим є протидія найбільш поширеним правопорушенням, зокрема домашньому насильству. Як зазначає у доповідній записці «Про стан протидії домашньому насильству впродовж 4 місяців 2021 року» заступник начальника ДООЗОР Національної поліції України підполковник поліції А.Канашук що майже кожне десяте повідомлення до поліції стосується факту домашнього насильства. В усіх регіонах країни спостерігається щорічне зростання їх кількості. Порівняно з аналогічним періодом минулого року, кількість повідомлень про такі правопорушення збільшилася із 182,5 тис до 196,4 тис, або на 8 % (2019 рік – 141 667). Упродовж звітного періоду 15,6 тис повідомлень про домашнє насильство диспетчерами (оперативними черговими) приєднано до первинних карток «102» у зв'язку з їх повторністю (повідомлення від одного або різних заявників щодо одного і того ж правопорушення або події).

Очевидно, що збільшення повідомлень про домашнє насильство стало підставою для створення групи реагування на повідомлення з протидії домашньому насильству (так званий підрозділ «Поліна»). Переконані, що вказаний підрозділ і його створення продиктовано часом і потребами суспільства. Однак, такий підрозділ має бути самостійним структурним підрозділом, а не створеним за рахунок інших підрозділів: дільничних офіцерів поліції, підрозділів ювенальної превенції та реагування патрульної поліції. Як наслідок, виконання завдань, що стоять перед згаданими підрозділами поступаються вимогам та запитам часу. Крім того, важливим є матеріально-технічне забезпечення всіх без винятку підрозділів.

Ефективність спеціалізації доведена в усьому світі у всіх професіях, і професія поліцейського не є виключенням з цього. Однак спеціалізація у межах професії поліцейського має проявлятися не лише у лінії чи напрямку роботи, а знаходити свій вияв і у структурі підрозділів превентивної діяльності. Як результат, упевнені у тому, що у структурі підрозділів превентивної діяльності мають існувати, як самостійні підрозділи – підрозділи х протидії домашньому насильству.

Окрему увагу слід приділяти залученню поліцейських превентивної діяльності до виконання функцій органів досудового розслідування, як відповідних уповноважених посадових осіб на проведення досудового розслідування у формі дізнання із наданням відповідних доступів до Єдиного

реєстру досудових розслідувань для здійснення дізнання у кримінальних проступках. Дільничні офіцери поліції переобтяжені проведенням превентивної та профілактичної діяльності, задіяні до здійснення контролю за зло триманням обмежень, встановлених у наслідок застосування до підозрюваних та обвинувачених у виді домашнього арешту, забезпеченням публічного порядку та безпеки під час масових заходів, не в змозі не лише якісно, а взагалі проводити слідчі (розшукові) дії у кримінальних провадженнях, розпочатих за фактами вчинення кримінальних проступків. Можливо доречно, визначити відповідних уповноважених посадових осіб з числа поліцейських підрозділів превенції, а не дільничних офіцерів, які б спеціалізувалися на проведенні дізнання у кримінальних провадженнях, у структурних підрозділах поліції, де відсутні органи досудового розслідування: органи слідства та дізнання.

Це лише декілька проблемних питань, на яких змогли зупинитися у межах цієї доповіді. Переконані, що проблемних питань значно більше, однак останні можуть і повинні бути вирішеними. Перш за все розв'язання вказаних питань можливе за наявності високо підготовлених у закладах МВС України зі специфічними умовами навчання кадрах для підрозділів превентивної діяльності Національної поліції. По-друге, важливим є наявність якісних норм права, які регулюватимуть діяльність підрозділів превентивної діяльності Національної поліції. По-третє, важливим, є ефективний розподіл повноважень та структури у цілому органів Національної поліції та підрозділів превентивної діяльності, зокрема. По-четверте, для якісного виконання повноважень поліції важливим є матеріально-технічне забезпечення поліцейської діяльності. По-п'яте, глибоко переконані у тому, що як у головних управліннях, так і у його структурних територіальних підрозділах, повинні бути створені спеціальні підрозділи з проведення службових розслідувань, які зможуть об'єктивно, повно, неупереджено досліджувати всі причини та умови наявних порушень службової дисципліни, надавати перспективні пропозиції щодо недопущення порушень службової дисципліни. По-шосте, у системі підрозділів Національної поліції у цілому та підрозділів превентивної діяльності зокрема, повинні існувати заходи заохочення для проходження у них служби, які могли б бути застосованими систематично. По-сьоме, на наш погляд, важливим є врахування досвіду та пропозицій суб'єктів надання поліцейських послуг фізичним та юридичним особам під час розробки та впровадження заходів реформування органів Національної поліції України.

Думається, що порушені нами проблемні питання стануть не підставою для полеміки, а спонукають для переосмислення та вдосконалення заходів з реформування органів Національної поліції, спрямованих на забезпечення надання якісних поліцейських послуг людям, гармонізують національну правову систему та удосконалять регулювання суспільних за допомогою норм права, сприятимуть утвердженню верховенства права та дотримання

прав, свобод та інтересів людини у суспільних відносинах, перш за все за участі поліцейських підрозділів превенції.

Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Фурса Вадим Вікторович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВІДОМЧА ПОЛІЦЕЙСЬКА ОСВІТА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Успішне виконання завдань щодо захисту прав і законних інтересів громадян, забезпечення публічного порядку та безпеки, припинення правопорушень, не в останню чергу залежить від того, чи досконало володіють працівники підрозділів Національної поліції передовими формами і методами боротьби зі злочинністю, чи належним чином застосовують їх на практиці. Тому на необхідність належної професійної підготовки майбутніх правоохоронців, постійно звертається увага. З моменту реформування в нашій країні системи правоохоронних органів та створення Національної поліції, система професійної підготовки майбутніх правоохоронців, як і підходи до неї, неодноразово змінювалися.

Концепція розвитку юридичною освіти викликала палкі дискусії між представниками МВС та ВНЗ, народними депутатами, громадськими активістами. Наріжним каменем залишається питання про доцільності підготовки юристів в закладах зі специфічними умовами навчання взагалі, і в закладах вищої освіти системи МВС зокрема. Де-юре в Концепції прямо не прописана заборона підготовка юристів-правоохоронців у ЗВО системи МВС, але фактично автори Концепції пропонують відмовитися від підготовки високоосвічених, висококваліфікованих кадрів для потреб поліції.

В той же час у світі спостерігається тенденція до підвищення освітнього рівня поліцейських. Зокрема у лютому 2016 року Поліцейський коледж Англії представив Кваліфікаційну програму поліцейської освіти (Policing Education Qualifications Framework (PEQF)). Основним завданням вказаної програми – зробити роботу поліцейського професією для випускників. Як зазначають самі автори Кваліфікаційної програми поліцейської освіти, зазначені зміни це не тільки заміна Первинної програми

підготовки поліцейських чи надання всім поліцейським освітнього ступеню, це в першу чергу, підвищення академічного та професійного рівня поліцейських до такого, який буде достатнім для вирішення надскладних, сучасних задач, з якими стикається поліцейський у повсякденній діяльності. Також автори програми вказують, що перетворити традиційну (консервативну) Первинну програму поліцейської підготовки в 3-4 річні програми університетської підготовки поліцейських не просте завдання. Традиційні ВНЗ стикаються з рядом проблем педагогічного та практичного характеру. Зокрема, за даними Поліцейського коледжу Англії загальнонаціональній системі освіти не притаманна одноманітність. Тобто кожен університет здійснює підготовку за власною, індивідуальною програмою в той час як для діяльності поліції важливо щоб кожен поліцейський отримував однакові знання в незалежності від рангу. Ще однією проблемою з якою зіткнулися традиційні ВНЗ є відсутність достатньої кількості викладачів, які можуть викладати у поліцейських.

Починаючи з 2020 року кожен новий поліцейський отримує освітній ступінь «Бакалавр», а підготовка здійснюється протягом 3 років. Протягом першого року навчання відбувається первинна професійна підготовка, на другому році відбувається безпосереднє практичне навчання поліцейського, а на третьому – вдосконалення вже отриманих знань і напрацьованих навичок.

Відповідаючи на питання «навіщо поліцейським освіта?» представники Поліцейського коледжу Англії зазначили, що традиційне навчання працівників поліції не відповідає вимогам поліції в частині вирішення складних та надскладних проблем. Такі знання поліцейські отримують у процесі служби, допускаючи при цьому значну кількість помилок. Нова академічна програма повинна надати такий обсяг знань та сформувати такі навички, які мають працівники поліції з «досвідом роботи». Крім того робота поліції – це процес постійного навчання, оскільки злочинність не стоїть на місці і постійно розвивається. Для того щоб вказаний процес не зупинився поліція повинна бути також і освітньою організацією.

Повертаючись до реалій України, хочемо зазначити, що з огляду на сучасні світові тенденції підготовки кадрів для поліції, а також намагання нашої держави приєднатися до Європейського співтовариства та Північноатлантичного альянсу, підготовку майбутніх поліцейських доцільно здійснювати саме в закладах відомчої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС за вже існуючими спеціальностями 262 «Правоохоронна діяльність» та 081 «Право».

Такий підхід до відомчої освіти відповідає вимогам сучасності і є дуже актуальним адже це дасть можливість забезпечити підрозділи Національної поліції працівниками, і передбачає професійну підготовку фахівців на якісно новому рівні, які володіють базовими знаннями і навичками у галузі професійної правничої діяльності, здатними вирішувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми, приймати оптимальні рішення у нетипових умовах,

генерувати оригінальні й ефективні для суспільства ідеї, креативно мислити та діяти. Програми передбачають підготовку фахівців у галузі права та правоохоронної діяльності, які матимуть достатній рівень теоретичної та практичної підготовки для успішного здійснення професійної діяльності, зокрема тлумачення нормативно-правових актів; вільне володіння юридичною термінологією; складання юридичних документів, оскільки виключно ці програми містять такі компетентності, які дозволяють ефективно підготувати висококваліфікованого та професійного працівника, що практикується у розвинутих країнах Європи, таких як Німеччина, Естонія, Норвегія, а з 2020 у Великій Британії, що відповідає викликам діяльності сучасної поліції.

Лопасва Олена Миколаївна,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОХОРОНА ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

У демократичній та правовій державі будь-які масові заходи мають відбуватись у межах, установлених законодавчими нормами. У багатьох країнах Європи, США, Японії, країнах пострадянського простору порядок проведення масових заходів, права, обов'язки і відповідальність сторін регламентовані законами, які визначають порядок звернення організаторів масових заходів до органів влади та порядок отримання дозволу на проведення відповідних заходів. Становлення української демократії у порівнянні з багатьма європейськими та найбільш розвиненими країнами світу відбувається нетривалий час і перебуває у стані активного розвитку, що зумовлює часткову недосконалість нормативно-правової бази, яка регулює ту чи іншу галузь суспільних відносин.

Публічний порядок характеризується таким станом упорядкованості суспільних правовідносин (передусім публічно-правових), за якого кожна особа, державний орган, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи добровільно дотримуються правових і морально-етичних норм, культурних та інших соціальних правил, виконують відповідні приписи з метою

досягнення публічної безпеки та загального благополуччя. Це означає, що публічна безпека є прямим наслідком публічного порядку.

Свобода зібрань закріплена у Загальній декларації прав людини [2, ст. 20], Міжнародному пакті про громадянські та політичні права [3, ст. 21], Європейській конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [4, ст. 11]. За загальним правилом захисту підлягають тільки мирні зібрання громадян. Право громадян на свободу мирних зібрань в Україні гарантується та захищене державою. Статтею 39 Конституції України встановлено повідомний (не дозвільний) порядок проведення зборів, походів, мітингів і демонстрацій: «Громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування». Обмеження щодо реалізації цього права може встановлюватися судом лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку - з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей [1].

Визначення на конституційному рівні права на свободу мирних зібрань є позитивним фактом у демократичному суспільстві. Проте цього недостатньо для належної організації таких заходів, і це не може забезпечити повною мірою реалізацію законних прав і свобод інших громадян, підтримання громадської безпеки та громадського порядку в належному стані.

Наявність спеціалізованого закону, який регламентує цю специфічну сферу суспільних відносин, дозволила б попередити можливий хаотичний розвиток подій, визначити цивілізовані межі взаємодії влади і громадянського суспільства, дотримання законодавчо встановлених правил громадського порядку та безпеки.

Цей закон встановив би прийнятні у демократичному суспільстві правила поведінки як для організаторів та учасників заходів, так і для органів влади, їх посадових осіб (зокрема правоохоронців) стосовно основних питань, пов'язаних з підготовкою, проведенням та завершенням відповідного масового заходу. Наразі в Україні немає спеціалізованого закону про свободу мирних зібрань. Цю сферу суспільних правовідносин регулюють відповідні положення Конституції України, адміністративне і кримінальне законодавство, розрізнені підзаконні нормативно-правові акти.

Доречним було б чітко визначити у цьому законі систему органів державної влади, місцевого самоврядування і громадських формувань, які виконують завдання з охорони публічного порядку та забезпечення публічної безпеки безпосередньо під час проведення масових заходів та у ході припинення масових заворушень; установити їх права й обов'язки та порядок взаємодії у процесі здійснення такої діяльності. Нині ці питання остаточно і системно на законодавчому рівні не визначені, а перелік органів, які мають право здійснювати таку діяльність, доволі широкий, виконання вказаних завдань покладається як на Національну поліцію України як центральний

орган виконавчої влади, так і на Національну гвардію.

1. Конституція України [Текст] : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами : станом на 30.09.2016 р.] // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Загальна декларація прав людини [Текст] // Офіційний вісник України (від 15.12.2008). 2008. № 93. С. 89. Ст. 3103.

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 26.05.2021).

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Текст] : ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.1997 р. // Офіційний вісник України (від 16.04.1998 р.). 1998. № 13 (№ 32 від 23.08.2006 р.). С. 270.

7. Про Національну поліцію [Текст] : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Голос України. 2015. 6 листопада.

Опацький Роман Миколайович,
доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Ігнатов Сергій Олександрович,
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЮВЕНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Створити і реалізувати в сучасних умовах ефективну стратегію безпеки, що забезпечує захист суспільства від різноманітних загроз, без глибокої наукової розробки фундаментальних проблем організації розвитку людського суспільства, вивчення природи його інтересів і суперечностей, механізмів їх вирішення, раціонального комплексного використання ресурсів практично неможливо. Спроби емпіричного вирішення сучасних проблем, багато з яких за змістом і масштабом не мають аналогів в історії, не дають бажаних результатів, а інколи навіть посилюють негативні наслідки.

Незважаючи на широкий діапазон наукових дебатів, за всіма названими критеріями ювенальна політика, а в її складі – і захист та виховання дітей (підростаючого покоління), є цілком самостійними, функціонально відособленими елементами національної безпеки. Причому елементами вищого порядку, які слід виділяти поряд із воєнною, інформаційною, культурною, соціальною, науково-технічною, продовольчою безпекою та ін.

Даний висновок ґрунтується на тому, що:

по-перше, загрози у сфері захисту прав дітей носять абсолютно реальний, «опредметнений» характер. Щодня в державі гинуть і одержують травми, стають жертвами злочинів та правопорушень десятки наших маленьких співгромадян, з яких 85% – представники середньої вікової категорії, 3,5% – неповнолітні. Ступінь кореспондуючих загроз теж неможливо перебільшити. За понад двадцять років незалежності кількість населення України зменшилося більше ніж на 6 мільйонів осіб;

по-друге, *підростаюче покоління будучи* основним джерелом поповнення генофонду країни виступає запорукою соціально-економічного прогресу. Підвищення захисту прав дітей мобілізує духовний і фізичний потенціал населення, концентрує суспільно корисну енергію, збільшує просторову й професійну мобільність, стимулює політичну та економічну активність соціуму, сприяє інноваційним процесам. Безпека дітей – об'єктивний показник рівня державного розвитку, якості життя громадян, а також одна з передумов інтенсифікації виробництва, зростання національного добробуту, поліпшення демографічної ситуації [2, с. 25];

по-третє (і це прямо впливає зі сказаного), сфера захисту прав дітей є осередком пріоритетних національних інтересів. Значною мірою саме від стану та безпечних умов розвитку дитини як індивіда залежать: ефективність реалізації конституційних прав і свобод; розвиток громадянського суспільства; захист державних кордонів, соціально-політична стабільність; конкурентоспроможність економіки; наявність екологічно й техногенно безпечних умов життєдіяльності, збереження природного середовища; раціональне використання природних ресурсів; інтеграція України в світовий цивілізаційний простір;

по-четверте, ювенальна політика - це специфічна площина людської діяльності, чітко окреслена в своїх соціальних, технологічних і функціональних межах. І хоча вітчизняне законодавство не містить відповідної дефініції, суть даного явища зрозуміла кожному;

по-п'яте, характерні для сфери захисту прав дітей чинники небезпеки загрожують практично всім групам (рівням) національних інтересів. Їхній вплив прослідковується на індивідуальному, мікросоціальному, загальносуспільному та державному рівнях. Вони перешкоджають реалізації основних конституційних прав людини (на життя, на свободу пересування, на безпечні умови праці, на безпечне довкілля etc.), завдають відчутної шкоди суспільству (починаючи з його первинної ланки – сім'ї, та закінчуючи масштабними економічними інститутами), стають на заваді євроінтеграційним устремлінням держави; створюють загрозу як для зовнішньої безпеки держави (особи, що в неповнолітньому віці притягувалися до кримінальної відповідальності не можуть служити в збройних силах України, а відповідно – держава втрачає захисників цілісності державного кордону, та внутрішньому – судимі особи, а також

діти, що стали жертвою злочинів майже завжди не здатні проходити службу в правоохоронних органах) [3, с. 40].

Таким чином, доцільність розгляду ювенальної політики крізь призму захисту національних інтересів, продиктована актуальними потребами практики та органічно «вписується» в канву галузевої теорії. Цілком очевидно, що без визнання ювенальної політики інтегральною складовою нацбезпеки, уявлення про останню буде усіченим і неповним, а кореспондуючий напрям державної політики – недостатньо розробленим та ефективним. З іншого боку, проблему захисту прав дітей не вирішити на рівні окремих підсистем національної безпеки. Зазвичай намагання розв'язати цю задачу в якійсь одній площині (політичній, нормативно-правовій, економічній абощо) не приносять тривалого позитивного результату. У даному контексті має рацію російський економіст О.О. Квасов, який пише: «... процес структуризації поняття «національна безпека» не можна вважати закінченим доти, доки в ньому відсутня така важлива складова, як захист прав дітей, бо ж вона зачіпає інтереси окремих громадян, груп населення й усього суспільства загалом. Натомість, розподіл поняття «ювенальна політика» по різних аспектах – соціальному, екологічному, інформаційному і т.д. – видається неконструктивним, оскільки це порушує цілісність відповідної проблематики, ускладнює застосування щодо неї системного підходу [4, с. 10, 11]».

1. «Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики». Вибрані наукові праці / Національний інститут стратегічних досліджень <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/775/105/>

2 Донченко В.В. К вопросу о разработке и реализации единой государственной политики в области организации дорожного движения / Донченко В.В., Кунин Ю.И., Казьмин Д.М. // Транспортная безопасность и технологии. – 2007. – № 3. – С. 25-37.

3 Гринберг П. А. Транспортное право : [научное пособие] / П. А. Гринберг. – М. : Изд-во «Р.А.С.», 2003. – 415 с.

4 Квасов А. А.. Влияние современных СМИ на процесс социокультурной динамики : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Квасов Александр Александрович. – М., 2007. – 155 с.

Тимофєєв Володимир Павлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ СПОСОБИ ПЕРЕРОБКИ ПРЕДМЕТІВ В ВОГНЕПАЛЬНУ ЗБРОЮ (НА ПРИКЛАДАХ З СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ПРАКТИКИ)

У сучасному суспільстві питання самозахисту стоять дуже гостро, що зумовлює появу нових і розвиток наявних засобів самооборони. У нашій країні під предмети самооборони, в першу чергу, маємо на увазі предмети самооборони які включають в себе: вогнепальну гладкоствольну довгоствольну зброю, травматичну зброю, газову зброю, патрони до них, а

також електрошокові пристрої, аерозолі.

У більшості західних країн зазначену зброю прийнято називати предметами самооборони (self-defense objects). Треба відзначити, що таке трактування не позбавлена раціональності, так як, на відміну від вогнепальної зброї, цільовим призначенням газової зброї та травматичної є виключно самооборона. З цієї точки зору для газової та травматичної зброї принцип «рушничного» вторинний, тому, за кордоном, їх частіше іменують не зброєю, а предметами самооборони. [1]

Однак, лібералізація зброї для самооборони дала можливість озброїтися не тільки сумлінним громадянам, але і злочинцям, які самостійно переробляють її для стрільби бойовими патронами.

Залежно від навичок особи і устаткування, за допомогою якого переробляється зброю, можна виділити зміни конструкції, що супроводжуються утворенням слідів переробки. У першому випадку мова йде про сліди, помітних особі, що не володіє спеціальними знаннями в області криміналістичного аналізу. Найчастіше дана переробка полягає в заміні штатного стовбура на саморобний, про що свідчить приклад з судово-експертної практики. Наприклад, якщо в ході візуального огляду газового пістолета моделі ІЖ-79, встановлено наявність наступних ознак переробки: збільшена довжина ствола, наявність динамічних слідів впливу на стійку стовбура, напливи металу від зварювання, відмінність матеріалу стовбура і матеріалу інших частин зброї за кольором, властивостям. Кінцевою метою такої переробки є можливість стрільби боеприпасами до вогнепальної зброї. В даному випадку це патрони калібру 9 мм ПМ.

Внесення зазначених змін в конструкцію даного газового пістолета виводить його з розряду предметів самооборони, а можливість стрільби патронами 9мм ПМ свідчить про наявність у нього ознак вогнепальної зброї, що переслідується кримінальним законом.

Особливий інтерес представляє переробка предметів самооборони в вогнепальну зброю, що супроводжується утворенням слабо виражених слідів. Дані сліди помітні лише фахівцям в цій області, тому встановити їх можна лише в разі детального дослідження, що підтверджується прикладом з судово-експертної практики. [2]

Так, наприклад в ході візуального дослідження травматичного пістолета моделі МР-79-9ТМ зовні ніяких ознак зміни конструкції не було встановлено. Можливість стрільби металевим снарядом в травматичному пістолеті моделі МР-79-9ТМ конструктивно виключається за рахунок наявності трьох тиском виступів, які заважають проходженню кулі з твердого матеріалу по каналу ствола. Виступи перекривають собою канал ствола пістолета, а їх розмір і розташування зумовлює використання для стрільби лише куль, що виготовляються з пластичних матеріалів, наприклад, з гуми. [3]

Переробка патронів травматичної дії – знайоме практиці проведення

судово-балістичних експертиз і досліджень. Так, заводські травматичні патрони переснаряджуються наступним чином: штатний снаряд витягується, навішення пороху істотно збільшується або замінюється порохом іншої марки. Потім замість гумової кулі поміщається один з вищеописаних варіантів снаряда. Вміст патрона заливається свічним воском, затикається шматком гуми.

Треба відзначити, що сьогодні переснаряджуються не тільки патрони травматичної дії, а й патрони до нарізної вогнепальної зброї, що характеризується великою суспільною небезпекою.

Застосування при скоєнні злочинів, перероблених в вогнепальну зброю предметів самооборони та патронів до них, неминуче спричинять заподіяння тяжкої або особливо тяжкої шкоди здоров'ю, а в деяких випадках і заподіяння смерті. В ході використання такої зброї ступінь небезпеки діяння значно підвищується, а слідові картина на місці події, на перший погляд, може свідчити про використання вогнепальної гладкоствольної зброї.

В тезі розглянуто специфічні способи переробки предметів (зброї) самооборони в вогнепальну зброю, виявлених автором при проведенні судово-балістичних експертиз. Також наводиться короткий аналіз визначення «предмет самооборони». Аналізуються особливості будови стовбурів газової зброї та вогнепальної зброї, а також їх конструктивні елементи, що піддаються зміні з метою можливості стрільби металеві кулею. Дана класифікація слідів переробки предметів самооборони в залежності від внесених в конструкцію змін, а також їх локалізація на зброю. Описується приклад з практики експертного дослідження переробленого газового пістолета з заміненим стволом під стрільбу бойовими патронами калібру 9 мм ПМ, а також приклад переробленої вогнепальної зброї і патронів до неї, в результаті чого змінено їх цільове призначення і збільшені вражаючі властивості снаряда. Вказані місця на зброю і патрони, на які слід звертати увагу з метою встановлення факту внесення в них конструктивних змін.

1. Мельник Р.В. Щодо необхідності розробки довідників для ідентифікації вогнепальної зброї // Криміналістичний вісник. 2010

2. Гамов Д.Ю. Методика встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (проведення пострілів) : суд.-баліст. методика. К. : ДНДЕКЦ МВС України, 2005

3. Криміналістика: [підручник / за ред. Шепітька В.Ю. 2-ге вид, переробл. і допов]. К.: Концерн "Видавничий Дім "Ін Юре", 2004

Завгородня Юлія Степанівна,
доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Тарасов Олексій Володимирович,
інспектор сектору
ювенальної превенції ДРУП ГУНП
в Дніпропетровській області

ПРОТИДІЯ ПІДРОЗДІЛАМИ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ВЧИНЕННЮ НЕПОВНОЛІТНІМИ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Світова спільнота вважає, що до найважливіших проблем сучасності належить проблема зростання злочинності, зокрема, злочинності неповнолітніх. Неповнолітніми та за їх участю щорічно вчиняється близько 40 тисяч злочинів.

Для вітчизняної юридичної, соціальної, педагогічної науки вік неповнолітніх завжди викликав великий інтерес. Такі проблеми суспільства, як безробіття, неможливість батьків забезпечити сім'ю, деформовані види шлюбних відносин негативно позначаються на поведінці дітей, що і становить підґрунтя для вчинення неповнолітніми злочинів.

Вивченням історичного досвіду запобігання злочинності неповнолітніх займалося багато вчених, зокрема: Т.С. Барило, Ю.В. Баулін, М.В. Габелко, А.Г. Зінченко, М.В. Корнієнко, Б.В. Романюк, І.М. Мельник, О.М. Джужа, В.І.Куфаєв, В.В. Сташис.

Цілком правильно вітчизняний науковець М. Корнієнко відзначає, що «сучасна державна політика, особливо у соціальній сфері, повинна бути зосереджена на створенні гідних умов життя та високого рівня добробуту не лише нинішнього, а й прийдешніх поколінь. Демографічна криза, яка на сьогоднішній день існує в Україні, не є позитивним явищем для українського народу, саме тому органи публічної влади повинні сприяти як вихованню нового здорового покоління, так і збереженню існуючого генофонду.» [1, с. 6]. Наведене обумовлює актуальність ефективної протидії злочинності загалом, профілактиці злочинів, що вчиняються дітьми., створення умов, за яких неповнолітні особи не будуть втягуватися у злочинну діяльність.

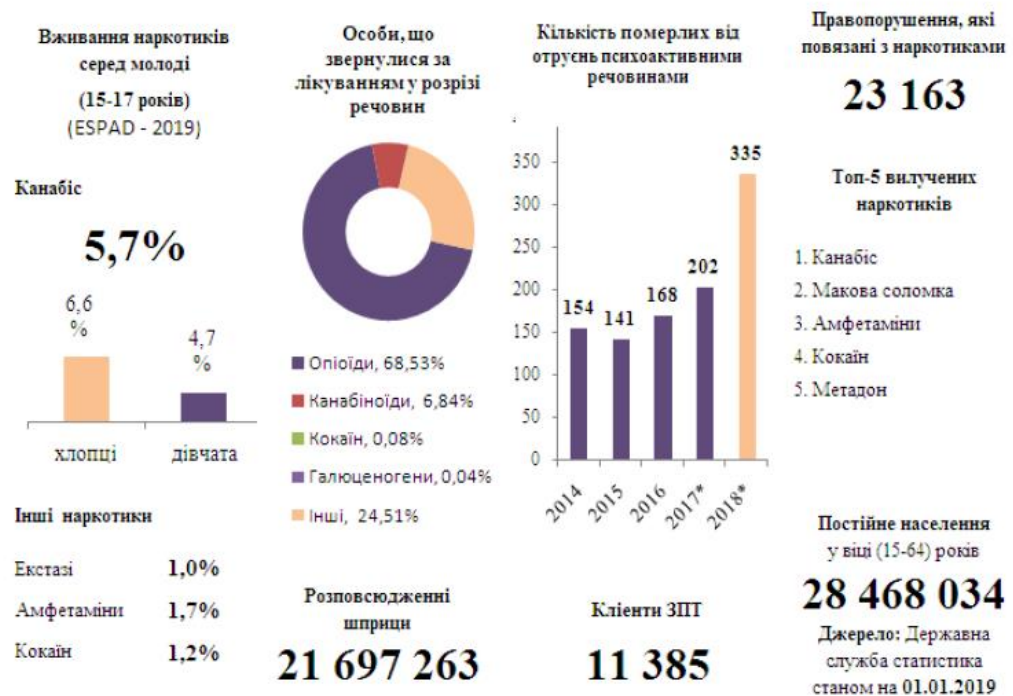
Особливої актуальності набуває проблематика протидії вчиненню правопорушень (що вчиняються неповнолітніми особами) у сфері обігу наркотичних засобів

Відзначимо, що тематика протидії не обмежується суто заходами з

виявлення та притягнення винних осіб до юридичної відповідальності. Протидія включає в себе і заходи з профілактики відповідних правопорушень. Так, у цьому контексті не можна не погодитись з С. Дембіцькою відносно того, що «Профілактика адміністративних правопорушень, усунення детермінант, які сприяють їхньому вчиненню, є важливими завданнями, що стоять перед суспільством і державою. Профілактика адміністративних правопорушень - особливий вид соціальної практики, спрямований на нейтралізацію, локалізацію та усунення причин і умов, які сприяють вчиненню проступків» [2, с. 107]. При цьому, цілком обґрунтована вітчизняна дослідниця відзначає, що «профілактика - гуманний, дійовий і надійний засіб скорочення кількості порушень правових норм, оскільки держава і суспільство, які спрямовані не лише на виявлення, а й на утримування людини від їх вчинення. Разом із тим профілактика є складною формою протидії правопорушень» [2, с. 107].

В межах предмету нашого дослідження не можемо не згадати дані, що наводяться у Звіті щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за 2019 рік.

Так, загальні дані цього Звіту [3] наводимо на наступному малюнку

За даними означеного Звіту в нашій державі дослідження поширеності вживання наркотичних речовин серед населення у віковій категорії 15-64 років не проводяться. Саме тому на сьогодні Україна не має повного обсягу зведеної інформації з цього питання. Однак деякі кроки для вивчення поширеності вживання наркотиків серед певних категорій громадян здійснюються. Так, в Україні з 1995 року на регулярній основі здійснюється

опитування учнівської молоді в рамках міжнародного проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD» (далі – ESPAD) [3]. То ж доречно відзначити необхідність і важливість отримання таких статистичних даних, що визначає один з напрямів удосконалення профілактичної діяльності підрозділів Національної поліції з протидії правопорушенням дітей у сфері обігу наркотичних засобів.

Варто також наголосити, що складність і багатоплановість завдань, які вирішуються цими підрозділами у сфері запобігання правопорушності неповнолітніх, обумовлює необхідність постійної взаємодії та узгодження зусиль усіх суб'єктів соціальних служб у сфері захисту дітей.

1. Корнієнко М.В. Сучасна парадигма протидії насильницьким злочинам щодо дітей: монограф. Одеса: Одеський. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 371 с.

2. Дембіцька С.Л. Профілактика правопорушень як спосіб встановлення та зміцнення правопорядку в суспільстві. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. №1. Т.2. С. 107-110.

3. Звіті щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за 2019 рік. URL: [cmhmda.org.ua > wp-content > uploads > 2020/03](http://cmhmda.org.ua/wp-content/uploads/2020/03)

Дрок Микола Олегович,
інспектор Управління патрульної поліції
в Дніпропетровській області

РОЛЬ МЕНТОРСТВА В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Як зазначив голова Національної поліції України, І.В. Клименко, впродовж останніх п'яти років на 40 % оновився особовий склад поліції, а середній вік поліцейського становить 35 років [1]. Тобто в сучасний період розвитку Національної поліції України спостерігаємо тенденцію до регулярного оновлення особового складу її органів та підрозділів.

Даний факт спричиняє такі негативні явища в діяльності поліції, як некомпетентність поліцейських, ускладнення періоду адаптації молодих працівників, плінність кадрів, тощо. Саме з метою подолання вказаних негативних явищ у діяльності патрульної поліції в 2019 році було запроваджено інститут менторства [2], який, на наш погляд, заслуговує на увагу та потребує запровадження у всіх органах та підрозділах Національної поліції України.

Звертаючись до тлумачення нового для традиційної української мови слова «ментор», можна побачити, що словник української мови ототожнює ментора з наставником, керівником, вихователем [3]. Втілення в одній особі якостей наставника, керівника і вихователя – це дійсно та підтримка, яка

необхідна молодому фахівцеві на початку служби.

Аналіз теоретичних засад управління в Національній поліції України та результатів діяльності менторів в патрульній поліції дозволяє зробити висновок про те, що ментор – це досвідчена особа, яка здатна передати свої знання, уміння та навички молодому фахівцеві у короткі строки, ґрунтуючись на конкретних практичних прикладах, в процесі несення служби.

Особливістю діяльності ментора є те, що він лише надає поради, консультує молодого фахівця, самостійно не виконуючи поставлених підопічному службових завдань.

Зрозуміло, що набуті під час навчання у вищому навчальному закладі зі специфічними умовами навчання або під час проходження первинної підготовки знання є теоретичними, практика застосування яких відпрацьовується у польових умовах. Очевидно, що молоді фахівці не можуть знати те, чого не можуть знати. Ментор дивиться на ситуацію зверху, залучає молодого фахівця до роботи та мотивує рухатися вперед особистим прикладом. Він не дає конкретних рекомендацій та не вирішує проблеми підопічного, а створює умови, за яких молодий фахівець досягає успіху.

На наш погляд, роль ментора в діяльності Національної поліції полягає у тому, щоб оцінити молодого фахівця та обрати правильну стратегію його розвитку та становлення, як професіонала. У такій співпраці (ментор – підопічний) ментор відповідає за прийняття ключових рішень під час виконання службових завдань, здійснює допомогу у технологічних питаннях (навички користування робочим планшетом, тощо).

Проте ми вважаємо, що пріоритетом в роботі ментора являється відпрацювання підопічним на практиці навичок ефективної комунікації з громадянами, вироблення у підопічного вміння мислити стратегічно, а також набуття підопічним уміння ефективної організації командної роботи. Саме визначені нами уміння та навички молодого фахівця є основними для ефективного та професійного виконання поставлених завдань.

Підсумовуючи, зазначимо, що впровадження інституту менторства у всіх органах та підрозділах Національної поліції України сприятиме: скороченню періоду адаптації молодого фахівця до умов несення служби; усуненню ймовірних ускладнень у такий період; зменшенню здійснених помилок молодим фахівцем під час виконання поставлених завдань; підвищенню ефективності діяльності та мотивації молодого фахівця; реалізації дієвого контролю з боку ментора за виконанням службових завдань підопічним, та інше.

Зважаючи на викладене, даний напрямок удосконалення діяльності особового складу Національної поліції України вважаємо перспективним та таким, що потребує подальшого наукового дослідження та законодавчого врегулювання.

1. За п'ять років особовий склад Національної поліції оновився на 40% - Клименко. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3056145-za-pat-rokiv-osobovij-sklad-policii-onovivsa-na-40-klimenko.html>

2. У ХНУВС розпочався тренінг для патрульних поліцейських. URL: <http://univd.edu.ua/uk/news/5554>

3. Словник української мови: в 11 томах. — Том 4, 1973. — Стор. 672. URL: [http://sum.in.ua/s/mentor#:~:text=%D0%9C%D0%95%CC%81%D0%9D%D0%A2%D0%9E%D0%A0%2C%20%D0%B0,.\)%2C%20%D0%BA%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%2C%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C](http://sum.in.ua/s/mentor#:~:text=%D0%9C%D0%95%CC%81%D0%9D%D0%A2%D0%9E%D0%A0%2C%20%D0%B0,.)%2C%20%D0%BA%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%2C%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C)

Репан Микола Іванович,
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УПОВНОВАЖЕНІ ПІДРОЗДІЛИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ

До органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» відносить уповноважені підрозділи органів Національної поліції України [1].

Національна поліція України (поліція) є центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Поліція відповідно до покладених на неї завдань: здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню домашньому насильству; виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню фактів домашнього насильства, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення; вживає заходів з метою виявлення фактів домашнього насильства; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення; здійснює досудове розслідування кримінальних проваджень за фактами вчинення домашнього насильства; розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання; доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення (зокрема, домашнє насильство); вживає всіх можливих

заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок домашнього насильства; у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі; вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі; здійснює оперативно-розшукову діяльність відповідно до закону та ін. [2].

Законодавчі та підзаконні нормативні акти не уточнюють, які саме підрозділи в системі Національної поліції безпосередньо виконують обов'язки із запобігання та протидії домашньому насильству. Проте, розуміємо, що до представників уповноважених підрозділів органів Національної поліції відносяться такі службові особи: патрульні поліцейські та поліцейські ГРПП та СРПП, співробітники мобільних груп з реагування на факти домашнього насильства, які першими реагують на заяви та повідомлення про факти домашнього насильства, прибувають на місце події, де вчиняється домашнє насильство, надають допомогу жертві, що постраждала від насильницьких дій, здійснюють необхідні заходи щодо притягнення кривдника до юридичної відповідальності за вчинення насильницьких дій і т.д.; дільничні офіцери поліції, поліцейські офіцери громади (які здійснюють розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, надають допомогу жертві, постраждалій від домашнього насильства, застосовують щодо кривдника спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству, ведуть профілактичний облік кривдників, які вчиняють домашнє насильство, здійснюють необхідні заходи щодо притягнення кривдника до юридичної відповідальності за вчинення насильницьких дій тощо); інспектори ювенальної превенції (реагують на факти домашнього насильства, вчиненого щодо дітей або дітьми, надають допомогу дитині-жертві, що постраждала від домашнього насильства, застосовують щодо кривдника спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству, ведуть профілактичний облік дітей-кривдників, здійснюють необхідні заходи щодо притягнення кривдника до юридичної відповідальності за вчинення насильницьких дій і т.д.); шкільні офіцери поліції (які, будучи співробітниками патрульної поліції, здійснюючи превентивну діяльність із запобігання та протидії домашньому насильству, за необхідності взаємодіють із класними керівниками шкіл, шкільними психологами, соцслужбами та службою у справах дітей); слідчі (які здійснюють досудове розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних із вчиненням домашнього насильства).

Водночас, в практичній площині існують проблемні моменти, пов'язані із виконанням поліцейськими обов'язків у сфері запобігання та протидії

домашньому насильству. Зокрема, не зважаючи на те, що законодавчо патрульні поліцейські уповноважені застосовувати спеціальний захід щодо протидії домашньому насильству – терміновий заборонний припис стосовно кривдника, фактично на практиці патрульні поліцейські дані повноваження не реалізують, оскільки управління патрульної поліції в областях фактично не отримали бланків термінових заборонних приписів. Термінові заборонні приписи в Україні на даний час виносяться виключно поліцейськими ГРПП та СРПП, дільничними офіцерами поліції, інспекторами ювенальної превенції та співробітниками мобільних груп з реагування на факти домашнього насильства

На нашу думку, це досить ускладнює ситуацію з реального впливу на факти домашнього насильства, оскільки саме патрульні поліцейські є тими суб'єктами, які одними із перших прибувають на місце події, де вчиняється домашнє насильство, і повинні належним чином реагувати. За допомогою винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника патрульні поліцейські могли б забезпечувати подальшу безпеку для потерпілої особи, зобов'язавши кривдника залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи та заборонивши кривднику входити та перебувати у місці проживання (перебування) постраждалої особи.

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

2. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

Лопасєва Олена Миколаївна,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ УКРАЇНИ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

У процесі реформування системи правоохоронних органів та військових формувань висуваються нові вимоги щодо підготовки всебічно розвинених висококваліфікованих співробітників органів охорони правопорядку, які психологічно і професійно будуть готові виконувати службові обов'язки як в повсякденних, так і в особливих умовах діяльності. Тобто реалізовувати оперативно-бойові завдання здатні тільки фахівці з високими морально-психологічними якостями.

Почнемо з того, що саме означає «психологічне забезпечення»?

Психологічне забезпечення – це комплекс цілеспрямованих заходів щодо формування, підтримання і поновлення у особового складу морально-психологічного стану, необхідних морально-бойових якостей, психологічної стійкості та готовності виконати поставлені завдання в будь-яких умовах обстановки, зниження психогенних втрат та збереження психічного здоров'я [1].

В умовах особливого психологічного напруження, що має місце в екстремальних умовах, людина занурюється в стресовий стан. Оскільки причини, форми прояву (мобілізація або гальмування, боротьба або втеча) і процес усвідомлення явища стресу глибоко індивідуальні, універсальної формули виходу зі стресової ситуації і розвитку стресостійкості немає. Тому велике значення має попередження розвитку стресу, а також формування у особового складу навичок самоволодіння над стресом.

Підсумовуючи викладене вище, морально-психологічне забезпечення діяльності працівників правоохоронних органів в особливих умовах має проводитися по етапах:

по-перше, при підготовці до таких дій, включаючи роз'яснення норм законодавства, підвищення морального духу, актуалізацію морально-психологічних і професійних якостей, формування груп бойового порядку (оперативної побудови), згуртування службових колективів, організація грамотного керівництва повинно відбуватися з урахуванням психологічної сумісності співробітників;

по-друге, в ході дій в особливих умовах з метою підвищення стійкості особового складу до дії типових стресових факторів, необхідний розвиток морально-психологічних якостей, формування умінь і навичок, що сприяють успішному виконанню оперативно-бойових завдань;

по-третє, не менш важливе моральне забезпечення і надання психологічної допомоги (реабілітації) особовому складу після закінчення виконання поставлених завдань, зокрема використання або застосовував вогнепальної зброї, спеціальних засобів, заходів фізичного впливу та ін.

Разом з тим, формування умінь і навичок застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї повинно припускати моральну і психічну готовність не тільки своєчасно відреагувати, але і вчасно зуміти припинити їх використання. Тому, поряд з цілеспрямованістю, сміливістю, відвагою, високою швидкістю реакції, співробітник повинен мати високий рівень самоволодіння і емоційної стійкості, а також усвідомлювати не тільки юридичну, а й моральну відповідальність за свої дії.

Таким чином, морально-психологічне забезпечення діяльності в особливих умовах покликане забезпечити психологічне моделювання задач, умов і несприятливих факторів при виконанні відповідних дій або заходів і практичну реалізацію останніх. Саме тому мета такої діяльності - постійне, стійке і адекватне функціонування свідомості і психіки особового складу, дій груп охорони правопорядку в надзвичайних ситуаціях.

Завдання психологічної підготовки співробітників до виконання завдань в особливих умовах – це підтримання пильності, стійкості в подоланні труднощів, розвиток розумної ініціативи, сміливості, винахідливості і рішучості. При цьому провідну роль в організації даної роботи повинен грати керівник групи, який забезпечить вироблення у підлеглих належних бойових і морально-психологічних якостей.

Також роль керівника полягає у формуванні здорового морально-психологічного клімату в колективі. Найважливішим морально-етичним принципом діяльності працівників правоохоронних органів є свідомість, яка передбачає чітке розуміння співробітником мети його діяльності. Осмислення важливості захисту законних інтересів громадян, дотримання закону і відновлення справедливості, розвиток патріотичних почуттів сприяють зміцненню волі, сили духу, формують систему ціннісних орієнтирів, що базується на значущості загальнолюдських і національних цінностей, а також розвивають його психологічну стійкість при здійсненні морального вибору [2].

Отже, до пріоритетних напрямів виховної роботи і психологічного супроводу діяльності працівників правоохоронних органів в особливих умовах відносимо: виховання особового складу в дусі патріотизму, високої дисциплінованості, відповідальності за виконання поставлених завдань, освідомлення і бездоганного виконання кожним співробітником службових обов'язків, дотримання законності; формування і розвиток у особового складу прагнення набути високу професійну майстерність, моральні, бойові і психологічні якості; сприяння підвищенню загальноосвітнього і кваліфікаційного рівнів особового складу; узагальнення та впровадження передового досвіду роботи, форм і методів навчання і виховання особового складу; підвищення рівня персональної відповідальності рядового і начальницького складу за виконання поставлених завдань; проведення психопрофілактичної роботи та психологічний супровід діяльності в надзвичайних ситуаціях; надання психологічної допомоги та корекція психологічного напруження особового складу при виконанні поставлених завдань; аналіз причин і умов психологічного травматизму, розробка та впровадження заходів щодо його запобігання й зменшення.

1. Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць. К.: НУОУ, 2014. Вип. 1 (38). 356 с.

2. Прикладна психологія службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку (у схемах і таблицях): навч. посіб. / О.В. Тімченко, В.С. Христенко, І.І. Приходько та ін.; за заг. ред. проф. Тімченка О.В., доц. Христенка В. С. Акад. ВВ МВС України, 2012. 339 с.

Шевяков Максим Олександрович,
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЗА ст. 139 КУпАП

Варто почати з того, що останнім часом загострилася проблема безпеки дорожнього руху. На автомобільному транспорті через численність і рухливість транспортних засобів проблеми забезпечення безпеки руху є найбільш актуальними. Спостерігається тенденція до стрімкого погіршення дорожнього покриття, що потребує невідкладних заходів реагування. У зв'язку з цим по всьому світу питанню безпеки на дорогах відводиться особлива роль.

На нашу думку, в Україні досі зберігається успадкована ще з радянських часів система управління безпекою дорожнього руху, в основі якої лежать карально-репресивні функції, які здійснює Національна поліція України. У той же час у розвинених країнах світу основна увага приділяється технічному регулюванню питань безпеки дорожнього руху та освітній діяльності, роботі з цільовими групами учасників дорожнього руху та забезпечення якості автомобільних доріг.

Ми вважаємо, що сучасні знання і погляди на проблему безпеки автотранспорту, безпеки дорожнього руху та відповідальності за пошкодження автомобільних доріг дозволяють зробити висновки у сприйнятті та розумінні проблеми, тобто відбувається зміна парадигми безпеки дорожнього руху. Внаслідок цього безпека автотранспорту та безпека дорожнього руху є серйозною соціально-економічною проблемою.

Також важливим є те, що сутність дорожнього руху слід визначити як законодавчо регламентовану сукупність суспільних відносин, які виникають, розвиваються, видозмінюються в зв'язку із переміщенням автомобільними дорогами людей і вантажів. Можна назвати такі ознаки, що можуть бути закладені в основу визначення сутності дорожнього руху: він являє собою сукупність різноаспектних суспільних відносин; врегульований правовими нормами різної юридичної сили; такі суспільні відносини виникають, знаходять свій розвиток і видозміну в зв'язку з необхідністю переміщення людини та вантажів; таке переміщення відбувається в чітких просторових межах - автомобільними дорогами [1, с.24].

В даному аспекті надзвичайно важливим в даному контексті є визначення відповідальності за пошкодження автомобільних доріг, вулиць, дорожніх споруд, адже навмисна протиправна діяльність може потягнути за собою надзвичайно жахливі наслідки.

Законодавчим підґрунтям даної проблематики є Кодекс України про адміністративні правопорушення, а саме стаття 139 [2].

Суб'єктами правопорушень, передбачених статтею 139 КУпАП, є як посадові особи, відповідальні за технічний стан, обладнання, експлуатацію транспортних засобів, утримання автомобільних доріг та вулиць, так і громадяни, а також громадяни – суб'єкти господарської діяльності.

Пошкодження припускає протиправне погіршення якості предметів (їх деталей, обладнання й ін.) або приведення їх у часткову непридатність, що веде до втрати ними частини свого цільового призначення. Пошкодження може бути вчинене різними способами (крім загальнонебезпечного – вибухи залізничних переїздів, віадуків тощо, підпал шляхових споруд, – що тягне за собою кримінальну відповідальність). Розмір шкоди, заподіяної пошкодженням об'єктів, зазначених у статті, для кваліфікації діяння значення не має.

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють суспільні відносини в цій сфері, є Закон України «Про дорожній рух», Правила дорожнього руху, Єдині правила ремонту і утримання автомобільних шляхів, вулиць, залізничних переїздів, правила користування ними і охорони.

Так, п. 32.1 Правил дорожнього руху визначено перелік питань в сфері безпеки дорожнього руху, що потребує узгодження з Державтоінспекцією (відповідним підрозділом Національної поліції), а саме: розміщення в смугах відведення автомобільних доріг або червоних лініях міських вулиць і доріг та їх штучних спорудах кіосків, павільйонів, рекламоносіїв, пересувних торговельних пунктів, а також на прилеглих територіях, будинках, спорудах – адміністративних приміщень підприємств, установ та організацій, місць торгівлі та надання послуг; маршрути та перелік доріг, на яких може проводитися навчання водінню транспортними засобами; умови та порядок руху колон у складі більш як понад 5 механічних транспортних засобів [3].

Посадові особи дорожніх, будівельних та інших організацій зобов'язані вжити заходів до позначення на дорогах місць провадження робіт дорожніми знаками, пристроями, що обгороджують і направляють, а в темний час доби і в умовах недостатньої видимості – сигнальними вогнями, передбаченими чинними нормативами.

Залишені на шляху дорожні машини, будівельні матеріали, конструкції тощо мають бути позначені відповідними дорожніми знаками, пристроями, що обгороджують і направляють, а в темний час доби і в умовах недостатньої видимості – червоними або жовтими вогнями.

Після закінчення робіт особа, відповідальна за їх провадження, має негайно усунути створені цими роботами перешкоди і привести дорогу в

стан, що забезпечує безперешкодний і безпечний рух транспортних засобів і пішоходів.

Особа, яка створила перешкоду для руху, має негайно вжити заходів для її усунення, а якщо це неможливо – заходи для попередження інших учасників руху.

Забороняється будь-кому знімати, загороджувати, пошкоджувати, самовільно встановлювати дорожні знаки, світлофори й інші технічні засоби організації руху [4, с.143].

Зазначимо, що як і інші статті, що визначають відповідальність за порушення нормативів у сфері безпеки дорожнього руху, що призвели до ДТП, правопорушення, передбачені статтями 139 КУпАП, не передбачає відповідальності за спричинення ДТП, що призвели до завдання тілесних ушкоджень легкого ступеня тяжкості. Враховуючи те, що дані правопорушення не передбачають кримінальної відповідальності, пропонуємо закріпити її у КУпАП.

Отже, пропонуємо статтю 139 КУпАП доповнити частиною третьою, яка закріпить відповідальність за порушення, передбачені частиною першою цієї статті, що спричинили тілесні ушкодження легкого ступеня тяжкості.

1. Скороходов Д.А. Проблемы безопасности транспорта. за ред. Д.А Скороходов, А.Л. Стариченков. Транспортная безопасность и технологии. 2005. №2(3). С.24–27.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради України. Кодекс від 07.12.1984 року в редакції від 17.03.2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/conv#n1188> (дата звернення 15.05.2021)

3. Про Правила дорожнього руху : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовт. 2001 р. № 1306. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 41. Ст. 1852.

4. Державний науково-дослідний інститут МВС України: завдання, дослідження, проблеми: довідник. ДНДІ МВС України, упорядник Криволапчук В.О. та ін., Київ. 2015. 204 с.

Рижкова Світлана Анатоліївна,
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Іваненко Гліб Євгенович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ ПІДРОЗДІЛАМИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміцнення законності і правопорядку в сучасній Україні, пошук шляхів направлених на недопущення скоєння адміністративних правопорушень – є одним із пріоритетних напрямків діяльності правоохоронних органів. В контексті зазначеного, актуальним є питання вдосконалення адміністративно-профілактичної діяльності органів та підрозділів Національної поліції щодо підвищення рівня правової обізнаності серед населення, напрацювання спільних громадських проєктів та програм в громадах, метою яких є безпека та правопорядок.

Важливим аспектом у запобіганні та протидії адміністративним правопорушенням органами та підрозділами Національної поліції є виявлення, встановлення та усунення причин і умов, які сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, окрім того важливе значення має здійснення профілактичної роботи з особами, які схильні до скоєння правопорушень.

Особлива роль у попередженні адміністративних правопорушень відводиться підрозділам превентивної діяльності, а саме дільничним офіцерам поліції (далі - ДОП), які в силу покладених на них повноважень проводять профілактичні бесіди з різними категоріями населення: з особами, які перебувають на профілактичному обліку; з підприємцями і продавцями торгових точок, розташованих на поліцейській дільниці, про неприпустимість продажу алкогольної і тютюнової продукції неповнолітнім. Також вони відвідують квартири і приватні домоволодіння з метою виявлення серед населення осіб, що допускають протиправну поведінку, і своєчасного вжиття до них заходів профілактичного впливу, тощо[1]

Важливу функцію в сфері профілактики адміністративних правопорушень серед неповнолітніх покладається на інспекторів ювенальної

превенції. Вони беруть участь в проведенні рейдів «соціального» та «батьківського» патруля, в ході яких перевіряються сім'ї, що складаються на різних видах обліків; сім'ї, що знаходяться на етапі раннього соціального неблагополуччя, ставляться на профілактичний облік ПДН; виявляються діти, що знаходяться у важкій життєвій ситуації.[2]

Вищезазначені заходи беззаперечно, сприяють профілактиці та не допущенню скоєння адміністративних правопорушень, допомагають успішному вирішенню завдань з охорони публічного порядку і забезпечення публічної безпеки. Проте, на сьогодні в адміністративно-профілактичній діяльності співробітників поліції існує велика кількість проблем, які обумовлюють недостатній рівень її ефективності. Це обумовлено декількома факторами, по-перше залишаються питання щодо штатної неуккомплектованості підрозділів превентивної діяльності, що як наслідок знижує якість проведення профілактичної роботи серед населення, по-друге залишається деякий скептицизм серед практичних співробітників щодо ролі та значення профілактичної діяльності серед населення, вважаючи профілактику другорядним питанням, не розуміючи її суті та користі. В контексті зазначеного, на нашу думку, важливе значення повинно відводитися проведенню спільних тренінгів поліцейських та представників громадських організацій, громадськості щодо розуміння позитивних аспектів спільної взаємодії, саме зворотній зв'язок з усіма зацікавленими суб'єктами буде мати дієвий результат у запобіганні та протидії адміністративним правопорушенням. Окрім того, залишаються відкритими питання удосконалення нормативно-правового регулювання форм участі громадян в охороні громадського порядку, які гальмують процес плідної взаємодії поліції та населення на засадах партнерства на законодавчому рівні.

1. Соха С. І. Профілактика адміністративних правопорушень: поняття та зміст / С. І. Соха // Митна справа. – 2014. – № 2 (92). – Ч. 2. – С. 206–211.

2. Бандурка О.М. Протидія злочинності та профілактика злочинів : монографія / О.М. Бандурка, О.М. Литвинов. Харків : ХНУВС, 2011. 308 с.

Поливанюк Василь Дмитрович

доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

Давиденко Анастасія Данилівна

курсант 2 курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ СПІВРОБІТНИКАМИ ПОЛІЦІЇ

Серед примусових заходів найсуворішим є право поліції застосовувати вогнепальну зброю. Ця проблема є однією з найбільш болючих, важливих і суперечливих питань у щоденній практиці. Кримінологічний аналіз структури сучасної злочинності у всьому світі дозволяє на перше місце поставити злочини, скоєні вогнепальною зброєю. Враховуючи стійку тенденцію зростання їх кількості, можна сказати, що сьогодні озброєні злочини стали глобальною проблемою.

Сьогодні вогнепальна зброя разом із засобами активної оборони та індивідуального бронезахисту стала невід'ємною складовою екіпіровки поліції. Зараз під час здійснення своїх повноважень поліція в усьому світі використовує різні типи вогнепальної зброї: короткоствольну (кобурну), компактну автоматичну ближнього бою, гладкоствольну (помпову) та ін. Це пов'язано з тим, що поліцейська професія в більшості країн світу належить до групи високого ризику, а поліцейська служба є однією з найнебезпечніших[1].

Особливе місце у професійній діяльності поліції посідає проблема високого рівня смертності та травматизму в результаті збройного опору або нападу злочинців. Професійна діяльність поліції здійснюється в конкретних умовах, коли ймовірність використання штатної зброї досить висока. Важливу роль у цьому відіграють юридичні та психологічні аспекти використання вогнепальної зброї та спеціальних засобів. Правовий статус поліцейського, високий рівень відповідальності та специфіка професійної діяльності вимагають від нього високого рівня культури стрільби та певних знань, умінь та навичок у правовому застосуванні зброї.

Національне законодавство більшості країн світу обмежує застосування сили співробітниками поліції відповідно до принципу

пропорційності. Так, стаття 46 закону України «Про Національну поліцію» [2] вказує, що застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу. Такі ж положення містять більшість законодавчих актів інших держав, що регламентують діяльність поліції.

Застосування вогнепальної зброї працівниками поліції пов'язане з високою динамікою (швидкий вогонь), патогенним впливом психологічних стресових факторів в екстремальних ситуаціях та реальною загрозою здоров'ю та життю. Такі ситуації характеризуються раптовістю загрози та необхідністю швидкого реагування на неї, негайної оцінки ситуації, відхід з лінії вогню, вихоплення зброї, приведення його в готовність до стрільби та відкриття вогню.

Крім того, в практичній діяльності поліцейського виникає багато запитань щодо використання ним вогнепальної зброї. Так, законом дозволяється застосовувати вогнепальну зброю в окремих випадках, але в реальних умовах завжди є небезпека завдати шкоди іншим особам, не пов'язаними зі злочинними діями в зв'язку з тим, що більшість небезпечних злочинів з використанням вогнепальної зброї відбувається саме в громадських місцях де перебуває значне скупчення людей і фактично поліцейські можуть застосовувати вогнепальну зброю здебільшого на відстані до 5 м, оскільки на більших відстанях небезпека завдати поранення іншим особам у разі не влучання у злочинця чи правопорушника значно збільшується, що автоматично веде до кримінальної відповідальності стосовно поліцейського [3, 88].

На результативність стрільби поліцейських безпосередньо впливає багато суб'єктивних та об'єктивних факторів. У разі реальної небезпеки дії поліцейського визначатимуться рівнем його професійної підготовки та здатністю керувати своїм психічним станом з точки зору патогенного впливу стресових факторів в екстремальній ситуації. Негативні емоційні стани (страх, оніміння, шок тощо) суттєво впливають на точність навіть автоматизованих рухів. Саме тому вправи з вогневої підготовки є дуже доречні саме для запрограмованості нашого мозку для правильності рухів під час стрільби. Але є одна відмінність. Зараз ми бентежимося через оцінку, а на практиці будемо бентежитися за життя. В цьому ступорі та страху буде велика різниця і зараз нам потрібно якомога більше займатися, щоб навчитися боротися зі ступором, контролювати свої рухи та влучно вражати в ціль.

1. Флоря В. Применение огнестрельного оружия сотрудниками полиции (милиции) в пределах необходимой обороны. Закон и жизнь. 2010. № 12. С. 4–7.

2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

3. Волков Ю.М., Поливанюк В.Д. Проблемні питання застосування вогнепальної зброї працівниками Національної поліції під час виконання службових обов'язків //

Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ:
Науковий журнал. 2018. № 4 (97). С.86-89 URL:
<https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3223/8.pdf>
?sequence=1

Гіденко Євгеній Сергійович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ;

Резніченко Кароліна Сергіївна,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ – ПОРУШЕННЯ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН: ПРОБЛЕМА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

Забезпечення безпеки громадян, охорони їх життя та здоров'я, особистої недоторканності належать до головних напрямів діяльності держави. Найбільшу тривогу викликає тенденція до поширення насильницьких злочинів із застосуванням зброї.

Незаконний обіг вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин (далі – вогнепальної зброї) є вагомим складовою в структурі злочинності, яка суттєво ускладнює криміногенну ситуацію в нашій державі, породжує в суспільстві атмосферу нестабільності і страху громадян за особисту і майнову безпеку, своє життя та життя близьких людей. Так, статистичні дані Офісу Генерального прокурора свідчать, що протягом останніх років в Україні щорічно реєструється близько 7 тис. кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю (ст.ст. 262, 263, 263-1 КК України). Зокрема, у 2019 році виявлено 6 484 таких протиправних діянь [1]. Достатньо високим є також рівень злочинів, що вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї (стрілецької зброї, гранат тощо). У сучасних умовах, зазначають науковці, неконтрольований обіг зброї все більше набуває організованого та транснаціонального характеру [2]. Протидія та запобігання такому протиправному обігу займає особливе місце в діяльності правоохоронних органів, оскільки вона характеризується подвійною превенцією: окрім припинення незаконних дій стосовно вогнепальної зброї попереджаються також і тяжкі наслідки, які можуть настати при її протиправному застосуванні.

Незаконний обіг вогнепальної зброї, вибухових речовин та пристроїв,

зростаюча озброєність злочинного світу і відкрита демонстрація зброї завжди становили серйозну загрозу суспільній безпеці. Водночас науковці відмічають, що у періоди загострень соціально-економічних та соціально-політичних протиріч незаконний обіг вогнепальної зброї набуває рис політичного характеру. На жаль, така гіпотеза знайшла своє підтвердження і в нашій країні, де протягом 6 років не згасає збройний конфлікт на окремих територіях Донецької і Луганської областей.

Цілями незаконного обігу вогнепальної зброї переважно є: здійснення злочинної, у тому числі і терористичної діяльності; збройовий бізнес, тобто отримання доходу від незаконної діяльності на всіх етапах обігу вогнепальної зброї тощо.

Суб'єктами незаконного обігу вогнепальної зброї є незаконні збройні формування, злочинні організації, організовані злочинні групи, що займаються збройовим бізнесом, окремі особи, які займаються незаконним обігом зброї та боєприпасів, а також інші організації, що допускають використання насильницьких методів у досягненні поставленої мети.

Проведені кримінологічні дослідження злочинів, пов'язаних із незаконним обігом, зброї свідчать, що головними детермінантами зростання на сьогодні їх кількості є політична нестабільність та економічна криза в державі, які супроводжуються широкомасштабною корупцією та руйнуванням системи підготовки, підбору та розстановки кадрів. Наслідком цих чинників є зниження кваліфікації керівників та фахівців у різних соціальних сферах, падіння військової та державної дисципліни, ослаблення державного контролю, розкрадання зі складів та незаконний вивіз зброї з місць проведення бойових дій, широке залучення зброї в кримінальний обіг тощо.

Наявний збройний конфлікт в країні, зростання злочинності, почуття незахищеності переважної частини населення і невіра в здатність і бажання державних органів захистити її, стимулює як легальне, так і нелегальне придбання зброї, у т.ч. і з метою самозахисту [3].

Стратегією національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015, діяльність незаконних збройних формувань, зростання злочинності, незаконне використання вогнепальної зброї віднесено до актуальних загроз національній безпеці України [4]. З метою реалізації цієї Стратегії, зокрема, передбачається створення ефективної системи, спрямованої на забезпечення протидії злочинним діянням проти життя людини, запобігання їм, припинення та покарання за такі діяння тощо.

Одночасно серед фахівців та вчених існує широка дискусія про необхідність законодавчого врегулювання питань, пов'язаних із обігом зброї, обговорюються різні за змістом та цілями законопроекти [5].

На мою думку, необхідність прийняття відповідного закону не викликає сумнівів, що підтверджується і низкою судових рішень у справах, пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю, якими були виправдані

особи, які здійснювали незаконні дії з вогнепальною зброєю, зокрема через відсутність відповідного Закону України з регулювання правовідносин щодо придбання, зберігання, використання та обігу зброї [6]. Подібні судові рішення не отримали підтримки у Верховного Суду України, проте дискусія, яка розгорнулася з означеної проблеми, свідчить про необхідність саме законодавчого врегулювання цих питань.

При цьому розробка та прийняття такого закону мають враховувати положення Типового закону Організації Об'єднаних Націй (ООН) «Про боротьбу з незаконним виготовленням та обігом вогнепальної зброї, його складових частин і компонентів, а також боєприпасів», прийнятого за ініціативою Управління ООН з наркотиків та злочинності (УНЗ ООН) та опублікованого і доведеного до відома держав-членів і фахівців-практиків у листопаді 2010 року, а також низки інших міжнародно-правових документів, зокрема: створеної Міжнародною організацією кримінальної поліції (Інтерпол) у 2011–2012 роках нової Системи обліку та відстеження незаконного обігу зброї (iARMS), яка стала дієвим засобом, що дозволяє відслідковувати вогнепальну зброю і проводити пов'язані з цим кримінальні розслідування; Регламенту ЄС 258/2012, прийнятого 14.03.2012 Європейським парламентом і Радою Європи, що забезпечує виконання статті 10 Протоколу про вогнепальну зброю [7], яка містить важливі для держав-членів вказівки щодо реалізації положень з обігу вогнепальної зброї; прийнятою Генеральною Асамблеєю в квітні 2013 р. резолюції 67/234 В, що має обов'язкову юридичну силу міжнародного Договору про торгівлю зброєю тощо.

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення. Офіс Генерального прокурора. URL: <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>

2. Міняйло Н.Є. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження: автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ: Б.в., 2012. 20 с.

3. Свірін М.О. Запобігання підрозділами Національної поліції злочинам, пов'язаним з незаконним обігом зброї. Вісник Луган. ДУВС ім. Е.О. Дідоренка: науково-теоретичний журнал. Северодонецьк, 2016. Вип. № 4 (76). С. 251–260.

4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015 за № 287. Урядовий кур'єр. 2015. № 95. URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI00310A.html.

6. URL : https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/vypravduvalnyj-vyrohttps://protocol.ua/ua/virok_vidsutnist/prydniprovskogo-rajonnoho-sudu-m-cherkasy-proobvynuvachennya-gromadyanyna-ukrayiny-za-ch-1-st-263-kku-zlochyn-proty-gromadskoyibezpeky/

7 URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_792#Text

Токар Андрій Анатолійович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ;

Федюніна Катерина Сергіївна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАПОБІГАННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ВЧИНЕННЮ НЕПОВНОЛІТНІМИ ОСОБАМИ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН

Досить важливим питанням на даний момент є: “Як запобігти вчиненню кримінального правопорушення неповнолітніми?”

Цим питанням повинен займатися Підрозділ Національної Поліції, який має назву: Ювенальна превенція.

Одним із завдань ювенальної превенції є профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення.

Перед ювенальною превенцією стоїть завдання розповідати про шкідливість та небезпеку наркотичних засобів про відповідальність, яка чекає на неповнолітнього при вчиненні ним кримінального правопорушення.

Тому Ювенальна превенція повинна частіше проводити профілактичні бесіди у закладах освіти де навчаються неповнолітні особи.

До другого завданням Ювенальної превенції належить ведення профілактичний облік дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики.

Це завдання має велике значення, адже саме проведення заходів індивідуальної профілактики є досить важливим для запобігти вчиненню неповнолітніми правопорушень.

Її завданням є допомогти неповнолітній особі зрозуміти, що її життя буде в небезпеці, якщо вона і далі буде вживати або займатися збутом наркотичних речовин та пояснити що її чекає кримінальна відповідальність.

Якщо особа яка була затримана придбала наркотики для вживання вона буде відповідати за ст.309 Кримінального кодексу України, якщо ж для збуту відповідальність буде наставати за ст.307 цього кодексу.

Також до переліку цих завдань входить вжиття заходів щодо

запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поводженню з дітьми.

Адже саме жорстоке поводження з дітьми та домашнє насильство, може спровокувати дитину на вчинення правопорушення.

Тому це завдання і було поставлене перед ювенальною превенцією.

Щоб запобігти вчинення правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин. Ювенальна превенція повинна встановити причину, через яку неповнолітні вчиняють правопорушення.

Неповнолітні можуть вчинити таке правопорушення через те, що йому обіцяють задоволення його потреб, якщо він наркозалежний, винагороду у вигляді грошей або інших матеріальних благ, допомога у лікуванні близьких людей.

Отже, для того щоб запобігти вчиненню кримінального правопорушення неповнолітніх у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, ювенальна превенція повинна приділяти велику увагу неповнолітнім та частіше проводити заходи індивідуальної профілактики з дітьми, які схильні до вчинення кримінальних правопорушень і займатися профілактичною діяльністю, спрямованою на запобігання вчиненню дітьми правопорушень, виявляти причини і умови, які цьому сприяють, вживати в межах своєї компетенції заходи для їх усунення. Для цього доцільно проводити регулярні заходи у школах та інших навчальних закладах з профілактики порушень у сфері наркотичних засобів та інших можливих злочинів серед неповнолітніх із залученням представників МОЗ, журналістів, військових, ветеранів, представників влади та інших. Проводити квести, конкурси, та змагання для пропаганди здорового способу життя.

1. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>

2. Алгоритм документування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, а також організацією або утриманням місць для їх незаконного вживання, виробництва чи виготовлення : наук.-метод. рек. / К. Л. Бугайчук, О. О. Савченко, О. В. Федосова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук.-дослід. лабораторія з проблем протидії злочинності. – Харків : Харк. нац. ун-т. внутр. справ, 2016. – 162 с.

3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Великий Юрій Миколайович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Лісовик Ангеліна Олександрівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАСТОСОВУВАННЯ МЕТОДІВ ТА ЗАСОБІВ ПСИХОРЕГУЛЯЦІЇ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ У КУРСАНТІВ НАВИЧОК ВЛУЧНОЇ СТРІЛЬБИ

Відповідно до класифікації фізичних вправ стрільба відноситься до видів спорту зі слабо вираженим руховим компонентом. Однак, вважається доведеним, що цей вид діяльності потребує значних витрат нервової енергії, збереження якої необхідно для забезпечення, як навчального та тренувального процесів, так і при виконанні залікових стрільб. На відміну від багатьох видів спорту успіх у стрільбі залежить не стільки від фізичних даних, скільки саме від психологічних якостей – вміння концентрувати увагу, сенсомоторної координації, точного аналізу своїх відчуттів, швидкого коригування дій і, нарешті, стійкості всіх процесів у стресових ситуаціях [1].

Спортивну стрільбу можна віднести до діяльності в екстремальних умовах, яка вимагає особливого психологічного стану, що є важливим фактором для оптимального використання техніко-тактичного потенціалу стрілка [1].

Аналіз наукової літератури засвідчив, що проблема психологічного забезпечення спортивної діяльності стрілка займалось широке коло вчених. Однак, у сучасній психологічній науці зустрічаються поодинокі дослідження, присвячені психологічному забезпеченню процесу формування та удосконалення навичок влучної стрільби з бойової зброї, аналізу чинників, що сприяють або заважають цьому.

Проблема формування стійких умінь та навичок завжди приваблювало увагу не тільки психологів, а і дослідників дидактики, тому що вони безпосередньо пов'язані з вирішенням проблем навчання та алгоритму удосконалення рухових дій.

Теоретико-методологічне обґрунтування даної теми цікаво у зв'язку з необхідністю формування у курсантів стійких навичок стрільби, під час яких вони повинні володіти високою точністю відтворення рухів і положення тулуба,

мати достатню психологічну стійкість під час виконання пострілів, тонко дозувати зусилля натиску пальця на спусковий гачок, розвивати витривалість до статичного навантаження, здатністю управляти своїм станом.

За результатами дослідження Ю. В. Николаєвої практично всі курсанти на вогневому рубежі відчувають хвилювання, емоційне збудження, тривогу, невпевненість в своїх силах, відчуття страху, побоюються відповідальності за кінцевий результат [2].

В результаті цього у них спостерігаються наступні психофізіологічні явища: тремор, підвищене дихання і серцебиття, порушення координації рухів, пітливість рук, загальмованість рухів. Нервово-психологічне напруження негативно впливає на техніку стрільби під час виконання практичних вправ з вогнепальної зброї [2].

У зв'язку з цим існує потреба здійснити аналіз психологічних і фізіологічних чинників, які впливають на якість прицільної стрільби під час виконання практичних вправ з вогневої підготовки.

Навчання рухових дій з позицій фізіології почав розглядати І. М. Сеченов. На думку І. М. Сеченова, рефлекси головного мозку починаються почуттєвим збудженням, тривають певним психічним актом і кінчаються м'язовим рухом, оскільки середня ланка не може бути відособлене від першого й третього, а також оскільки всі психічні явища - це невіддільна частина всього рефлексорного процесу, що має причину у впливах зовнішнього для мозку реального миру [3].

Саме його твердження, призвели до розвитку ряду ідей, що сприяли подальшому вивченню мозку. Найголовніше, що він дослідив вплив мозкових центрів на рухову активність.

Пізніше, тематику центральної нервової системи почали розглядати інші вчені. О. О. Ухтомський почав вивчення центральної нервової системи, а саме нервових центрів, з осередка виникнення збудження. Вже у 1923 році, ним науково обґрунтовано таке поняття, як домінанта. Домінанта – це система, яка своїм впливом тимчасово керує функціонуванням нервових центрів в будь-який момент часу і визначає поведінку людини в певний момент. Це і пояснює цілеспрямовану та систематичну поведінку організму, що за рефлексорним типом є не реактивним, а навпаки активним [6].

Розглянувши дану теорію можемо констатувати, що особливості центральної нервової системи, а саме наявності домінанти та центрального гальмування може негативно впливати на координацію рухів стрілка. Вирішальне значення надається принципу «системної історії», тому що ритм цього принципу відтворює ритм зовнішніх впливів. За допомогою цього ресурси тканини в нормальних умовах збільшуються, а не виснажуються. Тобто загальним напрямком розвитку нервової системи зосереджено на терміновості сигналізації та контролю [6].

Також, на результати прицільної стрільби може впливати стомлення. Під стомленням розуміють один з видів функціональних станів організму, що

виникає під час тривалої та інтенсивної роботи, і призводить до пониження працездатності [7].

Однак, потрібно відрізнити такі поняття як «стомлення» та «втома». Якщо стомлення – це функціональний процес організму, що виникає під час виконання роботи, то втома – це суб'єктивне відчуття стрілка відносно виконуваної роботи. Завдяки цьому, відчуттю відбувається попередження організму про перевтому. Перевтома – сукупність стійких функціональних відхилень організму людини, що виникає після неодноразового стану стомлення [7].

Враховуючи неминучість протікання фізіологічних та психологічних процесів під час проведення практичних занять з вогневої підготовки можна висловити думку, що програма навчання повинна включати і аспекти психологічної підготовки курсантів. Психологічну підготовку курсантів можна розглядати як один з видів комплексної підготовки.

При всьому різнобіччі психічних станів стрілка доцільно б було навчити курсантів застосовувати окремі методики і засоби психорегуляції при: корекції динаміки втоми, зняття надлишкового психічного напруження, подолання стану фрустрації (лат. Frustration – «розлад планів», «омана», «марне очікування») [4, 5].

Найбільш сучасними розповсюдженими методиками є: психом'язове тренування, ідеомоторне тренування і аутогенне тренування. Психом'язове тренування направлено на удосконалення рухової уяви за рахунок концентрації уваги і забезпечення свідомого контролю рухів. Ідеомоторне тренування складається в свідомій уяві техніки рухів. В ідеомоторному тренуванні прийнято виділяти три основних функції уявлення: програмуюча, тренувальна і регуляторна. Перша з них базується на уяві ідеального руху, друга – на уяві, яка полегшує освоєння навичок, третя – на уяві, яка дозволяє здійснювати корекцію, контроль рухів і зв'язок окремих рухів. Цей вид тренування застосовується для ефективного збільшення швидкості рухів (34%) та їх точності (18%). З аутогенним тренуванням пов'язано проблеми з управлінням та адаптацією поведінки стрілка [4].

Виходячи із вищезазначеного, можна сказати наступне, що під час навчання влучній стрільбі необхідно застосовувати комплексне психологічне тренування курсантів, направлене на поліпшення необхідних навичок, прищеплення аспектів психогігієни та формування у них правил і порядку застосування необхідних методів та засобів психорегуляції. Отримані ними знання і спроможність коригувати і контролювати психоемоційний стан буде позитивно впливати на їх дії під час застосування і використання вогнепальної зброї.

1. Загайнов Р. М. Кризисные ситуации в спорте и психология их преодоления: монография. М. Сов. спорт. 2010. 232 с. URL: <https://e.lanbook.com/book/4117>

2. Николаева Ю. В. Проблема психологической готовности курсантов образовательных учреждений МВД России к стрельбе из пистолета. Вестник Московского

университета МВД России. 2012. № 4. С. 210—211. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/problema-psihologicheskoy-gotovnosti-kursantov-obrazovatelnyh-uchrezhdeniy-mvd-rossii-k-strelbe-iz-pistoleta>.

3. Дегтяренко Т.В., Вастьянов Р. С. Значення наукових праць І. М. Сеченова для створення сучасної системної психофізіології. URL: <http://files.odmu.edu.ua>

4. Ахметов Р. С. Психологические особенности подготовки спортсменов. Эпоха науки, 2016. № 5. С. 106–110. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/psihologicheskie-osobennosti-podgotovki-sportsmenov-1>

5. Фрустрація. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%80%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F..>

6. Роль теорії домінанти О. Ухтомського у розвитку комплексної науки про людину. Петренко О. URL: <https://ojs.itup.com.ua> > iiu > article

7. Озолин Н. Г. Настольная книга тренера: Наука побеждать. М.: ООО „Издательство Астрель”: „Издательство АСТ”. 2003. 863 с. URL: <https://www.twirpx.com>

Рижкова Світлана Анатоліївна
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Стангурський Дмитро Олегович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

При здійсненні діяльності щодо забезпечення правопорядку структурні підрозділи Національної поліції України взаємодіють в різних формах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також з громадськістю, на які в силу чинного законодавства покладено окремі функції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку, запобігання (протидії) злочинності.

Результати дослідження громадської думки стосовно діяльності поліції в Україні свідчать про деяке недовіру населення до поліції в сфері захисту основних прав і свобод людини і громадянина та ефективної протидії злочинності [6, с.343]. У зв'язку з цим, взаємодія Національної поліції України з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськістю є важливим напрямком забезпечення ефективної поліцейської діяльності в державі, в тому числі і діяльності по забезпеченню громадської

безпеки та порядку. Громадяни України мають право створювати в установленому законом порядку громадські об'єднання для участі в охороні громадського порядку, сприяння органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам і органам виконавчої влади, а також посадовим особам у запобіганні та припиненні адміністративних правопорушень і злочинів, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин. Залучення населення до охорони громадського порядку є важливим елементом взаємодії органів Національної поліції з громадськими об'єднаннями [5, с.600]. Практика показує, що, спираючись на підтримку населення, поліція успішно вирішує завдання щодо забезпечення громадського порядку і безпеки. Співробітники поліції повинні активніше включатися в діяльність по роз'ясненню населенню законів та інших правових актів з питань забезпечення правопорядку, особистої і громадської безпеки, інформувати про стан правопорядку на території обслуговування. Ці завдання ефективніше вирішуються за активної участі громадських об'єднань. Правовою основою діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку є Конституція України, Закон «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», рішення місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування з питань охорони громадського порядку і державного кордону, боротьби зі злочинністю та адміністративними правопорушеннями, а також положення (статути) цих формувань.

Інформування громадськості про стан правопорядку, заходи, що вживаються з попередження правопорушень, покладаються на керівників територіальних органів поліції. З цією метою керівники територіальних органів поліції періодично проводять особисті зустрічі, пресконференції, а також використовують мережу Інтернет для оперативного поширення інформації про діяльність органів поліції, в тому числі і в сфері боротьби зі злочинністю та профілактики правопорушень, і т. п [2, с.154].

На сучасному етапі дуже важливим є співробітництво з громадськістю (населенням), вдосконалення дій громадських формувань з охорони громадського порядку, участь поліції у вирішенні проблем певної території, т. к. взаємодія поліції з населенням на партнерських засадах є необхідною умовою існування довіри громадян до правоохоронних органів зокрема і до органів державної влади в цілому.

Слід зазначити, що в розвинених країнах світу поліція має досить високий соціальний рейтинг, що пов'язано в першу чергу з довірою до держави та її інститутів, упевненістю в тому, що поліція докладе максимум зусиль для захисту прав і свобод громадян та протидії злочинності. А тому саме соціальний рейтинг поліції є найбільш об'єктивним критерієм визначення ефективності її діяльності і повинен враховуватися при вивченні і використанні зарубіжного досвіду для реформування правоохоронних

органів України [3, с.178].

Закон України «Про Національну поліцію» одним з основних принципів діяльності поліції закріпив таке положення: діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці і взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на принципах партнерства і спрямована на задоволення їх потреб [1]. У зв'язку з цим вперше в Україні на законодавчому рівні основним критерієм оцінки ефективності діяльності Національної поліції України визнаний рівень довіри населення до поліції. На основі зазначеного робимо висновок про введення в діяльність поліції України моделі Community Policing як основи формування і розвитку партнерських відносин між поліцією і суспільством. Ця модель орієнтована в першу чергу на обслуговування населення поліцією і необхідність підвищення ступеня участі місцевого населення (в тому числі і окремого громадянина) в забезпеченні безпеки, громадського порядку, а також рішення місцевих проблем запобігання та протидії злочинності [4]

Отже, важливе значення має те, що поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки і виконання спільних проектів, програм і заходів для задоволення потреб населення і підвищення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Співпраця між поліцією і суспільством спрямоване на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, а також сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності. Поліція надає підтримку програмам правового виховання, пропагує правові знання в освітніх установах, засобах масової інформації та у видавничій діяльності. Задекларовані основи взаємодії поліції і органів місцевого самоврядування базуються на принципах відкритості та прозорості, дотримання прав і свобод людини, взаємодії з населенням на принципах партнерства.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 146.

2. Дячук О. В. Правові засади партнерських відносин між поліцією та населенням / О. В. Дячук // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. – № 3. – С. 153–156.

3. Михайлова Ю. О. Організація ефективної комунікації як ключового елементу підвищення авторитету працівників поліції та налагодження взаємодії з населенням / Ю. О. Михайлова // Форум права. – 2015. – № 1. – 12 С. 178–181 URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_1_31.pdf.

4. Community Policing (CP) (burgernahe Polizeiarbeit): 2013. – URL:https://archiv.cilip.de/Hefte/CILIP_064.pdf.

5. Проневич О. С. Німецька та польська моделі партнерської взаємодії поліції та населення на локальному рівні / О. С. Проневич // Форум права. – 2011. – № 4. – С. 600–606.

6. Долгополов А. М. Організаційно-правові питання діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спеціальність 12.00.07 / Анатолій Миколайович Долгополов. – К., 2008. – 343 с.

Карпенко Олександр Миколайович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
капітан поліції

ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Формування правової соціальної держави в Україні, реалізація та захист прав і свобод громадян можливе лише за умови забезпечення верховенства закону та права, суворого дотримання основних прав людини, ефективної протидії злочинам та злочинцям. Головним завданням державної влади, зокрема виконавчої влади, в демократичному суспільстві - це забезпечення прав і свобод громадян.

Посилаючись на ст. 3 Конституції України, яка наголошує, що: "Людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека визнаються в Україні як найвища соціальна цінність. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість держави.[6] Держава несе відповідальність за свою діяльність. Основною відповідальністю держави є твердження про захист прав та свобод людини", необхідно визнати, що досягнення високого рівня дисципліни та законності неможливе без правопорушної поведінки громадян, поліпшення якості та ефективності роботи правоохоронних органів.

Застосування вогнепальної зброї, як виняткового засобу, можливе лише спеціалізованими суб'єктами. Про крайність такого вказує наступне:

- 1) наслідки застосування вогнепальної зброї порівняно з наслідками всіх інших заходів найсуворіші;
- 2) підстави для використання зброї визначені в Законі детально та вичерпне [1].

Міжнародні дослідження показують, що працівники поліції все частіше стикаються з тяжкими злочинами, пов'язаними з стрільниною. Тому вогнепальна зброя є одним з ефективних засобів боротьби з злочинністю, що дозволяє значно захистити права людини, інтереси суспільства та держави. Значення використання зброї особливо посилюється в сучасних умовах, коли спостерігається стійка тенденція збільшення числа насильницьких злочинів, скоєних з використанням вогнепальної зброї, збільшення кількості випадків агресивної протидії працівникам правоохоронних органів та ін. Основними міжнародними інструментами, що регулюють широке коло правоохоронних органів, є "Кодекс поведінки працівників правоохоронних органів" та його європейська аналогія "Декларація про поліцію", прийнята Парламентською Асамблеєю Ради Європи у 1979 році. У контексті цих нормативних актів

особливе місце займає юридичні питання щодо використання персоналом правоохоронних органів стандартної вогнепальної зброї. Вони зобов'язують правоохоронні органи застосовувати силу лише у разі надзвичайної необхідності та за наявності законних підстав збільшення: переконання – фізична сила – спеціальні засоби – вогнепальна зброя. Національне законодавство у більшості країн обмежує застосування сили працівниками правоохоронних органів відповідно до принципу пропорційності [2]. Таким чином, стаття 46 Закону України "Про національну поліцію" зазначає, що використання вогнепальної зброї є найважчим заходом примусу. Ті ж положення містять більшість законодавчих актів інших держав, що регламентують діяльність поліції [3].

На ефективність стрілянини поліції безпосередньо впливає на багато суб'єктивних та об'єктивних чинників. У разі реальної небезпеки дії поліції буде визначатися рівнем його професійної підготовки та здатністю керувати своїм психічним станом у екстремальних ситуаціях. Негативні емоційні стани (страх, ступор, шок тощо) суттєво впливають на точність навіть автоматичних рухів. Ізраїльські спеціалісти наголошують, що лише 25% поліцейських в реальному бою використовують практичні навички та алгоритми дій, що приймаються під час тренувань та навчання [2].

Ефективна підготовка патрульних поліцейських є особливо важливою для поведінки зі зброєю при виконанні поставлених перед ними завдань, впевнені та чіткі дії яких не повинні викликати сумнівів щодо їх легітимності та правильності. Щоб досягти якісного нового рівня роботи, необхідно підвищити професійну підготовку, а також її складову частину – вогневу підготовку. Для працівників поліції її ефективність є особливо важливою для забезпечення громадської безпеки громадян. Гарант життя та здоров'я поліцейського при стрільбі з злочинцем - це швидкість і майстерність у поведінці з зброєю. З цього випливає, що особливості, які необхідно враховувати при підготовці працівників поліції, є:

- стрілянина на випередження, без ретельного прицілювання, за обмежений час;
- стрілянина на коротких і надкоротких дистанціях;
- стрілянина в русі, зі зміною позицій і через укритті;
- стрілянина на тлі збивають і відволікаючих фізичних і психологічних факторів;
- стрілянина в умовах обмеженої видимості [4; 5].

На нашу думку, існує потреба в початкових основах поведінки з зброєю, щоб "запозичити" з рекомендацій щодо підготовки спортивної стрільби. І це безпосередньо питання, які стосуються: культури поведінки зі зброєю; формування хватки, утримання зброї; прицілювання і робота зі спуском; вибір стійки для стрільби; - вибір точки прицілювання [5].

Використання вогнепальної зброї призводить до високого рівня психологічної травми персоналу поліції. Дослідження показують, що до 90%

працівників поліції, які брали участь у вогневому контакті та 70% працівників поліції, які застрелили підозрюваного, залишили службу протягом п'яти років. Підрозділ, який брав участь у інциденті в супроводі потерпілих, може втратити до 20% персоналу через порушення душевної адаптації. Це пов'язано з патогенним впливом надзвичайних стресових факторів та травматичними наслідками застосування зброї. Поліцейські психологи називають психологічну травму, що виникає внаслідок застосування зброї з фатальними наслідками "посттравматичної травми" (далі ПТСР). При високій інтенсивності впливу це призводить до розвитку ПТСР, депресії, суїцидальних тенденцій тощо. Так, серед поліцейських в Санта-Ана (Каліфорнія, США), які використовували зброю для протидії злочинцям, 86% мали симптоми ПТСР [2].

Отже підсумовуючи викладене, слід зазначити, що після використання поліцейської зброї існує потреба в комплексі надзвичайних спеціальних заходів психологічного, медичного та фармакологічного характеру для усунення негативних наслідків.

1. Димон І.В. Застосування вогнепальної зброї як крайнього заходу адміністративного припинення. // Наше право. / 2014. № 6. с. 28-33

2. Логачев М. Г. Правові та психологічні аспекти застосування зброї персоналом поліції. // Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України: зб. матеріалів I міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 20 трав. 2016 р. // Харків: ХНУВС, 2016. с. 175

3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

4. Курс стрільб із стрілецької зброї для рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України: затв. наказом МВС України від 26.04.2019 № 334. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS267.html

5. Жилина М. Я. Методика тренировки стрелка-спортсмена. // М.: ДОСААФ, 1986. 104 с.

6. Конституція України: закони України № 2222-IV від 08.12.2004, № 2952-VI від 01.02.2011, № 586-VII від 19.09.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Тінін Дмитро Геннадійович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
майор поліції

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СЕКТОРІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПОВЕРХНЕВОЇ ПЕРЕВІРКИ У ОСІБ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ТРАНСГЕНДЕРНЕ САМОВИРАЖЕННЯ

У ритмі сучасного життя та зростаючої популярності трансгендерного руху (особливо серед молоді) в діяльності поліцейських секторів превентивної діяльності Національної поліції України виникає питання про необхідність проведення поверхневої перевірки та особистого огляду таких осіб.

Перед початком розгляду вказаної теми та виявлення проблем пов'язаних з цим явищем, необхідно визначитись із терміном «Трансгендерність».

Трансгендерність — загальне визначення на позначення явищ не збігання гендерної ідентичності або гендерного вираження із біологічною статтю. Дане явище не залежить від орієнтації особи; такі люди ідентифікують себе гетеросексуалами, гомосексуалами, бісексуалами та ін.

Отже, «Трансгендер» – термін для людей, чия гендерна ідентичність чи самовираження відрізняється від тих, які встановлені їм при народженні (наприклад, стать, зазначена у свідоцтві про народження).

Законодавчо визначення гендеру в Україні відноситься до медичної процедури, основи якої визначаються в ст. 51 «Зміна (корекція) статевої належності». [3] Відповідно до її вимог, пацієнтові при наявності медико-біологічних і соціально-психологічних показань може бути проведено зміну (корекцію) статевої належності, про що по результату складається медичне свідоцтво. В подальшому відповідно нього може бути змінено правовий статус людини, та юридично зазначено її гендер.

Водночас в Україні існує право особи на зміну її імені, зазначене в Цивільного законодавства. Згідно його вимог людина, що досягла 16 років, має право змінити ім'я та прізвище на свій розсуд. Ніяких гендерних заборон та обмежень відносно цього не визначено, але змінити по-батькові в такий спосіб неможливо. Отже, якщо трансгендерна особа скористається цим правом без застосування вищезгаданої процедури, вона в подальшому може отримати в паспорті по типу «Наталія Петрович» із чоловічою статтю у відповідній графі. В даному випадку тільки медичне свідоцтво надасть особі

право змінити родові закінчення по-батькові.

Також необхідно визначитись, що становить собою особистий огляд та поверхнева перевірка осіб, а також послідовність дій поліцейських під час виникнення такої необхідності.

Згідно ст. 34 «поверхнева перевірка» - це превентивний поліцейський захід, проводиться шляхом візуального огляду, проведенням по поверхні вбрання особи рукою, спеціальним приладом або засобом. [1]

Особистий огляд згідно ст. 264 КУпАП проводиться уповноваженою особою однієї статі з особою, яка буде піддана особистому огляду, та за участі двох понять однієї статі. Згідно вимог ст. 260 КУпАП такий огляд являється заходом забезпечення провадження у справах про адмінправопорушення. Отже, проводиться відносно особи, яка скоїла адміністративне правопорушення, включаючи затриманого, за результатами проведення якого складається протокол. [2]

За загальними правилами «Поверхневий огляд» (окрім застосування спеціального приладу), а також «Особистий огляд» проводиться особою відповідної статі (чоловік - чоловік, жінка - жінка).

Для початку поліцейські повинні знати і розуміти, що таке трансвестизм та трансгендерність.

Слід розуміти, що стать людини визначається при народженні, але він може змінюватися протягом усього життя відповідно до процедури, встановленої законом. Зміна статі (корекція) не вимагає обов'язкової хірургічної корекції, зміна свідоцтва про народження та подальші зміни в документи вносяться на підставі медичного свідоцтва про зміну статі (корекція).

При виникненні такої ситуації поліцейський зобов'язаний запитати особу за якою статтю така особа ідентифікується і як до неї звертатися (в якому виді та на ім'я). Якщо особа надає перевагу певній статі і бажає, щоб з нею ставилися як до представника цієї статі, поліція повинна попросити її зазначити та підтвердити свій вибір, позначивши це у складанні матеріалів про затримання. Поліцейські повинні поводитися з людиною відповідно до статі, за якою вона або він ідентифікується. Ні в якому разі не можна запитувати людину, чи має вона медичну довідку про зміну статі. [2]

Однак можуть бути ситуації, коли вибір статі не відповідає її способу життя. Наприклад, якщо особа вимагає, щоб з нею поводитись як з жінкою, але документи та інша інформація доводить, що вона або він веде спосіб життя чоловіка (або навпаки), офіцери повинні поводитися з цією людиною відповідно до її переважного способу життя, а не до заявленої нею статі.

Таким чином, процедура проведення поверхневого обстеження та обстеження трансгендерної особи практично не відрізняється від процедури проведення поверхневої перевірки та особистого огляду осіб. Однак, варто пам'ятати, що працівники поліції повинні звертатися до такої особи по імені та займеннику, щоб вказати стать («пан» або «пані»), якій ця особа віддає

перевагу, а також попросити їх вибрати один із наступних можливих варіантів їх обстеження: лише за участю офіцерів-чоловіків; лише за участю жінок-офіцерів.

Отже, спілкуючись із трансгендерними людьми, поліцейські повинні враховувати їх потреби та занепокоєння, одночасно забезпечуючи безпеку поліцейських та затриманих, а також необхідність законного та ретельного обстеження.

Підводячи підсумок потрібно зазначити, що з огляду на конкретні потреби кожної трансгендерної людини, такі особи потребують індивідуального підходу. З цією метою поліцейський повинен визначити найкращий можливий спосіб дій, щоб забезпечити повагу гідності людини, яку перевіряють.

1. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення, від 7 грудня 1984 року, № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>

3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: https://kodeksy.com.ua/osnovi_zakonodavstva_ukrayini_pro_ohoronu_zdorovya/51.htm

Махтура Катерина Сергіївна,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Забезпечення правопорядку є одним із найголовніших завдань кожної держави. Закон, який закріплює певні права та свободи людини, без належної, у тому числі й примусової, підтримки з боку держави втрачає свою всесильність. Не допускати правопорушень і вчасно реагувати на них – це позитивне зобов'язання публічної влади у сфері захисту прав людини та громадянина. Ця функція держави покладається на правоохоронні органи, в Україні одним із таких є Національна поліція.

Діяльність поліції пов'язана із можливістю широкого вжиття заходів адміністративного примусу. Невід'ємною складовою системи методів публічного управління суспільством є метод примусу, що належить до найжорсткіших засобів впливу. Саме тому посадові особи органів публічного

управління застосовують примус зазвичай разом з іншими управлінськими прийомами. Авторитарність цього методу незаперечна, проте нині немає жодної держави, яка б не використовувала його як найнеобхідніший засіб управління своїми справами. Саме поліція разом з іншими суб'єктами наділена можливістю притягнення до адміністративної відповідальності осіб, що порушують законодавство.

Закон України «Про Національну поліцію» визначає, що Національна поліція України (поліція) є центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку [1].

Для забезпечення правопорядку в суспільстві органи поліції наділені повноваженнями здійснювати поліцейські заходи. Національне законодавство визначає поліцейський захід як дію або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини й застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень (ч. 1 ст. 29 Закону).

Поліцейський захід - це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень [2, с. 48].

Термін «превентивні заходи» означає попереджувальні (профілактичні, запобіжні) дії. Попередження злочинності - один з головних напрямів сьогодення в діяльності держави й суспільства в боротьбі із цим явищем. В українському законодавстві превентивним заходам відводиться суттєва роль. Так, згідно із Законом України «Про Національну поліцію» поліція для виконання покладених на неї завдань вживає заходів реагування на правопорушення, визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним процесуальним кодексом України. Для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення також застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи [2, с. 49].

Статтею 30 Закону України «Про Національну поліцію» поняття поліцейських заходів подано за допомогою наступного формулювання «заходи реагування на правопорушення, визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним процесуальним кодексом України, на підставі та в порядку, визначених законом» [3-4]. При цьому поліцейські заходи поділені на поліцейські превентивні та заходи примусу[1].

У науково-практичному коментарі до ст. 29 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейські заходи ототожнюють з поняттям «засобів».

Узагалі категорія «поліцейські заходи» є новою для українського законодавства, тож з'ясування її змісту викликало жвавий інтерес серед як

науковців, так і практиків. Основне питання стосується співвідношення таких заходів з уже добре відомою та дослідженою категорією в науці адміністративного права, як заходи адміністративного примусу. У юридичній літературі під адміністративно-примусовими розуміють передбачені адміністративно-правовими нормами заходи морального, майнового, особистісного й іншого характеру, що здійснюються органами публічного адміністрування з метою запобігання правопорушенням і припинення правопорушень, притягнення винних до відповідальності.

Аналіз наукових праць дає змогу виділити такі ознаки адміністративно-примусових заходів:

- їх застосування поєднане із широким використанням виховних засобів і активним формуванням правосвідомості;

- використовується з метою охорони суспільних відносин, що виникають у цій сфері публічного адміністрування; можуть бути застосовані не лише у зв'язку з учиненням правопорушень, а й у разі їх відсутності коли їм необхідно забезпечити громадський порядок і громадську безпеку;

- застосовуються публічними органами та їх посадовими особами й лише інколи судами (суддями) та представниками окремих об'єднань громадян з метою забезпечення потрібної поведінки;

- за змістом значно ширші за адміністративну відповідальність; застосовуються саме в примусовому порядку, тобто незалежно від волі й бажання суб'єкта, до якого застосовується; порядок їх застосування регулюється, як правило, нормами адміністративного права, що включають норми адміністративного законодавства або адміністративно-правові норми актів органів виконавчої влади [5, с. 191; 6, с. 135; 7, с. 3–5; 8, с. 37].

Отже, превентивна діяльність здійснюється поліцейськими в процесі профілактики та запобігання вчиненню правопорушень, в ході реалізації профілактичного контролю стосовно додержанням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо дітей, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, організації роботи дозвільної системи, запобігання та припинення насильства в сім'ї тощо. Перелік превентивних заходів поліцією на цьому не обмежується, він є доволі невичерпним та необмеженим.

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.

2. Петков С.В., Лошицький М.В., Манжула А.А. Науково-практичний коментар Закону України “Про Національну поліцію”. К., 2015. - 240 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 23.05.2021)

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

5. Іванникова В.В. Адміністративний примус: суть та визначення. Вісник

Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2011. № 2. С. 190–197.

6. Ракша Н.С., Червоненко Г.О. Адміністративний примус у системі забезпечення права громадян на освіту як запорука національної безпеки України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 2 (1). С. 134–141.

7. Битяк Ю.П., Зуй В.В., Комзюк А.Т. Переконавання і примус у державному управлінні. Адміністративна відповідальність : конспект лекцій. Харків : Укр. юрид. академія, 1994. 34 с. С. 3–5.

8. Припутень Д.С. Поняття та особливості примусу у службовому праві України, не пов'язаного із юридичною відповідальністю. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2018. № 2 (4). С. 36–41

9. Семерей Б. В. Адміністративно-правові засади реалізації принципу відкритості та прозорості у діяльності Національної поліції України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2017. 19 с.

10. Чирик С. В. Принципи адміністративної діяльності патрульної поліції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 15 с.

Куктенко Альвіна Сергіївна,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Якість та безпека життя це одна з найважливіших цілей людства протягом всього існування. З часом, значення безпеки, її місце в суспільстві невинно зростає. Гарантована безпека – пріоритет сучасності. Досягнення стану громадської безпеки можливе за умов проведення єдиної державної політики направленої на реалізацію системи заходів економічного, політичного, організаційного та іншого характеру. Спільні зусилля із залученням всіх керівних ланок і суб'єктів господарювання здатні усунути чи запобігти виникненню надзвичайних ситуацій. Вдосконалення системи правових норм створюють та підтримують необхідний рівень громадської безпеки. Враховуючи негативні наслідки аварій, катастроф та стихійних лих з метою мінімізації цих наслідків, формуються або перетворюються органи забезпечення громадської безпеки. На нашу думку, дослідження тема забезпечення порядку в умовах надзвичайних ситуацій є достатньо актуальною на сьогоднішній день на тлі подій, які відбуваються в усьому світі.

Дану тематику вивчали наступні науковці: В. Авер'янов, С. Алексеєва, М. Бажанов, О. Бандурка, Ю. Битяк, Е. Додина, Л. Коваль, В. Олійник, В. Тацій, Ю. Тодика, О. Яценко та ін.

Метою роботи є вивчення питання забезпечення публічного порядку в умовах надзвичайних ситуацій.

В юридичному словнику, визначено, що публічний порядок або порядок громадський - урегульована моральними і правовими нормами система суспільних відносин, що має на меті гарантування громадської безпеки і спокою, захисту честі і гідності громадян, нормальних умов для діяльності державних та громадських організацій [5].

Отже, це свідчить про те, що поняття публічного порядку має чітке визначення обумовлене правовими нормами та має на меті виконання головного завдання суспільства такого, як збереження життя та здоров'я громадян. Основний Закон України, ст. 3 Конституції України свідчить: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [1]. Ці норми повинні неухильно виконуватися бо від цього буде залежати майбутнє нації.

.Я. Л. Курбанов засвідчує, що стан загрози громадській безпеці може виникнути, коли допускається порушення правил експлуатації засобів залізничного, морського, річкового та автомобільного транспорту; правил дорожнього руху; ведення будівельних та інших робіт; експлуатації пожежонебезпечних об'єктів та пристроїв, а також у випадках порушення правил поводження зі зброєю, боєприпасами, вибуховими матеріалами, сильнодіючими отрутами, радіоактивними ізотопами і іншими небезпечними предметами та речовинами [6, с. 90-92].

Таким чином, державна політика повинна бути спрямована на забезпечення громадської безпеки, захисту територій, довкілля, матеріальних та культурних цінностей повинна мати дієві шляхи реалізації, направлені на запобігання та усунення виникнення надзвичайних ситуацій.

Національна поліція України відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» керується засадами забезпечення громадського порядку під час виникнення надзвичайних ситуацій та сприяє забезпеченню відповідно до закону правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремі місцевості [2].

У Кодексі Цивільного захисту України (ст. 5) та в Національному класифікаторі ДК 019:2010 «Класифікатор надзвичайних ситуацій» залежно від характеру походження подій, що можуть зумовити виникнення надзвичайних ситуацій на території України, визначає такі їх види: – техногенного характеру; – природного характеру; – соціального характеру; – воєнного характеру [3; 4].

Так, при виникненні будь-якої надзвичайної ситуації, в залежності від її виду та ступені складності передбачається вжиття таких заходів, як оповіщення органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про виникнення надзвичайної ситуації та інформування його про дії в цих умовах; утворення у разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків

надзвичайної ситуації; прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації; здійснюються заходи щодо життєзабезпечення постраждалого населення та за потреби здійснюються евакуаційні заходи.

Слід зазначити, що на практиці ефективність заходів спрямованих на протидію виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідацію їх наслідків, не завжди забезпечують належний рівень безпеки суспільства в сучасних реаліях. Недоліки пронизують всю систему цивільного захисту, починаючи з законодавства, продовжуючи недосконаліми діями уповноважених органів, це зумовлено відсутністю досвіду та належного рівня підготовки всіх учасників даного процесу.

Варто зазначити, що саме від організації діяльності органів поліції стосовно підтримання публічного порядку в надзвичайній ситуації багато залежить. Адже потрібно керуватися чіткою інформацією події та скоординувати діяльність всіх наявних сил на злагоджену співпрацю між поліцією, органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськістю, які беруть активну участь у попередженні надзвичайної ситуації або подоланні її наслідків.

Таким чином, з вищерозглянутого, стає очевидним, що надзвичайною подією є ситуація на території, суб'єкті господарювання, водному об'єкті чи ін., яка порушує нормальні умови життя населення, призводить до катастрофи, аварії, пожежі, стихійного лиха, епідемії тощо. При перерахованих подіях виникає загроза життю та здоров'ю населення, загибелі чи постраждалих, матеріальних збитків тощо. Тому, в такій ситуації обов'язково потрібно організувати та забезпечити публічний (громадський) порядок, злагоджено співпрацювати всім, уникати паніки. На нашу думку, в Україні є ще недоліки при виникненні надзвичайних ситуацій, наприклад, війна на Донбасі, не було належної готовності до захисту території та населення, пандемія тощо. Неготовність на державному рівні призводить до втрат населення, моральних та матеріальних збитків тощо. Тому, вважаємо на державному рівні потрібно посилити систему удосконалення публічного порядку в умовах надзвичайних ситуацій.

1. Конституція України : Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580–VIII/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

3. Кодекс Цивільного захисту України № 5403-VI, від 17.03.2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#top>

4. Національний класифікатор України. «Класифікатор надзвичайних ситуацій» ДК 019:2010, № va457609-10, від 11.10.2010 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va457609-10#Text>

5. Електронний юридичний словник: веб-сайт. URL: <http://mego.info>

6. Курбанов Я. Л. Забезпечення громадського порядку та громадської безпеки за сучасних умов: питання теорії. Південноукраїнський правничий часопис. 2016. № 3-4. С. 89 - 93.

Євдокименко Ганна Олегівна,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАКРОМАНІЇ

Варто почати з того, що розвиток та соціальне становище молоді є чи не найголовнішим показником рівня суспільства. А тому своєчасне та вдале запобігання наркоманії серед неповнолітніх, створення можливостей для всебічного розвитку молоді є запорукою прогресу держави в цілому. Актуальність даної тематики обумовлена важливістю захисту підростаючого покоління від впливу наркотичних засобів.

В наших реаліях цю роль частіше виконує телебачення та Інтернет. Безліч пропозицій та нав'язливої реклами на кожному кроці «стирає» у неповнолітніх страх перед наркотиками та їх впливом на організм, а також формує тенденцію, коли підлітки віддають перевагу наркотикам, а не алкоголю [2, с. 35].

Важливе значення у боротьбі з наркоманією та вчиненні злочинів у сфері обігу наркотиків серед неповнолітніх має сім'я. Сім'я виступає інститутом первинної соціалізації, виконує провідну роль у формуванні особистості неповнолітнього. Проте в час інформаційного розвитку відбувається зменшення впливу сім'ї на виховання підростаючого покоління. Наркотики руйнують психіку молодого покоління, зумовлюють відмову від позитивних настановлень на здоровий спосіб життя, породжують мотиви прийняття хибних рішень, у деяких випадках навіть все закінчується суїцидом.

Криза сімейних відносин, погана якість шкільної освіти, відсутність організованого дозвілля, наркотизація середовища в кінцевому етапі формують у неповнолітнього кримінальну мотивацію, під впливом якої вчиняється більшість злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Наркотизації молодого суспільства активно сприяють такі негативні фактори, як різке соціальне розшарування сімей, невірноваженість психоемоційного фону підлітків, їх знецінення загальнолюдських принципів моралі в суспільстві тощо.

З проблемою розповсюдження наркоманії тісно пов'язане поширення ВІЛ/СНІДу, оскільки серед загальної кількості ВІЛ-інфікованих відсоток ін'єкційних споживачів наркотиків складає близько 80%.

Профілактичні заходи повинні утримувати підлітків від бажання

вживати наркотики.

Для подальшого запобігання вживання наркотиків та вчиненню злочинів серед неповнолітніх, які вчиняються у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, держава та суспільство повинні зробити наступні кроки:

- захист від негативних явищ, що можуть спричинити зміну ціннісних орієнтацій, світогляду та соціального самопочуття молоді;
- розробка новітньої державної молодіжної політики для вдосконалення системи виховання та освіти молоді, методів реалізації соціальних, економічних та духовних потреб;
- розробка заходів, спрямованих на організацію дозвілля: відновлення і будівництво культурних, спортивних і розважальних об'єктів дозвілля;
- розробка заходів та прийомів, спрямованих на формування здорового способу життя дітей та молоді, посилення контролю за дотриманням кримінального законодавства;
- посилення кримінальної відповідальності за схилення неповнолітніх до вживання наркотичних засобів та встановити кримінальну відповідальність за нав'язливу рекламу Інтернет - ресурсів, які мають у продажі наркотичні засоби та психотропні речовини.

Провівши дослідження вживання наркотичних засобів та їх аналогів серед неповнолітніх, вдалося виділити основні фактори ризику щодо можливості вчинення ними злочинів у сфері обігу наркотичних засобів: недостатній рівень правової свідомості та знань; плачевний рівень організованої системи дозвілля; вживання алкогольних, спиртних та наркотичних речовин; низький рівень правосвідомості батьків та недостатня увага щодо виховання дитини, нав'язлива реклама Інтернет – ресурсів, які пропагують вживання наркотичних засобів [3, с. 104].

В даній роботі можна визначити, що основним методом боротьби зі злочинністю неповнолітніх у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та явищем наркоманії є превентивна та профілактична діяльність, заснована на засадах соціального, економічного й культурного характеру, які покликані забезпечити достойний рівень культури, добробуту, виховання та навчання нового покоління.

Вартими відзнаки є останні події в реформуванні органів МВС, серед яких було створення відділів ювенальної поліції в системі Національної поліції України. Дані відділи призначені задля розкриття, попередження та профілактики вчення злочинів серед неповнолітніх, тобто осіб, які не досягли 18 років. Не мало важливими є правовиховні заходи, які проводяться співробітниками ювенальної поліції в дитячих садках, школах, коледжах, де при безпосередньому контакті з дітьми, співробітники пояснюють негативний вплив вживання наркотичних засобів, вчинення різного роду злочинів та наглядно демонструють, до яких наслідків такі дії можуть

призвести [1].

Враховуючи проблематику даного питання, доведено необхідність модернізації й вдосконалення ефективності державної та соціальної політики, яка буде спрямована на профілактику наркоманії та злочинів, вчинених неповнолітніми у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів і запропонували способи їх подальшого та найшвидшого подолання.

1. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: Наказ МВС від 19.12.2017 року № 1044, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18>

2. Лесько Н.В. Правове виховання дітей – важливий напрям профілактики правопорушень / Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2014. № 810. С. 33-37.

3. Мотунова Н.В. Сутність поняття профілактики правопорушень серед неповнолітніх / Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. Випуск 31. С. 104-106.

Вінічук Владислав Ігорович,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Варто почати з того, що протидія незаконному обігу зброї займає особливе місце в діяльності правоохоронних органів щодо запобігання злочинам, оскільки вона характеризується подвійною превенцією: окрім припинення незаконних дій зі зброєю, попереджаються також і тяжкі наслідки, які можуть настати в ході противоправного застосування зброї. Найбільшу кількість завдань у цьому напрямі покладено на Національну поліцію.

Важливим є те, що Законом України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року до основних повноважень поліції (ст. 23) віднесено здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; виявлення причин та умов, що сприяють учиненню кримінальних правопорушень, ужиття в межах компетенції заходів для їх усунення [1, с.14].

Також варто відзначити, що практична діяльність правоохоронних

органів свідчить, що в організації запобігання незаконному обігу вогнепальної зброї в умовах її транснаціоналізації важливого значення набуває міжнародна практика та їх ефективна взаємодія.

Міжнародними правовими організаціями, які вивчають проблеми протидії злочинності неодноразово підкреслювалась важливість постійного моніторингу питань, пов'язаних з організацією запобігання злочинам, пов'язаним з незаконним обігом зброї, підтримання на належному професійному рівні національних систем кримінального правосуддя.

Зокрема, Тринадцятий Конгрес Організації Об'єднаних Націй (ООН) по запобіганню злочинності й кримінальному правосуддю (Доха, 12-19 квітня 2015 року) закликав держави до розробки та прийняття ефективних заходів щодо запобігання й протидії незаконному виготовленню та обігу вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових речовин. До таких заходів Конгрес, зокрема, відніс: проведення інформаційно-просвітницьких кампаній для створення перешкод незаконному застосуванню та виготовленню вогнепальної зброї й вибухових речовин; використання передових технологій, у т.ч. нанесення маркування та обліку для полегшення відслідковування вогнепальної зброї та підвищення ефективності кримінальних розслідувань щодо незаконного обігу зброї [2, с.412].

Відмінною рисою незаконного обігу зброї на сьогодні є те, що окрім збільшення обсягів, змінюються і його якісні характеристики: він набуває організованого й транснаціонального, а в періоди загострень соціально-економічних протиріч – і політичного характеру. Підтвердженням цього є події на Сході України, де сьомий рік продовжується Антитерористична операція та ООС (розпочата 14.04.2014). Усе частіше в засобах масової інформації (ЗМІ), заявах політиків, коментарях правоохоронців збільшення кількості правопорушень із застосуванням вогнепальної зброї та вибухівки в Україні пов'язують з недосконалим контролем за переміщенням вогнепальної зброї із зони ООС. Регулярні повідомлення про вибухи гранат, збройні напади й численні схрони в мирних містах дедалі частіше вказують на величезну прогалину з боку держави в цьому питанні.

Як справедливо зазначає Н.Є. Міняйло: «Поширення незаконного обігу вогнепальної зброї як один з найбільш «перспективних» напрямів діяльності організованих злочинних угруповань поряд з торгівлею наркотиками, людьми, контрабандою та проституцією сприяє процвітанню так званого «чорного» ринку зброї. Незаконна торгівля зброєю стає усе більш прибутковим злочинним промислом».

У діяльності щодо запобігання злочинам, пов'язаним з незаконним обігом вогнепальної зброї поліцією доцільно виділити напрями щодо: виявлення обставин, які можуть обумовлювати скоєння злочинів, пов'язаних з незаконним обігом вогнепальної зброї. При цьому, у ситуації, яка склалася в Україні, особливої актуальності та гостроти набувають питання запобігання розкраданню й спрямування в незаконний обіг вогнепальної зброї;

запобігання реально можливим (у т.ч. таких, що готуються) злочинам цієї категорії й переходу на злочинний шлях певних осіб; припинення таких злочинів та попередження рецидиву [3, с.111].

До комплексу заходів із запобігання злочинам, пов'язаним з незаконним обігом зброї, відповідно до визначених вище напрямів, слід віднести діяльність спрямовану на:

– усунення причин та умов, що сприяють скоєнню злочинів; – виявлення осіб з криміногенною поведінкою;

– ужиття заходів, направлених на недопущення подальшого розвитку злочинної діяльності конкретних осіб;

– припинення злочинів – заходи щодо негайної нейтралізації злочинної діяльності осіб, які безпосередньо розпочали протиправну діяльність, а також заходи з недопущення настання злочинних наслідків;

– перешкоджання подальшій злочинній діяльності осіб, які скоїли злочини, шляхом повного та своєчасного їх розкриття та ізоляції винних.

У висновках варто сказати, що в сучасних умовах виникає необхідність прийняття термінових заходів протидії незаконному обігу зброї, у першу чергу, пов'язаних з посиленням контролю за його легальним обігом, запобіганням розкраданню і спрямуванню в незаконний обіг вогнепальної зброї. Розробка цих заходів можлива лише на основі глибокого кримінологічного дослідження усіх закономірностей незаконного обігу зброї, тому що без фундаментальних наукових досліджень генезису цього явища діяльність правоохоронних органів по боротьбі з ним малоефективна.

1. Міняйло Н.Є. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження : автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ніна Євгенівна Міняйло . Київ : Б.в., 2012 . 20 с.

2. Попередження та викриття злочинів у сфері економіки підрозділами Державної служби боротьби з економічною злочинністю МВС України : Навч. посіб., Л. П. Скалозуб, М. Г. Вербенський, В. І. Васильчук та ін. / За ред. проф. О. М. Джужі. Київ : РВВ МВС України, 2011. 520 с.

3. Ольховська С. М. Профілактика злочинів у сфері економічної злочинності. Попередження злочинів суб'єктами оперативно-розшукової діяльності : матеріали наук.-практ. конф. / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2010. С. 111 – 112.

Гетьман Віталій Вікторович,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ЗАПОБІГАННЮ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Актуальність обраної тематики проявляється в тому, що незаконний обіг зброї – це складне антисоціальне явище, яке не має державних кордонів. Поширення незаконного обігу зброї в Україні повторило шлях більшості країн післярадянського періоду, чому сприяли такі фактори, як розкрадання на різних, у тому числі – військових підприємствах; зростання організованої злочинності; порушення принципів соціальної справедливості; девальвація моральних цінностей тощо. Зростаючі масштаби незаконного обігу зброї, особливо у період військового протистояння у нашій країні, завдають реальної загрози громадській безпеці у суспільстві.

В даному аспекті варто дослідити взаємодію правоохоронних органів в сфері протидії незаконного обігу зброї.

Взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку – це вид правовідносин, у які вступають органи поліції різного рівня з правоохоронними органами, іншими органами державної влади та місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями з метою підвищення ефективності діяльності Національної поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку, шляхом організації і планування спільних заходів у цій сфері, об'єднання інформаційних, технічних, людських та інших ресурсів для спільного їх використання [1, с.54].

Взаємодію правоохоронних органів у запобіганні незаконному заволодінню вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами варто розглядати у декількох аспектах: по-перше, це взаємодія між правоохоронними органами по горизонталі та по вертикалі; по-друге, це взаємодія між правоохоронними органами та громадськістю й громадськими організаціями; по-третє, це взаємодія правоохоронних органів України з різними міжнародними організаціями.

Участь громадськості у правоохоронній та правозахисній діяльності сягає своїми коренями у вікові традиції. Вона здійснювалася протягом багатьох століть існування нашого суспільства і держави. Свою багатолітню історію має і участь громадян в охороні громадського порядку та боротьбі з правопорушеннями. Якщо у докласовому суспільстві упорядкування суспільних зв'язків і відносин та забезпечення порядку регулювалися

звичаями і традиціями, то з розподілом праці, появою приватної власності і класів основними регуляторами громадського порядку виступили мораль і право, що стали охоронятися суспільством і державою [1, с.89].

Взаємодія правоохоронних органів і громадськості відбувається у певних формах, під якими необхідно розуміти зовнішнє вираження сумісної правоохоронної діяльності працівників НП України і населення у сфері охорони громадського порядку і боротьби з правопорушеннями. Найчастіше до них відносять спільне патрулювання, рейди, обходи, огляди; спільне планування заходів щодо охорони громадського порядку; інструктування працівниками правоохоронних органів членів громадських формувань; обмін інформацією про оперативну обстановку (вчинення злочинів, викрадення речей, масові заворушення тощо); проведення спільних нарад, семінарів і зборів з правоохоронної тематики; спеціальна та правова підготовка громадян, які бажають виконувати правоохоронні функції та інші.

Взаємодія правоохоронних органів з громадськими об'єднаннями – це передбачена законами та відомчими нормативними актами, узгоджена за своїми цілями, завданнями діяльність усіх суб'єктів попередження правопорушень, яка спрямована на недопущення виникнення причин та умов правопорушень, їх профілактику, налагодження зв'язків з населенням і громадськістю, розробку спільних заходів з попередження правопорушень та покращення громадського порядку та громадської безпеки в державі.

Спільна діяльність правоохоронних органів і громадськості у боротьбі з незаконним обігом зброї, так як і взагалі з правопорушеннями, є одним із напрямів удосконалення правоохоронної діяльності. Це особливо важливо зараз, коли поглиблюються процеси диференціації та інтеграції правоохоронних структур і населення, які знаходять відображення у найрізноманітніших сферах життя суспільства. Підвищення ефективності функціонування соціальних систем суб'єктивно пов'язано з необхідністю вдосконалення управління ними, покращення координації структурних елементів, організації взаємодії між ними. Завдання щодо охорони громадського порядку і боротьби із правопорушеннями не можуть бути вирішені без оптимального використання усіх наявних сил та засобів взаємодіючих суб'єктів. Спільна діяльність правоохоронних органів і громадськості у цій сфері потребує покращення організаторської роботи керівників структурних підрозділів органів НП України і керівників (командирів) громадських формувань правоохоронної спрямованості. Логічним наслідком розвитку нормативно-правової бази взаємодії правоохоронних і громадськості було б нормативне закріплення цієї діяльності [2, с.15].

Таким чином, говорячи про взаємодію правоохоронних органів у запобіганні незаконному заволодінню вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, ми маємо на увазі такі її аспекти: по-перше, це взаємодія між правоохоронними органами по горизонталі та по вертикалі; по-друге, це взаємодія між правоохоронними органами та

громадськістю й громадськими організаціями; по-третє, це взаємодія правоохоронних органів України з різними міжнародними організаціями.

1. Кучер В. М. Запобігання незаконному заволодінню вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами : дис. докт. філос. наук : 081 / Кучер Василь Михайлович. Київ, 2021. 207 с.

2. Соловій Я. І. Теорія попередження та її вплив на формування кримінально-правової політики України щодо мети покарання. Політика української держави у сфері боротьби зі злочинністю : зб. матер. Всеукр. наук.-теорет. семінару (м. Івано-Франківськ, 17 груд. 2009 р.). Івано-Франківськ, 2009. С. 14–18.

Ванат Наталія Юріївна,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПІДЗВІТНИМ НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Складні і неоднозначні зміни, які відбуваються в Україні на шляху становлення демократичної держави, постійно потребують здійснення комплексного і системного реформування всіх галузей вітчизняного права і багатьох сфер суспільного життя. Адміністративно-правова реформа як складова частина такого реформування охоплює всі явища цієї сфери, особливо ті, існування і реалізація яких супроводжується застосуванням заходів державно владного впливу. Головною метою реформи правової системи є найповніше забезпечення конституційних принципів організації державної влади, принципу верховенства права, гуманістичних потребностей щодо діяльності держави.

У юридичній літературі цій проблемі приділяється недостатня увага, незважаючи на її очевидне науково-практичне значення. Даному питанню та проблемі удосконалення порядку провадження у справах про адміністративні правопорушення в органах внутрішніх справ у цілому присвятили свої праці такі вчені як: О. І. Остапенко, О. М. Бандурка, В. К. Колпаков, Д. М. Бахрах, А. Т. Комзюк, М. М. Стоцька, О. М. Дядькін, М. О. Ктіторов та інші. Проте, у працях зазначених науковців відсутній єдиний уніфікований підхід до проблеми удосконалення порядку провадження у справах про адміністративні правопорушення в органах внутрішніх справ.

Метою є теоретичне дослідження особливостей провадження у справах адміністративних правопорушень підзвітних НПУ.

Адміністративно-юрисдикційну діяльність поліції можна визначити як діяльність, спрямовану на реалізацію визначених законодавством повноважень щодо боротьби з адміністративними правопорушеннями, яка полягає, зокрема, в виявленні цих правопорушень, збиранні та перевірці доказів, оформлення необхідних процесуальних документів, розгляд підвідомчих справ і прийняття по ним відповідних рішень, постанов, а також справи які знаходяться у виконавчому провадженні для розгляду їх за підвідомчістю та справи знаходяться у виконавчому провадженні [1, с. 114].

Провадження у справах про адміністративні правопорушення, будучи складовою частиною адміністративного процесу, має свою структуру, що утворюється сукупністю стадій, які характеризуються функціональною специфічною спрямованістю, відносною самостійністю і логічною завершеністю. Структурно провадження складається зі стадій, які складаються з етапів, на яких реалізуються певні процесуальні дії. У чинному законодавстві про адміністративні правопорушення питання щодо визначення його стадій чітко не врегульоване. В адміністративно-правовій науці щодо цього питання панує плюралізм думок. Так, В.К. Колпаков виділяє 6 стадій в адміністративно-деліктному провадженні: порушення справи, адміністративне розслідування, розгляд справи, винесення постанови, перегляд постанови, виконання постанови, зазначаючи, що вони реалізуються в 19 етапах, [2]. Е.Ф. Демський виділяє п'ять стадій: відкриття справи, розгляд справи, винесення постанови, перегляд постанови, виконання постанови [3]. Таку саму позицію розділяє і професор С.Г. Стеценко. Більшість учених (Т.О. Коломоєць, О.В. Кузьменко, М.І. Миколенко,) підтримують позицію, згідно з якою виділяють чотири основних стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Підтримуємо зазначену позицію і пропонуємо виділити такі стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення:

- порушення справи і з'ясування її обставин;
- розгляд справи про адміністративне правопорушення;
- оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення;
- виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення.

У провадженні в справах про адміністративні правопорушення уповноваженими на те органами і посадовими особами Національної поліції України реалізуються загально-юрисдикційні принципи, що мають свою специфіку, обумовлену адміністративно-правовою природою правовідносин, які виникають між учасниками провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Суд, розглядаючи справу в порядку адміністративного судочинства, у справах про адміністративні правопорушення, перелік яких зазначений в ст. 222 КУпАП, не має права покладати на себе повноваження органів Національної поліції щодо вирішення питань, законодавством віднесених до компетенції цього органу і виносити постанову, певне ст. 284 КУпАП замість

зазначеного суб'єкта владних повноважень.

За результатами розгляду справи про адміністративне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 122 КУпАП, органи Національної поліції виносять постанову (ч. 1 ст. 283 КУпАП). Відповідно до ч. 1 ст. 284 КУпАП, у справі про адміністративне правопорушення, орган (посадова особа) виносить одну з таких постанов:

- 1) про накладення адміністративного стягнення;
- 2) про застосування заходів впливу, передбачених ст. 24-1 цього Кодексу;
- 3) про закриття справи.

Слід звернути увагу на те, що значна частина посадових осіб органів поліції виконує на підготовчій стадії провадження великий обсяг дій юрисдикційного характеру, пов'язаних з виявленням події та дослідженням обставин правопорушення, складанням протоколу про адміністративне правопорушення та збором необхідних матеріалів для правильного і об'єктивного вирішення справи.

Отже, органи поліції є одним з головних суб'єктів адміністративно-юрисдикційної діяльності. Жоден інший орган адміністративної юрисдикції не наділений таким великим обсягом юрисдикційних повноважень.

1.Адміністративна діяльність. Частина особлива : підручник / за заг. ред. проф. О. М. Бандурки. Х. : Вид-во Ун-ту внутр. Справ ; "Еспада", 2013. 368 с.

2.Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : навчальний посібник / В.К. Колпаков. К. : Юрінком Інтер, 2008. С. 196

3. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : [навчальний посібник] / Е.Ф. Демський. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 449.

Терещенко Іван Святославович,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕВЕНТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ

Варто почати з того, що згідно з Положенням про Національну поліцію України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 [1], підрозділи превентивної діяльності входять до складу Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України. Управління превентивної діяльності є структурним підрозділом

територіальних Головних Управлінь (Управлінь) Національної поліції в областях з питань охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави та протидії злочинності.

Вартим уваги є те, що самостійним структурним підрозділом Головних (територіальних) управлінь Національної поліції України в областях, який у межах своєї компетенції реалізує державну політику у сферах забезпечення публічної безпеки й порядку, безпеки дорожнього руху, організації роботи дозвільної системи, превентивної та профілактичної діяльності, запобігання домашньому насильству та його припинення, є Управління поліції превентивної діяльності. Діяльність управління ґрунтується на принципах законності, гуманізму, поваги до особи, дотримання прав і свобод громадян, довіри, відкритості та взаємодії з органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськості [2]

Ми вважаємо, що основними функціями Управління поліції превентивної діяльності є захист прав, свобод, та законних інтересів громадян, запобігання правопорушенням та їх припинення; забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки на вулицях та в інших громадських місцях (зокрема, в місцях проведення масових заходів), профілактика правопорушень у взаємодії з іншими службами і підрозділами Національної поліції, органами державної влади та місцевого самоврядування, а також об'єднаннями громадян; організація проведення загальної та профілактичної роботи серед населення, взаємодії з громадськими формуваннями щодо охорони громадського порядку, участі разом з іншими службами та підрозділами Національної поліції у виявленні, попередженні та припиненні правопорушень; здійснення ліцензування певних видів господарської діяльності, забезпечення дозвільної системи та державного охоронного нагляду; забезпечення охорони затриманих і взятих під варту осіб під час їх тримання у спеціальних установах поліції та конвоювання до органів суду, прокуратури та досудового слідства; організація і контроль за станом виконання підпорядкованими підрозділами превентивної діяльності нормативно-правових актів; реалізація в межах своєї компетенції державної політики щодо забезпечення безпеки дорожнього руху; організація контролю за додержанням законів, інших нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього середовища від шкідливого впливу автотранспортних засобів (далі – транспортних засобів); удосконалення регулювання дорожнього руху задля забезпечення його безпеки та підвищення ефективності використання транспортних засобів; виявлення та припинення фактів порушення безпеки дорожнього руху, а також виявлення причин та умов, що сприяють їх вчиненню [3].

Також зазначимо, що задля дотримання прав і свобод людини, додержання гарантій із захисту прав та інтересів осіб, які постраждали від

домашнього насильства, насильства за ознакою статі, а також забезпечення належного реагування на випадки такого насильства, надання допомоги постраждалим особам, створення умов для реалізації кожною дитиною права на зростання у безпечному сімейному оточенні з огляду на зростання викликів, пов'язаних із вчиненням домашнього насильства внаслідок зменшення латентності таких правопорушень, великий суспільний резонанс, а також для ефективної реалізації Указу Президента України «Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства» від 21 вересня 2020 року № 398/2020 пропонуємо у кущових підрозділах поліції, які створені на базі обласних центрів та містах Северодонецьк і Маріуполь у відділах превенції, утворити сектори протидії домашньому насильству, до складу яких, зокрема, будуть входити поліцейські, задіяні до роботи у мобільних групах з реагування на факти вчинення таких правопорушень, які нині успішно функціонують у межах реалізації відповідного проєкту.

Окремо слід зазначити, що, відповідно до Наказу МВС «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19 грудня 2017 року № 1044, основними завданнями є такі:

- профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин та умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення;
- ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень, а також проведення з ними заходів індивідуальної профілактики;
- участь в установленні місця знаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення;
- вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поводженню з дітьми;
- вжиття заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, зокрема здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб;
- провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти.

Навантаження на одного поліцейського територіальних підрозділів превенції та на один наряд реагування патрульної поліції слід розраховувати з кількості населення на визначеній території обслуговування, кількості населених пунктів, протяжності вулично-шляхової мережі, площі території обслуговування та стану криміногенної ситуації [4, с.93].

Отже, зростання авторитету Національної поліції України слід супроводжувати помітним для населення підсиленням технічної

забезпеченості поліції, підвищенням ефективності роботи, вжиттям інших організаційних заходів, удосконаленням правового регулювання діяльності задля забезпечення прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку, а також надання в межах, визначених законом, послуг особам, що обумовлюють компетенцію та місце підрозділів превентивної діяльності в структурі Національної поліції України.

1. Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015>

2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

3. Про затвердження положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України : Наказ МВС України від 27 листопада 2015 року № 123. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0213-94>

4. Волокітенко О.І. Основні принципи діяльності підрозділів превентивної служби Національної поліції України. Стан та перспективи розвитку адміністративного права України : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 12 жовтня 2016 року. Одеса : ОДУВС, 2016. 224 с.

Голобородько Вікторія Вікторівна,
слухач магістратури
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА НЕТОЧНОСТІ З ПРИВОДУ ОБМЕЖЕННЯ ПЕВНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Від часу фіксування першого випадку на захворювання в різних країнах почали вводити обмеження, метою яких була локалізація спалаху вірусу. З переходом до пандемії, обмеження прав та свобод людей сягнули нового рівня, який мав першу хвилю в східних країнах, зокрема Китаї. Але якщо в КНР такі обмежувальні заходи не викликали широкого резонансу внаслідок наявності у

громадян країни необхідності діяти ментально, згуртовано, колективно, то в західному світі, який має схильність до проявів індивідуалізму, такі обмеження викликали політичний і громадський резонанс.

Судові скарги до вищих судових органів влади розглядалися, зокрема в Німеччині. Федеральний конституційний суд Німеччини визнав необхідними обмеження, зокрема щодо проведення масових заходів, акцій протесту. Суд зазначив, що тимчасові обмеження є законними, оскільки вони видані у конкретний термін та діють у певних обставинах, щоб запобігати поширенню інфекційних захворювань. Гарантування безпеки для інших громадян крім тих, хто організовує та бере участь у заході за участі близько 20000 учасників не забезпечується. Тому ризики є вищими ніж необхідність забезпечення права на вияв громадського невдоволення рішенням влади. Таким чином дихотомія питання вирішується судом на користь заборон і обмежень — ризик шкоди вищий, ніж ризик не задовольнити право на свободу думки [1].

Основоположне право захисту від проявів тиску на особистість зафіксовано у Європейській конвенції з прав людини, а саме у статті 15, яка декларує імовірність відступу від зобов'язань країн, що ратифікували конвенцію, під час надзвичайної ситуації, а саме: під час суспільної небезпеки, яка загрожує життю нації; виключно в тих межах, яких вимагає гострота становища, і за умови, що такі заходи не суперечать іншим зобов'язанням згідно з міжнародним правом; відступ не може бути застосованим для того, щоб позбавити життя; з обов'язком повідомляти про відступ від зобов'язань та вказувати на час завершення такого відступу і повернення до виконання положень Конвенції у повному обсязі [2].

Першою правовою реакцією на виявлення коронавірусної інфекції та поширення карантину в Україні є Постанова Кабінету міністрів України від 11 березня 2020 року №211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2». Вказаною заборонаю були введені перші обмеження, а саме встановлено карантин, заборонено відвідувати заклади освіти, та проводити масові заходи з понад 200 учасниками [3].

Необхідно зазначити неоднозначність формулювань щодо обмежувальних заходів, наприклад, КУпАП у статті 44-3 «Порушення правил щодо карантину людей», вказує на виникнення правопорушення за яке «порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», так і за «перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без одягнених засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно». Формулювання «громадські будинки» не існує в законодавчому полі України і під час реагування на правопорушення поліція чи уповноважені особи можуть спиратись лише на прийняті у 2019 році

Державні будівельні норми України, а саме у ДБН В.2.2 – 9:2018. У цьому документі, який відповідно до Закону України «Про державні будівельні норми» вважається нормативним актом загальноукраїнської дії, громадськими будинками і спорудами визначено «будинки і приміщення які призначені для розміщення закладів, підприємств, організацій, які надають послуги фізичним особам (населенню) або юридичним особам (громаді та державі). Таким чином мова йде перед усім про ті організації, що надають будь-які послуги, включно із некомерційними. Слід також зазначити, що відповідно до Цивільного кодексу України, поняття «організація» в українському праві досить широке. Наприклад, стаття 80 ЦКУ вказує, що «юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку». Таким чином під це поняття потрапляють фізичні особи-підприємці, будь-які комерційні товариства, приватні підприємства та структури, які є юридичними особами.

Щодо поняття «громадський транспорт», то відповідно до законодавства, міський громадський транспорт – це транспорт загального користування. В цей перелік входить автобус, метро, трамвай та тролейбус, що працює на визначених маршрутах, за встановленими розкладом руху та тарифами.

Як свідчить судова практика, суди по-різному ставляться до загаданих обмежень і визначають склад правопорушення виходячи як з тлумачень загальноєвропейського права, так і загальноукраїнського, наприклад, цікавою є судова справа Личаківського районного суду м. Львова, де суддя не визнав порушення карантинних обмежень, оскільки «Конституція — вічна, а коронавірус — тимчасовий, тому (суддя, — авт.) погоджується із висловом австрійського імператора Фердинанда I - «Fiat justitia et pereat mundus» (Нехай панує справедливість, якщо навіть від цього загине світ) [4].

Отже, підсумовуючи все вищезазначене, можна дійти висновку, що в національному законодавстві є певні неточності з приводу обмежень прав та свобод людини та громадянина. Постанова видана Кабінетом Міністрів України суперечить головному закону – Конституції України, адже дані обмеження мають право бути лише при встановленні на території України надзвичайного стану, викликаним пандемією коронавірусу, а тому на нашу думку всі обмеження прямо порушують Конституцію України та найголовніше охоронювані нею права та свободи під час пандемії COVID-19.

1. Bundesverfassungsgericht : Beschluss der 1. Kammer des Ersten Senats vom 05. Dezember 2020 - 1 BvQ 145/20. Bundesverfassungsgericht : веб-сайт. URL: <https://www.bundesverfassungsgericht.de>

2. Європейська конвенція з прав людини: з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та 14 з Протоколами № 1, 4, 6, 7, 12, 13 та 16. European Court of Human Rights : веб-сайт. URL: <https://www.echr.coe.int>

3. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

4. Постанова Личаківського районного суду м. Львова : Справа № 463/3580/20 : дата набрання законної сили 18.05.2020р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>

Гупал Данило Сергійович,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Волков Юрій Михайлович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЗВИТОК СТРЕСОСТІЙКОСТІ У КУРСАНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Кожен правоохоронець перед призначенням на посаду проходить спеціальну підготовку, яка включає в себе комплекс базових дисциплін, які формують повноцінну особистість поліцейського. Зокрема, вогнева підготовка, тактико-спеціальна підготовка, спеціальна фізична підготовка та психологічна, пов'язана з діяльністю в ситуаціях пов'язаних з ризиком.

Однак, слід зауважити, що кожна з вищевказаних дисциплін поєднують в собі також психологічну підготовку. Зупинимося більш детально на вогневій підготовці. Вогнева підготовка – це базова дисципліна, яка прививає навички та культуру поведінки з вогнепальною зброєю.

На нашу думку, психологічна підготовка курсантів є ключовим елементом в законному застосуванні вогнепальної зброї в подальшій службі. Тому, необхідно розглянути особливості саме аспекту психологічного виховання майбутніх офіцерів поліції. Даний аспект полягає в тому, що більшість курсантів, особливо жіночої статі, показують негативні результати зі стрільби через емоційне перенавантаження та страх.

Психологічний критерій є досить індивідуальним і в кожного курсанта він свій особистий. Для цього в таких закладах є психологічний відділ, який займається питанням підвищення стресостійкості та психологічної витривалості курсантів. Робота з вогнепальною зброєю є роботою в екстремальних стресових ситуаціях, тому з метою підвищення такого показника як психологічна витривалість в стресових умовах потрібно виокремити можливі напрямки удосконалення методик навчання майбутніх офіцерів в ЗВО зі специфічними умовами навчання [1,с.25].

Основним напрямком удосконалення є створення на заняті конкретної обстановки шляхом моделювання ситуації, в якій може опинися курсант на практиці. Однак, таких ситуацій може бути безліч і всі передбачити

неможливо, тому на вогневій підготовці викладачі максимально прививають базові знання в поєднанні з психологічними елементами, які посилюють стресостійкість курсантів, яка буде необхідною для подальшої служби в Національній поліції.

Отже, варто зробити висновок, що завдяки впровадженню ефективних та якісних методик задля підготовки курсантів на заняттях з вогневої підготовки, а саме підвищення їх психологічної витривалості вдасться підвищити рівень не лише психологічної підготовленості, а й загалом культуру поведінки з вогнепальною зброєю, яка є невід'ємним елементом майбутньої професії поліцейського.

-
1. Психологія у професійній діяльності поліції : навч. посіб. за заг. ред. В.В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Вид-во ХНУВС, 2018. 425 с.

Ворона Юлія Сергіївна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Логвиненко Борис Олексійович,
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПОРУШЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ ПРО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ (БЕЗДІЯЛЬНОСТІ) ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА УПРАВЛІННЯ

Кожному громадянину України відповідно до ст. 55 Конституції України забезпечено право на судовий захист його прав і свобод [1]. Судовий порядок захисту громадян та порядок виконання судових рішень в адміністративних справах, організацій та інших осіб від неправомірних дій (рішень, бездіяльності) органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших органів, організацій, наділених окремими державними або іншими публічними повноваженнями, посадових осіб, державних і муніципальних службовців встановлено в розділі 4 Кодексу адміністративного судочинства України (далі КАС України). Для цього

необхідно звернутися з адміністративним позовом до суду загальної юрисдикції. При цьому законодавець запропонував альтернативний варіант: зазначені в законі особи можуть оскаржити рішення і дії в порядку підлеглості вищестоящих органів або у вищій посадовій особи або використовувати інші позасудові процедури врегулювання суперечок. Дане звернення не є обов'язковим, але воно дозволяє на досудовому рівні врегулювати спір.

Питання підсудності дозволені за допомогою застосування наступного правила: адміністративну позовну заяву до органу державної влади, іншого державного органу, органу місцевого самоврядування, організації, наділеної окремими державними або іншими публічними повноваженнями, подається до суду за місцем їх знаходження, до посадової особи, державного службовця – за місцем знаходження органу, в якому зазначені особи виконують свої обов'язки. У разі якщо місце знаходження не збігається з територією, на яку поширюються повноваження або на якій виконує свої обов'язки посадова особа, то заява подається до суду, на території якого дані повноваження поширюються і на якій виконуються обов'язки. Розгляд даної категорії справ може бути здійснено на всіх рівнях судової системи.

Громадяни, організації та інші особи мають право звернутися до суду, якщо вважають:

- що були порушені або оскаржені їх права, свободи і законні інтереси;
- були створені перешкоди для реалізації їх прав, свобод і реалізації законних інтересів;
- на них незаконно покладено будь-які обов'язки.

Відповідно можуть бути оскаржені рішення, дії (бездіяльність):

1) органів державної влади: представницького (законодавчого) органу України, органів виконавчої влади, утворених відповідно до Конституції України.

2) органів державної влади суб'єкта України: законодавчого (представницького) органу, вищого виконавчого органу та інших органів державної влади, утворених відповідно до конституції (статуту) суб'єкта і на підставі нормативного правового акта органу законодавчої (представницької) влади суб'єкта або його вищій посадовій особи;

3) органів місцевого самоврядування: представницького органу освіти, місцевої адміністрації та інших органів, передбачених статутом освіти і володіють власними повноваженнями у вирішенні питань місцевого значення;

4) деяких інших органів і організацій.

Для кожної стадії процесу характерні певні терміни. КАС України встановлює загальний термін для звернення з адміністративним позовом про оскарження рішень, дій посадових осіб органів влади та управління, який становить три місяці з дня, коли громадянинові, організації, іншій особі стало відомо про порушення їх прав, свобод і законних інтересів (ч. 2 ст. 122 КАС).

Також можуть бути встановлені спеціальні терміни в окремих випадках. Так, позовна заява про оскарження рішення представницького органу муніципальної освіти про саморозпуск або про оскарження рішення представницького органу освіти про видалення у відставку глави, може бути подано до суду. Згідно статті 123 КАС: [2] Наслідки пропущення строків звернення до адміністративного суду

У разі подання особою позову після закінчення строків, установлених законом, без заяви про поновлення пропущеного строку звернення до адміністративного суду, або якщо підстави, вказані нею у заяві, визнані судом неповажними, позов залишається без руху. При цьому протягом десяти днів з дня вручення ухвали особа має право звернутися до суду з заявою про поновлення строку звернення до адміністративного суду або вказати інші підстави для поновлення строку.

Якщо заявник пропустив встановлений термін звернення до суду, то це не є підставою для відмови в прийнятті адміністративного позовної заяви до провадження суду. Термін можна відновити, якщо його пропущено з поважної причини, яка з'ясовується в попередньому судовому засіданні.

У разі вибору заявником вищестоящої організації як місця розгляду справи, несвоєчасний розгляд або нерозгляд скарги вищестоящим органом, вищестоящим посадовою особою є поважною причиною пропуску строку звернення до суду. У зв'язку з цим в адміністративній позовній заяві необхідно вказувати відомості про подачу до вищестоящего в порядку підлеглості органу або вищестоящому в порядку підлеглості особі скарги по тому ж предмету, який вказаний в подається адміністративна позовна заява, дату її подачі, результат розгляду.

Підставою для відмови в задоволенні адміністративного позову є пропущення строку звернення до суду без поважної причини, а також неможливість відновлення пропущеного (в тому числі з поважних причин) терміну звернення до суду. [3]

Таким чином, стадія порушення провадження у справах про оскарження рішень, дій посадових осіб органів влади та управління характеризується певними суб'єктами, термінами і певними процесуальними рішеннями.

Правилами адміністративного судочинства, інша ж має свої специфічні особливості в зв'язку з розглянутою категорією справ. До них відноситься, наприклад, термін для звернення з адміністративним позовом, додаткові до звичайних відомості, вказані в адміністративній позовній заяві, і деякі інші.

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 року № 254-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-15 // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36. № 37 URL: Кодекс адміністративного суд... | від 06.07.2005 № 2747-IV (rada.gov.ua)

3. Адміністративно-правове регулювання оскарження рішень, дій чи

бездіяльності органів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг [Електронний ресурс] / Д. Власенко // Наукові записки [Кіровоградського державного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Право. - 2017. - Вип. 2. - С. 87-91. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/snslntp_2017_2_18

Авер'янов Дмитро Геннадійович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців для
підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тінін Дмитро Геннадійович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ, ВРАХОВУЮЧИ МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Для забезпечення публічної безпеки і порядку органами Національної поліції є один з головних інструментів, як дозвільна система, яка передбачає упорядкування процедур видачі документів дозвільного характеру на здійснення окремих дій підприємств, установ та організацій, а також окремих громадян. Контроль за виконанням правил дозвільної системи здійснюють шляхом початкової перевірки об'єктів перед видачею відповідних дозволів, систематичного обстеження таких об'єктів, попередньої перевірки осіб, а також провадження профілактичних заходів для попередження і припинення порушень правил дозвільної системи. Але на сьогоднішній час є проблематика у сфері дозвільної системи, як загальнодержавні так і витікаючи із наслідків – міжнародні. В більшості випадків на це впливає також корупція в середині органів МВС. 01.03.2021 Голова Національної поліції Ігор Клименко підписав наказ про повне розформування підрозділів контролю за обігом зброї. А пов'язано це із тим, що дозволи видавалися з критичними порушеннями, без участі громадян, на яких оформлювалась зброя. Існує близько двох тисяч випадків видачі дозволів на зброю з порушеннями процедури та законодавства, де використовувались підроблені документи. Кожна особова справа власника зброї в Україні повинна бути перевірена окремо щодо законності отримання дозволу [1].

Зрозуміло, що найближчим часом сформується новий підрозділ із

іншими працівниками. Питання: чи вирішить цю проблему – новий орган? Дозвільна система немає єдиного погляду, щодо визначення терміну та меж функціонування дозвільної системи. У загальній юридичній літературі одні автори пов'язують її з особливим видом діяльності органів внутрішніх справ, щодо видачі суб'єктам дозволів на обіг спеціального визначення речовин, матеріалів і предметів; інші висловлюють думку про те, що дозвільна система як форма виконавчорозпорядчої діяльності відповідно до чинного законодавства поширюється на значного ширше коло суспільних відносин і здійснюється багатьма органами виконавчої влади й державного управління. І це все не кажучи за корупцію, в цілому, з якою ведуть боротьбу інші органи.

Велика частина обігу зброї в Україні прибуває не тільки з самої країни, внаслідок війни на сході, а також ззовні, а це вже питання міжнародного характеру. За результатами проведення Конференції 20 липня 2001 р. було ухвалено Програму дій ООН із запобігання та викорінення незаконної торгівлі стрілецькою зброєю та легким озброєнням у всіх її аспектах та боротьбі з нею. У Програмі дій особливу роль у розв'язанні проблеми незаконної торгівлі зброєю відіграє Рада Безпеки. Рада Безпеки неодноразово вводила ембарго на постачання зброї з метою стримування розповсюдження зброї у конкретних конфліктних ситуаціях. Водночас за виконанням ембарго на постачання зброї до цього часу не здійснювалося належного контролю, у результаті чого вони не мали істотного впливу на стримування незаконного обігу зброї. Головна проблема щодо контролю над нелегальним розповсюдженням зброї на міжнародному рівні полягає в тому, що на сьогодні не існує ні загального для всіх держав закону, щодо контролю над озброєнням, ні міжнародного суду, який би розглядав скарги з цього приводу. Тому, деякі держави всупереч рішенням ООН і гуманітарним принципам, продовжують активно постачати зброю в зони військових конфліктів [2]. В свою чергу, зброя потрапляє в такі держави, як Україна, а Україна є учасником співзасновником ООН.

На нашу думку, вирішенням питання щодо обігу зброї в Україні та його контролюванням, задовільним дотриманням всіх інструкцій полягає в наступному:

По-перше, повинен сформуватися новий орган, як зазначено раніше, він буде створений вже найближчим часом. Одним із головних факторів також є необхідність переробки законів пов'язаних зі зброєю; права на озброєний захист; повинна бути єдина термінологія; межі функціонування дозвільної системи; чітка система нормативно-правових актів щодо протидії руху незаконних потоків зброї; розроблена статистика по всім злочинам і розроблені пріоритети, в першу чергу там, де є велика загроза як національній безпеці, так і безпеці українських громадян. Без таких заходів інтенсивність і структура незаконних потоків зброї в Україні важко піддаватиметься контролю й скороченню. Вирішення цих питань дає великий та чіткий план органам Національної поліції в роботі, пов'язаною з

превентивними, а також іншими заходами, щодо усунення правопорушень пов'язаних із зброєю та її обігом.

По-друге, вирішення питання, щодо внутрішньої безпеки та порядку витікає з порядку ззовні, про обіг зброї в країнах ООН в цілому, які мають ті самі проблеми.

У нас є єдина ціль яка пов'язана між собою – це національна та всесвітня безпека. Світ потребує нову конвенцію, в якій повинні взяти участь всі учасники ООН, якщо створити єдиний закон щодо контролю над озброєнням, створити незалежний суд з цих питань, що розглядав би скарги з цього приводу, то буде великий результат у світі, а саме головне – Україні.

1. Видачу дозволів на зброю зупинили: дозвільну службу розформовано. // Ліга Закон. 01.03.2021. URL: https://biz.ligazakon.net/news/201942_vidachu-dozvolv-na-zbroyu-zupinili-dozvlnu-sluzhbu-rozformovano

2. Бусол О. Зарубіжний досвід легалізації вогнепальної зброї та можливість запровадження на території України. // Д-р юрид. наук, ст. наук. співроб. НЮБ НБУВ. // Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. URL: http://www.nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2757:zarubizhnij-dosvid-legalizatsiji-vognepalnoji-zbroji&catid=8&Itemid=350

Бондар Владислав Юрійович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Білан Дмитро Андрійович,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

З самого початку існування незалежної України існує проблема, котра потребує вирішення: реформування, модернізація або ж оновлення правоохоронної системи за європейськими стандартами. Необхідність вирішення питання постала ще в 2004-2005 під час “помаранчевої революції”, коли суспільство обрало шлях в ЄС. Тоді третій Президент України Ющенко розпочав вступ України до Європейського Союзу. Значних

реформ або ж змін сфера правоохоронної діяльності не зазнало. У 2014-ому році народ України знов повернувся до теми євроінтеграції. 4-го серпня 2015 року Президент Порошенко підписав закон про перетворення Міліції України в Національну поліцію України.

Перетворення “міліції” на “поліцію”, переатестація особового складу, звільнення кваліфікованих працівників, котрим не подобалась реформа, не покращили ситуацію. Модернізація – комплексна реформа, покликана оновити, вдосконалити існуючу систему за допомогою світового досвіду, міжнародних стандартів. Вважаю, що реформа мала проводитися поступово, щоб наша правоохоронна система змогла до неї пристосуватися.

Позитивно сприяти має налагодження ефективної системи професійної підготовки, яку можна запозичити в країнах Європи, щоб вона відповідала світовому рівню. Також необхідно зрозуміти, що потрібно брати не тільки позитивний світовий досвід, а й вдало його поєднувати з існуючою вітчизняною системою підготовки працівників. Ще одним методом підвищення ефективності правоохоронної діяльності є створення і укріплення міжнародної співпраці. Обмін досвідом у межах світового простору допоможе сформувати працівника МВС відповідно до світової професійної підготовки. [2]

Відтак, працівники поліції в умовах євроінтеграції мають перетворитися на інструмент “швидкого реагування” на нові умови, чинники та тенденції суспільного розвитку, аби тим самим забезпечити його оптимальність і локалізувати окремі деструкції у системі функціонування професійної підготовки. [3]

Зміни, які відбулися в суспільно-політичному розвитку країни, кардинальна переорієнтація державної політики на забезпечення передовсім прав, свобод і законних інтересів людини, формування в Україні ринкової економіки, плани входження нашої держави в Європейське співтовариство та інші трансформації системи суспільних відносин ставлять нові вимоги до правоохоронних органів, зумовивши необхідність їх реформування з урахуванням міжнародних стандартів. [3]

Підвищення ефективності правоохоронної діяльності неможливе без усвідомлення реального обсягу злочинності. Дослідження вчених показали, що ряд статистичних даних не повною мірою відображає реальний стан злочинності через суб’єктивні та об’єктивні причини, з чого випливає, що ми не знаємо реальні соціальні та економічні наслідки, ціну, яку коштує теперішній рівень злочинності нашому суспільству. Можемо зробити висновки, що правоохоронна діяльність щодо припинення злочинності здійснюється неефективно. Дослідження проблеми та винайдення рішення поки не цікаво правлячій верхівці, але й народ не реагує на цю проблему, оскільки злочинність стала для нього чимось повсякденним. На думку людей вона була, є і завжди буде. [1]

Жодної модернізації економіки, ніякого дотримання прав людини,

ніякої демократії, ніякого правопорядку не можна досягти в умовах панування безкарного владного криміналу. Розрив між кримінальною реальністю “на папері” і “на вулицях” стає дедалі більшим. Зменшення “практичної” злочинності є одним з чинників, що підвищить ефективність правоохоронної діяльності. [3]

1. Лунеев В. В. Преступность против модернизации // Журнал «Россия и современный мир». 2013. № 1. С. 119—131

2. Пашуля Г. Я. Органи внутрішніх справ як елемент апарату держави в умовах глобалізації : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Галина Ярославівна Пашуля ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2015. – 24 с. – Бібліографія: с. 14–15

3. Шай Р. Перспективи модернізації правоохоронних органів в умовах глобалізації / Р. Шай // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки. - 2017. - № 861. - С. 219-224.

Безрідна Наталія Олександрівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Миронюк Станіслава Анатоліївна,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВНЗ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Необхідність тактико-спеціальної підготовки майбутніх працівників поліції полягає у тому, щоб надати знання, вміння та навички правильно діяти за різних обставин, чи то буденне спілкування з громадянами, під час виконання службових обов'язків, чи то різні екстремальні ситуації, ефективно виконувати поставлені завдання під час несення служби, а головне діяти відповідно до вимог законодавства.

На нашу думку, першочергово, здобувачі вищої освіти ЗВО зі специфічними умовами навчання, повинні постійно підвищувати рівень своїх знань та умінь. Одними з головних предметів для вивчення обов'язково має

бути тактико-спеціальна підготовка, оскільки в ЗВО зі специфічними умовами навчання навчають не звичайних юристів, а набувається саме та професія, в якій майбутні правоохоронці щодня працюють в режимі підвищеної небезпеки та мають вміння захистити не тільки себе, але й оточуючих.

На нашу думку правоохоронні органи забезпечують усі сфери життєдіяльності суспільства, тому так важливо, аби в цій сфері працювали висококваліфіковані, добре навчені правоохоронці. У закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання це завдання покладається на професійну освіту. Тому підготовка курсантів визначається системою умінь та навичок, а також характером удосконалення здібностей майбутніх фахівців у своїй діяльності. Спираючись на вищевикладене, акцентуємо увагу на тому, що система професійної освіти враховує всю специфіку підготовки в установах ОВС. Особливе місце займає саме удосконалення тактико-спеціальної підготовки курсантів, адже саме ці знання та вміння є необхідними у несенні служби, і тому дана тема є досить актуальною, як у практичному, так і науковому значенні.

Отже, під час навчання, здобувачі вищої освіти починають усвідомлювати, що їм доведеться працювати з агресивно налаштованими особами, що знаходяться в емоційно збудженому стані. У таких випадках, не аби яку роль відіграє тактико-спеціальна підготовка поліцейського, що передбачає знання та вміння використовувати спеціальні стійки, рухи, жести, та вміння керувати своїм голосом при надання команд та законних вимог, таким чином, аби правопорушник розумів, що він має справу з добре навченою особою, і не намагався провокувати ще більший конфлікт. Але більшість науковців-практиків наголошують на тому, що існують певні проблеми в тактико-спеціальній підготовці майбутніх правоохоронців, які потрібно вирішувати.

Тому акцентовано увагу на головних завданнях тактичного заняття, які включають форму тактичної підготовки, що передбачає відпрацювання практичних питань організації дій, виконання прийомів, навчально-бойових нормативів [1].

Найбільш важливим для удосконалення навчального процесу з тактичної підготовки є використання психології:

- Психологічні процеси придбання знань та умінь;
- Обґрунтування особливостей вікового психологічного розвитку;
- Психологічний аналіз особистісних здібностей;
- Прояви психологічних властивостей у навчанні: характеру, волі, пам'яті, темпераменту тощо;
- Оцінка душевного і морального стану в підготовленості до дій в екстремальних ситуаціях [2 с. 418].

Отже, належна організація тактико-спеціальної підготовки суттєво впливає на подолання проблемних питань, що стосуються збереження життя

та здоров'я правоохоронців під час несення служби. У ході дослідження даної теми стало зрозуміло, що в разі поганої підготовки майбутніх працівників поліції, невміння правильно оцінити ситуацію, зорієнтуватися в обстановці, що складається, або вже склалась, через що, як наслідок, неправильні дії, під час попередження та/або припинення правопорушення, призводять до втрат особового складу.

Вивчаючи особливості комунікації Литвин В. В. наголошує, що провідну роль в конфліктних ситуаціях можна вирішити завдяки тактично вірній поведінці працівників під час спілкування [3 с. 86]. Ми цілком згодні з цим твердженням, і вважаємо, що працівник поліції, який впевнено, чітко, спокійно розмовляє з правопорушником, а жести його тіла говорять про те, що він уважний та готовий до будь-яких дій останнього, вже не дають змогу правопорушнику продовжувати чинити правопорушення, або будь-який опір.

Головним правилом тактичних дій є «присутність сили» поліцейського, саме на цьому необхідно загострювати увагу у процесі удосконалювання підготовки правоохоронців. Завдяки професійній поведінці, впевненій позиції, акуратному зовнішньому вигляду працівник поліції може припинити можливі протиправні дії своєю присутністю. Складові «присутності сили»:

- Стан однострою поліцейського;
- Постава службового автомобіля;
- Контроль голосу, його висота та інтонація;
- Контроль поведінки;
- Рівень упевненості поліцейського [4 с. 44].

Звертаємо увагу на те, що тактична підготовка курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання має позитивний вплив не тільки на результати професійного навчання, а і на формування службової взаємодії, що сприяє підвищенню рівня внутрішньої колективної взаємодії.

Підводячи підсумки, ми вважаємо, що основною метою діяльності Національної поліції України, визначеною Законом України «Про Національну поліцію», є служіння суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Відкритість і прозорість, а також взаємодія з населенням на принципах партнерства, є основоположними принципами діяльності поліції. Через ці принципи закладається довіра до Національної поліції, як до правоохоронного органу, через ці принципи, громадськість контролює діяльність поліції, спостерігає зміни, що відбуваються в умовах реформування [5 с.35-41]. І саме добре підготовлені працівники поліції можуть і повинні виконувати покладені на Національну поліцію обов'язки, що неможливо було б без комплексного навчання в ЗВО зі специфічними умовами навчання.

1. Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних закладів України : / наказ Міністерства оборони України від 20.07.2015 № 346.

Дата оновлення: 20.03.2020. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15#Text>

2. Організація занять з бойового хортингу, тактичної, вогневої та фізичної підготовки співробітників органів внутрішніх справ. / Е. А. Єрмоєнко. Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Мін-во фінансів України. Університет ДФС України. Ірпінь. 2020. С. 415-427.

3. Професійне спілкування патрульних поліцейських із різними категоріями громадян. / Литвин В. В. Юридична психологія. Київ : Національна академія внутрішніх справ. 2016. №1 (18). С. 84-92.

4. Застосування заходів фізичного впливу в обмеженому просторі: навчально-методичний посібник. / О. І. Тьорло, Б. Ю. Музика, О. В. Флуд та ін. Львів: ЛьвДУВС. 2020. 204 с.

5. Дозвільна діяльність як об'єкт реалізації сервісної функції поліції. / Миронюк С.А. Вестник Могилевського інститута МВД Беларуси. №1. 2020.

Боровський Артур Сергійович,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Волков Юрій Михайлович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Підготовка навчальних місць та матеріального забезпечення заняття складається із визначення місткості навчальних місць й того, що необхідно зробити для їх дообладнання, перевірки наявності та справності навчальних приладів, які передбачено використовувати на заняттях.

В рамках підготовки громадян до військової служби передбачається:

- отримання початкових знань в області оборони;
- заняття військово-прикладними видами спорту
- навчання за додатковими освітніми програмами, за якими передбачена військова підготовка неповнолітніх громадян в освітніх установах середньої (повної) загальної освіти [1].

Підготовка керівника до проведення занять здійснюється на інструктажі та при самостійній роботі. Методичні заняття з вогневої підготовки можуть проводитися в класах, в тирі або навчально-

тренувальному містечку, а також у військовому кабінеті, та на спеціальних навчальних місцях для практичного навчання.

До проведення стрільб викладач, яким здійснюється підготовка з основ військової служби, детально вивчає з учнями пристрій та порядок застосування ручної стрілецької зброї, заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами, порядок виконання вправ стрільб.

Готовність кожного учня до стрільби перевіряє викладач, який займається здійсненням підготовки з основ військової служби. До стрільби допускаються тільки ті громадяни, які мають навички поводження зі зброєю, твердо засвоїли заходи безпеки при проведенні стрільб [5].

Програма з основ підготовки до військової служби молоді передбачає проведення як теоретичних, так і практичних занять.

Потрібно зазначити, що підготовка до проведення занять з вогневої підготовки зазвичай включає: підготовку керівника і його помічників (керівників занять на навчальних місцях), підготовку учнів, підготовку особового складу до занять з вогневої підготовки, підготовку навчальних місць і матеріального забезпечення занять.

Якісне проведення занять з вогневої підготовки залежить перш за все від рівня вогневої виучки і методичної майстерності керівників занять.

При вивченні вихідних даних керівник усвідомлює тему і зміст навчальних питань, визначає місце даного заняття в загальній методичній послідовності проходження тим вогневої підготовки, тобто враховує пройдені теми і теми, які ще потрібно відпрацювати; виконувані вправи і нормативи; місце проведення заняття; час й тривалість заняття; кількість бойових машин; дозволена кількість боєприпасів.

В результаті засвоєння керівником заняття підібраного матеріалу з урахуванням досвіду проведення занять і рівня підготовки особового складу складається попередня схема заняття і визначаються навчальні питання. Керівник заняття може виїхати на полігон з можливим варіантом заняття.

На полігоні керівник заняття уточнює: скільки є наявних навчальних місць; можливості вогневого містечка або військового стрільбища з проведення заняття; наявність і працездатність тренажерів, інструктує операторів; визначає місткість та оснащення кожного навчального місця, порядок їх зміни; наявність зв'язку між навчальними місцями і зв'язку на навчальному місці з управлінням вогнем, орієнтири та інші питання для забезпечення заняття.

Визначає характерні недоліки у більш відстаючих учнів та застосовує індивідуальний спосіб навчання особисто або закріплює за відстаючими людиною для додаткового тренування з метою усунення виявлених недоліків.

Показ зразкових дій повинен проводитися, як правило, керівником заняття або добре підготовленими учнями. Прийом (дія) спочатку зображується в цілому, в необхідному темпі, потім в уповільненому, за елементами короткого пояснення дій і характерних помилок, що

допускаються учнями при вивченні даного прийому.

Одним з важливих методів, що застосовуються на заняттях з вогневої підготовки, є метод тренування, при якому шляхом багаторазового, цілеспрямованого та свідомого повторення досліджуваних прийомів учні виробляють або удосконалюють необхідні вміння та навички в діях зі зброєю.

Під кінець основної частини заняття керівником проводиться аналіз якості засвоєння навчальних питань, яких навчають, заслухати доповіді керівників на навчальних місцях про результати заняття і встановити типові помилки в стрільбині та у виконанні інших дій кожного учня. Це допомагає визначити завдання керівникам для індивідуального навчання і зобразити конкретні недоліки для самостійного тренування та завдання на чергове заняття.

У кінцевій частині керівником заняття вказується, яким чином було виконано навчальні цілі заняття, зазначаються індивідуальні результати стрільби; виокремлюються кращі результати учнів та навпаки; а також створюється план для усунення зазначених недоліків; результати стрільби екіпажів, взводів та роти в цілому [2].

Для закріплення отриманих знань і навичок керівник заняття пропонує завдання, кому і з ким потрібно провести додаткові заняття та індивідуальні заняття на самопідготовку.

Доцільним є проведення окремих розборів заняття з керівниками на навчальних місцях і операторами навчальних об'єктів, які обслуговують стрільбу.

Заняття закінчується перевіркою наявності та стану зброї, боєприпасів, бойової техніки і навчального обладнання.

Після заняття керівником проводиться методичний самоаналіз минулого заняття з точки зору його організації, методики проведення, досягнутих результатів, виявлення нових методичних і виховних прийомів і т.д. Ретельний методичний самоаналіз допомагає знайти способи інтенсифікації навчання вогневої підготовки [7].

Підготовка до проведення заняття з вогневої підготовки зазвичай включає:

- підготовку керівника заняття і керівника на навчальних місцях,
- розробку плану проведення заняття,
- підготовку навчальних місць,
- підготовку засобів матеріально-технічного забезпечення заняття і учнів до занять.

Висновки. В ході теоретичних занять з вогневої підготовки учні отримують необхідні знання з основ та правил стрільби.

Практичні заняття організовуються для вивчення матеріальної частини автомата та іншої зброї, а також для опанування приемами стрільби з нього, догляду за ним та заощадження.

Вищевикладений матеріал може бути використаний при передпрофільним навчанням, коли вирішується питання про професійну орієнтацію учнів, а також при вирішенні найважливіших державних завдань військовопатріотичного виховання.

Багатовікова, драматична історія нашої Батьківщини, що має протяжні кордони і особливе геополітичне становище, завжди пов'язана з вирішенням складних завдань щодо захисту своїх рубежів.

Тому не випадково зміцнення обороноздатності країни було і є найважливішою сферою діяльності держави, пріоритетним завданням і священною справою всіх українських громадян.

1. Авдеев В.П. Тирь и стрельбища. М. ДОСААФ. 1977г.
2. Жилина М.Я. Методика тренировки стрелка-спортсмена. М. ДОСААФ 1986 г.
3. Журналы: «Военные знания»-2005г.; «ОБЖ»-2004 г.
4. Наставление по стрелковому делу. М. ДОСААФ. 1989г.
5. Смирнов А.Т., Мишин Б.И., Васнев В.А. Основы безопасности жизнедеятельности: учебник для 10 и 11 классов общеобразовательных учреждений. М. Просвещение. 2006г.
6. Ершов Д.И. Организация и методика проведения учебных стрельб из пистолета Макарова и автомата Калашникова: Учебно-методическое пособие/ МВД СССР. – М., 1973.
7. Зброя в службовій діяльності дільничного інспектора міліції: навч. посіб. / Кравців В.Й., Савченко В.І., Горелов І.Ю. та ін.; за ред. Г.М. Будагьянц, М.Б. Бучка. – Івано-Франківськ: Прикарпатський юридичний ін-т ЛьвДУВС, ЗАТ "Надвірнянська друкарня", 2011. – 480 с.

Варламов Артур Олексійович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Карпенко Олександр Миколайович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

У сучасному світі інформація є найціннішим світовим ресурсом. Економічний потенціал суспільства в основному залежить від обсягу

інформаційних ресурсів та рівня розвитку інформаційної інфраструктури. Інформація стає все більш складною, зазнаючи якісних змін, і кількість її джерел та споживачів також зростає. У той же час сучасне інформаційне суспільство стає дедалі вразливішим до ненадійної (а часом і шкідливої) інформації, несвочасного отримання, промислового шпигунства та комп'ютерних злочинів. Правоохоронні органи також стикаються з тими ж проблемами в діяльності щодо попередження та припинення адміністративних злочинів, розслідування та розкриття злочинів, розшуку та затримання злочинців. Це свідчить про високу залежність між рівнем інформаційної підтримки заходів боротьби зі злочинністю та їх результатами. Інформаційна підтримка для вдосконалення роботи правоохоронних органів все частіше стає одним із основних напрямків підвищення ефективності правоохоронних органів.

Аналіз правоохоронних органів показує, що однією з основних причин неефективності боротьби зі злочинністю є слабка співпраця між українськими правоохоронними органами у бізнесі та розслідуванні та попередженні злочинів. Причина полягає у відсутності ефективної всеосяжної системи обміну інформацією та нездатності проводити його своєчасно. Квитанції для працівників усіх рівнів.

У даний час важливими питаннями, з якими стикаються правоохоронні органи, є:

- Удосконалити нормативно-правову базу (ми вважаємо, що цей процес повинен розпочинатися з формулювання українських інформаційних нормативних актів) [1];

- Поліпшити організацію та кадрову підтримку, що вимагає кардинальних удосконалень (з огляду на ситуацію, що склалася, внаслідок бурхливого розвитку інформаційних технологій необхідно постійно проводити навчання із загальної інформаційної культури для працівників та іншого обслуговуючого персоналу в інформаційному відділі в галузі комп'ютерних технологій та навчання інформаційна безпека);

- Оснащення та переоснащення всіх промислових підрозділів сучасною та потужною комп'ютерною технікою, ліцензійними стандартами та прикладним програмним забезпеченням та впровадження заходів щодо створення єдиної комп'ютерної мережі МВС України (відсутність фінансування, що призводить до неоднорідності української комп'ютерної одиниць), Виділене програмне забезпечення, локальна мережа);

- Обмінюйтесь інформацією між різними рівнями інтегрованих баз даних та забезпечуйте безперервний зв'язок між ними, уніфікованими Технічні процедури обробки, збору, реєстрації, накопичення та обробки документів, що використовуються для обробки інформації, отриманої кожною базою даних (інтегровані бази даних вимагають належного

розмежування використання інформаційних ресурсів та надійного захисту інформації) [2];

- Удосконалити роботу інформаційних систем на національному та міжнародному рівнях та інтегрувати їх в єдине інформаційне середовище, що підвищить рівень відповідної внутрішньої та зовнішньої співпраці (найголовніше - це вдосконалення механізму міжнародної співпраці, оскільки більшість злочинів Транснаціональні злочини, такі як кіберзлочини, торгівля людьми тощо).

- Створити та розробити ефективну поліцейську систему інформаційної безпеки, яка визначатиме загальні терміни, основні концепції, цілі, принципи та напрямки впровадження та підтримки надійної системи інформаційної безпеки для українських правоохоронних органів (Вжити комплексних заходів для захисту власного інформаційного простору) [3, 55].

У сучасних умовах для вирішення проблеми вдосконалення інформаційного забезпечення необхідно внести певні зміни, уточнення та доповнення до основних завдань системи інформаційного забезпечення українських правоохоронних органів-забезпечення ефективності діяльності поліції для забезпечення правопорядку та громадянських прав.

Тому можна зробити висновок, що проблема вдосконалення інформаційного забезпечення українських правоохоронних органів є багатогранною і вимагає комплексного вирішення: від регуляторних аспектів до логістики та кадрового забезпечення.

1. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності / Кер. авт. кол. Швець М.Я.; За ред. Дурдинця В.В., Зайчука В.О., Тація В.Я. – К.: Навч. книга, 2005. – 639 с.

2. Системна інформатизація правоохоронної діяльності: Монографія / М. Швець, В. Буржинський, Б. Раціборинський та ін.; За ред. В. Дурдинця, В. Євдокимова, М. Швеця; НДЦП АПрН України. – К.: Вид-во ТОВ “ПанТот”, 2006. – 287 с.

3. Бойченко О.В. Герасименко К.С. Концепція інформаційної безпеки в системі інформаційного забезпечення ОВС України / О.В. Бойченко, К.С. Герасименко // Вісник Запорізького юридичного інституту. Дніпропетровського Державного університету внутрішніх справа. – 2010. – No 2. – С. 54-62.

Грицієнко Володимир Володимирович,

курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Зеленський Євген Сергійович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ПРИКЛАДІ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

В Україні існує спеціальні правила щодо застосування фізичної сили, якими регламентуються правоохоронці при виконанні своїх безпосередніх повноважень, покладених на них законом. Поліцейський може застосовувати певні заходи для припинення та профілактики правопорушень, а саме: примусові та превентивні. Нормативні документи, які регламентують застосування спеціальних засобів, заходів фізичного впливу, вогнепальної зброї під час виконання службових обов'язків та спеціальних операцій, отримали назву «Основних принципів застосування сили і вогнепальної зброї посадовими особами з підтримки правопорядку», прийнятих восьмим Конгресом ООН про попередження, профілактику та припинення правопорушення і затверджених резолюцією Генеральною Асамблеєю ООН 40/146 від 13 грудня 1985 р.

Якщо звернутися до Декларації про поліцію, ухваленої рішенням Асамблеї Ради Європи від 08.05.1979 р., сутність діяльності поліцейських вбачається у захисті громадян та суспільства від насилля, пограбування та інших суспільно небезпечних дій. Особлива увага звертається на пріоритетність поглибленої професійної підготовки персоналу поліції із соціальних проблем, демократичних прав і свобод людини [1].

Якщо ж наших поліцейських порівняти з американськими, то можна зрозуміти, що перелік випадків із застосуванням фізичної сили, вогнепальної зброї та спеціальних засобів набагато ширший, ніж в Україні. Наприклад, у них не існує заборони на застосування цих заходів проти жінок з явними ознаками вагітності, осіб немолодого віку, ніде це не закріплено [2].

Але, водночас, вони мають право на застосування фізичної сили та вогнепальної зброї та спеціальних засобів, якщо впевненні в доцільності

цього заходу. Відомі неодноразові випадки вбивства дітей та малолітніх осіб, які просто випадково з'явилися в темну пору доби на вулицях міста з іграшковою зброєю в руках [3].

Застосування незаконного насильства з боку «нової» патрульної поліції патрульні пов'язують із значними психоемоційними навантаженнями, які призводять до професійної деформації та вигорання. За таких умов поліцейські перебувають у стресовому стані та інколи дають вихід емоціям через перевищення повноважень. Також патрульні підкреслили, що довіра з їх боку до психологічної служби була б вищою, а робота психологів ефективнішою, якщо б ці фахівці не були у штаті патрульної служби, а були незалежні від поліції. Внаслідок відсутності дієвої системи психологічного супроводу правоохоронців, останні вимушені шукати підтримку один у одного, або ж знаходити позитив у роботі [4].

Таким чином, можна зробити висновок, що законодавства США і України зовсім різні за своєю системою. Мають різноманітні підстави та вимоги щодо застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Якщо законодавство США робить акцент на збереженні життя і здоров'я поліцейського, то законодавство України спрямоване на підтримання безпеки громадян, включаючи самих злочинців та правопорушників. Тобто правоохоронці нашої держави мають дуже малі повноваження, громадяни можуть маніпулювати ними як хочуть, мотивуючись тим, що поліцейські дуже обмежені у своїх правах та будуть відповідати перед законом у випадку чого. У той час, як в Америці – навпаки, громадяни знають про неабиякі можливості поліцейських, які при найдрібнішій підозрі або порушенні можуть застосувати фізичну силу, вогнепальну зброю та спеціальні засоби.

Отже, на мою думку, українські поліцейські повинні мати більше прав у сфері застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї для підтримання громадського порядку та протидії злочинності, бо від здоров'я та життя правоохоронця залежить стан певної території, за яку він відповідає. Поліцейські повинні мати право на нормальну самооборону та розширення переліку підстав для захисту себе та інших громадян. А то виходить, що правоохоронець перед тим, як захистити застосувати примусовий захід, повинен бути впевненим у цьому, щоб потім прокурор не мав претензій до нього. Через деформування психіки поліцейського можна побачити, що іноді вони перевищують свої повноваження або просто губляться через хвилювання. В даний час актуальність і питома вага психологічних знань і технологій, що застосовуються в роботі з персоналом поліції, помітно перевищили частку психологічних знань і експертиз, використовуваних при вирішенні проблем боротьби зі злочинністю та розкритті злочинів. Також, проведення регулярних тренувань особового складу Національної поліції на реакцію та швидкість мислення правоохоронців, розробивши спеціальні програми та фабули, буде розвивати

швидкість їх реагування в залежності від ситуації, яка склалася, а також за допомогою цього поліцейський здійснюватиме найбільш раціональний, безпечний захід. Цілковите аналізування та обговорення помилок після тренування допоможе робити вибір швидше, правильніше та доречніше.

1. Резолюція № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи: Декларація про поліцію: станом на 21.02.2020 від 08.05.1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803

2. Rules of Engagement for the Police Component. United Nations Transitional Administration in East Timor, 2001

3. United Nations Criminal Justice Standards for Peace-keeping Police // United Nations Civilian Police Handbook. New York, October 1995

4. Неналежне поводження в діяльності національної поліції України: появи, поширеність, причини: стаття // Юрій Белоусов, Олександр Бондаренко. URL: <https://rm.coe.int/ill-treatment-in-police-final-ukr/16808b17ee>

Дубинець Валентин Костянтинович,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Петрушин Дмитро Владиславович,
доцент кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту

РУКОПАШНИЙ БІЙ ЯК СПОСІБ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ (ПОЛІЦЕЙСЬКИХ)

У наш час дуже велику увагу приділяють ефективній підготовці курсантів (поліцейських), які застосовуючи поліцейські заходи, використовують рукопашний бій. Річ в тому, що застосування того чи іншого заходу поліцейським повинно мати правові підстави. Навіть якщо має місце очевидне правопорушення або злочин, все одно співробітники Національної поліції мають знати певний перелік заходів, які є допустимими у такій ситуації. Це породжує багато спорів та досі невирішених питань щодо правових аспектів застосування прийомів рукопашного бою при силовому затриманні. Це питання є дуже актуальним і перспективним для дослідження сьогодні.

Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади, що служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. За статистичними даними, співробітники поліції під час виконання своїх службових обов'язків доволі часто при затриманні правопорушників або злочинців використовують до них фізичний вплив, прийоми боротьби та рукопашного бою. Слід зазначити те, що в даний момент мають місце прояви соціально-політичної нестабільності українського суспільства. Через це від поліцейських вимагається максимальна сконцентрованість та холонокровність з метою ефективного виконання їх службових обов'язків. Досліджуючи проблемні питання цього аспекту професійної діяльності поліцейських, можна досягти підвищення рівня професіоналізму та службової компетентності українських службовців [1, с.91].

Досконале володіння прийомами рукопашного бою поліцейськими зменшує вірогідність трагічних випадків під час виконання ними службових обов'язків. Діючи правомірно та в межах, визначених законом, вони досягають підвищення авторитету серед громадян та ефективності своєї роботи [2, с.62].

Слід зазначити, що Кримінальним кодексом України (далі ККУ) передбачені випадки, у яких допускається застосування прийомів рукопашного бою та боротьби. Це безпосередньо ст. 36 «Необхідна оборона», ст. 37 «Уявна оборона», ст. 38 «Затримання особи, що вчинила злочин», ст. 39 «Крайня необхідність». Але у той же час визначаються випадки, у яких настає відповідальність за застосування фізичної сили із відсутністю законних підстав. Насамперед це ст. 118 ККУ «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця» та ст. 124 ККУ «Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця» [3].

Стаття 44 Закону України «Про Національну поліцію» закріплює правові підстави застосування такого поліцейського заходу як «фізична сила», а саме: забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом [4]. Кожен працівник поліції повинен засвоїти теоретичні основи та практичні навички цього примусового заходу. Якщо йому це не вдасться, то він не зможе якісно виконувати свої обов'язки. Раніше чи пізніше йому прийдеться зіштовхнутися з тим, що суддя винесе рішення щодо незаконного застосування прийомів рукопашного бою або боротьби поліцейським проти особи під час її силового затримання.

Удосконалення методики навчання рукопашному бою має містити низку заходів. По-перше, немало важливим є оволодіння навичками

агресивно-атакувальної тактики ведення рукопашної боротьби; активне моделювання на заняттях різних ситуацій; збільшення часів практичних занять із зброєю та без неї. Також дуже ефективним є заходи, пов'язані із відпрацюванням технік рукопашного бою у польових умовах, моделювання рукопашних сутичок на заняттях. На наш погляд, досягти максимальної ефективності від таких практичних занять можна збільшенням кількості часів таких занять із рукопашного бою, удосконалити перевірку та оцінювання таких занять можна шляхом збільшення кількості бойових ситуацій, які включені в структуру перевірки [5].

Отже, можна зробити висновок, що рукопашний бій як спосіб підготовки курсантів (поліцейських) у закладах із специфічними умовами навчання є дуже важливим та невід'ємним. Ця складова обов'язкової практичної підготовки поліцейських дає змогу закріпити основні навички, які стануть основою їх майбутньої діяльності. Використовуючи прийоми рукопашного бою, поліцейські зменшують ризик негативних випадків під час затримання правопорушників, злочинців. Але це працює ефективно лише тоді, коли співробітник поліції добре засвоїв правову базу, згідно якої він має право застосовувати даний захід. Навчання прийомам рукопашного бою повинні відбуватися у нестандартних умовах, що дасть змогу їм якісно освоїти ці навички та виявити реальний рівень підготовленості майбутніх фахівців Національної поліції.

1. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Особливості формування теоретичних і методичних знань із фізичної підготовки поліцейських. Юридична психологія. 2016. № 2 (9)

2. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019

3. Кримінальний Кодекс України: Закон України від 05.04.2001. № 2341-III
Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

4. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

5. Ковальчук Р., Багас О.: Рукопашний бій як один із засобів фізичної та психологічної підготовки персоналу державної прикордонної служби України. Національної академії державної прикордонної служби України. URL: <http://www.periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbirnyk/article/download/639/589>

Дума Анастасія Артемівна,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Волков Юрій Михайлович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Проблема вогневої підготовки курсантів в ЗВО зі специфічними умовами навчання є актуальною, адже політико-соціальне становище країни досить нестабільне, воєнний конфлікт на сході, та інші фактори провокують до зростання рівня злочинності. Серед вагомих негативних факторів котрі впливають на низький рівень вогневої підготовки курсантів є: застарілі методики та настанови зі стрільби, невелика кількість боєприпасів котрі виділяються для проведення навчальних стрільб, обладнання стрільбищ та полігонів у незадовільному стані, фізична підготовка особистості, низький рівень теоретичних та практичних знань, вмінь та навичок курсантів.

В науковій літературі дана тема є недостатньо висвітленою, але тим не менш вагомий внесок в удосконалення рівня вогневої підготовки курсантів зробили: Ю. Волков, О. Мислива, А. Москалець, К. Липа, С. Сухаревська та ін.

Кожен курсант повинен володіти різними видами вогнепальної зброї, що стають на озброєнні в підрозділах Національної поліції та знати правові підстави щодо її застосування та заходи безпеки при поводженні з нею.

К. Липа вважає, що першим та вагомим фактором удосконалення рівня підготовки зі зброєю є подолання боязні зброї та невміння з нею поводитись, адже більшість курсантів відчувають страх перед звуком пострілу, віддачею, невміння захистити себе чи припинити правопорушення використовуючи зброю [2, с. 101].

Серед шляхів удосконалення рівня вогневої підготовки можна назвати планування занять, системність у викладанні, наявність методики навчання вогневої підготовки у всій системі МВС, що дозволять зменшити ризики нещасних випадків при поводженні зі зброєю та боєприпасами у курсантів та підвищення їхнього професіоналізму.

На думку А. Москальця, вагомим чинником в удосконаленні

використання вогнепальної зброї є психологічна готовність курсантів. Сучасний курсант повинен володіти як теорією, практикою так вміннями діяти в екстремальних ситуаціях, бути готовим до будь чого [3, с. 45].

С. Сухаревська наголошує на тому, що невелика кількість та одноманітність стрілецьких вправ з невеликою кількістю пострілів перешкоджають подальшому розвитку стрільця, змушують виконувати вправу шаблонно, будь-яка зміна умов стрільби або правил виконання вправи призводить до нерозуміння вимог вправи, помилок у виконанні, неможливості миттєво оцінити зміну обстановки під час виконання вправ [5, с. 391].

Правильна методика навчання ефективного застосування вогнепальної зброї курсантами ЗВО із специфічними умовами навчання полягає у врахуванні таких методичних засад покрокової моделі підготовки:

1) Методика безпечного поводження зі зброєю та техніка безпеки на стрільбах на основі правил практичної та прикладної стрільби.

2) Методика утримання зброї, виносу на лінію прицілювання, вкладки зброї та формування стрілецької стійки, виконання пострілу, при стрільбі з різних положень (стоячи, з коліна, лежачи, в русі, зі складних положень).

Доцільним вважаємо застосовувати у процесі стрілецької підготовки виконання пострілу з кожного положення, в тому числі з положення стоячи, з укриття, з автомобіля, з незручного положення. Після цього визначити показники якості виконання техніки пострілу із табельних пістолетів (АПС, ПМ, ФОРТ) для оцінки підготовки курсантів.

Наступним етапом має бути відпрацювання методів прискореної стрілецької підготовки мобілізованих військовослужбовців для стрільби з табельної зброї, засновані на покроковій моделі підготовки та виконання пострілу для окремих стрілецьких положень на підставі досвіду, отриманого під час занять та змагань по прикладній та практичній спортивній стрільбі.

Таким чином, вказана методика стрілецької підготовки здатна забезпечити суттєве покращення стрілецької підготовки. При цьому, як свідчить практика, динаміка позитивних результатів стрільби відносно вихідних рівнів навичок курсантів досягає: з положення лежачи після 10–12 тренувань, при стрільбі стоячи – після 15–18 занять, при стрільбі з коліна – після 20–22 занять. Під час використання змагального методу слід використовувати різні умови виконання пострілу з різних позицій: стоячи, з коліна, лежачи, сидячи, з рухомого автотранспорту та по рухомій цілі, що максимально наблизить їх до тих вимог, які найбільшою мірою сприяють вирішенню поставлених завдань.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

2. Липа К. Стрілецький спорт в Україні. Від козацьких звитяг до олімпійських медалей. Київ. 2016. 208 с.

3. Мислива О.О., Москалець А.П. Новітні підходи до стрілецької підготовки у ВНЗ

із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. №1. 2017. С. 45-52.

4. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських: Наказ МВС України від 26.04.2019 № 334. URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/files/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7%20%D0%9C%D0%92%D0%A1%20334%20-%2026042019%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%20%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%B1%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B8%20%D0%B2%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82.pdf>

5. Сухаревська С. Проблема вогневої підготовки у молодих працівників поліції. Організаційно-правове забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції. Дніпро. 2020. С. 391-394.

Іванчук Олександра Сергіївна,

курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ;

Шевейко Юлія Андріївна,

курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Мислива Оксана Олегівна,

доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ В ДІЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Актуальність дослідження ролі тактичної медицини в діяльності правоохоронних органів останнім часом все більше зростає. Постійне напруження на Сході України та збільшення рівня злочинності на цьому фоні, потребують більш якісних та нових знань правоохоронців в області тактичної медицини. Адже своєчасна та якісна домедична допомога можуть врятувати не одне життя.

Кращі стандарти надання екстреної та тактичної допомоги людині

повинні бути впроваджені в навчання і діяльність поліцейського. Також така підготовка співробітників поліції повинна бути уніфікованою, щоб забезпечувати легітимність їх діяльності та забезпечувати їх заходами особистої безпеки, а також містити алгоритми дій як в повсякденних ситуаціях, так і в кризових ситуаціях (екстремальних або надзвичайних). Вартим уваги є те, що на сьогоднішній день в світі визнані і використовуються кращі міжнародні стандарти тактичної медицини, впроваджені міжнародними організаціями. Тобто комплекс заходів, які було розроблено для використання на полі бою, але адаптовані до громадянської ситуації, потрапивши в яку кожен співробітник поліції зможе надати екстрену допомогу постраждалій особі до приїзду медиків.

Відповідно до норм ЗУ «Про національну поліцію», працівники органів внутрішніх справ зобов'язані захищати життя громадян нашої держави [1]. Тому згідно з цим дуже гостро постає питання щодо застосування навичок з тактичної медицини в повсякденному житті.

Поліцейські є особами, які не мають медичної освіти, однак за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання невідкладної домедичної допомоги, адже за ненадання її без поважних причин на місці події або необґрунтовану відмову в її наданні передбачена кримінальна відповідальність у ст. 135 КК України «Залишення особи в небезпеці». Безумовно в службовій діяльності поліцейського мова йдеться про різноманітні тактичні ситуації з різним рівнем ризику, в яких він повинен надати допомогу собі, напарнику або іншому постраждалому. У зв'язку з цим, тактична медицина обґрунтовано включена до навчальної програми тактико-спеціальної підготовки [2].

Програма підготовки поліцейських з тактико-спеціальної підготовки, а отже й тактичної медицини, мають бути уніфіковані, адже стандартизація складових елементів навчального процесу є одним зі шляхів підвищення ефективності навчання, а також здатна забезпечити максимально високу якість результатів у практичній повсякденній службовій діяльності.

Практика підтверджує, що правильність алгоритму дій і швидкість реакції поліцейського на людину, що знаходиться в небезпечній ситуації, до прибуття кваліфікованої медичної допомоги істотно впливає на ефективність допомоги і можливість порятунку життя потерпілого.

Службові ситуації, в яких можуть опинитися поліцейські, мають велику вірогідність конфліктів та їх ескалації, навіть, «вогневого контакту» з правопорушником. Тож, для навчання поліцейських більш корисним є розділ тактичної медицини, який навчає базовим навичкам надання само – та взаємодопомоги в умовах бойових дій, яке націлене передусім на усунення попереджувальних причин смерті, за принципами, що враховують загрозу від бойових дій чи активного стрільця. Сумнозвісні випадки загибелі поліцейських при виконанні ними завдань із забезпечення правопорядку свідчать про потребу обов'язкової інтеграції в їх підготовку та діяльність

стандартів із надання невідкладної допомоги в різних тактичних ситуаціях.

В даному випадку очевидною є необхідність інтеграції в навчання і діяльність співробітників поліції загальноприйнятих у світі стандартів надання невідкладної допомоги в різних ситуаціях.

Необхідність підвищення професійного рівня поліцейських зумовлює об'єктивну потребу в подальшому вдосконаленні тактики діяльності Національної поліції України, насамперед, патрульною поліцією, яка найчастіше серед інших поліцейських підрозділів безпосередньо стикається з проблемами громадян. Отже, одним із пріоритетів у їх професійній підготовці поліцейських під час первинної професійної підготовки, післядипломної освіти, підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання та службової підготовки діям як у повсякденній обстановці, так і в умовах кризових ситуацій (екстремальних або надзвичайних подій) з можливою ескалацією медичних проблем та алгоритмами їх усунення. Це мають бути навички практичного застосування теоретичних знань з невідкладної (домедичної та медичної) допомоги шляхом правильного оцінювання конкретних подій (оперативної обстановки) з прийняттям правомірного рішення, забезпечення особистої безпеки та психологічної готовності до подій з різним ступенем ризику [3].

Роблячи підсумок з усього сказаного відзначаємо, що під час виклику поліції може знадобитися екстрена (долікарська і медична) допомога. Такі ситуації можна розділити на два типи: при відсутності загроз (наприклад, одиначне ДТП) або при наявності загрози (захоплення приміщення або активний стрілок). При наданні екстреної допомоги постраждалим, основним елементом дій співробітника поліції є оцінка факторів ризику та безпеки місця події, в тому числі при наданні екстреної допомоги.

В Україні протоколи надання екстреної медичної допомоги постраждалим не повністю відповідають вимогам співробітників поліції до виконання службових завдань, що виникають в нетиповій, загрозливій або надзвичайній ситуації. Тому вважаємо, що на даному етапі система надання домедичної підготовки має обов'язково включатися в курс «Тактико-спеціальної підготовки», що допоможе майбутнім співробітникам національної поліції при виконанні ними своїх професійних обов'язків та при порятунку життя людей.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

2. Тактична медицина. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

3. Надання першої медичної допомоги пораненим буде здійснюватися за українським алгоритмом і протоколом по тактичній медицині «Колесо-Міст». URL: <http://uacrisis.org/ua/31504-ukrainian-nadannya-pershoyi-medichnoyi-dopomogiporanenim-za-ukrayinskim-algoritmom-i-protokolom-po-taktichnij-meditsini-koleso-mist>

Кулаковський Віталій Анатолійович,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тінін Дмитро Геннадійович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УМОВАХ ЗАГОСТРЕННЯ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Забезпечення дотримання правопорядку в умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації стало одним із першочергових завдань нашої держави. В період прогресування пандемії COVID-19 з'явилися нові виклики та загрози, які зумовили пошук ефективних шляхів щодо зменшення розповсюдження захворювання, але в той же час, активували діяльність спрямовану протидії новим видам кримінальним правопорушенням .

Внаслідок вимушеної глобальної ізоляції населення активізувались процеси занурення населення до віртуального кіберпростору, а припинення діяльності окремих секторів економіки сприяли розвитку загальнодержавної кризи. В той же час, посилювався контроль з боку держави за рахунок введення обмежувальних заходів з метою захисту населення від розповсюдження вірусу.

В умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації та суспільних кризових явищ на одне із пріоритетних завдань національної безпеки зійшла проблема росту числа кримінальних правопорушення , які набули нового характеру. Зокрема, до числа нових, адаптованих до сучасного стану суспільства, кримінальних правопорушеннях слід віднести[1]:

- Поширення кіберзлочинності (переважно кібератаки спрямовані проти організацій та підприємств)
- Шахрайство (з'являються нові схеми шахрайства в мережі Інтернет, а також завдяки телефонним дзвінкам)
- Поява контрафактних товарів (дефіцит окремих засобів особистого захисту на початку пандемії став причиною розвитку такого явища)
- Вірусний маркетинг: підробки під час пандемії (розробка веб-сайтів кримінального характеру, до прикладу, тести для перевірки крові на COVID-

19, тощо)

- Порушення карантинних правил та обмежень як з боку фізичних осіб, так і юридичний (підприємств, організацій, які в період впровадження жорстких обмежувальних заходів продовжували своє функціонування попри заборону)

- Зростання рівня домашнього насилля тощо.

Зазначені кримінальні правопорушення стали одними із найгостріших проблем національної безпеки в умовах пандемії. Тому в боротьбі зі злочинністю органи правопорядку вдосконалили та адаптували методи запобігання таких правопорушень.

Так, з метою своєчасного реагування на криміногенну ситуацію, недопущення дестабілізації оперативної обстановки, Національною поліцією застосовуються наступні превентивні заходи [2]:

- перевірка документів у підозрілих осіб та проведення поверхневого огляду;

- перевірка документів у людей, які порушують наявні обмежувальні заходи, ігнорують карантинний режим з подальшим складанням відповідного протоколу;

- в період жорстких обмежень, локдауну – перевірка підприємств галузей господарства, діяльність яких була обмежена та з відповідним складанням протоколів, якщо останні продовжували функціонування попри заборону

- Департамент кіберполіції Національної поліції України здійснює завчасне інформування населення про появу новітніх кіберзлочинів, схем Інтернет шахрайства тощо.

Отже, в умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації та посилення економічної кризи зростає і кількість правопорушень, що стали загрозою національної безпеки. До числа таких кримінальних правопорушень ввійшли кіберзлочини, шахрайство, домашнє насильство, контрафактні товари, порушення режиму карантинних обмежень тощо. Це далеко не всі негативні чинники, які обумовлені пандемією. На сьогодні стає питання пошуку шляхів ефективного подолання проблем, пов'язаних з пандемією COVID-2019, зокрема, з боку Національної поліції. До важливих превентивних заходів щодо попередження можливих правопорушень належать: інформування населення щодо нових схем кіберзлочинів та шахрайства, перевірка документів та транспортних засобів у підозрілих осіб, моніторинг підприємств та організацій щодо дотримання карантинних обмежень, тощо. Все це дозволить громадянам бути більш пильними, а також більш відповідально ставитись до наявних норм перебування у громадських закладах, що забезпечить врегулювання загальної ситуації поширення пандемії.

1. Горбулін В. П., Даник Ю. Г. Національна безпека України: фокус пріоритетів в умовах пандемії. Наука і суспільство. Вісник НАН України. 2020, №5. С.3-18.

2. Забезпечення правопорядку в умовах коронакризи. Матеріали панельної дискусії

IV Харківського міжнародного юридичного форуму м. Харків, 23–24 вересня 2020 року.
URL: <http://criminology.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/4j-forum-2020-zabezpechennya-pravoporyadku-v-umovah-koronakrizi.pdf>.

Куцевол Соф'я Вадимівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Сучасний розвиток Української держави характеризується багатьма особливостями у всіх сферах суспільного життя, зокрема й у сфері правоохоронної діяльності, зумовленими внутрішніми і зовнішніми процесами, серед яких чільне місце займає євроінтеграційний вплив. В національній системі правоохоронної діяльності останніми роками відбуваються досить суперечливі явища, спрямовані на докорінне реформування системи правоохоронних органів. За таких обставин ця система потребує негайної модернізації, що дало б змогу створити ефективну сучасну систему правоохоронних органів.

Законодавча невизначеність діяльності правоохоронних органів України спричиняє негативні наслідки, що тягнуть за собою неузгодженість: нечітке формулювання функціональних обов'язків, що призводить до дублювання та неефективного виконання професійних обов'язків; відсутність механізму втілення нормативно-правових гарантій соціальної та правової захищеності правоохоронних органів; заплутана система принципів діяльності та завдань кожного правоохоронного відомства. Зазначене свідчить, що вітчизняна правоохоронна система потребує певної реорганізації і доцільних змін [4].

Україні у сфері реформування правоохоронної системи треба визначитись з моделлю поліцейської діяльності, для того, щоб не виникало необхідності постійно перебудовувати її після затвердження запропонованої структури. Для реформування механізму реалізації правоохоронної діяльності ще багато чого потрібно зробити, як законодавцям, так й в сфері реалізації відповідних правових норм, тому аналіз і творче використання позитивного досвіду країн ЄС є актуальним завданням для України, правда із урахуванням вітчизняного досвіду. Забезпечення належної реалізації правоохоронної діяльності, його механізму, запровадження в Україні

існуючих європейських стандартів, звісно, мають відбуватися з урахуванням специфіки національної правової системи, рівня розвитку громадянського суспільства та першочергових національних інтересів, потреб народу України, якому доводиться відстоювати справжню незалежність держави і територіальну цілісність [1, с. 151-155].

Ще одним напрямом розвитку діяльності правоохоронних органів слід назвати посилення демократичного контролю у сфері діяльності правоохоронних органів. Система цивільного демократичного контролю за діяльністю правоохоронних органів є важливим інструментом забезпечення дотримання в ній прав громадян, здійснювана не лише державними, але також й відповідними суспільними інститутами і окремими громадянами згідно з актуальними вимогами громадянського суспільства [3].

Для підвищення ефективності правоохоронної діяльності в умовах євроінтеграційних процесів в Україні доцільним є впровадження наступних напрямів розвитку правоохоронних органів, а саме: впровадження розгалуженості і різноманітності поліцейських систем, наявність поліцейських органів у різних міністерствах і відомствах, незалежність їх одна від одної (побудова системи підготовки фахівців орієнтована не лише на загальні завдання правоохоронної діяльності, а, передусім, на специфіку конкретної роботи в конкретній поліцейській службі); поділ правоохоронних структур за джерелами фінансування на державні, муніципальні, приватні за умов тісної співпраці між ними; підвищення соціальної спрямованості роботи поліції, яка орієнтована, насамперед, на захист прав і свобод громадянина; покращення високого професіоналізму поліції, який досягається не лише завдяки глибокій професійній підготовці у фахових поліцейських закладах освіти; обґрунтування позапартійності у роботі поліції, що накладає певні обмеження на прояви політичних, партійних переконань, забезпечує неупередженість у службовій діяльності, усвідомлення і переконання того, що поліція служить народові, державі, а не окремим партіям, кланам, групам; розвиток активної діяльності громадських добровільних об'єднань, спрямований на підтримку і допомогу поліції; підтримання відкритості, гласності, постійної апеляції до громадської думки при розв'язанні складних ситуацій, що виникають у правоохоронній практиці, забезпечуючи поліції довіру і підтримку населення [2].

Таким чином, проаналізувавши викладений матеріал, робимо висновок, що підвищення ефективності правоохоронної діяльності в умовах євроінтеграційних процесів в Україні є необхідним кроком розбудови демократичної соціальної правової держави, а головне – забезпечення реальності й захищеності прав громадян. Розвиток системи правоохоронних органів повинен мати планомірний і послідовний характер, а також вимагає адекватного наукового, правового, фінансового і матеріально-технічного забезпечення.

1. Білас А.І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1740/dysertaciyanazdobutyanaukovogostupenyakandydatauyrydychnyhnaukbilasai.pdf>
2. Білас А.І. Суб'єкти правоохоронної діяльності країн Європейського союзу: теоретичні та практичні аспекти. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 198-208;
3. Соколенко О.Л. Перспективи розвитку системи та діяльності правоохоронних органів. *Право і суспільство*. 2012. № 5. С. 90-96;
4. Шай Р. Перспективи модернізації правоохоронних органів в умовах глобалізації. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/may/12804/219-224.pdf>

Малиш Ніна Василівна,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Никифорова Олена Анатоліївна,
доцент кафедри криміналістики
та домедичної допомоги
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат біологічних наук

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

У сучасних умовах професійна діяльність поліцейських у багатьох випадках пов'язана із застосуванням вогнепальної зброї та наданням медичної підготовки. Це вимагає від поліцейських володіння відповідним рівнем вогневої та медичної підготовки. У цьому аспекті основним засобом формування готовності до професійної діяльності стають засоби, форми і методи викладання вогневої підготовки і тактичної медицини в курсантів вищих навчальних закладів МВС (далі - ВНЗ МВС).

Виходячи з цього, метою даної статті є визначення та обґрунтування нового підходу щодо комплексного вивчення майбутніми поліцейськими тактико-спеціальної підготовки, вогневої підготовки та тактичної медицини, яке сприятиме виробленню в майбутніх поліцейських та офіцерів поліції навичок щодо застосування вогнепальної зброї та надання першої медичної допомоги в різних в різних стресових умовах та екстремальних ситуаціях.

Роль тактико-спеціальної підготовки поліції в сучасних умовах надзвичайно велика, адже наслідки різноманітних надзвичайних ситуацій

будуть успішно з мінімальними втратами усунені за умови добре організованих дій сил, що забезпечують громадський порядок, безпеку руху, встановлений режим у зоні надзвичайних ситуацій. Тому тактико-спеціальна підготовка є важливою частиною спеціальних знань у сфері правоохоронної діяльності [2, с. 10].

Загальнопрофільна підготовка являє собою комплекс заходів, спрямованих на набуття і вдосконалення поліцейських умінь та навичок практичного застосування теоретичних знань щодо формування готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику, а також надання домедичної допомоги в процесі виконання службових завдань [1]. Домедична підготовка - це навчання, спрямоване на здобуття поліцейським теоретичних знань з основ медичної допомоги то оволодіння практичними вміннями і навичками, необхідними для надання домедичної допомоги особам, які її потребують. Навчання з домедичної допомоги передбачає формування в поліцейських знань і вдосконалення практичних вмінь та навичок щодо надання само- і взаємодопомоги в разі отримання травматичних пошкоджень і поранень, отруєння, нещасного випадку, раптового захворювання тощо.

У контексті цього поняття для нашої наукової роботи викликає інтерес саме рівень та можливість надання майбутніми поліцейськими домедичної та першої медичної допомоги, а точніше надання на догоспітальному етапі, спрямоване передусім на усунення попереджувальних причин смерті, за принципами, що враховують загрозу від бойових дій чи дій активного стрільця, іншими словами – рівень знань тактичної медицини.

Ураховуючи те, що службова підготовка з усіма її складовими частинами є базовою для підготовки майбутніх поліцейських, деякі її види, а саме тактична підготовка, вогнева підготовка та тактична медицина, які були зазначені нами вище, передбачені навчальними планами всіх відомчих навчальних закладів МВС України. Водночас у системі ВНЗ МВС України вищезазначені дисципліни відносяться до профільних [3,4]. Мета викладання цих дисциплін спрямована на те, щоб забезпечити майбутніх співробітників поліції необхідним комплексом знань, умінь і практичних навичок застосування теоретичних знань щодо подальшого прийняття правомірних рішень та психологічної діяльності до дій в ситуаціях різних ступенів ризику, а також застосування вогнепальної зброї, надання першої медичної допомоги постраждалим, у тому числі в екстремальних ситуаціях, щодо проведення операцій із затримання правопорушників, самооборони, захисту громадян від різного роду посягань.

Прийнято вважати, що для професійної підготовки майбутнього поліцейського розрізне вивчення та набуття практичних навичок вищезазначених нами дисциплін професійної та практичної підготовки є більш доречним, оскільки предмет цих дисциплін є уособленим.

Проте такий підхід до вивчення вказаних дисциплін у сучасних умовах себе іноді не виправдовує, оскільки практиці відомі випадки, коли

поліцейському доводиться в рамках проведення однієї спецоперації, крім застосування вогнепальної зброї, надавати першу медичну допомогу чи то своїм пораненим колегам, чи то постраждалим громадянам. Підтвердженням цього також служить зростання кількості випадків, коли поліцейські виявляються нездатними застосувати вогнепальну зброю та протистояти правопорушникам у певній ситуації різного ступеня ризику. Дослідження показали, що основною причиною таких випадків є недостатній рівень освоєння практичних навичок володіння вогнепальною зброєю, спеціальними і підручними засобами, а також недостатній рівень фізичної, психологічної підготовленості поліцейських до виконання цілеспрямованих дій, застосування табельної зброї та інших методів впливу на правопорушників, які вивчалися в вузах, у конкретній ситуації. Іншими словами, практики показує, що під час здійснення певних заходів у процесі проведення спецоперації поліцейські припускаються помилок через недостатній рівень освоєння практичних навичок володіння вогнепальною зброєю в поєднанні із здійсненням певних тактичних дій.

Поряд з цим останнім часом зросла кількість випадків, коли поліцейські виявляються нездатними надати першу медичну допомогу своїм пораненим колегам, постраждалим громадянам, можливо, і собі, в певній ситуації різного ступеня ризику. Вважаємо, що однією з основних причин таких випадків є недостатній рівень освоєння практичних навичок долікарської допомоги щодо надання працівниками поліції само- та взаємодопомоги в умовах службово-бойової діяльності, в зонах обстрілу та укриття під час проведення оперативних заходів (спецоперацій) та на етапах евакуації поранених.

Поєднання викладання зазначених навчальних дисциплін сприятиме тому, що майбутні поліцейські отримають необхідні комплексні знання і будуть готовими до екстремальних ситуацій, в яких їм доведеться застосувати вогнепальну зброю та протистояти правопорушникам у певній ризиковій ситуації та одночасно вміти надати першу медичну допомогу колегам або постраждалим особам.

Вважаємо, що закріпленню зазначених знань у майбутніх поліцейських із вказаних профільних навчальних дисциплін може сприяти відпрацювання спеціально розроблених комплексних вправ, спрямованих на застосування поліцейським вогнепальної зброї та надання медичної допомоги постраждалим під час проведення конкретної тактичної операції. Також вивчення тактичної медицини в курсантів розробляються навички, щодо надання першої невідкладної допомоги, та, як наслідок зменшить кількість можливих жертв у конкретній екстремальній ситуації.

Таким чином, на підставі викладеного виникає необхідність у новому підході щодо комплексного вивчення майбутніми поліцейськими тактико-спеціальної підготовки, вогневої підготовки і тактичної медицини, яке сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки співробітників поліції.

Вважаємо, що в цьому напрямі необхідним є створення комплексних навчальних та робочих програм у поєднанні тактико-спеціальної підготовки, вогневої підготовки і тактичної медицини, а також удосконалення існуючих напрацювань з вогневої підготовки та тактичної медицини шляхом розроблення вправ і комплексів, які враховують практичні аспекти відпрацювання і втілення в практичну діяльність поліції типових засобів, методів і прийомів бойових дій особового складу і підрозділів в екстремальних ситуаціях.

1. Про затвердження положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text>

2. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України: [навчальний посібник] / [С.М. Банах, В. Р. Булачек, І.С. Винерчук, Ю. Р. Йосипів та ін.] Львів; ЛьвДУВС, 2011, 300 с.

3. Ануфрієв М. І. Службова підготовка працівників органів внутрішніх справ, К.: РВВ МВС України, 2003. 440 с

4. Домедична допомога в умовах бойових дій. Методичний посібник / В.Д. Юрченко, В.О. Крилюк, А.А. Гудима та ін. К.: Середняк Т. К., 2014. 80 с.

Малюченко Микола Олександрович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Карпенко Олександр Миколайович
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РЕАГУВАННЯ ПОЛІЦІЇ НА ЗЛОЧИНИ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ІГРАШКОВОЇ АБО ІМІТАЦІЙНОЇ ЗБРОЇ

Аналіз структури сучасного кримінального світу дозволяє поставити на перші місця злочини, які скоюють із використанням вогнепальної зброї. Враховуючи непохитну тенденцію до зростання, можна стверджувати, що сьогодні озброєна злочинність стала міжнародною проблемою. Про це свідчить доклад ООН «Глобальний тягар збройного насилля» який стверджує, що внаслідок насильницьких вбивств щорічно гине понад 500 тис. людей та близько 2 млн. отримують вогнепальні поранення різного ступеня тяжкості.

За даними статистики Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) 48% вбивств вчиняються в наслідок застосування вогнепальної зброї. озброєна злочинність є вищою в системі кримінального насилля та характеризується особливою жорстокістю і одними з найтяжких наслідків.

Для таких злочинів характерно застосування вогнепальної зброї, насильницький характер дій, надвисокий рівень громадської небезпеки, умисна форма провини, попередня підготовка та пошук зброї. Г.М. Байзаков (2007) вважає, що «наявність та використання зброї є кваліфікуючою ознакою насильницьких злочинів».

На фоні складної криміногенної обстановки на планеті, однією з тенденцій є збільшення злочинів, що вчинюються із застосуванням нетрадиційних видів зброї – імітаційної та іграшкової.

У зв'язку з цим, потрібно підкреслити позицію ряду вчених (В.І. Гамов, 1996; В. О. Казакова, 2003; Д. А. Корецький, 2010 та ін.), які дискутують, що термін «зброя» не потрібно застосовувати до цієї категорії виробів.

Така позиція зумовлена тим, що згідно законодавства багатьох країн пояснює поняття «зброя» як спеціальний механізм «для ураження живих та інших цілей». Згідно такого погляду, іграшкова зброя – це іграшки, які лише імітують вогнепальну зброю. Наприклад, у США дуже розповсюджені ігри, де основними персонажами виступають озброєнні поліцейські, ковбої, детективи, шерифи та ін.

Але світова статистика свідчить про те, що кількість злочинів скоєних із використанням іграшкової, або імітаційної зброї стрімко зростає.

Імітаційна або іграшкова зброя має дуже великий збіг із реальною вогнепальною зброєю, тому для зменшення кількості вчинених злочинів із іграшковою зброєю законодавством багатьох країн забороняється виготовлення, продаж і розповсюдження такої іграшкової або імітаційної зброї.

Так, наприклад, законодавство Бразилії забороняє виготовлення, продаж та розповсюдження іграшок у виді вогнепальної зброї.

У Японії Законом, прийнятим ще у 1958 році населенню заборонено мати навіть імітаційну зброю, а також заборонена торгівля і володіння модельними пістолетами і револьверами, оскільки вони можуть бути перероблені в бойову зброю.

Основними факторами використання вогнепальної зброї злочинцями є велика розповсюдженість такої зброї, а також відсутність кримінальної відповідальності за носіння і зберігання такої зброї.

Статистичні данні свідчать про те, що злочини із використанням вогнепальної зброї (справжньої та імітаційної) приводять до більш тяжких наслідків, незважаючи на активний опір жертви, оскільки злочинці зі зброєю підкреслюють свою рішучість і погрожують застосуванням такої зброї.

За даними, що були опубліковані у Статистичних бюлетенях Міністерства внутрішніх справ Великобританії свідчать про те, що в країні

стрімко зростає кількість правопорушень із використанням імітаційної зброї.

Тому у 2006 році у Великобританії був прийнятий закон «Акт скорочення кількості насильницьких злочинів». Він був прийнятий для зменшення імпорту, виготовлення і використання реалістичної імітаційної зброї.

Нереалістичною прийнята зброя, яка: 1) виготовлена із яркого пластика; 2) має розмір, який не більше 30x70 мм; 3) імітує історичні зразки зброї до 1870 року.

Департамент поліції в місті Хьюстон (штат Техас, США) щомісячно реєструє два грабежі, що були вчинені із використанням імітаційної зброї.

Статистичні данні поліції округу Кінг (штат Вашингтон, США) свідчать про те, що за рік злочинці, що озброєнні репліками вогнепальної зброї вчиняють до 200 грабежів.

З метою запобігання використанням іграшкової зброї у злочинних цілях урядами багатьох країн світу було рекомендовано виробникам вставляти помаранчевий вкладиш у ствол.

Так, наприклад, ще у 1992 році Міністерство торгівлі США заборонило виготовлення та продаж іграшкових моделей зброї, якщо вони не мають помаранчевого вкладиша у стволі, або якщо вони не окрашені у яркі кольори.

Скоєння кримінальних злочинів із використанням іграшкової вогнепальної зброї не є виключенням і для України. Так, 22 березня 2017 року у Печерському районі Києва двоє зловмисників з використанням іграшкової зброї пограбували магазин електронної техніки, 12 січня 2018 року у місті Ізмаїл 23-річний чоловік намагався пограбувати магазин, у місті Вінниця 19-річний хлопець пограбував банк.

Враховуючи таку тенденцію цієї проблеми, буде доцільно включити це важливе питання у програму професійної підготовки працівників Національної поліції України.

1. Toy Guns: Involvement in Crime & Encounters with Police. New York, 2003. 47p.

2. Timmer J., Phonk G. Comparing of Police Use of Violence in the EU // Eigensicherung und Schusswaffeneinsatz bei der Polizei: Beitrage aus Wissenschaft und Praxis / edited by C. Lorei. Frankfurt : Verlag vor Polizeiwissenschaft, 2011. Pp. 181-192.

3. Miller L. Police personalities: Understanding and managing the problem officer. The Police Chief. 2003. No. 5. Pp. 53-60.

Перетяцько Євген Анатолійович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Карпенко Олександр Миколайович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Одним з основних завдань Національної поліції України (далі – НПУ України) є не лише дотримання прав та свобод людини і громадянина, але й припинення та профілактика правопорушень та охорона громадського порядку та забезпечення публічної безпеки.

У зв'язку із загостренням проблеми незаконного обігу зброї, особливо в умовах карантину, дозвільна система займає важливе місце в забезпеченні вищевказаних завдань. Система передбачає дозволи, які підприємства, установи та організації та окремі громадяни повинні отримувати для певних дій, а саме для володіння, носіння, зберігання та користування зброєю. [1, с. 96]

Більшість вчених не можуть дійти спільного висновку щодо визначення поняття «дозвільна система», однак це один з основних правових інструментаріїв держави, який застосовується для забезпечення балансу (погодження) індивідуальних, групових та національних інтересів за умови суворого дотримання пріоритету прав і свобод людини та громадянина.

Однак, донедавна дозвільна система повноцінно функціонувала, але було прийнято наказ керівником НПУ про розформування даної структури, тому питання хто повинен займатися видачею та контролем обігу вогнепальної зброї досі не вирішене.

Слід зауважити, що питанням законного обліку зброї повинні займатися спеціально навчені особи, які проходять не лише перевірку з вогневої підготовки, але й перевірку на дотримання антикорупційного законодавства, адже ситуації з видачею незаконних дозволів, або дозволів, які мають суттєві порушення законодавства, нажаль, мають місце сьогодні.

Слід зауважити, що задля високоякісної та ефективної перевірки осіб

на зайняття вищевказаним видом діяльності в підрозділах НПУ необхідно створити відповідну систему перевірки таких осіб, яка повинна мати налагоджений механізм такої перевірки та відповідне законодавче закріплення.

Окрім цього, слід наголосити на постійному контролі з приводу дотримання антикорупційного законодавства у сфері видачі дозволів на носіння, зберігання та володіння вогнепальною зброєю та обігу вогнепальної зброї, адже за порушення вищевказаних вимог може наставати не лише дисциплінарна відповідальність, але й кримінальна.

Отже, у підсумку слід зазначити, що зараз існує нагальна потреба в запровадженні нового підрозділу, який буде займатися контролем обігу вогнепальної зброї. Така діяльність повинна бути закріплена окремим нормативно-правовим актом та мати відповідний налагоджений механізм реалізації.

1. Довідник працівника поліції превентивної діяльності: навч. Посібник. кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, Засл. юрист України А.Є. Фоменко. Дніпро: ДДУВС, 2018. 180 с.

Прокоп'єва Анастасія Михайлівна,
курсант 1 курсу факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Гузь Ігор Володимирович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ЗАГОСТРЕННЯ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

У наш час гостро виражена проблема санітарно-епідеміологічної ситуації, це вносить не аби які корективи в роботу різних сфер діяльності пов'язаних з безпосереднім контактом з особами. Під категорію сфер діяльності, яку застали зміни, входить і патрульна поліція.

Не зважаючи на будь-яку ситуацію яка склалася у країні, поліцейський постійно має бути правоохоронцем! Саме це прописано у частині першій статті 3 Закону України «Про Національну поліцію», а також у статті 12 Закону України «Про Національну поліцію».

Під час введення стану санітарно-епідеміологічної ситуації поліцейських також долучають до контролю карантинного режиму. Основними завданнями поліції під час несення служби в умовах карантину (окрім основних завдань) є:

- Недопущення порушень карантинних обмежень.
- Профілактична та роз'яснювальна робота із населенням стосовно дотримання карантинних норм.
- Уникання конфліктних ситуацій з населенням, дискусій які стосуються безпосередньо карантину, карантинних заходів, політики.

Поліція як і усі люди мають дотримуватися правил карантинного режиму, як на службі так і у вільний від несення служби час, але в свою чергу вони мають бути взірцем для населення.

Кожен день, оновлюється статистика стосовно смертності від Covid-19. Нажаль вона показує більш негативний результат ніж позитивний. Відповідно до невтішної статистики 2020 року, від даної хвороби та суміжних хвороб, загинуло більше людей ніж у середньому за останні п'ять років.

Якщо в середньому з 2015 по 2019 роки у вересні в Україні помирали 42 тисячі людей, то у 2020 році ця цифра зросла на 15% і становила вже 48 тисяч.

У Дніпропетровській, Київській та Тернопільській областях смертність, у грудні, перевищила показники останніх п'яти років у 3-4 рази.

За офіційними даними, від коронавірусу з часу початку пандемії в Україні померли 26 212 людей. (Станом на 2020 рік.)

У ці невтішні данні також входять і поліцейські.

Відповідно до статті 29 Закону України “Про захист населення від інфекційних хвороб” Кабінет Міністрів України постановляє такі заборони:

Перелічимо декілька з них:

1) Перебування в громадських будинках і спорудах, громадському транспорті без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно;

2) Перебування на вулицях без документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство чи її спеціальний статус, без посвідчення про взяття на облік бездомної особи, довідки про звернення за захистом в Україні;

3) Самовільно залишати місця самоізоляції, обсервації;

Саме за цими і не тільки заходами поліція мусить вести контроль, так само як і пересічні громадяни повинні сумлінно дотримуватися даних вимог.

Зміни в форменому одязі, порядку перевірки документів, доповнення до основних обов'язків – це лише маленька частина усіх змін яких зазнала поліція на сьогоднішній день. Я з упевненістю можу сказати що не дивлячись на дану ситуацію усі зміни, що пов'язані з карантинними заходами, будуть

змінювати свою форму прояву, а також мають можливість залишитися у житті людей та у роботі поліцейських на постійній основі.

1. Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1236. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/provstanovlennya-karantinu-ta-zaprovadzhennya-obmezhuvalnih-protiepidemichnih-zahodiv-1236-091220>.

2. Пам'ятка поліцейському із забезпечення публічної безпеки під час карантину. URL: <https://dduvs.in.ua/pamyatka/>.

3. Куришко Д. Скільки людей вбила пандемія в Україні у 2020 році. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-56260505>.

Рашевський Євген Юрійович,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тінін Дмитро Геннадійович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Загалом, діяльність поліції полягає у виконанні нею обов'язків, які покладені на неї з метою охорони громадського порядку, підтримання публічної безпеки та боротьби зі злочинністю. Згідно з законодавством Національна поліція служить шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини та громадянина [1, с. 3]. Відповідно для виконання цих завдань та обов'язків в роботі правоохоронця існують «поліцейські заходи». Мета даної роботи полягає у висвітленні діяльності превентивної поліції, адже саме вона гарантує безпеку громадянам та виконує покладені на неї завдання відповідно до статутного закону.

Актуальність теми полягає у тому, що діяльність підрозділів превентивної поліції впливає на спільний стан громадського спокою. Завдяки їй відбувається забезпечення режиму законності, здійснюється протидія неналежним вчинкам осіб відповідно до наявних стандартів. Тому наявність

ефективно діючої Національної поліції, у зазначеній сфері, дуже важлива у наш час, у першу чергу, для гарантування безпеки громадян.

У реалізації своєї діяльності поліція керується такими нормативно-правовими актами: Конституція України, законами України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, актами Міністерства внутрішніх справ України, а також іншими нормативно-правовими актами. Важливо зазначити, що поліція має право діяти відповідно до норм, які закріплюються в законодавстві, яке визначає правовий статус Національної поліції: закони, статuti та положення, накази, інші акти.

Поліцейські заходи правоохоронці використовують для ефективного виконання службових завдань. Ці заходи поділяються на два види: превентивні та примусові. Звертаючись до ст. 29 ЗУ «Про Національну поліцію», поліцейський захід розуміється, як дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права та свободи людини, застосовується працівниками правоохоронних органів відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень [1, с. 18]. Поліцейські заходи служать виключно для підтримання публічної безпеки, громадського порядку, забезпеченню законності та протидії вчиненню нових правопорушень – це є головним у виконанні обов'язків працівником поліції.

Велике значення для гідного несення служби правоохоронцями протягом усіх років міститься у дотримання принципів діяльності поліції. До цих принципів відносяться:

1. Верховенство права – принцип, відповідно до якого права та свободи людини визнаються найвищими цінностями.

2. Дотримання прав і свобод людини – принцип, при якому поліція забезпечує дотримання прав та свобод людини, що гарантуються Конституцією та Законами України.

3. Законність – поліція не виконує злочинні чи незаконні розпорядження, та діє виключно на підставі, що не перевищує її повноваження.

4. Відкритість та прозорість – поліція діє на засадах відкритості та прозорості, але в межах, що визначені Конституцією України та законом.

5. Політична нейтральність – незалежно від політичних переконань поліція захищає права та свободи людини.

6. Взаємодія з населенням на засадах партнерства – на цих засадах діяльність поліція здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням.

7. Безперервність – поліція виконує свої службові обов'язки цілодобово та безперервно [1, с. 5-7].

Виконання службових завдань правоохоронців визначається у способах та засобах цілеспрямованого впливу в інтересах підтримання публічної безпеки й порядку, впливу на свідому поведінку громадян, діяльність

установ, підприємств та організацій. Застосування переконання залежить від об'єкта впливу (виконання ним правових норм) та від оцінки ситуації, що склалася (виявлення правопорушення чи обмеження профілактичною роботою) [2, с. 14].

Важливо підкреслити, основні цілі поліції повинні акцентуватися на службі суспільству, забезпечувати розкриття та попередження правопорушень, зниження страху перед злочинністю, зміцнення взаємовідносин у співпраці з населенням.

Цілі поліції досягаються за умовами трьох головних заходів:

1. Надання активної допомоги суспільству.
2. Запобігання правопорушенням, їх розкриття та дослідження причин, усунення ризиків та загроз у суспільстві.
3. Розвиток співпраці з іншими громадськими та державними установами у забезпеченні безпеки держави [3, с. 24].

Отже, Національна поліція України повинна дотримуватись положень Конституції України та відповідних законів, що регламентують діяльність поліції. Для ефективної служби, працівники правоохоронних органів повинні ефективно, а головне – професійно, виконувати свої службові обов'язки. Виходячи з вищевикладеного можна зазначити, що утвердження та забезпечення прав і свобод громадян є головним обов'язком працівників Національної поліції. Роль правоохоронця важлива у злочинних ситуаціях, такі випадки потребують великої праці. Національна поліція – це гарант безпечного існування держави.

1. Закон України «Про Національну поліцію», Положення про патрульну службу МВС, Положення про Національну поліцію : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 квіт. 2019р. : (офіц. текст). К.: Паливода А. В. 2019. 104 с.

2. Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник для підготовки до іспиту. Калюк О.М., Константінов С.Ф., Куліков В.А. та ін. . За ред. Кулікова В.А. К.: «Освіта України», 2016. 230 с.

3. Курко М. Н., Біленчук П. Д., Ярмолюк А. А. Поліція України (Національна поліція). Право. №1. 2015. С. 21-28.

Кудімова Олександра Віталіївна,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Гузь Ігор Володимирович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ СИСТЕМ У ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

В даний час одним з перспективних напрямів удосконалення робочого та освітнього процесу поліцейських є застосування мультимедійних технологій. Мультимедіа - це сучасна комп'ютерна інформаційна технологія, яка дозволяє об'єднати в комп'ютерній системі текст, звук, відеозображення, графічне зображення та анімацію (мультиплікацію).

Мультимедійні програмні засоби реалізують наступні види діяльності у підготовці поліцейських:

- перегляд інформації в аудіовізуальному варіанті;
- тренування по теорії з використанням вправ;
- тестування;
- роботу з он-лайн комплексами, тренажерами.

Застосування мультимедійних систем в підготовці поліцейських володіє наступними перевагами в порівнянні з традиційним підходом:

- допускає використання кольорової графіки, анімації, звукового супроводу, гіпертексту;
- допускає можливість постійного оновлення;
- має невеликі витрати на публікацію і розмноження;
- допускає можливість розміщення в ньому інтерактивних веб-елементів, наприклад, тестів або робочих планів;
- допускає можливість копіювання і перенесення частин для цитування;
- допускає можливість нелінійність проходження матеріалу завдяки безлічі гіперпосилань;
- встановлює гіперзв'язок з додатковою літературою в електронних бібліотеках або сайтах.

Мультимедіа дозволяють поєднувати вербальну і наочно-чуттєву

інформацію, що сприяє мотивації поліцейських.

Організація аудиторних занять із застосуванням мультимедіа технологій дає можливість економити час, тим самим інтенсифікуючи виклад необхідного матеріалу, за рахунок використання дуже простих, доступних засобів.

З метою удосконалення організації освітнього процесу з вивчення навчальної дисципліни «Вогнева підготовка» успішна реалізація принципу систематичності й послідовності навчання поліцейських прийомам та правилам стрільби для їх ефективного використання правоохоронцями може здійснюватися за допомогою створення таких сприятливих педагогічних умов - використання інноваційних досягнень методики навчання (мультимедійний тир, презентації, комп'ютерні навчальні системи тощо) [1].

Таким чином, пріоритетними шляхами покращення системи професійної підготовки (перепідготовки) правоохоронців визначимо: впровадження інноваційних методик в освітній процес у вищих закладах відомчої освіти, яке повинно ґрунтуватися на врахуванні ряду факторів:

- використанні системного підходу щодо вибору програмних засобів та систем обробки інформації;
- збільшенні ролі практичної складової у навчанні;
- широке використання інтерактивних і віртуальних тренажерів під час навчання;
- позитивна мотивація і готовність науково-педагогічного складу і слухачів (курсантів) до впровадження сучасних технологій в освітню діяльність.

Нагальною є потреба у закріпленні в Законі України «Про вищу освіту» дистанційної форми навчання (навчання правил і навичок «навігації» в інформаційному просторі), та визначення порядку використання різних методів навчання з метою обміну інформацією щодо опанування навчального матеріалу (мультимедійні лекції, тренінгів, кейс-методу, електроні підручники тощо).

1. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків : ХНУВС, 2019. 364 с

Рибалко Вадим Євгенович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Інформаційне забезпечення органів Національної поліції - це комплекс методів, заходів різного характеру, які забезпечують створення та функціонування інформаційних технологій, а також їх ефективне використання для вирішення покладених на поліцію завдань.

Дійсно, в сучасних умовах поліція поставлена в такі рамки, що на неї покладаються: муніципальні органи, громадські об'єднання громадян, засоби масової інформації, інформаційно-телекомунікаційна мережа Інтернету, а також шляхом звітів посадових осіб (не рідше одного разу на рік) перед законодавчими (представницькими) органами державної влади суб'єктів України, представницькими органами муніципальних утворень і перед громадянами.

Таким чином, на думку автора підрозділи поліції, здійснюють свою діяльність в суцільному потоці інформації, що виходить із зовні (безпосередньо, в сфері тих видів діяльності, для реалізації яких вона створена), всередині системи (з метою внутрішнього побудови) і зсередини (з метою реалізації принципу відкритості та публічності, а також в якості обов'язкової умови організації роботи).

Організаційний зв'язок інформації складається в тому, що остання, будучи атрибутом управління, основною умовою і засобом його реалізації по суті, забезпечує процес управління. Крім того інформаційні потоки надходять в поліцію складають основу виконання обов'язків конкретними підрозділами і службами поліції за основними напрямками її діяльності. Так ж основним змістом процесу управління є вироблення, прийняття і організація виконання рішень, які ґрунтуються на відомостях і даних про внутрішній стан суб'єкта і об'єкта управління і зовнішньому середовищі функціонування. Що дозволяє зробити висновок про необхідність диференціації відомостей, що мають істотне значення для діяльності поліції.

Інформація, яка надходить до органів внутрішніх справ, виконує такі регулятивні функції, як комунікативні, науково-пізнавальні та соціальні. При цьому процес управління являє собою цілеспрямовану діяльність по організації і розподілу інформаційних процесів задля взаємодії соціальної системи з внутрішньоструктурних елементами поліції і зовнішнім

середовищем.

Поняття «інформація», що утворює систему інформації і є основою інформаційного забезпечення в сфері управління органами внутрішніх справ, може бути представлена з різних позицій.

У зв'язку з багатогранністю поняття інформації немає єдиного наукового розуміння цієї правової категорії. Інформація охоплює надзвичайно широке різноманіття взаємопов'язаних, взаємообумовлених і взаємозалежних матеріальних об'єктів і розумових процесів. В цілому сучасна наука трактує це поняття, як правило, в строго певному аспекті розгляду: соціальному, філософському, психологічному. Саме тому, на загальну думку вчених, єдине універсальне поняття інформації та єдина теорія інформації навряд чи можуть існувати, оскільки фахівці різних галузей науки (філософія, біологія, технічні науки) зміст цього поняття трактують виходячи зі свого «галузевого аспекту бачення», і воно «виявляється для них предметом пізнання». Аналогічна ситуація і з поняттям інформації в органах внутрішніх справ (поліції), яка може варіюватися в залежності від сфери (галузі) діяльності, яка покладалася на поліцію. Так, інформація в системі органів внутрішніх справ може бути пов'язана з регулятивною, наглядовою, ліцензійно-дозвільною, адміністративно-юрисдикційною, і іншими видами діяльності, здійснюваними підрозділами і службами поліції, і відображають галузевий принцип їх діяльності.

Правове поняття інформації зводиться до того, що вона являє собою відомості (повідомлення, дані) незалежно від форми їх представлення. Соціальна інформація в сфері діяльності поліції - це синтез різних видів економічної, політичної, науково-технічної, оперативно-службової та ін. інформації, використовуваної в процесі реалізації правоохоронних та інших завдань, покладених на поліцію.

В органах внутрішніх справ система інформації є такі види:

- інформація, що характеризує правові основи діяльності поліції, її зміст, напрямки, принципи, умови виконання, тобто правова інформація;
- інформація, що характеризує стан об'єктів зовнішнього впливу, які здатні суттєво вплинути на виконання поставлених перед поліцією завдань (правопорушення, причини та умови їх вчинення, явища, що виходять за рамки встановленого громадського порядку і особи, які вчинили протиправні діяння), тобто інформація про оперативну обстановку;
- інформація, що характеризує установки концептуальної і ситуаційної середовища, тобто соціальна інформація;
- інформація, що характеризує географічні, політичні, соціально-економічні та демографічні умови, в яких протікає діяльність органів внутрішніх справ (зовнішнє середовище функціонування поліції);
- інформація, що характеризує стан і результати діяльності самої системи органів внутрішніх справ і взаємодіючих з нею об'єктів зовнішнього середовища (громадські формування, суди, прокуратура та ін.), тобто

служба інформація.

1. Литвин В. В. Психолого-правові засади удосконалення професійної діяльності поліцейських патрульної поліції: дис. канд. юр. наук : 19.00.06 / Литвин Вікторія Вікторівна – Київ, 2019. – 261 с. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/14241/1/dysertatsia_lytvyn_vv.pdf

2. Вступ до дисципліни. Основні поняття та терміни. URL: <http://arm.ho.ua/301/1vstup.html>

3. Інформаційне забезпечення органів Національної поліції: основні поняття, завдання, структура системи, характеристика інформаційних підсистем URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/inform_zabezpechennia/materials/rozdil1.html

Руденко Артем Валерійович,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Бойко Олена Іванівна,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБИСТА БЕЗПЕКА ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ

Поліцейські щоденно охороняють життя і здоров'я людей, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань, але під час виконання службових обов'язків часто забувають про власну безпеку. Щоденно, кожний поліцейський, котрий заступає на службу, контактує з десятками, а подекуди й з сотнями людей, в тому числі й з наркозалежними, тими, хто повернувся з місць позбавлення волі, представниками секс-бізнесу тощо. Кожний раз, поліцейський виконуючи свої повсякденні повноваження наражається на можливість захворіти соціально-небезпечними хворобами: туберкульозом, ВІЛом, вірусними гепатитами, COVID-19. Важливо усвідомити, що кожна людина, з якою контактує поліцейський може бути потенційно заражена, таким чином необхідно ставитись й до будь яких біологічних рідин (слина, кров, сперма і т.п) з якими поліцейський може взаємодіяти.

Пандемія коронавірусної інфекції COVID-19 стала справжнім викликом для всього світу, в тому числі й для працівників правоохоронних органів. Всі дії, котрі виконують поліцейські у межах своїх службових

повноважень пов'язані безпосередньо з контактом, особливо це стосується працівників патрульної поліції, котрі здійснюють безпосереднє реагування на виклики. Важливою складовою забезпечення особистої безпеки поліцейських стало їх забезпечення засобами індивідуального захисту: одноразовими масками, респіраторами, захисними рукавичками, захисними щитками тощо. Згідно з паспортом бюджетної програми МВС України на 2020 рік держава витратила 187 мільйонів гривень на придбання засобів індивідуального захисту для поліцейських, які виконують службові обов'язки в умовах поширення коронавірусної інфекції COVID-19, що й демонструє стурбованість держави в необхідності забезпечення поліцейських засобами індивідуального захисту.

Під час здійснення службових завдань пов'язаних з охороною публічної безпеки та громадського порядку, поліцейським необхідно контактувати з населенням з метою належного виконання поставлених задач, а з поширенням коронавірусної інфекції COVID-19 поліцейському необхідно турбуватись не лише про особисту безпеку, сприймаючи кожну контактуючу особу, як потенційно небезпечну, але й розуміти, що й сам поліцейський є можливим розповсюджувачем коронавірусу COVID-19, адже ніхто не може бути гарантовано впевненим у тому, що він не є інфікованим, як наслідок – сам поліцейський може бути небезпечним для своїх колег та оточуючих. Керівним установам профільних відомств важливо контролювати наявність індивідуальних засобів захисту, дезінфекційних розчинів, антисептичних рідин у всіх працівників правоохоронних органів, які контактують з населенням, адже це питання як і державної, так і національної безпеки.

Згідно з останнім звітом МВС України, за час пандемії коронавірусної інфекції COVID-19 зафіксовано майже 50 тисяч фактів захворювання серед працівників МВС, з них 210 померлих, найвищий показник захворюваності серед працівників у Дніпропетровській, Запорізькій області та місті Києві. [1]. Відповідно до частини першої статті 95 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейським гарантується безоплатне медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України [2]. В умовах сьогодення яскраво відображена нездатність національної системи охорони здоров'я активно запобігати розповсюдженню коронавірусної хвороби COVID-19, це стосується й відомчої медицини.

Край важливою є ініціатива з розробки національної концепції захисту працівників поліції від коронавірусної інфекції COVID-19, яка повинна містити як заходи унеможливлення захворювань серед особового складу, так і алгоритм дій після виявлення факту захворювання у працівника поліції. Створення подібного концепту є необхідним для підвищення якості роботи поліцейських, адже кожен працівник буде повноцінно виконувати свої обов'язки тільки тоді, коли буде впевнений в ефективності існуючих гарантій забезпечення його життя і здоров'я, а не декларативність положень передбачених у національному законодавстві.

1. Статичні дані МВС України. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/press-center/news/kilkist-xvorix-pravoohoronciv-mvs-na-covid-19-statistika-stanom-na-22-kvitnya>.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VII із змінами і доп. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

Дацко Андрій Іванович,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Карпенко Олександр Миколайович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Наша держава повинна враховувати позитивний міжнародний досвід із врахуванням національних особливостей формування та діяльності органів Національної поліції.

Особливої уваги заслуговує досвід Ізраїлю та США у розробці та впровадженні корпоративної інтегрованої моделі даних, розробленої для потреб поліції. Як зазначив А. Москвич, цей проект містить кілька ключових елементів. Відповідно, основною корпоративною інформаційною моделлю є каталог інформаційних об'єктів [5, с. 30].

Особливу увагу заслуговує той факт, що, як звичайний словник, він визначає кожен елемент інформації, що використовується різними підрозділами поліції, від ордерів на арешт до листків непрацездатності

Впровадження системи Компстат в Нью-Йорку та її подальше поширення в інших містах США суттєво вплинули на систему інформаційної підтримки американської поліції. В. Уолш визначає Compstat як цілеспрямований процес стратегічного управління, який використовує комп'ютери технологій, оперативної стратегії та підзвітності керівництва з метою формування підходу до підтримки відділ поліції у сфері боротьби зі злочинністю [4, с. 362]

В Ізраїлі також особлива увага приділяється інформаційному

забезпеченню громадського захисту замовлення, і кожен патрульний автомобіль оснащений комп'ютером, який дозволяє дістатися за лічені секунди необхідна інформація, що міститься в базі даних поліцейських інформаційних систем [3, с. 59].

У штабі поліції Ізраїлю діє Відділ оперативної інформації, який має центральний комп'ютер, тобто централізовану базу даних, зокрема про боротьбу зі злочинністю, розвідку та поліцейські операції. Центральний комп'ютер інтегрований з інформаційними банками в усьому світі країна [3, с. 87].

Україна активно впроваджує міжнародний досвід використання різної інформації та інформаційно-телекомунікаційних систем оперативно-пошукового та інформаційно-довідкового призначення

Останнім часом в Україні відбувається інтенсивне впровадження сучасних інформаційних технологій майже у всі сфери життя держави, включаючи діяльність Національної поліції (СНП). Міжвідомчі банки даних та інші комп'ютеризовані системи створюються, впроваджуються та успішно використовуються у боротьбі зі злочинністю.

Міністерство внутрішніх справ України накопичило значний досвід використання сучасних інформаційних технологій, функціонує та постійно вдосконалює систему інформаційного забезпечення, яка забезпечує інформаційну підтримку ОНП при виявленні, розслідуванні та попередженні злочинів, у процесі виявлення та розшуку злочинці. вирішував інші завдання боротьби зі злочинністю. Інформатизація діяльності СНП передбачає впровадження у їх діяльність відповідних інформаційних систем, що вимагає від працівників набуття відповідних знань та навичок у галузі інформаційних технологій.

Інформація - це будь-яка інформація та / або дані, які можуть зберігатися на фізичному носії або відображатися в електронному вигляді (стаття 1 Закону України "Про інформацію" із змінами, внесеними 13.01.2011). Інформація документується або публічно оголошується інформація про події та явища, що відбуваються в суспільстві, державі та навколишньому середовищі (ст. 1 Закону України "Про інформацію" від 02.10.92 р.).

Надійність, своєчасність та повнота інформації особливо важливі для Національної поліції. Відсутність інформації хоча б в одному з цих властивостей призводить до неправильного рішення управління. Різноманітність та великі обсяги інформації часто ускладнюють пошук необхідної інформації. Тому інформація повинна бути організована, врахована та максимально формалізована для її обробки сучасними інформаційними системами.

Вирішення проблем сучасного інформаційного забезпечення має бути досягнуто шляхом запровадження єдиної політики інформаційного забезпечення; створення багатоцільових інформаційних підсистем поліції;

вдосконалення організаційного та кадрового забезпечення інформації одиниці; інтеграція та систематизація інформаційних записів поліції всіх рівнів; розвиток інформаційної мережі; створення умов для ефективного функціонування інформаційного обліку, забезпечення їх повнота, надійність, актуальність та безпеки.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради, 2015. № 40-41. Ст. 379.

2. Щомісячний Інформаційний бюлетень. Москва: ВІНІТИ. 2014. № 10. С. 42.

3. Фильштейн В. Л. Министерство внутренней безопасности и Национальная полиция Государства Израиль: организационно-правовые основы функционирования : монография. Кировоград : Код, 2008. 188 с.

4. Walsh, William F. Compstat: An Analysis of an Emerging Managerial Paradigm. Policing: An International Journal of Police Strategies and Management. 2001. Volume 24. Issue 3. pp. 347–362.

5. О разработке корпоративной информационной системы в английской полиции / пер. Москвичева А. И. Борьба с преступностью за рубежом. Ежемесячный информационный бюлетень. Москва : ВІНІТИ. 2014. № 10. С. 42.

Пашинська Аліна Сергіївна,

курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Тінін Дмитро Геннадійович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ОСВІТИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

Одним з яскравих прикладів, які вказали на необхідність та надали поштовх реформуванню правоохоронної системи в нашій державі можна назвати «революцію гідності» 2014 року. Основною метою реформування стало створення сучасної поліції, яка б була «обличчям» якості, професіоналізму, справедливості та компетентності, а також швидкого реагування і поваги до основоположних прав людини.

Початковим етапом реформи стало створення у 2015 році сучасної

патрульної поліції. Цього ж року у листопаді в системі Міністерства внутрішніх справ України утворено Національну поліцію України.

Реформування Національної поліції України, її інтеграція до Європейських стандартів, зростання кількості протиправних діянь, які дедалі стають складнішими, а також збройна агресія, що відбувається на сході нашої країни зумовлює постійне вдосконалення змісту навчання працівників поліції, в першу чергу які перебувають на вулицях кожного населеного пункту.

З іншого боку, поліцейська діяльність – це сфера, яка передбачає тісну взаємодію з громадою та встановлення зв'язків із громадянами, що потребує соціальної та культурної грамотності співробітників поліції.

Добре освічені й на достатньому рівні підготовлені поліцейські, які володіють сучасними професійними знаннями та навичками щодо протидії злочинності, груповим порушенням публічної безпеки та порядку, своєчасно реагують на повідомлення про вчинення правопорушень та затримують правопорушників тощо – більш пристосовані до якісного виконання завдань передбачених Законом України «Про Національну поліцію України», особливо які виконують професійні обов'язки в зоні ООС.

Враховуючи викладене, одним із ключових елементів реформи правоохоронних органів є реструктуризація системи освіти та підготовки поліції. Зокрема, Національна поліція України спільно з Міністерством внутрішніх справ з метою організації роботи з добору, вивчення та комплектування органів (підрозділів) поліції кваліфікованими кадрами затвердили кваліфікаційну характеристику професії поліцейського, що дало старт розробленню стандарту професійної освіти (компетенції поліцейських). Наступним кроком у реформуванні був наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25.11.2016 N 1252 «Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України».

Цією Концепцією визначені підходи до оптимізації мережі закладів вищої освіти МВС, передбачено удосконалення освітнього процесу, взаємозв'язок науки і практики, вдосконалення системи управління освітою, оптимізацію організаційно-штатної побудови, правового, кадрового, ресурсного та іншого забезпечення освітнього процесу у МВС. [3].

На даний час підготовка висококваліфікованих кадрів для НПУ є одним із головних завдань вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання в системі Національної поліції. Надання ними якісної освіти молоді, які вирішили стати правоохоронцями дозволить їм в майбутньому упевнено нести службу та сумлінно служити суспільству.

Навчання майбутніх правоохоронців, зазначає науковець Федоренко О.І., це цілеспрямований, організований, динамічний процес, інноваційний за своїм характером та адаптований до умов майбутньої професійної діяльності. Результатом якого є засвоєння курсантами відповідних знань; оволодіння вміннями та навичками, необхідними у

професійній діяльності; набуття досвіду їх реалізації та творчого застосування; сформованість пізнавальної і професійної мотивації, усвідомлення соціальної необхідності і цінності професії. [1, с.79-80].

Освітній процес має мотивувати курсантів до навчання, стимулювати їх до активного засвоєння і творчого застосування знань та вмінь, виховання професійно важливих якостей особистості. Безпосередньо це досягається взаємодією викладача і курсанта, відбору відповідного змісту та варіативного застосування викладачем комплексу традиційних та інноваційних методів, прийомів та організаційних форм навчання.

На разі науковці роблять наголос на вдосконаленні практичної спрямованості освітнього процесу у майбутніх правоохоронців, а також використанні сучасних методів навчання та практики за всіма напрямками їх професійної підготовки а саме: тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та психологічної підготовки. Це є дуже важливим тому що без опанування цих предметів, неможливо якісно працювати в правоохоронній сфері. На це вказують практичні фахівці поліції та окремі експерти громадських організацій, які особливо наголошують на деякі проблеми в системі вогневої, тактико-спеціальної та психофізичної підготовки, яка на їх думку, на даний час є недостатньою.

Водночас, можна сказати про позитивний досвід засвоєння та використання курсантами алгоритмів дій поліцейського під час несення служби в типових ситуаціях, пов'язаних з виявленням і припиненням адміністративних та кримінальних правопорушень.

Вивчення алгоритмів дій поліцейських в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення здійснюється в аудиторіях, а практикум на опанування та засвоєння теоретичного матеріалу (алгоритмів дій) - на навчальних об'єктах.

З цією метою, майбутні правоохоронці, працюючи над завданнями, складеними у формі гри мають можливість застосувати накопичені знання й уміння, перевірити свої здібності, аналізувати ситуацію (типову або нетипову), робити узагальнення та висновки. Тобто досягнення зазначених цілей відбувається шляхом «занурення» курсантів в середовище, наближене до реальних умов професійної діяльності.

Враховуючи різні принципи організації поліцейської діяльності, рівень правової культури населення та соціально-економічні умови бездумне копіювання та запровадження системи підготовки майбутніх працівників поліції європейських країн в Україні не матиме позитивного ефекту.

За результатами вивчення літературних джерел можна зробити висновки щодо вдосконалення підвищення підготовки поліцейських та функціонування системи загалом:

1. Роботу з оптимізації освітнього процесу потрібно проводити з урахуванням передових національних і міжнародних стандартів.

2. У ВНЗ зі специфічними умовами навчання для кожного рівня вищої

освіти запровадити принцип спеціалізації.

3. Доречною буде оптимізація навчальних програм підготовки фахівців, а саме скорочення дисциплін, які вивчаються у загальноосвітніх навчальних закладах або не відповідають сфері діяльності МВС України та НПУ, із одночасним збільшенням кількості дисциплін професійного спрямування.

4. Розширити програму первинної підготовки шляхом зміни співвідношення практичної та теоретичної її складової на користь практичної підготовки.

5. Продовжити практику залучення працівників практичних підрозділів НПУ до проведення навчальних занять з курсантами та слухачами у ВНЗ зі специфічними умовами навчання.

6. Слід продовжувати системне застосування в освітньому процесі новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі технологій дистанційного навчання. [2].

Цей перелік не є вичерпним. Він постійно змінюється, доповнюється на підставі наукових досліджень, аналізу та контролю якості процесу навчання, зокрема, шляхом запровадження анонімних опитувань, анкетувань та інших інструментів забезпечення якості. При цьому актуальним буде оцінювання курсантів як навчальним закладом, так й підрозділами поліції, наприклад, під час стажування. Це дасть змогу забезпечити оцінювання рівня оволодіння навичками необхідними для служби. Адже в професії поліцейського важливий саме професіоналізм.

1. Федоренко О.І. Складові сучасної підготовки майбутніх офіцерів поліції допрофесійної діяльності. ХНУВС в системі підготовки кадрів в Україні: матеріали всеукр. наук.-прак. конф. (Харків 26.09.2014). ХНУВС, 2014. С. 79-81.

2. Сокурєнко В. Особливості професійного навчання працівників поліції в сучасних умовах: закордонний досвід та можливості його використання в Україні. Матеріали всеукр. наук.-прак. конф.: Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2016. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/187222155.pdf>.

3. Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України: Наказ МВС України № 1252 від 25.11.2016 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MVS675?an=1>.

4. Системи освіти та підготовки поліції в регіоні ОБСЄ / Автори: Хатія Деканоїдзе, Мадлен Хелашвілі: Київ, 2018. – 164 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/e/2/423404.pdf>.

Токар Максим Вікторович,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Волков Юрій Михайлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБИСТА БЕЗПЕКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

Діяльність Національної поліції України в більшості випадків пов'язана з небезпекою та стресовими ситуаціями. Можливість нападу на поліцейського існує під час патрулювання, чергування і навіть носіння форми та зброї. Практика показує, що особиста безпека Української національної поліції ще недостатня, оскільки значна кількість правоохоронців щороку гине та отримує серйозні поранення, каліцтва, психічні захворювання або самогубство. Водночас, загостренню проблеми безпеки життєдіяльності працівників Національної поліції України сприяє також криміногенна ситуація, що склалася в суспільстві. У зв'язку з цим проблема особистої безпеки поліцейського при виконанні службових обов'язків має велике значення для існування та розвитку суспільства. З урахуванням зазначеного постає необхідність окреслити досвід з приводу забезпечення особистої безпеки поліцейських під час виконання ними службових обов'язків. Виходячи з цього, метою даної роботи є окреслення досвіду з приводу забезпечення особистої безпеки поліцейських під час виконання ними службових обов'язків.

Забезпечення особистої безпеки поліцейського визначається його індивідуально-психологічними особливостями, рівнем фізичного розвитку та інтелекту, рівнем моральних якостей, рівнем та змістом віктимності, професійними навичками та вміннями вирішувати конфліктні ситуації, вмінням самостійно аналізувати діяльність, розробляти нові елементи, стратегії і тактики, вдосконалення засобів і методів ефективного виконання оперативно-службових завдань. Практичний досвід співробітника поліції показує, що для нього характерніше ігнорувати небезпеку, навмисно блокуючи думки про неї, що надзвичайно шкідливо. В екстремальній ситуації такі особи втрачають самоконтроль і спостерігається демобілізація

розумової діяльності, що призводить до неадекватної реакції під час роботи [1, с. 80]. В Україні вже накопичений досвід підготовки працівників Національної поліції України до дій у критичних ситуаціях, забезпечення їх особистої безпеки. Наприклад, у своїй монографії «Надзвичайно професійна підготовка до екстрених заходів» Козяр М.М. наголошує, що, опанувавши професію, правоохоронець повинен постійно працювати над створенням «особистого» набору інструментів та прийомів особистої безпеки. А також рекомендує наступні інструкції [2, с. 136] :

- завжди відображати і оцінювати все, що відбувається під час екстремальної ситуації, відпрацьовувати вміння передбачати дії супротивника на крок вперед

- враховувати час «запізнення» (проміжок часу між думкою і дією) і час на постріл

- навчитися керувати навколишнім простором (звуки, предмети, людей, рухи тощо)

- вибирати та використовувати своє місцезнаходження як позицію, щоб створити перевагу в конкретній ситуації

- перед службою перевірте свій фізичний та емоційний стан

- перед роботою перевірити зброю, спорядження, транспорт

- ніколи не залишайте підозрілу особу поза увагою

- злочинця важко визначити лише за ознаками зовнішності, тому очікувати непередбачуваного відпрацьовувати навички швидко діставати та перезаряджати зброю (наприклад, на ходу, у темряві та в інших складних умовах) контролювати ситуацію у просторі навколо свого місце знаходження, поділивши умовно його на сектори, узгоджуючи свої дії з напарником

- за потреби використовуйте кодові слова, фрази та жести для передачі інформації

- у разі небезпеки діяти активно, завжди пам'ятайте про обережність.

Обов'язковим елементом будь-якої програми тактики спілкування є вивчення мови тіла та реакцій на стрес, що дозволяє поліцейським краще розуміти ворога та передбачати його дії, а також правильно реагувати на них, правильно обираючи техніку [3].

Хочу зазначити, що одним з найважливіших факторів безпечної поведінки поліцейського є набір методів забезпечення особистої безпеки під час спілкування в різних соціальних групах та здатність протистояти провокаціям.

Підсумовуючи вищесказане, хочу зазначити, що питання особистої безпеки працівників Національної поліції України, завданням якого є забезпечення безпеки громадян, залишається надзвичайно актуальним і сьогодні. Перш за все, для кожного працівника поліції зниження рівня факторів ризику до реального мінімуму гарантує збереження життя та здоров'я, нормального психічного стану та здатності працівника виконувати

функціональні завдання, професійні завдання в повсякденних та екстремальних ситуаціях.

1. Особиста безпека працівників органів внутрішніх справ та охорона праці в галузі: навч.-практ посіб./уклад. В.П. Оліградський, В.Я. Долішня. - Івано-Франківськ, 2004. - С. 79-80.

2. Козяр М.М. Екстремально-професійна підготовка до діяльності у надзвичайних ситуаціях: монографія/М.М. Козяр. - Львів: СПОЛОМ, 2004. – 376 с.

3. Соболев Є.Ю. Досвід організації та діяльності поліції провідних країн Європи / Є.Ю. Соболев, С.С. Коломойцев 11 Форум права. – 2012. - № 31 (2). - С. 461-463.

Карась Ілона Сергіївна,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Гузь Ігор Володимирович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ СИСТЕМ У ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Одна з тенденцій розвитку сучасного суспільства – інформатизація загальної і професійної освіти, яка є обов'язковою умовою підготовки конкурентоздатних фахівців які в умовах такої напруженої криміногенної ситуації будуть охороняти спокій та порядок наших громадян. Тільки володіючи достатнім рівнем технологічної підготовленості та «інформаційної культури», молодий фахівець здатний адекватно діяти в навколишньому світі, орієнтуватися в проблемних ситуаціях, знаходити раціональні способи їх вирішення [1].

Аналізуючи науково-педагогічний аспект інформатизації освіти, учені відзначають, що застосування інформаційних технологій у підготовці кваліфікованих спеціалістів сприяє:

1) удосконаленню стратегії відбору змісту освітніх програм, методів та організаційних форм навчання відповідно до задач розвитку особистості в умовах інформаційного суспільства;

2) розширенню видів навчальної діяльності за умови реалізації сучасних технологій (комп'ютеризовані курси навчання, інформаційно-

довідкові та експертні системи, мультимедійні технології, «віртуальна реальність»);

3) переходу від авторитарного, ілюстративно-пояснювального навчання до проблемного, творчого, що передбачає оволодіння студентами вмінням самостійно здобувати нові знання, використовуючи технології інформаційної взаємодії з імітаційними моделями об'єктів, процесів і явищ [2].

Професійна діяльність працівників правоохоронної системи має свою специфіку, яка вимагає не лише професійної компетентності поліцейського, а й певних особистісних якостей від яких залежить ефективність виконання службових завдань. Так, у працівника поліції може виникнути низка проблем якщо у вирішенні професійних завдань він обмежується лише правовою стороною питання. Крім знання і дотримання закону, поліцейському необхідно вміти аналізувати вчинки людей, знімати психоемоційне напруження і встановлювати контакти з громадянами, долати психологічні бар'єри в комунікації з різними верствами населення, працювати в умовах дефіциту часу та інформації, в у мовах високих нервових навантажень, в напружених (конфліктних екстремальних) ситуаціях, нести відповідальність за наслідки своїх слів і рішень тощо [3].

Сучасний стан застосування інформаційних технологій у всіх галузях потребує розширення їх впровадження у діяльності правоохоронних органів. Так, в органах внутрішніх справ накопичено чималий досвід застосування сучасних інформаційних технологій у боротьбі зі злочинністю. Слухачі магістратури Національної академії внутрішніх справ повинні досконало володіти навичками використання сучасних інформаційних технологій в управлінні, зокрема, в управлінні науково-педагогічною діяльністю [4].

Отже, можна зробити висновок, що під час несення служби і виконання професійних обов'язків працівник поліції повинен бути уважним, витриманим та неупередженим у власних діях. Тому одним із пріоритетних завдань професійно-психологічної підготовки працівників поліції має стати створення у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання нових мультимедійних систем задля якісного забезпечення навчального процесу.

1. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності. Монографія / Кер. авт. кол. М. Я. Швець; за ред. В. В. Дурдинця та ін. – К.: Навчальна книга, 2005. – 639 с.

2. Саницький В.А., Карацюба А.М., Святобог В.В. та ін. Система інформаційного забезпечення ОВС України: Навчально-практичний посібник / За ред. Л.В. Бородича. - К.: РВВ МВС України.-144 с.

3. Інформатизація управління в органах внутрішніх справ: Посібник / В.Г.Хахановський, П.П.Підюков, В.М.Смаглюк та ін. - К.: НАВСУ, 2003.- 216 с.

4. Сайт Національної академії внутрішніх справ. URL: www.naiu.kiev.ua

Ананійчук Б.О.,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тимофєєв Володимир Павлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Професія поліцейського передбачає підвищену небезпеку та виконання службових обов'язків в екстремальних умовах. Вогнева та тактична підготовка правоохоронців відіграє важливу роль для виконання повноважень, покладених на Національну поліцію України. Та треба відзначити, що проблема психологічної готовності поліцейського до застосування вогнепальної зброї досі залишається повністю не вивченою. Цей аспект є «одним із найболючіших, найважливіших та спірних питань не тільки у нашій повсякденній практиці, але й теорії», – писав ще у 1928 р. А. Мемнонов [1]. Відсутність наукової літератури щодо формування психологічної стійкості поліцейських і зумовлює актуальність дослідження теми.

Слід зазначити, що застосування вогнепальної зброї є винятковим крайнім заходом та може здійснюватися тільки спеціалізованими суб'єктами. Про специфічність та високу відповідальність застосування цього заходу свідчать наступні фактори :

- 1) наслідки застосування порівняно з наслідками всіх інших заходів найбільш сурові;
- 2) підстави застосування зброї визначено детально і вичерпно в ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію»;
- 3) від того, наскільки правильно поліцейський оцінить ситуацію, характер правопорушення та відповідно прийме рішення, залежить життя та здоров'я людини.

Не можна оминути увагою той факт, що поліцейські часто бояться застосовувати вогнепальну зброю навіть у разі, коли є всі підстави для цього. Це зумовлено, по-перше, страхом карної відповідальності, адже непропорційність чи безпідставне застосування цього заходу тягне за собою відповідальність. По-друге, правоохоронці побоюються негативної реакції

керівництва на факт застосування вогнепальної зброї. Щодо рівня стресогенності, то на стресостійкість працівників поліції впливають також ситуації, пов'язані із застосуванням вогнепальної зброї та смертю колег під час виконання службових завдань [2].

Принагідно сказати, що важливе значення має морально-етичний фактор. Кожна людина має свої цінності та уявлення про добро і зло. Побоювання перед застосуванням зброї може бути зумовленим страхом відчувати провину після вогневого контакту та страхом скоїти те, що суперечить всезагальному розумінню гуманності.

Суттєву роль при прийнятті рішення поліцейським про застосування чи незастосування вогнепальної зброї відіграє рівень його професіоналізму. Тут ключовою є впевненість у правомірності застосування цього заходу та рівень володіння навичками стрільби й пересування. Поліцейський має вміння передбачати поведінку правопорушника, аби бути завжди готовим дати відсіч. Світова статистика показує, що для поліцейських імовірність застосування зброї проти порушника зі зброєю є досить високою, тому володіння табельною зброєю є важливою якістю поліцейського-професіонала своєї справи [3].

Вважаємо за доцільне запровадження занять з психологічної підготовки до застосування вогнепальної зброї для майбутніх правоохоронців, яких готують в закладах вищої освіти МВС України. Фактор страху перед стрільбою у курсантів виникає ще під час навчання, адже від точності виконання вимог вправи, дотримання заходів безпеки та влучності стрільби залежить оцінка. Схиляємося до думки, що ефективними будуть тренувальні заняття з вогневої підготовки для курсантів, на яких відпрацьовуватимуться навички стрільби, однак це не відобразатиметься в журналі успішності, а матиме важливе практичне значення. Потребує удосконалення й стан організації подальшого психологічного супроводження правоохоронців щодо їх індивідуальної підтримки під час несення ними служби, котру повинні надавати підрозділи психологічного забезпечення ГУНП в областях. В результаті таких занять у працівників поліції мають закріпитися наступні якості:

- стійкість центральної нервової системи до дії несприятливих чинників;
- здатність контролювати свої емоції, брати себе в руки і відключатися від факторів навколишнього середовища;
- здатність зосереджувати свою увагу, концентруватися на головному – влучному пострілі.

Ефективними, на нашу думку, можуть стати тренінги для поліцейських, на яких розглядатимуться питання застосування вогнепальної зброї на ураження. Для цього слід залучати фахівців з екстремальної психології та використовувати інтерактивні тири, моделювати та розробляти конкретні алгоритми дій в екстремальних ситуаціях та ін.

Підсумовуючи вищезазначене, треба сказати, що сьогодні необхідним є проведення психологічних занять з особовим складом Національної поліції для забезпечення високого рівня сформованості психологічної готовності до вогневого контакту під час несення служби, а також відмінного володіння вогнепальною зброєю.

1. Мемнонов А. О применении оружия. Административный вестник. 1928. № 4. С. 27
2. Малічевський В.І. Психологія застосування вогнепальної зброї на ураження : деякі соціокультурні та практичні аспекти. *Наукові записки*. Вип. 2. 2001. С. 191–195.
3. Флоря В. Применение огнестрельного оружия сотрудниками полиции (милиции) в пределах необходимой обороны. *Закон и жизнь*. 2010. №12. С. 4–7.

Антипова Аліна Костянтинівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Лопаєва Олена Миколаївна,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОМУНІКАЦІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО З ОСОБАМИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇХ ПСИХОТИПУ

У своїй професійній діяльності працівники правоохоронних органів безпосередньо контактують з громадянами, саме тому актуальність комунікацій з людьми в залежності від їх психотипу посідає важливе значення для кожного поліцейського.

Відповідно до статті 33 Закону України «Про Національну поліцію» нам стає зрозумілим, що опитування особи виступає однією з основоположних засад виконання працівниками поліції свої службових повноважень. Саме тому ми наголошуємо на вміннях поліцейського правильно контактувати з будь-якою людиною [1].

Важливим аспектом також виступає стаття 63 Конституції України, яка регламентує право особи на відмову від дачі показань та пояснень, що виступає важливим аспектом у діяльності правоохоронних органів, тому дуже важливо для працівників поліції вміти розговорити людину [2].

У психології розрізняють так звані акцентуації характеру. Акцентуація

– надмірне підсилення, загострення окремої риси характеру, підвищена чутливість до одних психотравмуючих впливів при достатній витривалості до інших («слабке місце»). Серед основних акцентуацій характеру розрізняють: 1) істероїдів; 2) епілептоїдів; 3) параноялів; 4) шизоїдів; 5) гіпертимів; 6) емотивів; 7) тривожний тип.

Відтак ми пропонуємо розглянути тактику комунікації патрульних з трьома найбільш поширеними групами людей, а саме істероїдів, шизоїдів та тривожного типу.

Говорячи про комунікацію з істероїдним психотипом, необхідно звернути особливу увагу, що під час спілкування вони часто прикидаються хворими, мають схильність до постійних скарг та намагаються таким чином піти від розмови. Даний тип буде постійно намагатися відволікти поліцейського від початкової теми спілкування, а у випадку якщо це не буде давати бажаних наслідків може вдатися до істерики.

Розглядаючи комунікацію з даною особою найкращим варіантом для працівників поліції буде прийняти позицію слухача. Відтак тактично вірним у даному випадку буде робити вигляд, що ви йому повністю довіряєте. До того ж даний вид дуже легко спіймати на брехні, відтак на прохання повторити ситуацію він просто не зможе з точністю це зробити.

Перевіряючи таку особу на детекторі брехні необхідно розуміти, що даний психотип цілковито вірить в свою брехню, а вчиненні ним дії швидко витісняються у несвідоме [3].

Комунікацію поліцейського з шизоїдним психотипом необхідно будувати враховуючи його інтровертність. Відтак починати спілкування з даною особою дуже важко, адже його захисною реакцією виступає закриття. Необхідно розуміти, що брешучи вони часто перестрибують з однієї теми на іншу при цьому не пов'язуючи їх між собою.

Необхідно зауважити що під час спілкування з даною особою працівнику поліції варто уникати оцінки його дій або ж критики, адже вони дуже чутливі до даних проявів. Також під час спілкування необхідно ставити їм задачі орієнтовані на кінцевий результат, оскільки вони не сприймають сам процес. Також вини погано переносять дискомфорт, у такій ситуації вони не можуть зосередитись на питаннях, а отже чітку відповідь отримати буде нереально.

Комунікуючи з тривожним психотипом працівнику поліції варто підтримувати його та проявляти до нього інтерес та довіру. Також як і шизоїди вони не люблять критику тому не варто проявляти хоча б натяк на недовіру або оцінку його дій. Під час спілкування даний тип потребує чітких інструкцій. Також необхідно наголосити, що не можна залишати дану особу без моральної підтримки, адже вони одразу можуть втратити контакт, а його відновлення буде вкрай важким, якщо не сказати майже неможливим.

Отже, ми можемо дійти висновку, що для працівників поліції вкрай важливо розуміти, особливості кожного з психотипів, адже за допомогою

даних навичок можна знайти спільну мову з кожним й отримати необхідну для їх подальшої роботи інформацію.

1. Закон України: «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII, поточна редакція 31.08.2018. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/ed20180831#Text>

2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР, поточна редакція 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Чалова Ю. Практический профайлинг: искусство прогнозировать мотивы тех, кто рядом с вами. ОАО Издательская группа «Весь», 2018. URL: <http://maxima-library.org/component/maxlib/b/468501?format=read>

Безрідна Наталія Олександрівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тимофєєв Володимир Павлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Необхідність вогневої підготовки полягає у тому, щоб майбутні працівники уміли вправно поводити себе у ситуаціях пов'язаних з застосуванням вогнепальної зброї, ефективно виконували поставленні завдання під час несення служби, а головне діяли відповідно до вимог законодавства України. У першу чергу, для цього курсанти ЗВО зі специфічними умовами навчання повинні постійно підвищувати рівень своїх знань та умінь. Мета даної теми полягає у необхідності підвищення психологічних, фізичних здібностей та необхідних знань курсантів, для того, щоб вони змогли захистити не тільки себе, але й оточуючих використовуючи знання які були придбані під час навчання ЗВО. Головним завданням є вивчення питань організації занять з вогневої підготовки, які у кінцевому результаті повинні показати достатній рівень первинної професійної підготовки вперше прийнятих юнаків та дівчат на службу до підрозділу Національної поліцію.

Усі сфери життєдіяльності людини потребують висококваліфікованих поліцейських. Під час навчання у закладах вищої освіти зі специфічними

умовами це завдання покладається на професійну освіту. Тому підготовка курсантів визначається системою педагогічних умінь та характером удосконалення здібностей майбутніх фахівців у своїй діяльності. Спираючись на вищевикладене, акцентуємо увагу на те, що система професійної освіти враховує всю специфіку підготовки в установах. Особливе місце цей процес займає у вивченні дисципліни «Вогнева підготовка» курсантами, адже саме вона є головною під час виконання службових обов'язків під час несення служби з вогнепальною зброєю. Виходячи з вищевикладеного, дана тема є досить актуальною, як у практичному, так і в науковому значенні.

Під час навчання, курсанти розуміють, що їм доведеться працювати з агресивно налаштованими особами, що знаходяться в емоційно збудженому стані. У таких випадках провідну роль займає ще й тактична підготовленість, яка тісно пов'язана з вогневою підготовкою курсантів. Але більшість науковців-практиків наголошують на тому, що існують певні проблеми в вогневої підготовці майбутніх поліцейських, які потрібно удосконалювати.

Тому щоб удосконалювати навички з вогневої підготовки, потрібно звертати увагу на головні завдання під час проведення занять, які включають форму теоретичної та практичної підготовки, що передбачає відпрацювання практичних питань організації дій, виконання прийомів, навчально-бойових нормативів [1].

Найбільш важливим для удосконалення навчального процесу з вогневої підготовки є використання психології:

- Психологічні процеси придбання знань та умінь;
- Обґрунтування особливостей вікового психологічного розвитку;
- Психологічний аналіз особистісних здібностей;
- Прояви психологічних властивостей у навчанні: характеру, волі, темпераменту тощо;
- Оцінка душевного і морального стану в підготовленості до дій в екстремальних ситуаціях [2, с. 418].

Отже, належна організація вогневої підготовки суттєво впливає на подолання проблемних питань, що стосуються життя та здоров'я працівників поліції під час несення служби. Зрозуміло, що невдало сплановані дії під час попередження та припинення правопорушень призводять до втрат особового складу.

Сімко Р. Т. стверджує, що наслідком таких випадків є відсутність практичних занять порядку дій в екстремальних ситуаціях та недостатній рівень сформованості необхідних особистісних якостей [3, с. 30].

Потрібно пам'ятати про те, що кожне застосування вогнепальної зброї може бути летальним випадком. Щоб уникнути таких тяжких наслідків необхідно вміти налагодити контакт з правопорушником, розуміти його особистісні якості. Тому науковець Литвин В.В. наголошує на тому, що особливості комунікації займають провідну роль в конфліктних ситуаціях, які можна вирішити завдяки вірній поведінці працівників під час спілкування

з особами [4, с. 86].

Звертаємо увагу на те, що вогнева підготовка курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання має позитивний вплив не тільки на результати професійного навчання, а і на формування службової взаємодії, що сприяє підвищенню рівня внутрішньої колективної взаємодії.

Виходячи з вищевикладеного можна стверджувати, що заняття, які сприяють удосконаленню вогневої підготовки курсантів, покращують знання стосовно зовнішніх проявів загрози з боку правопорушника та психологічну підготовленість, навчають умінням контролювати ситуацію ті дії осіб без ескалації конфлікту. Тож підвищувати рівень вогневої підготовленості можливо через методи навчання освітнього процесу або практичні заходи. Проте зазначені заходи потребують наукових досліджень.

1. Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних закладів України : наказ Міністерства оборони України від 20.07.2015 № 346. Дата оновлення: 20.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15#Text>

2. Єрьоменко Е.А. Організація занять з бойового хортингу, тактичної, вогневої та фізичної підготовки співробітників органів внутрішніх справ. Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. Мін-во фінансів України. Університет ДФС України. Ірпінь. 2020. С. 415-427.

3. Бондаренко В. Особливості тактичної підготовки працівників підрозділів патрульної поліції. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2017. № 3. С.28-40.

4. Литвин В.В. Професійне спілкування патрульних поліцейських із різними категоріями громадян. Юридична психологія. Київ : Національна академія внутрішніх справ. 2016. №1 (18). С. 84-92.

Бикова Т.О.,

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Слід почати з головного, аналіз літератури дав підстави вважати, що роботи в напрямку даної теми не проводились в повному об'ємі, тому є

потреба у розгляді даного питання сьогодні. Актуальність розгляду полягає у вищеперерахованому.

Одним із найбільш важливих напрямків забезпечення профілактичної діяльності Національної поліції виступає інформаційне забезпечення, завдяки якому органи поліції отримують необхідну для профілактичної роботи інформацію, а також забезпечуються багатофункціональною системою її обробки, аналізу та систематизації.

Також інформаційне забезпечення тому і розглядається, як правило, у нерозривному зв'язку з аналітичним, оскільки сама по собі інформація без її належної обробки та системного аналізу, не може бути використана з достатньою ефективністю. Інформаційне забезпечення діяльності підрозділів Національної поліції є чи не найважливішим серед інших процесів, адже саме через інформаційне забезпечення проходить безліч питань та висновків роботи органів.

Розглянемо проблеми, що постали перед даною темою та їх шляхи усунення. Інформація, яка здобувається і використовується співробітниками підрозділів Національної поліції України, повинна бути упорядкованою, тому що в інакшому випадку потрібні відомості знайти важко чи просто неможливо. В цьому і полягає основна проблема [2, с. 576]. Саме тому в діяльність підрозділів Національної поліції України впроваджено автоматизовану інформаційну систему, яка стала опорою не тільки в адміністративній діяльності поліції, а й у боротьбі зі злочинністю загалом.

Зауважимо наступне, будь-яка вхідна інформація, незалежно від джерела її надходження або походження, підлягає обов'язковій реєстрації або, якщо ця інформація отримана в недокументальній формі, підлягає документуванню. Але це зручно, адже все можна обробити оперативно, не передаючи багато інформації іншим.

Слід зазначити, що відображення інформації у візуальній формі здійснюється на кінцевому терміналі – спеціальному пристрої. Відомості, отримані в такій формі, фіксуються та використовуються у відповідності до Закону «Про телекомунікації» [3, с. 379].

Тут є проблема саме несправності техніки та багато іншого. Але інформаційне забезпечення – це така система, яка повинна постійно удосконалюватись з плином часу.

Нині ми маємо активну інформаційно-аналітичну діяльність в правоохоронних органах. Свідченням чого є заходи Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення Міністерства внутрішніх справ України щодо розроблення і введення в експлуатацію інформаційних підсистем.

Крім того, на нашу думку, проведення кодифікації інформаційного законодавства дозволить в цілому покращити інформаційно-аналітичну діяльність Національної поліції. Так, у науковій літературі зауважується про необхідність удосконалення інформаційно-аналітичної складової у діяльності

Національної поліції. Основним завданням інформаційних підсистем є збір, накопичення, зберігання та обробка інформації з метою виконання завдань по боротьбі та попередженні правопорушень [1].

Інформаційне забезпечення відіграє важливу роль в діяльності працівників поліції, адже в їх роботі, насамперед, постає постійна передача інформації, обробка та відтворення, тому дуже важливо саме сьогодні робити усе можливе, аби удосконалювати апарат інформаційного забезпечення.

Таким чином, напрямками вирішення поставлених проблем є: кодифікація законодавства у інформаційній сфері шляхом прийняття Інформаційного кодексу України та включення у зазначений акт окремого розділу щодо інформаційного забезпечення діяльності поліції; залучення міжнародної фінансової допомоги для покращення технічного забезпечення структурних підрозділів Національної поліції; розробка та реалізація єдиної політики інформаційного забезпечення діяльності поліції; налагодження взаємодії поліції з населенням у інформаційній сфері; впровадження нових форм і методів інформаційного забезпечення Національної поліції; правове виховання через засоби масової інформації.

1. Про захист персональних даних громадян : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URI: <http://zakon.rada.gov.ua>

2. Беляков К.І. Інформатизація в Україні: проблеми організаційного, правового та наукового забезпечення : монографія. К. : КВІЦ, 2008 576 с

3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.

Васильченко Карина Ігорівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОПТИМІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

Сьогодні в нашій країні перебуває в стані воєнних дій. А через те, що вони наразі здійснюються на сході України ми постійно перебуваємо під загрозою. Зараз в нашій державі дуже багато не зареєстрованої зброї. Саме

через це нам вкрай необхідний захист з боку правоохоронних органів.

Через це на сьогодні дуже гостро постає питання саме професійної підготовки правоохоронців. Так на сьогодні розроблено декілька напрямків для навчання на майбутніх правоохоронців. Також є можливість покращувати свої знання. Проте порівнюючи досвід навіть найближчих наших європейських сусідів ми розуміємо, що наразі в нас істотні прогалини в підготовці наших правоохоронців.

Відтак в правоохоронних органах нашого найближчого сусіда, а саме Польщі. Система підготовки має рівневу структуру. Саме це дає можливість правоохоронцям набратися досвіду, а вже потім переводитися на вищі посади. Також перед прийняттям на навчання з майбутніми працівниками поліції проводять співбесіди, тестування, психологічні аналізи, медичні перевірки та фізичні іспити. Саме такий підхід виявляє людей котрі справді розуміють сутність цієї професії [1].

Також у порівнянні з Україною тривалість підготовки значно менша. При цьому майбутнім правоохоронцям надають лише необхідні у подальшій роботі навички та практичні поради [2, с. 10].

Саме тому порівнюючи систему підготовки правоохоронців в Україні та інших більш розвинутих державах ми розуміємо, що рівень нашої підготовки занижений. Тривалість підготовки працівників правоохоронних органів, хоча й зменшується, проте залишається надто тривалою. При чому при підготовці ми можемо спостерігати надмірне навантаження на теоретичні предмети [3].

Тому для покращення рівня освіти майбутніх правоохоронців необхідно збільшити кількість практичної підготовки. Так необхідно збільшити навантаження на такі дисципліни, як: вогнева підготовка, тактична підготовка та спеціальна фізична підготовка. При цьому необхідно зменшити навантаження на теоретичні предмети. Переглянути дисципліни котрі мають під собою однакові підгрунтя та об'єднати їх.

Також на сьогодні для правоохоронців важлива психологічна підготовка котра забезпечить їх нормальну роботу в стресових ситуаціях. Тому необхідно розробити комплексне навчання з психологічної підготовки та допомоги правоохоронцям. Наразі вже існує наказ МВС «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських», проте на разі залишається не розвинутою підготовка працівників правоохоронних органів саме з психологічної сторони [4].

Тож для того щоб покращити навчання в таких закладах необхідно:

- Надавати більше часу саме для практичних дисциплін, насамперед вогневої та тактичної підготовки;
- Об'єднати дисципліни котрі дублюють питання один одного, це

необхідно для того щоб зменшити навантаження на здобувачів вищої освіти;
- Розробити план практичного відпрацювання набутих теоретичних знань;
- Розробити програму психологічної підготовки.

Відтак ми можемо зробити висновок для покращення підготовки кадрів в Національній поліції України нам необхідно переглянути систему підготовки. Необхідно зменшити навантаження на теоретичні предмети та більше уваги приділяти практичним. Також ми повинні більш якісно відбирати кандидатів в майбутні правоохоронці. До того ж важливим аспектом повинна виступати й психологічна підготовка. Тому ми можемо зробити висновок, що наразі нам необхідно реформувати систему підготовки працівників правоохоронних органів.

1. Мартиненко О. Система підготовки польської поліції. URL: <http://khp.org/index.php?id=1399022448>

2. Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів І міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 20 трав. 2016 р. / МВС України, Департамент патрул. поліції України; Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки. Харків: ХНУВС, 2016. 175 с.

3. Наказ МВС України від 26.01.2016 №50: «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», поточна редакція 17.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#n619>

4. Наказ МВС України від 06.02.2019, № 88: «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19>.

Григор'єва Наталія Віталіївна,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Лопаєва Олена Миколаївна,
старший викладач
кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НЕОБХІДНІСТЬ ДОТРИМАННЯ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ ЗІ ЗБРОЄЮ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Поліцейський кожного дня, кожної хвили виконує свої службові обов'язки, та йому приходить мати справу з дуже небезпечними злочинцями. Йдучи на службу, він не знає, що саме підготував для нього

новий день, а тому необхідність досконалого знання заходів безпеки при поводженні зі зброєю, а і нормативно-правові підстави застосування вогнепальної зброї є невід'ємним елементом діяльності поліцейського.

Зокрема, основні нормативно-правові підстави застосування вогнепальної зброї передбачені статтею 46 Закону України «Про Національну поліцію України». А от щодо заходів безпеки при поводженні зі зброєю, то вони найперше регламентовані Наказом Міністерства внутрішніх справ України №70 від 01.02.2016 року «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю». Цей Наказ призначений для забезпечення особистої безпеки поліцейських, запобігання загибелі, поранення і травмування самих поліцейських, а також інших осіб під час поводження зі зброєю.

Мету та значення цих нормативно-правових актів побачити досить не складно, та все ж таки хотілося б детальніше пояснити.

Поліцейських ще при навчанні змушують викладачі та керівники стрільб досконало знати, та не просто знати, але і дотримуватися заходів безпеки при поводженні зі зброєю. Вважаю, що це в нашій діяльності найголовніше. Головне не тільки бачити та тримати в своїй руці зброю, а й відчувати її, зливатися з нею в одну постать. Саме тоді дотримання заходів безпеки з нею буде найпростішою справою.

Також немало важливим в підготовці поліцейського є психологічний рівень підготовки. А тому далі буде йти мова не лише про поліцейського, а й про стрільця взагалі.

У процесі навчально-тренувальних занять часто доводиться спостерігати, наскільки впевнено стрільці поводяться з навчальною зброєю, на вогневому рубежі – зовсім інша ситуація. Стрільба асоціюється в них з почуттям страху, який часом домінує в роботі центральної нервової системи. Ці почуття загальмовують всю її функціональну діяльність і викликають стан зайвої напруженості організму стрільця [1, с. 35–38]. Характерними ознаками такого стану є:

- підвищення частоти пульсу, спітнілі долоні й прискорене дихання;
- розкоординація рухів і, як наслідок, утрата стійкості й рівноваги при приготуванні, збільшення тремору рук і коливань зброї;
- прискорення рухової реакції або реакції на рухомий об'єкт.

Всі ці фізичні й психологічні зміни в сукупності вкрай негативно впливають на техніку стрільби. Взаємозв'язок між змінами в техніці стрільби й психологічним станом стрільця залежить від його індивідуальних особливостей, рівня підготовленості, а також від інших умов, в яких він знаходиться. [4, с. 122-124]. Психологічна підготовка стрільця – це процес, спрямований на створення його оптимального психологічного стану та формування постійної внутрішньої готовності, яка сприяє реалізації найбільш досконалої техніки стрільби в умовах стресових ситуацій [2, с. 333]. У процесі психологічної підготовки стрільця повинні закріпитися

наступні якості:

- уміння впливати на себе, опанувати себе й не відволікатися на сторонні чинники, що заважають виконанню влучного пострілу;
- здатність концентрувати свою увагу під час виконання пострілу;
- упевненість у своїх силах, сміливість і рішучість, винахідливість та ініціативу;
- стійкість центральної нервової системи до впливу несприятливих факторів;
- здатність використання аутогенного та ідеомоторного тренування.

Важливими складовими частинами психологічної підготовки стрільця є ідеомоторне і аутогенне тренування. Ідеомоторне тренування являє собою уявне відтворення раніше вивчених прийомів і дій. Ідеомоторний настрій сприяє приведенню до готовності всього психофізичного апарату стрільця (спеціальних відчуттів, сприйняття й необхідного м'язового тону) і створює оптимальний стан нервових структур, відповідальних за реалізацію цілеспрямованих рухових навичок.

Інша особливість ідеомоторного тренування полягає в тому, що вона конкретизує увагу стрільця на правильності виконання прийомів стрільби і якоюсь мірою відволікає від результативного моменту стрільби [5, с. 366]. У процесі ідеомоторного тренування інструктор, перевіряючи в стрільця почуття тимчасового інтервалу, відведеного на виконання вправи у швидкісній стрільбі, може реально оцінити рівень його психологічного стану.

Якщо стрілок занадто прискорює свої уявні операції, то можна з упевненістю сказати, що він знаходиться в занадто збудженому стані. Натомість, зайве затягування уявної стрільби – вірна ознака млявості учня. Сам процес ідеомоторного тренування полягає в тому, що стрілець, залишаючись у пасивно-розслабленій позі, зосереджує свою увагу тільки на моментах, безпосередньо пов'язаних з виконанням пострілу. Причому послідовність виконання пострілу в його діях повністю зберігається.

Стрілець, який володіє прийомами ідеомоторики й щодня присвячує їй кілька хвилин, має можливість у будь-якій обстановці підтримувати на належному рівні й постійно вдосконалювати свою техніку стрільби. Аутогенне тренування – багаторазове повторення спеціальних словесних вправ, спрямованих на оволодіння методикою самонавіювання з метою запобігання зайвої нервово-психологічної напруги й підтримання відмінної спортивної форми [3, с. 422–434].

Основний принцип аутогенного тренування – навчити людину фіксувати свою увагу на конкретних суб'єктивних (переважно фізичних) відчуттях у точній відповідності з власними уявними словесними формулами. Коли на тлі аутогенного розслаблення застосовується ідеомоторна надбудова, її дієвість особливо збільшується. У корі головного мозку посилюються процеси гальмування та її клітини стають особливо чутливими до впливу зовнішніх і внутрішніх стимулів.

Тому попереднє осмислення процесу виконання пострілу дозволяє стрільцю підготувати свою нервову систему до майбутнього виконання вправи найкращим чином. Стрілок також повинен бути психологічно готовим до впевнених дій у разі виникнення критичної ситуації, що передбачає застосування службової зброї. Знаходячись в екстремальній ситуації, стрілець насамперед повинен вміти оперативно оцінювати, контролювати обстановку й приймати найбільш правильне рішення. Правильна оцінка обстановки при веденні перестрілки та прийняття того чи іншого рішення - це не просто мислення, а складна психологічна діяльність.

Перестрілка, як правило, активізує інстинкт самозбереження й захисну реакцію та вводить стрільця в стан осмислених розумних дій, якщо ж він фізично й психологічно не готовий до цього, то можуть мати місце негативні реакції. На відміну від новачків, відчуття небезпеки в найбільш підготовлених стрільців викликає бойове збудження, пов'язане з активною свідомою діяльністю. Бойове збудження породжує безстрашність, яка в подальшому перетворюється на психологічну властивість особистості. Тому в процесі підготовки стрільців необхідно створювати такі ситуації, які сприяли б формуванню в них сміливості, рішучості та впевненості у своїх силах.

Отже, поряд з аспектами фізичної підготовки й умінням застосовувати зброю, дотриманням заходів безпеки при поводженні зі зброєю при підготовці стрільця належним чином повинна бути здійснена і його психологічна підготовка для забезпечення більш адекватної поведінки в критичних ситуаціях, що створює передумови для успішного ураження противника.

1. Барко В. І. Професійний відбір кадрів до органів внутрішніх справ: Монографія. К.: Ніка-Центр, 2002, 296 с.

2. Бодров В.А. Информационный стресс: Учебное пособие для вузов. М.: ПЕРСЗ, 2000, 352 с.

3. Потапов А. А. Искусство снайпера. М.: Фаир- Пресс, 2003, 544 с.

4. Бруксмит П. Искусство снайперской подготовки. Пер. с англ. В.А. Гришечкина. Под редакцией Ю.В. Шокарева. М: ООО Издательство РОСМЗН- ПРЕСС, 2004, с. 131.

5. Резанов Олег. История снайперского искусства. М.: Братика, 2004, 160 с.

Кишинська Інна Олександрівна,
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Бодирєв Дмитро Анатолійович,
старший викладач
кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАРАНТИННИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ЗАГОСТРЕННЯ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Національна поліція України, як орган виконавчої влади, є новоствореним органом, а також тим, що більшість трудових відносин поліцейських залишаються нерегульованими на законодавчому рівні, а відомчі нормативні акти, які ухвалюються навздогін виникнення нових відносин, не вирізняються якістю нормативного матеріалу, що в них міститься, нівелюючи принципи правової визначеності, зрозумілості нормативного матеріалу.

Особливо це стосується трудових відносин поліцейських в умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації в Україні та світі, зумовленої поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, коли поліцейські виконують свої повноваження разом із лікарями та представниками інших професій у галузі надання адміністративних і соціальних послуг, перебуваючи на першій лінії інфекційних загроз.

Під час патрулювання буває, що відбуваються такі випадки як непокори над вимогами поліцейських дотримуватися певних заходів карантинних норм. У випадку з COVID-19 державою видано санкцію у разі недотримання окремих норм, передбачених ст.44-3 КУпАП «Порушення правил щодо карантину людей», тягне за собою накладення штрафу на громадян від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. [1]

Ураховуючи масштаби обставин, що сприяли ухваленню рішення про запровадження карантину в Україні, визначення необхідних профілактичних, протиепідемічних та інших заходів, їх виконавців, встановлення тимчасових обмежень прав фізичних і юридичних осіб та додаткових обов'язків, що

покладаються на них, інших заходів, необхідних для запобігання поширенню коронавірусної інфекції, а також необхідності створення додаткових гарантій і умов захисту й охорони життя та здоров'я суб'єктів, на яких покладено повноваження з реалізації вказаних завдань.

Переходячи до діяльності Національної поліції України, як суб'єкта забезпечення карантину, варто вказати на наступні проблемні напрямки: правові, внутрішні організаційні та зовнішні організаційні. Так, аналіз Закону України «Про Національну поліцію» дозволяє зробити висновок про те, що до обов'язків поліцейського (стаття 18) забезпечення карантинних заходів, у випадку його запровадження, не входить. В свою чергу, до основних повноважень поліції (стаття 23) віднесено лише сприяння у забезпеченні відповідно до закону правового режиму воєнного або надзвичайного стану. [2]

Втім, від початку запровадження таких заходів, до сьогоднішнього дня не можна стверджувати про перемогу над хворобою та про контроль за її поширенням. Серед дестабілізуючих чинників можна назвати неефективну роботу суб'єктів, діяльність яких безпосередньо пов'язана із забезпеченням карантину в Україні, недосконале національне законодавство та непослідовну політику у сфері охорони здоров'я. Останній дестабілізуючий чинник безпосередньо пов'язаний із відсутністю чітко сформованого вектору продовження медичної реформи в Україні. [3]

У квітні 2020 року Верховна Рада переписала бюджет на поточний рік, створивши у ньому фонд боротьби з коронавірусом. Очікувалося, що гроші з фонду мають спрямувати на медичні закупівлі та доплати медпрацівникам. Сьогодні, 19 червня, бюджетний комітет Верховної Ради підтримав виділення 2,7 млрд. гривень з цього фонду на Міністерство внутрішніх справ.

Навесні збільшення видатків на МВС пояснювали тим, що працівники відомства, як і лікарі, постійно взаємодіють з людьми, тому потребують додаткових засобів захисту.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Урядовий кур'єр від 12.08.2015. № 146.

2. Організаційно-правове забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції: Матеріали регіонального круглого столу (м. Дніпро, 19 червня 2020 року). Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 454 с.

3. Литвин В. В. Формування та розвиток професійної компетентності патрульного поліцейського. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 1 (106). С. 277–287

Короткіх Анастасія Андріївна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Каліман Максим Романович,
викладач кафедри
тактико спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА МЕТОДИ БОРотьБИ З ЗАЗНАЧЕНОЮ ПРОБЛЕМОЮ

Спираючись на сучасні тенденції розвитку злочинності є можливість помітити негативне розповсюдження організованих груп які мають насильницький характер. Наявність озброєння є одною із ознак таких угруповань. Кримінальні правопорушення які вчинюються за допомогу використання вогнепальної зброї, частіш за все призводять до особливо тяжких наслідків.

Відповідно до цього існують всі підстави щоб стверджувати, що питання щодо боротьби з кримінальними правопорушеннями які кваліфікуються за відповідними статтями Кримінального кодексу України, а саме: 201, 262, 263, 263-1, 264, потребують підвищеної уваги з боку державних інститутів які повинні постійно аналізувати та шукати шляхи їх подолання[1].

Кримінальні правопорушення вчинення з використанням вогнепальної зброї, вибухонебезпечних речовин мають суспільно небезпечний характер, які завдають непоправимої шкоди на найголовніше право людини, а саме право на життя.

Вивчаючи дане питання буду проведено ряд досліджень спираючись на які є можливість зазначити, що ситуація в Україні ускладнюється через деякі фактори, а саме: незаконне використання значної кількості зброї, яка залишилась в країні після розпаду Радянського Союзу, в результаті збройного конфлікту на сході України, який розпочався у 2014 році і продовжується наразі, а також ми повинні пам'ятати про контрольоване надходження зброї за кордону.

Якщо порівнювати викладенні вище фактори, то без заперечення можливо зазначити що найпотужнішим джерелом надходження зброї, є війна на Донбасі. Так з початку бойових дій кількість вироків за статтею 263 ККУ в Києві зросла до 55%, всі данні зазначені в Єдиному реєстрі судових

рішень[2].

За останніми даними стає відомо, що на руках у громадян може перебувати понад 5 мільйонні незареєстрованої одиниці вогнепальної зброї.

Кожного року правоохоронці вилучають від 1000 до 2500 одиниць незареєстрованої зброї. Лише за 2017 рік завдяки роботі працівників правоохоронних органів вдалося вилучити 1000 пістолетів, 78 автоматів, обрізів, гвинтівок та гранатометів, близько 240 набоїв, понад 2000 гранат та 72 вибухових пристроїв[3].

Отже, аналізуючи оперативну обстановку в Україні, маємо змогу побачити негативну тенденцію розширення сфери незаконного обігу вогнепальної зброї. Це спонукає до аналізування законодавчої бази яка регулює та контролює обіг зброї в нашій країні. Багато науковців вививають велику кількість різноманітних рішень для вирішення питання щодо подання зазначеної проблеми. Однак їх усіх поєднує спільна мета, а саме – впровадження системного механізму, який контролюватиме обіг всієї зброї що перебуває на території держави, розроблення ефективної системи для запобігання нелегального обігу зброї та недопущення використання збройного насильства в суспільстві.

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Єдиний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>

3. «Скільки зброї на руках в українців. URL: <https://hromadske.ua/posts/skilky-zbroi-na-rukakh-u-ukraintsiv>

Круковська Анастасія Михайлівна,

курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Лопасва Олена Миколаївна,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТРАВМАТИЧНА ЗБРОЯ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

На сьогоднішній день у нашій державі ситуація із зброєю досягла критичної точки. На території України сьогодні зареєстровано більше, ніж 3 мільйони одиниць зброї. У громадян «на руках» є близько 5-6 мільйонів

одиниць незареєстрованої зброї.

Як наслідок, за результатами кримінальної статистики число злочинів із використанням зброї постійно зростає. Ринок продажу нелегальної зброї процвітає, так як у нашій державі немає закону про зброю. Досі діють інструкції МВС стосовно зброї, які білу прийняті ще у 90-х роках минулого сторіччя. Вони абсолютно не відповідають викликам сьогодення, особливо зважаючи на анексію Криму та війни у Донецьку та Луганську.

Взагалі травматична зброя – це ручна коротко ствольна газова чи вогнепальна зброя, котра призначається для самооборони на короткій дистанції – близько 3-5 метрів.

Травматичні револьвери та пістолети можуть мати обмежувачі усередині стволового каналу (у службових та спеціальних засобах) і не мати. Не має обмежувача зазвичай газова травматична зброя із можливістю вистрілу патроном із гумовою кулею, він перешкоджає пострілу нееластичною кулею.

Травматична зброя відноситься до не смертної зброї. Її розробка проходить як «з нуля», так і в процесі конверсії на основі бойової зброї. В Україні є дуже популярною перероблена модель із пістолету Макарова.

Конституція України гарантує своїм громадянам невід'ємне право на захист особистого життя і здоров'я, майна та життя других людей, враховуючи використання зброї для самозахисту. Однак, законодавство України забороняє своїм громадянам вільно володіти та використовувати вогнепальну зброю [1].

Законно українські громадяни можуть вільно володіти лише гладко ствольною мисливською зброєю (із 21 року), пневматичною зброєю (із 18 років) та нарізною мисливською (із 25 років).

Травматична зброя є доступною для продажу в Україні, хоча і відокремлена від іншої зброї і виведена у спеціальний клас – «пристрої для відстрілу патронів не смертної дії, споряджених гумовими чи аналогічними за власними властивостями металевими снарядами».

Єдиним документом, котрий регулює можливість отримання, володіння, відповідальність за носіння та зберігання її громадянами України є «Інструкція про порядок виготовлення, придбання...пристроїв для відстрілу...» від 21.08.1998 року [2].

Ця інструкція визначає порядок та умови видачі й анулювання дозволів для придбання, обліку, зберігання, охорони, перевезення, використання та носіння травматичної зброї.

Як свідчить поліцейська статистика, травматична зброя дуже часто стає засобом для учинення хуліганських дій, здебільшого у нетверезому стані. Таким чином окремі особи використовують її в якості доказу особистої переваги над другими особами.

Відповідно до статистики, у другій половині 2020 року, у порівнянні із аналогічним періодом 2019 року й першою половиною 2020 року,

збільшилось число повідомлень про переробку травматичної зброї (у незаконно облаштованих майстернях) і випадки її контрабанди.

Таким чином, на сьогоднішній день в Україні немає спеціального закону, який би регламентував використання вогнепальної зброї для простих громадян. Ті інструкції, які існують, були прийняті ще у 90-ті роки минулого сторіччя, і абсолютно не відповідають викликам сьогодення, особливо зважаючи на неоголошену війну із Російською Федерацією та ведення бойових дій на Донбасі.

Враховуючи те, що травматична зброя нерідко стає засобом учинення кримінального правопорушення, необхідне глибоке дослідження та докорінна зміна законодавства стосовно даного питання.

1. Конституція України : офіц. Текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.98 № 622.

Кузьменко Марія Миколаївна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначеев Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ В УКРАЇНІ

Шляхи удосконалення службової діяльності сил охорони правопорядку в Україні. З початком роботи Національній поліції України, яка має стати якісно новим державним органом, спроможним забезпечити високопрофесійний правоохоронний сервіс відповідно до потреб і вимог сучасного суспільства, на плечі нової поліції падає тягар минулої діяльності «міліції», яка відрекомендувала себе в оці громадян як корумповане

угруповання, де працівники такої професії зацікавлені в незаконній діяльності у співвідношенні до громадян та іноземців, а саме зі сторони корупції, незаконного фізичного та психологічного впливу. Але нова Національна поліція України прийняла міри, щодо усунення старої думки про правоохоронні органи, та спрямували свої сили на відновлення стосунків громадян з поліцейськими, а саме на побудові повної довіри та впевненості в класифікації спеціаліста певної сфери для отримання правової допомоги, або ж захисту.

Мова йде не лише про процес нормотворчої діяльності в аспекті створення дієвих механізмів захисту конституційних прав і свобод громадянина України, але й про практичну реалізацію органами державної влади своїх обов'язків з їх охорони. Так, центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, є саме Національна поліція України [1].

Наразі в Україні є декілька розвиваючих аспектів щодо удосконалення службової діяльності сил охорони правопорядку в Україні. Наприклад зв'язок з Інтернет ресурсами, в яких розвивається кіберзлочинність, або вживати дієвих заходів до запровадження у відповідних територіальних підрозділах Національної поліції України на офіційних веб-порталах гіперпосилань (чи створення іншим способом технічної можливості) з метою надання населенню зручної можливості електронних звернень з повідомленнями про вчинені кримінальні правопорушення чи іншими зверненнями, що належать до сфери поліцейського обслуговування. Ще головним аспектом у прориві розвитку удосконалення діяльності правоохоронних органів є те що, наразі поліція стоїть на сходінці правоохоронців світового рівня. А саме за допомогою таких заходів як підвищення рівня знань іноземної мови для контакту з іноземцями, для більшої взаємодії з країнами Європи, також поліцейські будуть здавати свій рівень знань на європейському рівні, для підняття престижу, поваги та почуття надійності у громадян щодо нашої поліції.

Також великою проблемою є зв'язок між теорією та практикою. Що виник внаслідок тривалого реформування вказаної сфери службової діяльності, а також з метою організації дієвого функціонування органів Національної поліції України щодо захисту особи, суспільства та державних інтересів від протиправних посягань. У межах Міжнародної програми підвищення кваліфікації для правоохоронних органів Департаменту юстиції Сполучених Штатів Америки (ІСТАР), що на сьогодні вже працює в Україні, запровадити підготовку працівників поліції із залученням фахівців за напрямами: «Тактико-спеціальна підготовка», «Вогнева підготовка» та «Спеціальна фізична підготовка» у межах єдиної програми «Забезпечення особистої безпеки та застосування сили». Загалом навчання повинно тривати не менше року. Циклічність навчання є оптимальним для більш

поглибленого засвоєння матеріалу. Така практика підготовки поліцейських існує у багатьох країнах Європи, зокрема у Румунії (школа підготовки поліцейських у м. Кампіна).

Для порівняння можна взяти поліцію Німеччини. Основною метою поліції Німеччини є забезпечення громадської безпеки та громадського порядку всередині Федеративної Республіки Німеччина, шляхом запобігання здійснень злочинів, а також переслідування правопорушників. Поліція Німеччини відноситься до виконавчої гілки влади.

Захисна поліція (нім. Schutzpolizei, Schupo) організаційне підрозділ поліції Німеччини, основне призначення якої охорона правопорядку, патрулювання, прийом заяв від населення, контроль на дорогах, проведення заходів при аваріях транспортних засобів, розшук, супровід і спостереження за демонстраціями і ін. Такі поліцейські найбільше контактують з людьми та мають на них значний вплив. Громадяни довіряють поліції Німеччини та впевнені в тому, що вони спроможні їх захистити у разі надзвичайної ситуації, або ж то в данні правової допомоги.

В порівнянні з нашою поліцією там підвищені вимоги до працівників поліції, а саме у вивченні мови іноземців, які може знадобитися правова допомога, в вивченні відповідного матеріалу своєї спеціалізації. В Федеративній Республіці Німеччині не було такого стрибка зміни певних повноважень поліцейських, таких жорстких реформ. Але ми на вірному шляху до удосконалення кваліфікації працівників правоохоронних органів. І в прикладі з Німеччиною, можна зробити висновки, що нам є над чим працювати та в якому напрямку рухатись для досягнення цілі та міжнародних стандартів поліції.

Варто відзначити, що наведені вище шляхи удосконалення діяльності підрозділів Національної поліції України дозволять знівелювати наявні прогалини у законодавчому забезпеченні реалізації окремим категоріями працівників своїх повноважень щодо забезпечення охорони прав і свобод людини та громадянина.

Висновок. Україна стоїть на порозі євроінтеграції та збирається ще щільніше співпрацювати з Європейським Союзом, де відповідні органи повинні будуть забезпечити МВС України володінням іноземної мови, вміння спілкуватися з громадянами та забезпечити їх достатнім рівнем своєї кваліфікації, правової допомоги та захисту життя. Україна не відстає від всесвітніх тенденцій. Розвиток міжнародного співробітництва ЗСУ, МВС, СБУ з військовими та правоохоронними відомствами іноземних держав, зростання кількості міжнародних контактів в межах співпраці представників Державної прикордонної служби України (ДПСУ) з такими міжнародними організаціями, як: ОБСЄ, НАТО, Міжнародна організація з питань міграції (МОМ), що є важливою складовою іншомовної професійної компетентності фахівців з охорони кордонів. Це дає можливість відкрити нові можливості в плані вивчення іноземної мови, за допомогою обміну досвідом з іншими

країнами. Я вважаю, що велика кількість проектів які є в вільному користуванні є позитивною рисою в плані вивчення мови. Це є показником високого рівня її вивчення, та більшим профілем для її використання в бутті.

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-19. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.

2. Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917–2017 рр.). Харків, 2017

Латиш А.В.,
курсант 4 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ (НАРКОТИКІВ) ЧЕРЕЗ СУЧАСНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ СИСТЕМИ

У сучасному світі значного поширення набув певним чином новий спосіб незаконного обігу та розповсюдження наркотичних засобів через мережу Інтернет. Зазвичай дилерами (розповсюджувачами) є раніше судимі особи, а також до розповсюдження наркотиків причетні організовані злочинні групи. Спосіб розповсюдження наркотичних засобів та психотропних речовин через мережу Інтернет, зокрема через час Telegram канал, дозволяє їх розповсюджувачам приховати свою злочинну діяльність від працівників правоохоронних органів, уникати безпосереднього контакту із покупцями.

Злочинці, з метою поширення своєї діяльності через мережу Інтернет, створюють різноманітні веб-сайти, блоги, канали, де розміщують весь асортимент «товару», створюють банківські рахунки з метою отримання коштів від потенційних покупців, а також підшують осіб, основним завданням яких є забезпечення процесу передачі наркотичних речовин покупцеві, у тому числі, шляхом розміщення «закладок».

Відповідно до способів сучасного розповсюдження наркотичних засобів, слід постійно вдосконалювати підходи розслідування злочинів

пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин. Враховуючи обставини збуту вказаних речовин через мережу Інтернет, наявність та повноту отриманої інформації, проаналізувавши судову практику, слід виділити основні типи слідчих ситуацій пов'язаних із подальшим алгоритмом проведення слідчих (розшукових) дій. [1, с. 18]

1) Через мережу Інтернет відбувся незаконний обіг наркотиків, є певні відомості про особу, яка розповсюджує їх.

В даному випадку слідчий встановив певні ознаки незаконного розповсюдження наркотиків за допомогою мережі Інтернет.

Основними завданнями слідчого, у даній ситуації, є фіксація ознак вчиненого злочину, встановлення особи (осіб), які продавали наркотики з використанням мережі Інтернет. Проводяться слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії та інші заходи, характерні для розслідування злочинів пов'язаних із незаконним обігом наркотичних чи психотропних засобів [2].

При встановленні особи підозрюваного, відбувається типова слідча (розшукова) дія, а саме допит підозрюваного, під час якого, слідчий повинен з'ясувати ознаки та обставини розповсюдження наркотиків через мережу Інтернет, використання спеціальних програм із метою поширення інформації про наявність «товару», визначити рахунок на який надходили кошти від продажу наркотичних речовин.

Отриманні під час допиту підозрюваного показання слідчий зобов'язаний перевірити. З цією метою проводиться огляд місця події (місце знаходження «закладки»), також огляд Інтернет-сторінки, сайту або каналу (на технічному пристрою затриманої особи) з метою знаходження оголошення, реклами, контактних даних осіб, які збувають наркотики у мережі Інтернет. Також за наявності даних щодо переписки між збувачем та покупцем, слідчий має право отримати ухвалу слідчого судді на тимчасовий доступ до переписки, а переписку приєднати до провадження як доказ. Також слідчий призначає експертизу зразків наркотичної речовини (за її наявності) та комп'ютерно-технічну або телекомунікаційну експертизу вилучених при затриманні або в результаті обшуку технічних засобів, якими користувався підозрюваний з метою збуту.

2) Слідчому відома інформація про системний збут наркотиків з використанням мережі Інтернет, але відсутня або є незначна інформація щодо суб'єкта злочину.

В даному випадку можна говорити про самостійне виявлення слідчим або оперативним співробітником випадків збуту наркотиків через мережу Інтернет, отримання інформації про розповсюдження наркотичних речовин даним способом.

Слідчий фіксує факт незаконного збуту наркотиків через мережу Інтернет або сучасні інформаційні канали зв'язку, встановлює осіб, які збувають наркотики або є їх співучасниками та причетні до цього. Також проводяться слідчі (розшукові) дії, наприклад, допит свідка (або заявника),

огляд місця події (Інтернет сторінки, веб-сайту тощо). Відповідно до ст. 40 КПК України слідчий направляє доручення працівникам оперативних підрозділів для проведення слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій. За погодженням з прокурором, слідчий направляє слідчому судді клопотання на здійснення тимчасового доступу до інформації про абонента якою володіє Інтернет провайдер встановлюється діапазон IP-адрес, з яких збувальник виходив у мережу. Встановлюються номери телефонів, на веб-сторінках. За погодженням з прокурором, подати клопотання слідчому судді на здійснення тимчасового доступу до інформації про абонента та деталізацію з'єднань, що міститься у оператора зв'язку, який обслуговує телефонний номер збувальника. Також слідчий проводить і інші дії, зокрема, допити, обшуки, затримання, направлення на експертизи тощо.

Таким чином, розслідування злочинів пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин через сучасні телекомунікаційні системи є досить складним та довготривалим процесом. Це вимагає від слідчого відповідного рівня знань, котрі забезпечать його діяльність на належному рівні.

1. Кваліфікація та розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним збутом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів за допомогою мережі Інтернет: метод, реком. // О.Ю. Татаров, О.М. Стрільців, В.Б. Школьний та ін. К. : ГСУ МВС України, Нац. акад. внутр. справ, 2012. 30с.

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Лукомська Аліна Андріївна,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВАЖЛИВІСТЬ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Розглядаючи діяльність співробітників поліції, хотілося б говорити про те, що їх життя практично завжди оточене стресовими ситуаціями.

Взагалі поняття стрес можна характеризувати з боку неспецифічної віддачі певної реакції організму на пропоновані йому зовнішні подразники. Суть даного висловлювання в тому, що психіці пред'являється особлива вимога з точки зору «людина – середовище». Щоб особистість перебувала в здоровому стані психіки, потрібно усвідомлювати загрозу передбачуваного збудника, збираючи воєдино внутрішні ресурси організму на перетворення ефективних стратегій поведінки в боротьбі з життєвими труднощами.

Спираючись на дане поняття, можна сказати, що оптимізація психічних станів і поведінки людини в екстремальних ситуаціях повинна передбачати відповідну психологічну підготовку. Суспільство, завдяки своєму досвіду, виробило певні механізми пристосування до стресових ситуацій.[3]

Стресостійкість в правоохоронних органах в складних життєвих ситуаціях – це запорука особистого здоров'я людини, а в подальшому і успішність у професійній діяльності. Користуючись навичками психічної саморегуляції, особистість може взяти верх над своїми емоціями, перебуваючи в стані стресу. За допомогою регуляції психічного стану, а саме різних способів впливу на функції свого організму, ми можемо контролювати себе, не впадаючи в нервово-психічне напруження. Основним завданням регулювання своєї психіки виступає активізація і її ж заспокоєння для збереження власного здоров'я.

Відомо, що деякі люди в дуже напружених ситуаціях можуть об'єднувати в собі саморегуляцію і контроль над собою, а інші тим часом втрачають над собою контроль навіть під час незначних труднощів. Це пояснюється особливостями індивідуальних відмінностей кожної людини. В особливих випадках мобілізація ресурсів відіграє важливу роль у формуванні відповідної реакції організму на несприятливий подразник. Чим частіше людина буде стикатися з негативними станами, тим сильніше може стати емоційне напруження.[1]

Одним з важливих показників функцій самостійних навичок психічної саморегуляції є певні техніки, за допомогою яких психіка готова сприймати ефект саморегуляторного впливу. Завдяки свідомому управлінню своїми емоціями і діями, системні механізми в організмі людини готові перейти на мимовільний рівень, а чим частіше виникають відповіді на стресовий збудник, тим міцнішими залишаються навички, внаслідок чого ми можемо заволодіти успішними контролем над емоційно-вольовою сферою.

Існує певний набір психотехнік, що поліпшують емоційний стан, який підлягає вольовому впливу, завдяки їм людина в силі зняти напругу і перейти в оптимальний режим існування свого організму і психіки в цілому. Процес регуляції людської психіки здійснюється за допомогою певних вправ, заснованих на спокійному розслабленні м'язів, роботи з дихальним апаратом, а отже, розслаблення всієї нервової системи. Таким чином, процеси, пов'язані з розслабленням м'язів у всьому організмі при правильному диханні, дають поштовх нервового імпульсу в корі великих півкуль, після чого відбувається

процес гальмування всього організму в цілому. При неодноразовому повторенні вправ співробітник поліції здатний контролювати свої внутрішні процеси, пов'язані з напругою і тривогою.[2]

Я б хотів виділити три стадії стресу:

- 1) безпосередня реакція на вплив (стадія тривоги);
- 2) максимально ефективна адаптація (стадія резистентності);
- 3) порушення адаптаційного процесу (стадія виснаження).

Всі ці стадії характеризують адаптивний процес особистості в складних ситуаціях. Адаптація грає важливу роль у професійній діяльності співробітників поліції і показниках психічного здоров'я особистості.

Стресостійкість можна розуміти як певний набір якостей індивіда, за допомогою яких особистість здатна перенести емоційно-вольові, розумові навантаження в робочій сфері без особливих наслідків для здоров'я, як свого, так і товаришів по службі. Таке визначення, як професійний стрес, взаємопов'язане з важкою робочою діяльністю, а також незаслуженим ставленням вищого начальства до успіхів особистості в будь-яких заслугах.

Стан стресового розладу проявляється в певних психосоматичних захворюваннях, негативному ставленні до товаришів по службі, поганому апетиті, підвищеної тривожності і депресії.

При боротьбі зі стресом існують певні ступені до успішного виходу з критичної ситуації.

Перше правило: якщо людина постійно зациклюється на тих факторах, які викликають стрес, то особистість ще більше занурюється в нього.

Друге правило: запускаючи певні ситуації, людина тим самим здійснює накопичувальний ефект.

Третє правило: за допомогою аутогенного тренування, фізичних вправ, позитивного самонастрою можна поліпшити емоційний стан співробітників поліції.[4]

Отже психічною стійкістю є сукупність прийомів впливу на емоційно-вольову сферу людини, за допомогою якої кожен індивід здатний переносити переживання, значні інтелектуальні перевантаження з меншою втратою свого здоров'я. Виходячи з цього, більшість вчених відзначають, що стресостійкість є набором таких властивостей особистості, за допомогою яких індивід в силах управляти процесами емоційно-вольової регуляції. Таким чином, стійка поведінка співробітників поліції в умовах стресу є одним з важливих психологічних чинників забезпечення надійності, ефективності і успіху діяльності. Дослідження природи стресостійкості, шляхів і засобів формування, підтримки, її залежності від особливостей професійної діяльності має важливе значення для поліцейської, діяльність яких протікає в екстремальних умовах.

1. Бойко В.В. Правила емоціонального поведіння. СПб: «Сударыня», 1998. 88с.

2. Дикая Л.Г. Психологическая саморегуляция функционального состояния человека (системно-деятельностный подход). М., 2003.

3. Малкина-Пых И.Г. Экстремальные ситуации. М., 2005.
4. Тарас А.Е., Сельченко К.В. Психология экстремальных ситуаций. Минск, 1999.

Пасніченко Артем Сергійович,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тимофєєв Володимир Павлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ ПРАВОВИХ ПІДСТАВ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ

У зв'язку з нещодавніми подіями на території України пошук та впровадження нових підходів, спрямованих на підвищення якості безпеки професійної діяльності вітчизняних правоохоронних органів, набуває надзвичайно важливого значення.

У Конституції України (ст. 3) зазначено, що людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, тому ці дії посадових осіб безпосередньо порушують Основний Закон країни. Реформування правової та соціальної системи шляхом побудови якісно нової моделі безпеки своїх працівників відповідно до стандартів, принципів та норм, розроблених світовим співтовариством, є одним із найкращих способів вирішення цієї проблеми.

З прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» 2 липня 2015 року фактично розпочалась реформа правоохоронної системи загалом та Міністерства внутрішніх справ України. Це, в свою чергу, призвело до створення Національної поліції України як центрального органу виконавчої влади, який обслуговує суспільство, забезпечуючи захист прав і свобод людини, боротьбу зі злочинністю, підтримку громадської безпеки та порядку.

Статтею 42 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що поліція під час виконання своїх службових обов'язків уповноважена застосовувати такі заходи примусу: фізичний вплив (сила); використання спеціальних засобів; застосування вогнепальної зброї.

Закон України "Про Національну поліцію" також вводить нове поняття, таке як "поліцейські заходи", що означає акт чи комплекс примусових чи

превентивних дій, що обмежують певні права і свободи людини і застосовується для забезпечення здійснення поліцейських повноважень. Примусові заходи поліції, до яких належать: - фізичний вплив (сила); - застосування спеціальних засобів; - застосування вогнепальної зброї.

Таким чином, у ч. 7 статті цілком справедливо зазначено, що поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю лише з метою заподіяння такої шкоди людині, яка є необхідною та достатньою за таких обставин, для негайного запобігання або припинення збройного нападу. Однак у деяких своїх положеннях ця стаття надає поліції надмірні повноваження щодо використання вогнепальної зброї та не відповідає вже цитованому положенню її частини 7 [1].

Наприклад, у частині 4 статті визначено виняткові випадки, коли працівник поліції може застосовувати вогнепальну зброю. Серед них є кілька, які, на наш погляд, становлять загрозу для прав людини. Це пункт 5 цієї частини статті, який дозволяє використовувати вогнепальну зброю "для затримання особи, яка була спіймана у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти" [1]. Як і пункт 3 частини 6, який дозволяє працівникові поліції застосовувати зброю без попередження, "якщо особа, затримана чи заарештована за особливо тяжкий чи тяжкий злочин, втікає із застосуванням транспортного засобу" [1].

Слід підкреслити, що тяжкий і особливо тяжкий злочин згідно з Кримінальним кодексом України не завжди поєднується з насильством. Таким чином, одного лише факту скоєння особою тяжкого і особливо тяжкого злочину недостатньо, щоб розглядати це як виправдання застосування зброї. Але головне, що обидві ці підстави суперечать не лише принципу пропорційності (оскільки вони дають право поліції застосовувати вогнепальну зброю проти осіб, які не мають зброї та не вчиняють насильства), а також суперечать цілям застосування зброї, визначеним у ч. 7 статті [2].

Крім того, застосування зброї у цих випадках може завдати шкоди життю та здоров'ю випадкових людей. Все вищезазначене також стосується частини 13 розглянутої статті, де сказано наступне: «поліцейський може використовувати вогнепальну зброю, щоб подати сигнал тривоги або викликати допоміжну силу». Очевидно, що вогнепальна зброя найменш придатна для того, щоб бити тривогу або кликати на допомогу, оскільки навіть постріли в повітря можуть завдати шкоди життю чи здоров'ю людей.

Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю лише з метою заподіяння шкоди людині, яка є необхідною та достатньою за таких обставин для негайного запобігання або припинення збройного нападу.

Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю у разі збройного нападу, якщо запобігання або припинення нападу неможливо досягти іншими способами.

Поліцейському забороняється застосовувати вогнепальну зброю в

місцях, де можуть постраждати інші особи, а також у легкозаймистих та вибухонебезпечних місцях, за винятком випадків, коли необхідно відбити напад або у випадку крайньої необхідності.

Поліцейський зобов'язаний письмово повідомити свого керівника про застосування вогнепальної зброї, а також негайно повідомити свого керівника про активне застосування вогнепальної зброї, який, у свою чергу, зобов'язаний повідомити про це центральний відділ поліції та відповідного прокурора. Поліцейський може взяти вогнепальну зброю та привести її у готовність, якщо він вважає, що за цих обставин можуть бути підстави для її застосування.

Під час затримання осіб, щодо яких поліцейський підозрюється у скоєнні тяжкого або особливо тяжкого злочину, а також під час перевірки документів таких осіб, поліцейський може підготувати вогнепальну зброю та попередити особу про можливість її застосування. Спроба особи, яку затримав працівник поліції з вогнепальною зброєю в руках, підійти до нього, зменшивши відстань, визначену працівником поліції, або торкнутися зброї є підставою для застосування вогнепальної зброї працівником поліції. Поліцейський може використовувати вогнепальну зброю, щоб подати сигнал тривоги або викликати допоміжну силу, або знешкодити тварину, яка загрожує життю чи здоров'ю поліцейського чи інших осіб.

Тому в кожному випадку буде перевірятися, чи була шкода необхідною та достатньою в такій ситуації, чи був напад, чи можна було припинити напад іншими способами, тобто чи подія була винятковою.

1. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 р. // Урядовий кур'єр від 12.08.2015. 2015. № 146. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

2. Експрес-аналіз Закону "Про Національну поліцію" URL: <http://www.ostro.org/blogs/synieplov/161283/>

3. Національна поліція України: проблеми становлення та перспективи розвитку : зб. матеріалів наук.-практ. конф. курсантів та 531 студентів (м. Харків, 10 грудня 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. 192 с.

Редкачов М.Є.,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НП УКРАЇНИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Сьогодні поширення наркоманії і наркотизму, головною причиною чого є незаконний обіг наркотичних засобів та психотропних речовин, є однією з найгостріших проблем як в Україні, так і в більшості країн світу. Хотілося б зазначити, що саме Національна поліція відіграє важливу роль в запобіганні поширенню наркоманії та злочинів пов'язаних з ними.

Наркоманія – хвороба, яка забирає та руйнує життя людей, створює загрозу безпеці держави та знищенню нації. Як відомо, хворі на наркоманію люди вчиняють злочини та інші правопорушення, ведуть маргінальний спосіб життя, значна кількість із них мають тяжкі інфекційні захворювання тощо. Особливе занепокоєння викликає те, що серед осіб, які поповнюють ряди наркозалежних в Україні, є значна кількість дітей та молоді.

Особливо це стосується неповнолітніх. Молодь хоче спробувати щось нове, але це «нове» не завжди може бути корисним та законним.

Відповідно до покладених на неї завдань, поліція здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень, виявляє причини та умови, що сприяють учиненню кримінальних правопорушень, уживає заходів для їх усунення та з метою виявлення кримінальних правопорушень, припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення тощо (ст. 23). Таким чином, законодавець безпосередньо відніс до обов'язків Національної поліції запобігання злочинам та надав їй відповідні повноваження [2].

На мою думку, зниження наведених вище показників свідчить не стільки про покращання ситуації щодо профілактики у сфері незаконного наркообігу, скільки про високу латентність, зменшення наступальності та ефективності діяльності правоохоронних органів у цьому напрямі, а також

про недостатню увагу цій проблемі з боку підрозділів Національної поліції.

Так, аналіз літератури підтвердив, Підтвердженням цього є дані державної установи «Український моніторинговий центр із наркотиків та алкоголю» МОЗ України, про невпинне зростання кількості осіб, яким уперше поставлено діагноз щодо захворювання на психічні розлади внаслідок немедичного вживання наркотиків [1].

Тут є ряд проблем та не вирішених питань, які слід розглянути.

Повноваження щодо контролю за поведінкою осіб, звільнених із місць позбавлення волі, зокрема тих, які були засуджені за вчинення злочинів, пов'язаних із незаконним наркообігом, дільничні здійснюють у тісній взаємодії з підрозділами патрульної поліції, черговими частинами органів (підрозділів) поліції, а також з оперативними працівниками підрозділів карного розшуку, боротьби з незаконним обігом наркотиків та ін., які виявляють злочинні зв'язки і наміри піднаглядних осіб, уживають заходів до попередження злочинів [4, с. 72-76].

На мою думку, для вирішення проблем Поліції слід:

Виявляти молодіжні осередки, засновані на сповідуванні псевдокультури вживання наркотиків, забезпечувати проведення заходів впливу на їх лідерів та інших наркозалежних осіб з метою запобігання схилянню молоді до вживання наркотиків в немедичних цілях;

Здійснювати заходи щодо своєчасного роз'єднання таких осередків та виявлених організованих груп, які вчиняють злочини у сфері незаконного наркообігу, з метою припинення їх злочинної діяльності.

Дуже важливо сьогодні донести цю інформацію до молоді, адже дехто нехтує інформацією.

Отже, у сучасних умовах злочинність є однією з головних проблем, що стоять перед Україною, створює реальну загрозу національній безпеці країни, завдає суттєвої шкоди підвалинам державності, перешкоджає здійсненню соціально-економічних реформ, породжує в суспільстві атмосферу нестабільності та страху громадян за свою безпеку.

Таким чином, потенціал Національної поліції, яка має забезпечувати запобігання, виявлення, реєстрацію, розкриття та досудове розслідування таких злочинів. Значно знижує її функціональні можливості, обмеженість ресурсного та науково-методологічного забезпечення.

Зазначене свідчить про необхідність уживання термінових та рішучих заходів щодо підвищення ефективності діяльності Національної поліції, розроблення, прийняття та реалізації комплексних програм запобігання таким наркозлочинам, зокрема схилянню до вживання наркотиків. Такі програми мають передбачати запровадження в діяльності поліції новітніх технологій, спрямованих на розкриття злочинів, виявлення та аналіз причин і умов учинення, розроблення та реалізацію заходів щодо запобігання злочинності.

1. Наскільки поширена наркоманія в Україні? 27 квітня 2016. URL: <http://news24.if.ua/2016/04/27/naskilki-poshirenanarkomaniya-v-ukra%D1%97ni/>.
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення. Генеральна прокуратура України. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=110381&libid=100820.
3. Джужа О.М., Василевич В.В., Гіда О.Ф., Профілактика злочинів Підручник. Київ: Атіка, 2011 720 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/1765520/>.
4. Прохоренко С.М. Детермінація наркозлочинності в Україні. Митна справа. № 2(92). 2014, Частина 2, Книга 1. С. 72–76.

Романенко Павло Петрович,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

РОЛЬ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Тактико-спеціальна підготовка відіграє неабияке значення у професійній діяльності поліцейського. Саме цій дисципліні приділяється підвищена увага в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку майбутніх поліцейських. Та з кожним роком дисципліни, що викладаються майбутнім поліцейським вдосконалюються та набувають нових обертів.

Тактико-спеціальна підготовка охоплює дві складові частини – спеціальну тактику і тактику професійної діяльності. Спеціальна тактика охоплює у своїй розробці розвиток превентивних методів та засобів, типових способів, методів та прийомів дій особового складу органів та підрозділів загалом в екстремальних ситуаціях. Тактика професійної діяльності охоплює несення служби окремими нарядами поліції, основні задачі, порядок організації та несення служби[1].

Як показує практичний досвід, що поліцейські під час несення служби є не зовсім підготовленими до екстремальних ситуацій, що достатньо негативно відображується на подальшому несенні служби. Потрібно пам'ятати, що за вдяки знанням тактики поліцейський може врятувати собі

життя, коли це буде необхідно, бо як правило поліцейські працюють з високим рівнем ризику. Тактико-спеціальна підготовка є найбільш динамічною частиною галузі соціальних та спеціальних знань у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави. Дуже важливим є те що навички в галузі права повинні бути закріплені знаннями тактико-спеціальної підготовки, тому що саме ця дисципліна дає змогу відпрацювати практичні навички, які в подальшому допоможуть на службі. Потрібно пам'ятати, що на плечах поліцейського лежить певного роду відповідальність, тому потрібно бути підготовленим до всіх несподіванок, які будуть очікувати під час несення служби[2].

Для прикладу можна привести тактику дій Швецької поліції, яка дбає про те щоб права людини ні в якому не було порушено. Велику роль в цьому відіграє тактика. Звісно, що криміногенна обстановка Швеції значно краща ніж в Україні, але поліцейські в цій країні теж досить підготовлені. Не дивлячись на такий не високий рівень злочинності Швеція може похизуватися високим рівнем розкриття злочинів, про це свідчать статистичні данні. Середній рівень розкриття злочинів у Швеції – 65 %, а тяжких – 80 %, що значно вище, ніж у таких європейських країнах, як Австрія (45 %), Бельгія (20 %), Великобританія (30 %), Німеччина (50 %), Італія (17 %), Нідерланди (20 %), Норвегія (20 %), Франція (40 %). Як можемо помітити то порівняно з іншими країнами Швеція вирізняється своїм рівнем розкриття злочинів, що істотно виділяє цю країну. На виконання поставлених завдань поліції Швеції впливає величезний рівень підготовки та досвід професійної діяльності поліцейських. Велику роль відіграють превентивні заходи, а саме попередження злочину та виявлення злочинних дій до їх початку. Також високий рівень організованості, що теж істотно впливає на ефективність роботи працівників поліції[3].

Велике значення відіграє не тільки тактика дій, але й тактика логічної послідовності, витривалості та аналізу ситуації. Саме ці якості притаманні слідчому, який повинен розкрити злочин у найшвидший термін. В процесі розслідування значення має кожна деталь, тому що не помітити щось або не звернути увагу слідчому на якусь деталь є не припустимим. Повинно бути чітке бачення та уважність аби сформувати логічну послідовність скоєння злочину. Саме в цій ситуації тактика дій виходить на перший план. Дій слідчого залежать від правильності його рішень. Потрібно починати с деталей, які начебто не так сильно виділяються, але поступово будуть доводити до істини. Потрібно вміти підібрати момент аби вдало опитати особу або допитати в залежності від ситуації, яка сталася. Звісно, що без знання тактики це не можливо, бо застосовувати знання на практиці не знаючи тактики є неможливим[4].

Отже, тактико-спеціальна підготовка відіграє важливе значення в діяльності поліцейського різної категорії. Навички, які поліцейські засвоюють у закладах вищої освіти знадобляться їм у подальшій діяльності.

У професії правоохоронця не буває деталей та не потрібної інформації. Навіть деталь, яка зовсім не подає ніяких зачіпок повинна бути тактично правильно опрацьована аби точно відкинути не потрібно інформацію. Під час операцій з підвищеним ризиком потрібно застосовувати знання тактики та з кожним днем розвиватися та вдосконалювати тактичні навички та доводити їх до автоматизму.

1. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / [О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболев, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Дніпро: ДДУВС, 2017. – 277 с.

2. Комісаров О.Г. Предмет тактико-спеціальної підготовки поліцейських, її зміст і завдання в сучасних умовах . Збірник наукових праць. – 2017. – № 2 (86). – 300 с.

3. Пихтін М.П. Організаційно-правові основи діяльності поліції Швеції (порівняльно-правовий аналіз): дис... канд. юрид. наук: 20.04.2009 Київському національному університеті внутрішніх справ. Київ, 2009. 22с.

4. Тактичні операції під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності//URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1935/taktichni_operaciyi_pid_chas_rozsliduvan.pdf?sequence=2

Сокур Карина Василівна,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ СПІВРОБІТНИКІВ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

За статистичними даними останніх років з перетворенням міліції в поліцію рівень злочинності в Україні поступово починає знижуватися.

Так, за даними Національної поліції у 2020 році попри складну економічну ситуацію, в країні знизився загальний рівень злочинності на 17% та поменшало майнових злочинів. Зокрема, на 30% знизилася кількість крадіжок та на 33% – грабежів, розбою – на 29%. Всього у 2020 році

Національна поліція отримала понад 10 мільйонів викликів, за підсумками яких було зареєстровано 335 тисяч кримінальних порушень [1], тому питання професійної підготовки поліцейських як і раніше є дуже актуальним. З моменту створення Національної поліції українське громадянське суспільство сподівається на відновлення та підтримання порядку, захист прав людини і громадянина, що рівень довіри до нових поліцейських досить високий. Але є певні факти, які свідчать про наявність невирішених проблем у системі фізичної та психологічної підготовки співробітників поліції, особливо патрульної поліції. Зокрема, протягом останнього часу громадськість фіксує багато випадків порушень правил дорожнього руху патрульними автомобілями, водіння автомобіля в стані алкогольного сп'яніння, неправильне використання патрульними вогнепальної зброї тощо[2]. Тому для ефективного виконання своїх обов'язків і завдань співробітники поліції повинні постійно мати і підтримувати високий рівень знань і навичок з фізичної, вогневої і тактичної і спеціальної підготовки, а також психологічної підготовки до несподіваних ситуацій під час несення служби. Існує ряд об'єктивних проблем, які впливають на рівень підготовки співробітників поліції, наприклад, на полігонах у багатьох випадках потрібен персонал з сучасним обладнанням. У цих областях неможливо створити правильні умови, які наближають їх до більш реальних та небезпечних ситуацій, яка вимагає негайного вирішення, і створюють логічний висновок, вирішуючи різні проблеми, які будуть супроводжувати співробітників правоохоронних органів при виконанні службових обов'язків. Тому необхідно приділяти більше часу й уваги поліцейській практиці всіх засобів примусу. Однак, проаналізувавши вимоги Положення про організацію навчання без відриву від роботи, Національна поліція України[3] можна зробити висновок, що кількість годин, на навчання є дуже малою. Тому більше половини практичних навичок взагалі не підтримуються, а саме: розробка показників витривалості, швидкості і сили, які створюють здатність переслідувати правопорушення і отримувати перевагу під час затримання або в збройних конфліктах, які часто виникають на практиці, можна резюмувати, що громадяни нашої країни повинні бути впевнені, що їх права і інтереси, а також їх рівень безпеки та громадського порядку надійно захищені професіоналами, що мають досвід роботи. Навички, які потрібно практикувати в спеціальних тренувальних таборах, що дасть можливість вирішити проблему застосування вогнепальної зброї в незвичайних умовах, звернути увагу на детальне оволодіння практичними навичками, для стрільби по рухомих цілях, таким як колеса автомобіля. Підвищення тактико-спеціальної та бойової підготовки вважається корисним і ефективним, що допоможе підвищити рівень готовності співробітників Національної поліції до дій в екстремальних і непередбачуваних ситуаціях. Тактична підготовка відповідного напрямку повинна бути спрямована на навчально-практичний характер, що допоможе відпрацьовувати дії

співробітників в різних ситуаціях (симуляція різних перешкод і агресивних ситуацій, небезпеки, створення ситуації ризику, що загрожує життю).

1. За 2020 рік рівень злочинності в Україні знизився на 17% – Клименко. URL: <https://suspilne.media/100372-za-2020-rik-riven-zlocinnosti-v-ukraini-znizivsa-na-17-klimenko/>

2. Висока підготовка поліції - безпека в місті. URL: <https://kp.ua/odessa/530966-vysokaia-podhotovka-polytsyy-bezopasnost-v-horode>

3. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України затв. наказом М-ва внутрішніх справ України від 26.01.2016 р. № 50. Офіційний вісник України. 2016 № 22 Ст. 86. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>

Трень Тетяна Олександрівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

*Поліція – це сервіс в першу чергу. Поліція – це довіра людей.
Хатія Деканоїзде*

На сьогодні питання удосконалення відбору кандидатів до підрозділів превентивної діяльності Національної поліції є дуже актуальним. У 2015 році був прийнятий Закон України «Про національну поліцію», відповідно з прийняттям якого змінилася безпосередньо назва органу. Термін «міліція» існує ще з радянських часів і означає «народне ополчення», натомість поняття «поліція» пов'язане із наданням населенню певних послуг правоохоронного характеру та захистом прав і свобод будь-якої особи [1].

Насамперед, основною проблемою саме поліцейської освіти те, що вища юридична освіта необхідна всім категоріям поліцейських і особливо тим хто працює в підрозділах превентивної діяльності. Наразі, здебільшого

для кандидатів в патрульну поліцію достатньо проходження спеціального інтенсивного курсу навчання у закладі МВС але на нашу думку аби надавати висококваліфіковану допомогу населенню кожен поліцейський повинен здобути вищу юридичну освіту.

Наступна проблема – це навчальний термін. Безумовно, кандидат на посаду поліцейського має юридичну освіту, успішно проходить конкурсний відбір, має певні знання у галузі права, але проходить так званий «навчальний курс» у закладі МВС від 6 місяців до 1 року. Вважаємо, що досить короткий термін для такої складної професії. Неможливо, освоїти такий великий об'єм матеріалу, зокрема нормативно-правову базу за 6 місяців. До того ж поліцейський повинен ще й опанувати тактичні основи роботи, навчитися самозахисту, на високому рівні оволодіти технікою стрільби з вогнепальної зброї і особливо в різних умовах. Тому вважаємо, що така підготовка в стислі терміни є недоречною.

Отож, розділ IV «Добір на посаду поліцейського» Закону України «Про національну поліцію» потребує корегування в подальшому.

Наступне питання, не менш важливе, це фізична та спеціальна підготовленість працівників підрозділів превентивної діяльності. Поліцейський повинен бути достатнього рівня підготовки, має засвоїти прийоми самооборони, які в багатьох випадках вирішують долю заходів, що стосуються припинення протиправних дій. Для цього, думаю, важливо приймати на службу кандидатів, що відповідають стандартам, адже на сучасному етапі більшість кандидатів не можуть скласти базові нормативи з фізичної підготовки.

Також поліцейські мають підтримувати фізичну форму і під час служби в поліції. Потрібно створювати спеціальні програми з фізичної підготовки, спеціалізовані курси. Якщо запровадять такі зміни, то кількість бажаючих осіб зменшиться, але рівень підготовки та професійності збільшиться.

Варто зазначити, є необхідним залучення спеціалістів, які проходять службу в територіальних органах поліції та викладачів з адміністративного, цивільного та кримінального права з метою імітацій найбільш поширених оперативно-службових ситуацій, які дадуть правові підстави застосування працівникам підрозділів превентивної діяльності отриманих знань на практиці та розгляді реальних ситуацій, що можуть виникнути під час виконання службових завдань.

Безперечно, що необхідною складовою посади поліцейського є таке поняття як «професіоналізм». Щоб в сучасних умовах стати справжнім професіоналом потрібно бути всебічно розвиненим, обізнаним в різних сферах, постійно розвиватися та хотіти більшого, бути вмотивованим та здатним інноваційно мислити. Також підвищувати свій професіоналізм працівник Національної поліції України повинен упродовж всієї служби, тому що сучасний поліцейський це одночасно правоохоронець, юрист, економіст, психолог, знавець основ соціології, втілювач правил етикету і

етики [2, с. 352].

Отже, удосконалювати систему відбору майбутніх поліцейських потрібно вже зараз. Проблеми наразі існують і їх потрібно усувати негайно, тому що від того наскільки якісною буде підготовка кандидатів залежить майбутнє нашої країни та безпека і захист громадян.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Жданов І. В. Мотиваційна складова професіоналізму працівників органів внутрішніх справ / Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2004. № 28. С. 351-356.

Черевко Максим Віталійович,
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Волков Юрій Михайлович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВПЛИВ ЗНАЧИМОСТІ СТРАХУ У КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СИСТЕМИ МВС ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Почнемо з того, що будь-яка професія характеризується своїми певними специфічними ознаками. Кожен хто прагне бути спеціалістом у своїй професійній діяльності повинен насамперед гарно знатися у своїй сфері. Тож маємо на меті проаналізувати саме підготовленість майбутніх правоохоронців.

Перш за все, кожен кваліфікований поліцейський повинен бути насамперед професіоналом у своїй справі, являти собою відважного захисника правопорядку. А це все не буде можливим без певного опанування таких базових дисциплін, як спеціальна фізична підготовка, тактико-спеціальна та вогнева підготовка. На мою думку саме вогнева підготовка дає ті фундаментальні знання без яких не можна буде обійтися майбутньому працівникові Національної поліції у своїй подальшій професійній діяльності. Така дисципліна допомагає опанувувати майбутнім поліцейським правильне поводження з вогнепальною зброєю, яка рятує життя багатьом, але в той же

час може його забрати. І я вважаю, що це, перш за все, викликано некомпетентністю правоохоронців. Тому що все починається з навчання: які знання отримаєш при вивченні вогневої підготовки, таким спеціалістом в подальшому і являтимеш собою.

Трішки поглибившись в дану тему можна сказати, що визначенням страху до будь якої дисципліни або взагалі навчання являється софобія [3]. Якщо зануритись глибше у дане поняття то воно зазвичай зустрічається лише один раз це в школі чи в університеті, але якщо його ігнорувати то воно може прогресувати на протязі усього життя та приносити найгірші плоди в навчанні, роботі, кар'єрі тощо.

Говорячи про такий надважливий предмет, як “Вогнева підготовка” в університетах МВС України можна сказати, що із-за страху доволі часто на жаль трапляються прикрі випадки коли курсант із-за необережності, страху тримання вогнепальної зброї в руках, інших предметів може завдавати шкоди оточуючим [4, с.83]. Розглянемо ситуацію більш глибше, а саме із за чого виникає страх при вивченні дисципліни? Найчастіше це буває із-за не кваліфікованості викладача, а саме невміння правильно піднести необхідні знання кожному, донести найважливіші моменти. Страх - це внутрішній стан, що обумовлений загрозою реального або передбачуваного лиха [2]. З точки зору психології вважається негативно забарвленим емоційним процесом. Взагалі вогнева підготовка передбачає вивчення матеріальної частини зброї, основ і правил стрільби, дій при озброєнні (прийомів стрільби); прийомів і правил метання ручних гранат; способів розвідки цілей і визначення дальностей до них, а також управління вогнем і проведення стрільби [1]. Як ми бачимо дуже багато моментів є із-за яких може з'явитися стрес, а на фоні й страх який до позитивних моментів навряд чи доведе. І саме викладач повинен мати підхід до кожного аби так мовити загасити це коло негативних емоцій які можуть привести до халепи.

Тож підсумовуючи усе вище сказане, можна зробити висновок, що викладач дисципліни “Вогнева підготовка” повинен навчити навчатись та в жодному разі не давити на людину психічно чи морально у нього має бути власна тактика ведення навчання. На цьому предметі майбутні правоохоронці мають відчувати себе спокійно, злагоджено, діяти відповідно до указів, інструкцій викладача. Цей предмет потребує вивчення курсантами на відмінно, адже навички та знання в майбутньому допоможуть врятувати життя інших та не допустити втрати свого. Страх у курсантів є зайвим для опанування такої дисципліни, як “Вогнева підготовка”, він може призвести до небажаних прикрих подій та результатів успішності. Тому цей предмет слід вивчати впевнено та в повному об'ємі для застосування набутих знань у житті.

2. Сутність поняття «страх», його види та механізми виникнення/
URL:<http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1034>

3. Софобія: що це, симптоми і способи корекції стану/
URL:<https://osobista.in.ua/sofobiya-shho-tse-symptomy-i-sposoby-korektsiyi-stanu.html>

4. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / Жбанчик А.В., Комісаров О.Г., Тимофєєв В.П., Сіротченков Д.Ю., Кузнецов О.І. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.

Шишка Денис Андрійович,
курсант 4 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Покайчук Віталій Ярославович,
завідувач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ МІЛІЦІЇ ТА ПОЛІЦІЇ НА ОСНОВІ ПОРІВНЯННЯ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ «ПРО МІЛІЦІЮ» ТА «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ»

Протягом останніх трьох років на території України було проведено ряд реформ у різних сферах діяльності державних органів. Навесні 2014 року розпочалося проведення реформ у силовому блоці державних органів з метою викорінення корупції та беззаконня у судовій та правоохоронній системах.

Першим заступником міністра внутрішніх справ було призначено Еку Згуладзе, що відіграло значущу роль у створення та розвитку поліції. Впродовж 2014-2015 років активно розроблявся Закон України «Про Національну поліцію». Замість старої міліції охороняти права і свободи людини, протидіяти злочинності, підтримувати публічний порядок та громадську безпеку розпочала Національна поліція. Дане дослідження важливе для розуміння принципів діяльності поліції, допомагає визначити основні відмінності Національної поліції від міліції, порівняти засади діяльності, повноваження та функції.

Основна відмінність поліції від міліції полягає в тому, що поліція – не репресивний і не каральний орган на відміну від радянської міліції, основною діяльністю Національної поліції є забезпечення публічної безпеки і порядку.

У визначенні сказано, що Національна поліція України (поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Визначення міліції суттєво відрізняється. Таким чином підкреслюючи каральну функцію цього правоохоронного органу. Міліція в Україні - державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань.

На поліцейського покладається набагато менший обсяг зобов'язань, в першу чергу направлений на допомогу громадянам, а саме неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського. Іншими словами, правовою основою діяльності поліції є Конституція України, а всі закони України та інші нормативно-правові акти не повинні суперечити Конституції України. Поліцейському заборонено виконувати незаконні та явно злочинні накази.

В розділі 2 Закону України «Про національну поліцію» на відміну від ст. 3 Закону України «Про міліцію», міститься розширений перелік з повним визначенням принципів діяльності поліції, до яких належить верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства, безперервність. Таким чином слід звернути увагу на те, що в новому законі чітко визначені принципи діяльності поліції які відповідають Конституції України. Так принцип верховенства права знаходить своє відображення у ч. 1 ст. 3 Конституції України, а саме людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Ч. 2 ст. 3 Конституції України відображена у ст. 7 Закон України «Про Національну поліцію» Дотримання прав і свобод людини.

Принцип законності (ст. 8 Закон України «Про Національну поліцію»): Поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та Законами України.

Таким чином при створення та прийнятті Закону України «Про Національну поліцію» Верховна Рада України спиралася на Конституцію України, що відобразилося у змісті прийнятого закону. Завдяки цьому даний закон є демократичним, спрямованим на попередження злочинів, діяльність поліції базується на засадах Конституції України та не суперечить їй.

Також слід звернути увагу, що в новому законі чітко прописані всі поліцейські заходи, які уповноважені застосовувати поліцейські відповідно до покладених на них обов'язків. Чітко зазначений порядок застосування визначених в законі поліцейських заходів (превентивних та примусових), зазначені умови застосування фізичної сили та спеціальних засобів,

прописано умови застосування та використання вогнепальної зброї. Раніше це все визначалося в інструкціях, якими керувалася міліція у своїй діяльності.

Зміни відбулися і у складі правоохоронного органу. Так раніше існувала: кримінальна міліція, міліція громадської безпеки, державна автомобільна інспекція, міліція охорони, судова міліція, внутрішньої безпеки, міліція особливого призначення, а також у визначених законом випадках Міністерством внутрішніх справ України могли створюватись спеціальні підрозділи міліції.

Згідно з Законом у «нову поліцію» входять підрозділи: кримінальна поліція (оперативні підрозділи); патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція (виконання завдань на закритих режимних об'єктах); поліція особливого призначення (спецпідрозділ).

Окрім службових собак, які передбачалися в Закон України «Про міліцію» у поліції передбачено використання і службових коней.

Новим законом передбачено і те, що крім вогнепальної зброї, поліцейський може мати ще й травматичну або іншу зброю несмертельної дії.

Не можна не звернути увагу, що окрім службового посвідчення, поліцейський має ще й жетон із спеціальним ідентифікаційним номером. Поліцейському заборонено заважати громадянам фіксувати цей номер. Цей номер є унікальним і кожна людина буде знати, на кого конкретно скаржитися. Також ці номери зазначаються на формі всіх спецпідрозділів чи на шолом, які також можуть бути зафіксовані. В законі визначено носіння цих жетонів на однострої поліцейського та якщо поліцейський виконує завдання у цивільному одязі.

Вперше в Законі України «Про Національну поліцію» введено поняття «превентивні поліцейські заходи», а також чітко визначено їх перелік та умови застосування.

Одна з головних переваг нової поліції – орієнтація на партнерські відносини з громадськістю, у той час, як на міліцію громадськість мала мінімальний вплив.

Закон України «Про Національну поліцію» містить розширений перелік з повним визначенням принципів діяльності поліції, до яких належить верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства, безперервність.

Відбір поліцейських повністю відрізняється від прийняття на службу до міліції. В Законі «Про Національну поліцію» передбачено конкурс для майбутніх поліцейських, яких відбиратимуть поліцейські комісії із представників Міністерства внутрішніх справ керівників поліції.

Отже, при детальному вивченні Національної поліції існує безліч рис

які відрізняють її від радянської та пострадянської міліції. Основними з них є відмінність у понятті, функціях, повноваженнях та засадах діяльності, правовій основі, також зміни відбули і у самій структурі поліції, правилах прийому до поліції. Таким чином можна говорити про значні зміни які відбулися протягом досить короткого часу та відбуваються і нині. Національна поліція новий правоохоронний орган основним завданням якого є забезпечення публічної безпеки і порядку.

1. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Про міліцію: Закон України від 20.12.1990 (втратив чинність). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-12>

Щербина Кіра Андріївна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Наточій Анатолій Дмитрович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНИ

Із прийняттям Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» 2005 році та низки інших законів і підзаконних актів, у тому числі відомчих, в Україні розпочалася системна розбудова національного механізму утвердження гендерної рівності, спрямованого на імплементацію міжнародно-правових стандартів з питань гендерної рівності та недискримінації, а також зобов'язань, узятих Україною за міжнародними договорами. Національний механізм реалізації гендерної рівності містить два основні елементи: нормативно-правовий та інституційний. Перший проаналізовано в попередній лекції, розкриття особливостей другого є завданням цієї лекції. Сучасна система суб'єктів зазначеного механізму, форми й методи їхньої діяльності, методики та інструменти забезпечення гендерної рівності є досить розгалуженими. Варто звернути увагу на здобутки в означеному напрямі в секторі безпеки та

оборони України. Зокрема, перед міністерством внутрішніх справ України постав цілий комплекс завдань і функцій для впровадження гендерного компонента в роботу керівництва, особового складу, структурних підрозділів, місій та операцій, закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України тощо. Як і багато зарубіжних країн, Україна має в цій царині наявні значні здобутки, а також певні проблеми, спричинені незрозумінням гендерної термінології, складністю подолання гендерних стереотипів та установок.

Для комплексного інституційного аналізу гендерних відносин у суспільстві оптимальним є застосування комплексного підходу, за яким гендерні відносини вивчають у чотирьох ключових сферах суспільного життя: політиці, економіці, сім'ї, культурі. На всіх цих рівнях важливою є збалансована й цілісна система гендерної політики держави. Сучасна державна політика України спрямована на досягнення рівності жінок і чоловіків у суспільстві, подолання всіх форм дискримінації за ознакою статі, створення необхідних соціальних і політичних передумов для реалізації та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя.

Таким чином, усі зазначені суб'єкти, що забезпечують впровадження гендерної політики, формують механізм чіткої координації та взаємодії, що об'єднує загальнодержавний та інституційний рівень забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків. У Міністерстві внутрішніх справ та центральних органах діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, функціонує чіткий інституційний механізм реалізації гендерної рівності.

1. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому. Жінки в громадському житті України. Київ : Либідь, 1995. 424 с.

2. Гендер для медій : підручник / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. 3-тє вид., виправ. та доповн. Київ : Критика, 2017. Ч. 2 : Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України. URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/usoc/2006_5/7-12.pdf.

3. Гендер і гендерна рівність. URL: https://courses.prometheus.org.ua/assets/courseware/261009c7d3a3f4ac0f1e61e560b8c202/c4x/RF/101/asset/для слухачів._Тема_1.pdf.

4. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України / Центр О. Разумкова. Київ : Заповіт, 2016. 244 с.

Гришина Олександра Олександрівна,
курсант2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Круглова Ольга Олександрівна
доцент кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ, ЯК УЧАСНИКИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Актуальність теми обумовлена значною кількістю процесів та процедур, якими користується кожен з нас задля обліку та фіксації проведених транзакцій з власних рахунків. Фінансові установи надають одну чи декілька фінансових послуг, а також інші послуги, пов'язані з наданням фінансових послуг, у випадках прямо визначених законом [1]. Слід зазначити, що діяльність фінансових установ та цивільно-правові відносини між особою, якій було надано певну послугу, та установу, яка надала їх, регулюють законодавчі акти, а саме Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України та Бюджетний кодекс України. Слід зазначити, що фінансові ресурси з набуттям незалежності змінили власну економічну та правову природу. Одним із основних джерел формування публічних фондів коштів стали фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання, тому назріло питання про захист суб'єктів та гарантії, які повинні надаватись. Фінансове законодавство становить собою інструмент, яким окреслено основні рамки діяльності та забезпечено примусовий характер для учасників цивільно-правових відносин. Враховуючи закономірність функціонування фінансів та фінансової системи, формується економічна політика загалом і її фінансова політика [2, с. 81]. Загалом держава є найбільшим позичальником на фінансовому ринку, власником найбільшої кількості цінних паперів підприємств та найбільшим продавцем корпоративних цінних паперів. Відповідно, аналіз перспектив розвитку фінансового ринку в Україні потребує ролі держави як учасника ринку [3, с. 56]. Саме держава надає фінансову спроможність для установ, щоб вони могли реалізувати фінансові послуги в межах своєї компетентності, а також забезпечити нормалізовану діяльність установи та налагодити правовий

зв'язок між особою, яка користується послугами та особою, яка їх надає. Цивільні правовідносини, які виникають у процесі надання фінансових послуг окреслюють коло прав та обов'язків сторін, якими наділені особи. За характером фінансових правових норм правовідносини можна поділити на матеріальні та процесуальні. До матеріальних відносять обов'язки, які виникають на основі матеріальних норм фінансового права, а до процесуальних - норми процесуальних фінансово-правових норм. Крім того, фінансові правовідносини класифікують за видами фінансово-правових інститутів, а саме: 1) бюджетні; 2) податкові; 3) з грошового обігу та розрахунків; 4) фінансово-контрольні; 5) з валютного регулювання; 6) за неоподаткованими платежами; 7) з державного страхування; 8) з кошторисно-бюджетного фінансування. Дана класифікація допомагає розмежувати предмет фінансових правовідносин та визначити коло суб'єктів, а також їхні права та обов'язки.

Підсумовуючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що фінансові установи є учасником цивільних правовідносин та здійснюють надання послуг у сфері фінансів. Кожного дня ми проводимо певні фінансові операції, не помічаючи значну роль законодавчих актів, які регулюють як діяльність осіб, які користуються послугами, так і фінансових установ, які їх надають, тому закон захищає права та контролює виконання обов'язків, покладених на сторони правових відносин.

1. Про державне регулювання фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 №2664 – III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>

2. Нагребельний В.П., Чернадчук В.Д., Сухонос В.В. Фінансове право України. Загальна частина : навчальний посібник / за заг.ред. Члена - кор. АПН України В.П. Нагребельного. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2004.

3. Орлюк О.П. Фінансове право : [навч.посібник] / О.П.Орлюк - Юрінком інтер, 2003.

Павелко Оксана Миколаївна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тимофєєв Володимир Павлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАКОНОДАВЧОГО РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ «ЗАСТОСУВАННЯ» ТА «ВИКОРИСТАННЯ» ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

У вітчизняній практиці останнім часом ситуація склалася так, що поліцейські, розуміючи наслідки, хоча і нормативно виправданого застосування та використання вогнепальної зброї, уникають приведення в дію і застосування цього заходу примусу, що іноді призводить до невиконання ними своїх повноважень, недовісті застосованих ними спеціальних засобів, а також завдання шкоди життю і здоров'ю іншим громадянам, що викликає не менший осуд, аніж застосування вогнепальної зброї. Виходячи із даної ситуації, можна поставити питання: як діяти у подібних ситуаціях працівнику Національної поліції України й яким чином слід удосконалити механізм нагляду за випадками застосування вогнепальної зброї в системі МВС України?

В даному випадку доцільним буде дослідження понять застосування та використання.

Застосуванням називається дія або процес, коли людина для досягнення поставленої собі мети вдається до допоміжних засобів або інструментів.

Використання - це активна поведінка суб'єкта адміністративних правовідносин щодо здійснення наданих йому юридичних прав (можливостей).

На законодавчому рівні закріплено, що застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу [1, с.115]. Цей припис зазначено у статті 46 Закону України «Про Національну поліцію». Застосування вогнепальної зброї поліцейським завжди несе за собою певні наслідки, оцінка яких залежить від реакції громадськості і владних інституцій. Саме тому досить актуальною є проблема реалізації чинного законодавства на всіх

рівнях життєдіяльності суспільства, усвідомлення громадянами реальної можливості поліцейським застосувати вогнепальну зброю для попередження чи припинення протиправних дій на підставі пунктів статті 46 вищезгаданого закону [3]. Сучасне вітчизняне суспільство має презюмувати принцип правомірності дій поліцейського і поставити у пріоритет усвідомлення того, що правоохоронець діє виключно в рамках закону.

Критичне ставлення до застосування вогнепальної зброї і спеціальних засобів, фізичної сили як заходів примусу, визначених законом, законсервувалося ще з радянських часів. У свідомості громадян залишилося деформоване сприйняття роботи поліції як явне перевищення повноважень, і будь-яке застосування ними заходів примусу є неправомірним і таким, що порушує конституційні права і свободи, а також законні інтереси людини та громадянина [3].

Поліцейський уповноважений на зберігання, носіння вогнепальної зброї, а також на її застосування і використання лише після проходження ним спеціальної підготовки у межах курсів первинної професійної підготовки (спеціалізації) та підвищення кваліфікації протягом усього часу перебування на посадах поліцейських. На заняттях з вогневої підготовки поліцейські мають набути та вдосконалити навички: умілого поводження з вогнепальною зброєю (швидкісне дістання пістолета з кобури та приведення його в бойову готовність, виконання пострілу, усунення затримок при стрільбі тощо); виконання прийомів швидкісної стрільби в різних умовах, з різноманітних положень та з перенесенням вогню по мішенях; припинення протиправних дій за допомогою вогнепальної зброї, тактики застосування та використання зброї в оперативно-службовій діяльності (прийняття рішення про застосування та використання вогнепальної зброї, вибір цілі для знешкодження); безпечного поводження з вогнепальною зброєю; з інших питань вогневої підготовки, які виникають у процесі оперативно-службової діяльності [2, с.14].

В даному контексті варто зазначити, що застосування вогнепальної дії полягає в активних діях поліцейського (постріли в повітря, авто, в правопорушника), а використання полягає в реалізації даного права, тобто носіння та зберігання вогнепальної зброї.

Отже, у висновках варто зазначити, що законодавцю потрібно офіційно закріпити визначення процесу використання, адже це досить часто призводить до плутанини в термінології, що призводить до помилкового тлумачення норм права.

1. Шиян В. Застосування спеціальних засобів для забезпечення громадського порядку, проведення масових заходів: аналіз, методика, тактика. Вісник Академії управління МВС. 2010. № 4(16). С.115-121

2. Фролов О.С. Проблеми правового регулювання і практики застосування вогнепальної зброї, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу працівниками органів внутрішніх справ : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / О.С.

Фролов. Харків., 2000. С.16.

3. Про Національну поліцію : Закон України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

Фісун Наталія Олександрівна,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Карпенко Олександр Миколайович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗЛОЧИНИ ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ І БОЄПРИПАСІВ

В даний час запланованому розвитку правової держави суттєво заважає погіршення криміногенної ситуації, збільшення злочинності та негативні зміни її кількісних та якісних показників. Найбільш тривожною тенденцією є збільшення кількості серйозних та особливо тяжких злочинів, скоєних із застосуванням зброї, особливо вогнепальної зброї, або пов'язаних із незаконним використанням зброї, більшість з яких потрапляє в Україну нелегально. Відсутність чітких правових норм щодо зберігання вогнепальної зброї в Україні призводить до того, що межа між легальним та незаконним володінням часом стирається. Після початку антитерористичної операції значна частина вогнепальної зброї та боєприпасів із військових складів стала членами незаконних збройних формувань. Важливість боротьби зі злочинами, скоєними у сфері вогнепальної зброї та боєприпасів, полягає також у тому, що ці злочини завдають непоправної шкоди життю чи здоров'ю, зокрема смерті, та травмам.

Правопорушення, вчинені з застосуванням вогнепальної зброї бойових припасів і вибухових речовин є суспільно небезпечними діяннями, що завдають непоправної шкоди життю і здоров'ю громадян, посилюють страх і відчуття незахищеності. В Україні перебуває велика кількість зброї.

Однією з умов підвищення ефективності протидії злочинам у сфері обігу зброї є використання позитивного закордонного досвіду. Злочини в цій сфері властиві всім державам, а вживані ними заходи мають прояв у всіх кодексах.

Предмет злочину є одним з елементів кримінально-правової характеристики злочинів, складі яких визначають його як обов'язкову ознаку. Так, до кола предметів, зазначених у ст.ст. 201, 262, 263, 2631, 264 КК України, з-поміж іншого належать, вогнепальна зброя та бойові припаси. Такі предмети характеризуються тим, що мають спеціальний правовий режим – взагалі видалені з цивільного обороту і окремі громадяни не мають права вчиняти з ними будь-які дії, або ж перебувають в обмеженому цивільному обороті – певні дії щодо таких предметів громадяни вправі вчиняти лише за умови отримання спеціального дозволу від компетентних державних органів. Носіння, зберігання, придбання, передача та збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської) та бойових припасів характеризуються незаконністю, тобто здійснюються без відповідного дозволу. Держава не вправі застосовувати до особи процесуальний примус у виді кримінальної відповідальності за відсутність дозволу, передбаченого законом, поки немає закону, який передбачає отримання цього дозволу. В Україні ж відсутній закон, який би передбачав отримання дозволу на носіння холодної зброї. У зазначених вище вироках суди виходили з того, що поки в Україні не прийнятий закон, який урегулював би порядок видачі приватним особам дозволів на поводження зі зброєю, будь-яке поводження із нею не може бути визнане порушенням такого порядку, а, відтак, – протиправним. Таким чином, кримінальна протиправність незаконного поводження зі зброєю та бойовими припасами є так званою прямою – вона визначена безпосередньо у кримінальному законі. Відповідні дії не є «не протизаконними» лише з огляду на відсутність спеціального закону.

Таким чином, аналіз оперативної ситуації в Україні показує, що негативні тенденції у торгівлі вогнепальною зброєю та гучними злочинами з її використанням значною мірою спричинені недосконалими правилами, зберіганням, зберіганням та використанням зброї та відсутністю правового контролю в цій області. В даний час в Україні не існує центрального реєстру вогнепальної зброї, а також комплексної та сучасної системи ліцензування. Законодавство про вогнепальну зброю дозволило б це виправити. За таких обставин важко розрізнити легальний та незаконний обіг вогнепальної зброї в країні, що, у свою чергу, ускладнює здійснення заходів щодо контролю за незаконним переміщенням зброї.

1. Довідково-інформаційна платформа правових консультацій. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php>

2. За незаконне придбання, носіння і зберігання вогнепальної зброї і застосування передбачено кримінальну відповідальність. URL: <https://pologyrda.gov.ua/za-nezakonne-pridbannya-nosinnya-i-zberigannya-vognepalnoji-zbroji-jiji-zastosuvannya-peredbacheno-kriminalnu-vidpovidalnist.html>

Шевченко Марина Сергіївна,
курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Гузь Ігор Володимирович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ СФЕРИ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Незаконний обіг вогнепальної зброї є проблемою сьогодення, з початком неоголошеної війни на Сході країни у цивільного населення з'являється зброя. І це зовсім не засіб захисту від ворога, а потенційна небезпека для пересічних громадян. Всі дії поліції суворо регламентуються законодавством, а отже закріплені у законі України, згідно ч.1 ст. 263 Кримінального кодексу України носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років. [2] Що ж стосується гладкоствольної мисливської зброї - то тут передбачена адміністративна відповідальність.

Виконання належного контролю за обігом вогнепальної зброї регламентується Наказом України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і холощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» [1]. У якій переліченні всі завдання підрозділів Національної поліції, такі як:

- забезпечення контролю за виконанням порядку на об'єктах дозвільної системи;

- запобігання порушення порядку обігу;

- організування оперативних пошукових дій з пошуку зброї.

Враховуючи вищезазначене законодавство, можемо зазначити що саме

превентивна робота з населенням є запорукою запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї. Виконання гласної та негласної перевірки власників на порядок зберігання зброї і в разі виявлення порушень, притягнення до адміністративної відповідальності, а в інших випадках вилучення зброї взагалі гратиме профілактичну роль. У разі ігнорування цих вимог, інтенсивність потоку зброї в Україні збільшиться і це може завдати неминучих випадків. Постраждає як національна безпека так і безпека громадянин України в цілому.

1. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і холощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98>

2. Єдиний портал органів системи МВС України. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/11656_U_2017_roci_Nacpoliciya_viluchila_z_nezakonnogo_obigu_ponad_dvi_tisyachi_granat_INFOGRAFIKA_FOTO.htm.

Шурганов Микита,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Токар Андрій,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОБОТА СКАНДИНАВСЬКОЇ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ще з давнини основним завданням поліції було забезпечення охорони громадського порядку під час проведення масових заходів. Але у різні часи у різних країнах публічна безпека та порядок підтримувалися різними засобами та заходами. У одних країнах поліцейські показували свою силу та могутність, були добре екіпірованими та навіть наводили жах на громадян,

які були присутні на таких масових заходах. У інших же – поліцейські виглядали позитивно настроєними, доброзичливими. З часом було доведено, що скандинавській підхід до охорони громадського порядку і налагодження діалогу працівниками поліції є найефективнішим. Така модель адаптується до реалій України і ще з 2015 року керівництво МВС та Національної гвардії впроваджує основи цього підходу.

Трагічні події Майдану зробили брудний відбиток на слові «поліцейський» для кожного українця. Українські поліцейські попали в ряди тих, з ким пов'язується тільки негатив, кого уникає суспільство. З 2015 року Національна поліція України займається створенням і адаптацією скандинавської моделі охорони громадського порядку. Базовим інструментом протидії та запобігання правопорушень є не зброя, а слово (комунікація). Така модель поліцейської діяльності бере свій початок зі Швеції, де на сьогодні рівень довіри до поліцейських становить рекордні 80 відсотків. Багато експертів стверджують про неможливість впровадження даного підходу через невідповідність менталітету та різного історичного минулого країн. Але слід зазначити, що саме Швеція вирішила змінити кардинально свою правоохоронну систему після низки трагічних подій, що відбулися на її території, які є дуже схожими із протистоянням «беркута» із мирним населенням України під час Майдану 7 років тому [1].

Головна мета скандинавської моделі – комунікація з учасниками масових акцій для недопущення конфліктів. Більшість територіальних органів Національної поліції в даний момент мають спеціальні підрозділи поліції комунікації або, як їх називають ще, поліції діалогу. Ці підрозділи займаються безпосередньою взаємодією з активістами, що присутні на масових заходах. Вони розмовляють із багатьма учасниками, визначають агресивно настроєних людей. Скандинавська модель працює шляхом запобігання насиллю під час масових заходів, відбувається комунікація з натовпом, яка дає змогу здійснювати всебічне та достатнє планування та аналізування ризиків. Представник МВС України Артем Шевченко, коментуючи переваги цієї моделі, зазначав, що такі підрозділи запобігають реальним ситуаціям застосування надмірної сили поліцейськими, які одиничні, але все-таки існують під час виконання службових обов'язків правоохоронців [2].

Про особливості скандинавського підходу дуже точно розказав в своєму інтерв'ю провідний радник з питань охорони громадського порядку Швеції – Патрік Йохансен. Він стверджував, що ключовим елементом всієї концепції є деескалація. Тобто діяльність поліції, спрямована на планування та запобігання всім можливим спалахам агресії та насильства в натовпі. Скандинавській підхід має чотири обов'язкові складові: 1) наявність інформації про те, хто є учасниками масового заходу та з якою метою вони зібралися; 2) вміння визначати групи натовпу: агресивні, спокійні, позитивні, нейтральні, оцінювати ризики; 3) комунікація та словесна взаємодія з

організаторами та активними учасниками масового заходу; 4) сприяння поліції на захист прав людини: надання можливості висловлювати свої думки кожному громадянину, вільно збиратися, правоохоронці мають виступати допоміжним елементом у реалізації законних намірів людей. Скандинавський підхід базується на плануванні та реалізації заходу безпечним і приємним шляхом [3].

Отже, можна зробити висновок, що реалізація скандинавського підходу через призму діяльності Національної поліції є дуже ефективним та правильним шляхом, особливо, в реаліях захисту основоположних прав та свобод людини, європейських стандартів. Статистичні дані визначили, що після впровадження цього підходу до охорони громадського порядку, зменшилася кількість травм під час масових заходів. Сподіваємося, що в процесі реалізації цієї моделі Національна поліція України отримає більшу оцінку рівня довіри населення та виправдає свій потенціал.

1. Сказкина А.В.: Как украинскую полицию реформируют по скандинавской модели. Грушевського 5 // 06.02.2019. URL: <http://grushevskogo5.com/intresting/kak-ukrainskuiu-politsiiu-reformiruiut-po-skandinavskoi-modeli/>

2. В полиции уже болем года внедряется скандинавская модель общения – МВД. Громадское телевидение. 18.02.2019. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/v-polytsyy-uzhe-bolee-hoda-vnedriaetsia-skandinavskaia-model-obshcheniya-mvd>

3. Про скандинавський підхід до охорони громадського порядку і налагодження діалогу працівниками поліції, про «Євробачення» та інше — інтерв'ю з Патріком Йохансеном, провідним радником КМЄС з питань охорони громадського порядку. European Union External Action // 12.05.2017. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/opinion/the-scandinavian-approach-to-public-order-policing-dialogue-eurovision-and-more-interview-with-patrik-johansen-euam-lead-adviser-in-public-order/>

Антропов Богдан Олегович,
курсант 3 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Під час службової діяльності працівнику поліції доводиться діяти в таких умовах, які значно впливають на його стан здоров'я, життя, рівень працездатності та якість виконання поставлених завдань. Щодо умов, які виникають під час службової діяльності поліцейських, вони мають різний характер, та виокремлюються своїми ознаками.

До таких умов можна віднести: довготривале спілкування з неадекватними людьми, необхідність одночасно обробляти велику кількість інформації, хронічна втома, виснаження, неможливість відпочити, неможливість приділяти увагу особистому життю, недолік часу для прийняття рішення, спілкування з агресивними людьми при масових заходах, конфліктне спілкування з керівниками та громадянами, спілкування із раніше засудженими (рецидивістами) [1].

Втрати особового складу Національної поліції України (загибель, поранення, травмування, втрата свідомості, професійні захворювання) можуть виникати не лише як наслідок дій злочинців, а й в разі необачності, неузгодженості та невдало спланованих дій працівників поліції, під час охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження й припинення злочинів та інших правопорушень. Необхідність вдосконалення професійної підготовки поліцейських до дій в екстремальних умовах визначає актуальність і важливість глибокого і всебічного наукового дослідження широкого кола питань, пов'язаних з діяльністю різних підрозділів Національної поліції України, які забезпечують охорону громадського порядку та боротьбу зі злочинністю.

Формування психологічної готовності забезпечується за допомогою цілеспрямованого та систематизованого комплексу заходів, що здійснюється

в межах психолого-педагогічного процесу в поліції. Основними завданнями психологічної підготовки є: виховання почуття обов'язку, відповідальності; забезпечення особового складу системою знань і уявлень про особливості та умови діяльності, їх вимоги до особистості; формування у працівників умінь і навичок виконання службових обов'язків у напружених та складних умовах; розвиток емоційно-вольової стійкості, здатності до ефективної саморегуляції при ускладненні ситуації; формування вмінь реально оцінювати рівень своєї підготовленості до виконання професійних завдань, уміння прогнозувати результати діяльності, коригувати свої вчинки. Завчасне формування готовності до дій у екстремальних ситуаціях передбачає формування "психологічної надійності", тобто таких якостей, як упевненість в собі та своїй підготовленості, у своїх колегах, цілеспрямованість, самостійність при прийнятті рішення, самовладання, вміння керувати своїми емоціями. У процесі такої підготовки засвоюються знання про можливі варіанти розвитку напружених ситуацій, їх сутність та адекватні варіанти реагування. Формування готовності до виконання складних завдань полягає в моделюванні умов майбутньої діяльності, обговоренні оптимальних дій та їх послідовності. Практика свідчить, що чим точніше й повніше уявлення про наступний розвиток ситуації, тим більш адекватні методи і засоби реагування особа обирає в необхідний момент [2]. Враховуючи наведені теоретичні та експериментальні дослідження, необхідно говорити про втілення набутих знань в практичну діяльність. З одного боку, запровадження нових знань у практичну діяльність вкрай необхідний процес, з іншого – не розроблений ефективний механізм цього впровадження може викликати небажані результати, крім того існує стереотип впровадження нових тенденцій. Догматичні та консервативні наукові напрямки негативно сприймаються новими, яскравими ідеями та розробками. Однак з тим, що система професійної підготовки в правоохоронних органах України потребує термінового реформування, всі згодні.

На жаль, за роки незалежності тільки під час несення служби загинули понад 1100 працівників ОВС та Національної поліції України, більше 11000 правоохоронців отримали травми та поранення, а загальна кількість загиблих і травмованих правоохоронців набагато більша. В останні роки збільшилася кількість нападів на поліцейських. З моменту створення Національної поліції України при виконанні службових обов'язків отримали поранення 1197 поліцейських, з них 38 – у зоні проведення антитерористичної операції на Донбасі, 24 працівника поліції загинули, з них чотири – в зоні АТО. Про це повідомляє Департамент комунікації Національної поліції України [3]. Крім цього спостерігається негативна тенденція з професійною захворюваністю, збільшується кількість днів втрати працездатності в середньому за рік на кожного працівника Національної поліції України. Необхідність забезпечення особистої безпеки правоохоронців потребує також додаткової, спеціальної підготовки до дій у штатних та позаштатних ситуаціях. У статті

72 закону України «Про Національну поліцію» визначаються склад професійного навчання працівників поліції, до якого належать: первинна професійна підготовка, підготовка у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, післядипломна освіта, службова підготовка [4]. Важлива кожна складова цієї підготовки, але особлива роль приділяється службовій підготовці, яка проводиться на постійній основі.

Окремим напрямком підготовки правоохоронців є підготовка до дій у надзвичайних та екстремальних ситуаціях. Якщо незадовільні знання та вміння працівників НПУ у штатній ситуації здатні знизити ефективність виконання задач, то при погіршенні оперативної обстановки та в екстремальній ситуації повністю можливе припинення виконання поставленої задачі, поява втрат серед особового складу.

Накопичений у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ (ДДУВС) досвід дає змогу на новому рівні покращити систему професійної підготовки правоохоронців.

На базі ДДУВС організовано навчання особового складу патрульної поліції (первинна професійна підготовка), і вже отримані позитивні результати. Можна говорити про створення «дніпропетровського стандарту» в системі професійної підготовки правоохоронців. У результаті можна визначити такі основні напрямки вдосконалення цієї системи:

- узагальнення міжнародного досвіду;
- залучення закордонних спеціалістів;
- інформатизація навчання;
- новітні технології навчання;
- взаємозв'язок навчальних дисциплін;
- оптимізація структури навчання;
- впровадження тренінгової системи навчання.

Вдосконалення системи професійної підготовки правоохоронців – не миттєвий процес. Він потребує опрацювання вказаних основних напрямків, їх наукового й експертного дослідження та обговорення, нормативного доопрацювання та, головне, зміни ставлення самих правоохоронців до особистої підготовки і системи професійної підготовки взагалі.

Отже, виконання службових обов'язків працівником поліції постійно пов'язане з екстремальними ситуаціями, які негативно впливають на його стан здоров'я і виконання завдань в складі підрозділу. Для зменшення цього впливу необхідно впровадити комплекс організаційно-методичних заходів.

Підготовлений до більшості несподіваних ситуацій поліцейський діє швидко і рішуче. Крім того, такі кваліфіковані дії здатні психологічно впливати на правопорушників та злочинців, повністю нейтралізувати їх опір та спонукати їх припинити протиправні дії.

1. Когут О.О. Дослідження професійних стресових ситуацій працівників Національної поліції в сучасних умовах. URL:

<http://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/1906/document.pdf>

2. Психологічна готовність до дій в екстремальних умовах. URL: <http://bahmut-police.dn.ua/news/view/4613> (Дата звернення 09.03.2021)

3. З'ясувалося, скільки поліцейських загинуло в Україні. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2018/01/22/novyna/pravo/zyasuvalosya-skilky-policejskyyh-zahynulo-ukrayini>

4. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

Герасимов Артем,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Зеленський Євген Сергійович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Зараз існує дуже широка нормативно-правова база, яка здійснює регулювання процесу підготовки кадрів сил безпеки України. Це дає змогу повністю та всебічно розглянути, яким чином законодавець закріплює ті чи інші принципи підготовки фахівців сил безпеки України. Аналіз даних нормативно-правових засад дозволяє нам визначити проблемні питання, які уповільнюють розвиток кадрового забезпечення сектору безпеки і оборони України. Дослідження цієї сфери дають змогу виокремлювати такі негативні чинники та знаходити раціональні рішення, які будуть вдосконалювати систему підготовки кадрів сил безпеки України.

Ст. 21 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 зазначає, що в Україні, крім звичайної освіти, також здійснюється спеціалізована освіта військового спрямування. Її особливість полягає в тому, що вона передбачає опанування військової спеціалізації шляхом надання учням знань, пов'язаних із військовою діяльністю. Особи, які навчаються за військовою спеціалізацією, безоплатно забезпечуються харчуванням, місцями у гуртожитках, спеціальним одягом та певними матеріальними виплатами, затверджуються законодавством (стипендія) [1].

Згідно п.6 ч.1 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014

вищі військові навчальні заклади також називають закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання. До речі, ч. 1 ст.4 цього ж закону зазначає, що в таких закладах допускається встановлення певних обмежень і привілеїв, які зумовлені особливістю спеціальності, яка отримується. П. 4 ч.2 ст. 13 надає перевагу випускникам таких закладів щодо майбутнього працевлаштування, а саме: ним надається інформація про наявність вакансій у певних організаціях незалежно від форми власності для подальшого працевлаштування [2].

У ч.2 ст.23 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 вказується, що обов'язкова військова служба для курсантів, що навчаються у вищих навчальних закладах, обчислюється на час навчання у військовому навчальному підрозділі закладу вищої освіти чи вищому військовому навчальному закладі [3].

Відповідно до нової редакції Закону України «Про вищу освіту» для проходження усіх рівнів здобуття вищої освіти, а саме: від молодшого бакалавра до докторського звання – слід навчатися не менше ніж 12 років. Згідно ст. 12 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» військовослужбовцям потрібно прослужити 23 календарні роки для подальшого отримання пенсії за вислугу років. Тобто, аналізуючи ці два нормативно-правові акти, стає зрозумілим, що служба військовослужбовця, який вирішив отримати науковий ступінь доктора наук, буде більш, як половину строку проходити в навчальному закладі, а не у структурному підрозділі. Мало того, працівники сил безпеки, захисту інформації України, органів і служби цивільного захисту та Національної поліції мають право отримувати пенсію за умови того, що вони мають страховий стаж 25 років, 12 років та 6 місяців з яких вони перебували у наведених вище підрозділах. Тобто нікому не забороняється закінчити навчання в ЗВО, здобувши науковий ступінь доктора наук (закінчити ад'юнктуру та захистити дисертацію), прослужити 6 місяців у структурному підрозділі та далі працювати у будь-якій установі або комерційній фірмі. А далі просто чекати, коли настане час на отримання пенсії за «тривале виконання службових обов'язків у силових структурах України» [4, с.11-12].

Отже, з вищевказаного можна зробити висновок, що цілком неприйнятним є факт отримання такого виду матеріального забезпечення, якщо звернути увагу на рід діяльності, який виконується такими співробітниками. Вбачається неоднозначність та нерівність між працівниками, які віддали все своє життя важкій та старанній праці у структурних підрозділах, роботі з громадянами, у тому числі злочинцями, та службовцями, які весь строк, необхідний для отримання пенсії, навчалися, після чого, не встигнувши попрацювати в органах сил безпеки України, пішли звідти із почуттям відмінно виконаного військового обов'язку.

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017. № 2145-VIII. Верховна Рада

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014. № 1556-VII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

3. Про військовий обов'язок і військові служби: Закон України від 25.03.1992. № 2231-XII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>

4. Сьомін С.В., Резнікова О.О.: Система підготовки кадрів сил безпеки України: проблеми та перспективи розвитку: аналітична доп. -К.: НІСД, 2016 - 50 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-11/sistem_pidgotovki.pdf

Котов Владислав Сергійович
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділу кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Лопасєва Олена Миколаївна
старший викладач кафедри
тактико – спеціальної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Із врахуванням сучасної євроінтеграції, варто зауважити, що ключовим моментом є надійне та досконале формування саме у правоохоронній сфері, що в свою чергу ще раз говорить про те, що необхідно звернути особливу увагу на сьогоднішні проблеми у вдосконаленні системи навчання майбутніх працівників поліції. На даному етапі діяльність поліцейських характеризується, здебільшого, екстремальними та небезпечними умовами для життя та здоров'я самих правоохоронців, а не лише оточуючих їх громадян. До таких умов можна віднести такі як: висока ймовірність нападу на поліцейського, постійне перебування в осередку конфліктних ситуацій, спілкування з незнайомими для них людьми, котрі потенційно можуть становити загрозу, імовірність збройного нападу, постійне підвищення рівня стресу та втомленості та інші.

Тому підвищення рівня ефективності діяльності поліцейських, у першу чергу, залежить від їхнього рівня навчання, що відбувається ще у навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, де готують не лише теоретично, але й практично до всіх можливих ситуацій, з якими можуть зіштовхнутися правоохоронці. Проте для початку, необхідно правильно організувати саме навчання та здійснити належний добір кадрів.

Звертаючись до нормативно – правової бази, а саме - ст. 4 Закону України «Про професійний розвиток працівників», основними напрямками діяльності МВС саме для роботодавців у сфері професійного навчання поліцейських є наступні:

- 1) розроблення поточних та перспективних планів професійного навчання поліцейських;
- 2) визначення видів, форм і методів професійного навчання поліцейських;
- 3) розроблення та виконання робочих навчальних планів і програм професійного навчання поліцейських;
- 4) організація професійного навчання поліцейських;
- 5) добір педагогічних кадрів та фахівців для проведення професійного навчання поліцейських безпосередньо в системі МВС;
- 6) ведення первинного та статистичного обліку кількості працівників, зокрема тих, які пройшли професійне навчання;
- 7) стимулювання професійного зростання поліцейських;
- 8) забезпечення періодичного підвищення кваліфікації поліцейських безпосередньо в системі МВС або в відповідних навчальних закладах;
- 9) визначення періодичності атестації поліцейських та організація її проведення;
- 10) проведення аналізу результатів атестації та здійснення заходів щодо підвищення професійного рівня поліцейських [1].

Виходячи із положень даного питання, доцільним буде звернутися до праці Б. Малишева, де автор відсилаючись на закордонну модель професійної підготовки працівників поліції, виокремлює наступні пропозиції, щодо вдосконалення даної підготовки на вітчизняному рівні:

1. Реорганізація усіх шести вищих навчальних закладів в системі МВС та їх відокремлених структурних підрозділів, філій тощо;
2. Створення на базі ліквідованих відомчих університетів та інститутів МВС, що мали відношення до поліцейської освіти, мережі закладів професійної підготовки (так званих поліцейських шкіл), які не надають вищу освіту, а здійснюють як первинну професійну підготовку (терміном від шести місяців до одного року) для щойно призначених поліцейських, так і службову підготовку та заходи з підвищення кваліфікації для всіх інших поліцейських;
3. Для осіб, які претендують обіймати керівні посади в поліції і отримати спеціальне звання, наприклад, від капітана і вище, вимагається успішно пройти курс навчання (від трьох до шести місяців) у Вищій школі поліції, яка утворюється на базі Національної академії внутрішніх справ. Вища школа поліції також займається плануванням та розробкою курсів та тренінгів навчання поліцейських;
4. Методичними і науковими розробками у сфері поліцейської діяльності (зокрема, здійснення підготовки вчених в аспірантурі), повинен централізовано займатися лише Науково-дослідний центр поліції, який

утворюється на базі існуючого одного Державного науково-дослідного інституту [2].

Ми погоджуємося із думкою Д.В. Солярова про те, що наявний стан підготовки всіх підрозділів Національної поліції потребує подальшої уніфікації з метою виконання якомога більшого кола повноважень, оскільки навчання і професійна підготовка майбутнього співробітника орієнтовані на захист, насамперед, прав та свобод громадянина; усвідомлення того, що він особисто і поліція загалом утримуються за рахунок податків населення й, відповідно, служать платнику податків; глибоке розуміння того, що поліція зобов'язана надати допомогу кожному громадянину і тоді, коли скоюється злочин, і при нещасному випадку, в екстремальній ситуації, побутовому конфлікті, раптовому захворюванні [3, с.122].

Отже, на даному етапі професійна підготовка працівників правоохоронних органів є одним із найважливіших завдань. Ми погоджуємося із думкою більшості науковців про те, що система професійної підготовки працівників поліції потребує нагального перегляду та впровадження концептуально нових підходів і принципів їх функціонування.

1. Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12 січня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 24. – Ст. 243.

2. Примак В. П. Особливості підготовки поліцейських кадрів країн Євросоюзу в другій половині ХХ – початку ХХІ століття / Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», № 1(7)/2013;

3. Столяров Д.В. До питань удосконалення професійної підготовки поліцейського. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. 2017

Красота Микола Віталійович,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділу кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Волков Юрій Михайлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Сучасний стан розвитку української державності, соціально-економічні і політичні перетворення, курс на демократизацію суспільства не може бути плідним без кваліфікованих, відданих своїй справі, націлених на майбутнє фахівців. Однак успіху неможливо досягти, якщо співробітники органів внутрішніх справ будуть людьми некомпетентними, які не вміють приймати неординарні рішення, нездатні брати на себе за них відповідальність у складній мінливій оперативній обстановці. Є численні і переконливі свідчення тому, що закон нічого не вартий, якщо він знаходиться в руках непрофесіоналів.

Дослідженню проблем психологічної підготовки поліцейського яскраво висвітлені у працях таких вчених, як: В.Б. Авер'янов, В.Г. Андросюк, Д.О. Александрова, О.М. Бандурка, О.О. Бандурка, Л.І. Казміренко, Л.В. Коваль, М.Н. Курка, Р.С. Мельник, В.Ф. Опришко, В.І. Пліска, Д.В. Приймаченко, О.П. Рябченко, М.М. Тищенко, Х.П. Ярмакі та ін.

Звідси, психологічна підготовка поліцейського – тривалий процес, який починається на етапі первинної професійної підготовки і продовжується у ході всієї професійної діяльності. Програми психологічної підготовки поліцейських, зазвичай, розробляються науковцями, безпосередню психологічну підготовку здійснюють практичні психологи підрозділів поліції та керівники у ході психологічного супроводу навчання та професійної діяльності поліцейських [1].

Якщо брати до уваги формування сучасного стану у суспільстві, то більшість поліцейських під час виконання своїх повноважень стикаються із низкою проблем, котрі характеризуються потраплянням в епіцентр конфлікту, підвищення вірогідності збройного нападу на поліцейського, погіршенням власного психологічного та фізичного стану та інше. Тому, для

правоохоронців необхідно розвивати в собі психологічну стійкість.

Під психічною стійкістю розуміють цілісну характеристику особистості, що забезпечує її стійкість до фруструючих і стресогенних впливів важких ситуацій. Працівник поліції частіше за інших потрапляє у складні та часом небезпечні психологічні ситуації в повсякденній службовій діяльності, які мають стресогенний вплив на психіку [2, с. 73].

У цілях профілактики негативних явищ серед працівників поліції і вдосконалення професійного психологічного відбору кандидатів на таку службу вважаємо необхідним вивчення одного з найважливіших компонентів змісту психологічної готовності працівників поліції з урахуванням конфліктологічних ризиків професійного середовища – правосвідомості особистості [3, с. 98].

Виходячи із даного положення, варто підкреслити, що майбутні поліцейські під час проходження навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання повинні пройти відповідні курси та навчальні дисципліни, котрі зможуть підвищити їхній рівень стресостійкості. Цілком справедливою є думка Степаненко В. В., Вайда Т. С., котрі вважають, що важливою умовою удосконалення якісної підготовки поліцейських до ефективних дій в умовах зовнішніх небезпек є проведення обов'язкових навчально-тренувальних зборів як компоненту службової підготовки, що проводяться на базах тренінгових центрів ГУНП в областях.

В межах цих зборів на заняттях з фізичної, тактичної та вогневої підготовки перш за все освітній процес повинен бути наповненим ускладненими умовами виконання стандартних прийомів щодо застосування поліцейських заходів примусу – навичок фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї, активного використання на практичних заняттях спеціальних (ділових) ігор (сценаріїв розв'язання типових фахових ситуацій) та інших інноваційних педагогічних технологій [4, с. 185].

Отже, недоліки діяльності правоохоронних органів багато в чому пов'язані з недосконалістю організації і проведення професійної підготовки працівників поліції. Недостатня якість професійної підготовки співробітників болісно позначається на рівні їхньої професійної майстерності і результатах службової діяльності. Формування, підвищення і підтримання високої професійної підготовленості працівників підрозділів кримінальної поліції може бути успішним лише за умови чіткого розуміння того, чому навчати, що конкретно необхідно формувати, удосконалювати і підтримувати.

1. Особливості надання психологічної допомоги учасникам АТО: посібник / Остапович В. П., Кирієнко Л. А., Котляр Ю. В., Барко В. В.; за ред. В. О. Криволапчука. Київ: ДНДІ МВС України, 2017. 163 с.

2. Юридична психологія: підручник. / За заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. Київ: КНТ. 2007. 360 с.

3. Бандурка О.М., Венедиктов В.С., Тімченко О.В., Христенко В.С. Екстремальна юридична психологія в діяльності персоналу органів внутрішніх справ України : науково-

практичний посібник. Харків. Нац. ун-т внутр. справ. 2005. 319 с.

4. Степаненко В.В., Вайда Т.С. Інтелектуальний компонент стійкого психоемоційного стану поліцейського до дії зовнішніх небезпек як умова вдосконалення службової підготовки / Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2019

Лиходєд Денис Юрійович,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Наточій Анатолій Дмитрович,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЗВИТОК ДОСВІДУ В ПРАВИЛЬНОМУ ПРИЦІЛЮВАННІ

Прицілювання при стрільбі може бути монокулярним або бінокулярним. Монокулярне прицілювання полягає в тому, що особа яка стріляє цілиться одним оком. Більшість викладачів (керівників стрільб) в початковий період навчання рекомендують використовувати даний спосіб прицілювання. Його перевага полягає в тому, що під час прицілювання відсутня порушення корекції очей (накладення зорових осей обох очей один на одного). Мішень при цьому сприймається чітко. Однак зусилля які покладаються на це можуть послаблювати ступінь концентрації і привести в напругу м'язи обличчя, що деяким стрільцям дається важко і постійно відволікає їх.

При бінокулярному прицілюванні стрілець друге око не закриває, але прицілювання все одно здійснюється одним ведучим оком. В цьому випадку не страждає чіткість зору і стрілець має більший кут огляду, ніж при прицілюванні одним оком. Щоб навчитися цілитися бінокулярним способом, необхідно багато і регулярно тренуватися. Під час бінокулярному прицілюванню легше контролювати правильність прицілювання, зберігається хороша координація рухів, та стрілець продовжує спостерігати за навколишнім оточенням. [1, с. 160].

Основні труднощі при будь-якому прицілюванні полягає в тому, що при навчанні доведеться контролювати мушку, цілик з прорізом і мішень, а чітко сфокусованим може бути тільки один з предметів. Чим раніше стрілець

це зрозуміє, тим точніше буде вражати мішень.

Як показує багаторічний досвід викладання, найважливіше при готуванні пострілу зосередити увагу на прицільному пристосуванні, а не на мішені. Тому необхідно ще раз нагадати, що процес прицілювання розбивається на два етапи: грубе прицілювання і точне прицілювання. Стрілець фокусує погляд на прицільний пристосуванні і контролює рівну мушку до моменту вильоту кулі з каналу ствола. [2, с. 21]. Стрілець при пострілі повинен зосередити свою увагу на утриманні пістолета з рівною мушкою і на збереженні плавності спуску незалежно від коливань, не можна одночасно бачити з однаковою виразністю і проріз, і мушку, і мішень. У кожен момент тільки один з цих трьох різно віддалених предметів буде видно цілком добре. Націлюючись, стрілок встановлює на одній лінії цілик, мушку і точку прицілювання. При цьому мушка повинна бути посередині прорізі цілика, а її вершина на одному рівні з плічками. Такий стан мушки називається рівною мушкою.

Методику початкового навчання прицільного пострілу умовно можна розділити на два етапи. На першому відбуваються ознайомлення з правилами стрільби, розучування необхідних дій зі зброєю по прицілюванню. Мета - засвоїти основи техніки виконання прицільного пострілу і домогтися влучень у мішень взагалі. Для цього потрібно: 1) створити загальне уявлення про прицільний постріл; 2) вивчити елементи пострілу; 3) не допустити або відразу ж усунути неправильні дії в елементах пострілу під час його виробництва. Після освоєння першого етапу можна переходити до другого етапу, коли стрілянина буде вестися в певний район мішені (район прицілювання). На цьому етапі йде вдосконалення досвіду в прицільній стрільбі. [4, с. 576].

Більшість помилок, допускаються стрілками, відбувається внаслідок їх поспіху при готуванні пострілу або, навпаки, певною загальмованості. Викладачеві (керівнику стрільби) на перших заняттях важливо контролювати дії того, хто знаходиться на вогневому рубежі, постійно нагадувати про необхідність здійснення правильного прицілювання, так як стрільці прагнуть якомога швидше взяти пістолет, побачити мішень, вистрілити і вразити її. При цьому найбільш часто допускаються такі помилки:

1. Підловлювання точки прицілювання. У завершальній фазі пострілу стріляє намагається «підловити» потрібний момент і вистрілити в найбільш правильну мить, забуваючи про необхідність утримання зброї плечем і кістю руки.

2. Боязнь пострілу. Всі початківці стрілки переживали цю помилку. Вона відволікає від правильного прицілювання внаслідок сильного нервового напруження. Створюється враження, що час йде дуже повільно, тому прискорюється натиск на спусковий гачок в кінцевій фазі пострілу.

3. Припинення прицілювання до пострілу. Під час здійснення пострілу навчається перемикає увагу з мушки на спуск і припиняє прицілювання раніше, ніж відбудеться постріл. При цьому стрілець бачить лише образ

мушки в своїй пам'яті.

4. Занадто довге прицілювання. Виникає при занадто тривалому прицілюванні, очей стріляючого швидше втомлюється і гірше розрізняє положення мушки щодо мішені. Через 12-15 секунд після початку прицілювання очей перестає помічати неточності в прицілюванні. На цю помилку вказують зміщені у верхню частину мішені пробоїни.

5. Звалювання зброї. При звалюванні зброї кулі відхиляються в ту сторону, куди звалено зброю. Про звалюванні треба пам'ятати і не допускати його. [3, с. 64].

Знання помилок при прицілюванні дозволяє стрільцю і викладачеві (керівнику стрільб) проводити роботу по їх недопущенню, однак не у всіх це виходить, що можна пояснити слабкими знаннями теорії прицільної стрільби, поспіхом, особистої недисциплінованістю, відсутністю тренувань зі зброєю «вхолосту», недостатньою увагою викладача (керівника стрільб) до навчання стрільців.

1. Глуценко В. Ф., Безносюк Л. В., Колоколов А. О., Мовчан А. В. та ін. Вогнева підготовка. Навчальний посібник.: Бібліотека співробітника МВС, Вінниця, "ДТП" – 1998. – 160 с.

2. Пятков В.Т. Підготовка найсильніших стрільців України до ігор XXVII Олімпіади.: Методичні рекомендації. – К.: ДНДІФКіС, 1999. – 21 с.

3. Клизбаєва В. А. Помилки, допущені під час прицілюванні // Вісник Уфимського юридичного інституту МВС Росії.2014. № 3. С. 62-65

4. Потапов А. А. Прийоми стрільби з пістолета: практика СМЕРШу. М., 2001. 576 с.

Радельчук Крістіна Олександрівна,

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Гіденко Євген Сергійович,

викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ДО ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ ІЗ ПРАВОПОРУШНИКАМИ

На сучасному етапі створення суспільства проблема ненасильницьких засобів вирішення конфліктних ситуацій стає все більш актуальною. Це питання є особливо важливим для правоохоронних органів, діяльність яких часто пов'язана з конфліктними ситуаціями, що впливають з службових

обов'язків.

В умовах сьогодення спеціальних підрозділах поліції в багатьох західних країнах, існують спеціально створені групи для переговорів, діяльність яких спрямована на вирішення конфліктних ситуацій без застосування сили, переговорів з особами, сприйнятливими до аутоагресивної поведінки, взаємодії з натовпом, ведення переговорів у ситуації захоплення заручників, звільнення ув'язнених тощо[1].

Під час тактичної підготовки поліцейського спілкування з правопорушниками важливо звернути увагу на специфіку цього виду діяльності. По-перше, переговорний процес є специфічним типом комунікативної взаємодії в ситуації, коли цілі, інтереси або позиція сторін включають протиріччя. По-друге, специфіка переговорного процесу полягає в тому, що на переговорах кожного супротивника тісно контактує з іншими і змушені враховувати його дії.

До останніх можна віднести різноманітні прийоми та способи психологічного впливу: техніку входження в контакт, створення першого позитивного враження, привернення уваги та ініціацію інтересу до особистості, створення позитивного іміджу та рольових моделей з урахуванням етнічних й конфесійних якостей правопорушника, підтримку діалогу, навіювання, переконання і навіть підпорядкування[2].

Тому, як практичні рекомендації, майбутній поліцейський повинен відвідувати навчальні семінари з метою покращення своїх навичок до реалізації переговорних заходів. Водночас, обов'язковою є підготовка керівниками підрозділів Національної поліції на базі програм навчальних закладів МВС України, які б передбачали необхідну кількість годин аудиторних занять, для проведення тренінгів з різних аспектів переговорної діяльності; проведення ділових та імітаційних ігор з моделюванням різноманітних сценаріїв з метою розвитку переговорної компетентності та формування належної переговорної культури у працівників Національної поліції.

1. Прыгунов П. Я. Психологическое обеспечение специальных операций: ролевое поведение : учеб. пособие. Киев, 2000. 303 с.

2. Ковальчишина Н. И. Про підготовку співробітників правоохоронних органів до переговорів з терористами. Психология и право. 2013. 43с.

РЕЗОЛЮЦІЯ

засідання регіонального круглого столу «Організаційно-правове забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції»

(м. Дніпро, 4 червня 2021 року)

4 червня 2021 року Дніпропетровським державним університетом внутрішніх справ спільно з УПД ГУНП в Дніпропетровській області проведено засідання регіонального круглого столу, присвяченого розгляду проблемних питань організаційно-правового забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції.

Не зважаючи на те, що це регіональний круглий стіл, для участі у заході надійшло близько 100 заявок та тез виступу з різних регіонів України (Київ, Дніпропетровськ, Харків, Маріуполь, Сєвєродонецьк і інші), які після опрацювання будуть опубліковані окремою збіркою, а виступи учасників будуть використані для формування резолюції круглого столу з пропозиціями щодо удосконалення превентивної діяльності Національної поліції.

Найбільш актуальними під час обговорення стали питання запобігання правопорушенням вчинюваними неповнолітніми особами та відносно неповнолітніх. Учасники круглого столу звернули увагу на необхідність зміни підходів у діяльності підрозділів ювенальної превенції шляхом реформатування до потреб сучасності в частині використання інформаційно-програмних продуктів для виявлення та вчасного попередження протиправної діяльності серед неповнолітніх.

Обраний формат проведення круглого столу –відеоконференцзв'язок за допомогою програми ZOOM, дозволив усебічно обговорити гострі проблемні питання організаційного та правового характеру, які виникають в діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції, враховуючи карантинні обмеження, а також налагодити реальну взаємодію науковців з цими підрозділами та встановити з ними необхідні науково-практичні зв'язки.

Основні дискусійні положення та проблемні питання:

1. Запобігання підрозділами ювенальної превенції вчиненню неповнолітніми особами правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних засобів;
2. Діяльність підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї;
3. Діяльність підрозділів превенції щодо запобігання правопорушенням виборчого законодавства;
4. Інформаційне забезпечення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції;
5. Превентивна діяльність Національної поліції в умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації.

Пропозиції учасників круглого столу:

1. Потребує подальшого удосконалення діяльність підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї, що має полягати у наступному:

- розглядати ширше можливості Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу зброї, включаючи до їх кола не тільки повноваження у сфері дозвільної системи, а також поліцейські заходи, застосування яких позитивно впливає на встановлення правопорядку у сфері обігу зброї;

- необхідності законодавчого врегулювання обігу вогнепальної зброї;

- запровадженні «Культури законності» - запровадження серед молоді законослухняних установок, моди на правопорядність, у тому числі при поводженні зі зброєю;

- висвітлення в засобах масової інформації дій влади, спрямовані на боротьбу з нелегальним обігом зброї, фактів ліквідації нелегальної зброї, фактів виявлення та притягнення до відповідальності осіб, які порушують вимоги законодавства в сфері обігу зброї.

2. Потребує удосконалення діяльність підрозділів ювенальної превенції, що має полягати у:

- закріплені та унормуванню кваліфікаційних вимог до поліцейських ювенальної превенції, які мають бути не тільки фахівцями у правовій сфері, а також мати педагогічну або психологічну освіту, акцент має робитися на комп'ютерно-грамотних особистостях, які в умовах інформаційного простору можуть застосовувати заходи профілактики правопорушень серед дітей;

- активізації роботи щодо розроблення та застосування мобільних додатків, спрямованих на профілактику та запобігання правопорушень, вчинених дітьми та щодо дітей;

- просвітницькій діяльності керівників підрозділів ювенальної превенції в частині особливостей кваліфікації булінгу, специфіці складання протоколів про адміністративні правопорушення, а також нюансах документування даного адміністративного правопорушення;

- внесенні змін та доповнень, які стосуються особливостей провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 173-4 КУпАП, у програми підвищення кваліфікації дільничних офіцерів поліції, поліцейських офіцерів ювенальної превенції та поліцейських груп реагування патрульної поліції;

- розробленні алгоритмів провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 173-4 КУпАП, у вигляді схем, малюнків, зразків документів, тощо, які розповсюдити серед поліцейських.

3. Удосконалення інформаційного забезпечення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції передбачає:

- продовжувати розробляти нові та наповнювати існуючі бази даних

МВС України та Національної поліції;

- розробляти науково-практичні рекомендації щодо користування базами даних, які є на озброєння правоохоронних органів.

4. Удосконалення превентивної діяльності Національної поліції в умовах загострення санітарно-епідемічної ситуації вбачаємо у наступному:

– запропоновано доповнити статтю 18 Закону України «Про Національну поліцію» таким повноваженням поліції, як забезпечення карантинних заходів, у випадку його запровадження;

– запропоновано доповнити пункт 24 статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» таким обов'язком поліції, як сприяти забезпеченню відповідно до закону правового режиму надзвичайної ситуації та введення карантину у разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості;

– службова підготовка поліцейських має включати відпрацювання кейсів щодо участі поліції у заходах протидії різноманітним небезпечним захворюванням (туберкульоз, ВІЛ-СНІД, гепатит, чума, COVID-19, тиф тощо);

– запропоновано розглянути доцільність створення медичних підрозділів поліції за прикладом окремих зарубіжних держав;

– висловлена необхідність більш активного застосування технічних приладів (зокрема, дронів) під час загострення санітарно-епідеміологічної ситуації для застосування профілактичних та запобіжних заходів підрозділами превенції Національної поліції.

Враховуючи вищевикладене учасники семінару вирішили:

1. Визнати актуальність, проблемність та своєчасність розгляду проблем організаційно-правового забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції.

2. Відмітити вдалість та результативність обраного формату проведення семінару із залученням практичних працівників ГУНП в Дніпропетровській області, що сприяє обміну досвідом у вирішенні повсякденних практичних завдань та проблемних питань, спрямовує науку на забезпечення практичних потреб підрозділів превентивної діяльності Національної поліції.

3. Враховуючи важливість та своєчасність окремих тем довести проблемні питання та пропозиції учасників семінару керівництву УПД ГУНП в Дніпропетровській області для розгляду можливості їх обговорення на відомчому рівні з прийняттям конкретних рішень.

4. Учасники засідання семінару вважають необхідним продовжити дослідження теми організаційно-правового забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції з обов'язковим урахуванням наданих пропозицій, а результати направити територіальним підрозділам для використання.

Оргкомітет семінару.

Наукове видання

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ
ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

*Матеріали
Регіонального круглого столу
(м. Дніпро, 4 червня 2021 року)*

Підп. до друку 14.09.2021. Формат 60x84/16. Гарнітура – Times.
Друк цифровий, трафаретний (RISO). Папір офісний. Ум.-друк. арк. 14,25. Тираж 50 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49000, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, rvv_vonr@dduvs.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6054 від 28.02.2018